

ДОКЛАД

ОЦЕНКА ЗА СЪВМЕСТИМОСТТА И СТЕПЕНТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

НА:

ЦЯЛОСТЕН РАБОТЕН ПРОЕКТ

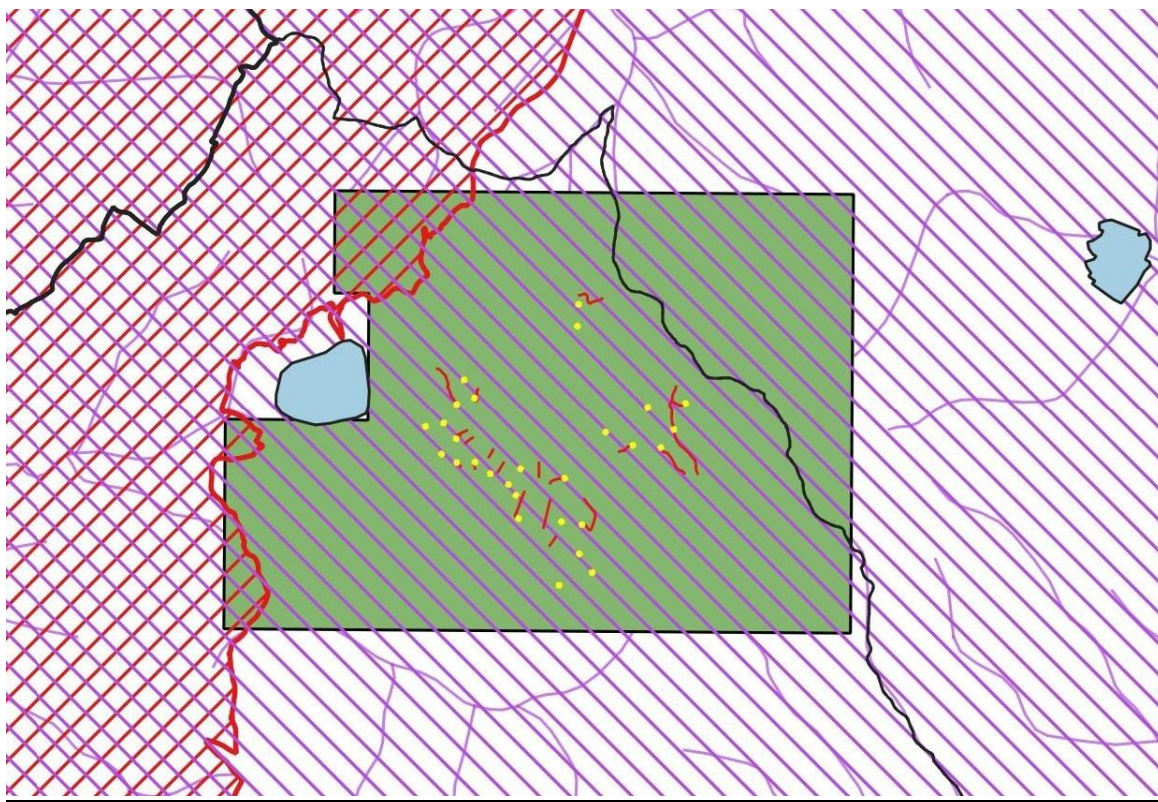
ЗА ТЪРСЕНЕ И ПРОУЧВАНЕ НА МЕТАЛНИ ПОЛЕЗНИ
ИЗКОПАЕМИ В ПЛОЩ „ЧИИРИТЕ“, ОБЩИНА ИВАЙЛОВГРАД И
ОБЩИНА МАДЖАРОВО, ОБЛАСТ ХАСКОВО ”,

ВЪРХУ

ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ:

ЗЗ BG0001032 „РОДОПИ- ИЗТОЧНИ” И

ЗЗ BG0002071 „МОСТ АРДА”

2023 ГОДИНА

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: **“ДЪНДИ ПРЕШЪС МЕТАЛС
КРУМОВГРАД” ЕАД**

ИЗПЪЛНИТЕЛ: **„БТ-ИНЖЕНЕРИНГ” ЕООД**

**ИНВЕСТИЦИОННО
НАМЕРЕНИЕ:**

**ЦРП за „Търсене и проучване
на метални полезни изкопаеми в площ
„Чиирите“, община Ивайловград и
община Маджарово, област Хасково”.**

Доклад
за съвместимостта и оценка на степента на
въздействие на планове, програми и
проекти/инвестиционни предложения
върху защитени зони

(Съгласно Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони в сила от 11.09.2007 г., Приета с ПМС No 201 от 31.08.2007 г., ДВ бр.73 от 11.09.2007 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.106 от 15 Декември 2021 г.)

ИГОТВИЛИ:

Михаил Антонов Михайлов
(пр. местообитания, жив. видове, вкл. птици)
Веселин Митрев Вълчанов
(пр. местообитания, жив. видове, вкл. птици)
Ели Подгорска
(обща части, обща екология)

Настоящият доклад е разработен за ползване в рамките на открита за обществен достъп процедура и може да бъде копиран или цитиран без знанието на авторите. При цитиране е задължително посочване на източника на информацията.

СЪДЪРЖАНИЕ

1	АНОТАЦИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ.....	7
1.1	Основание за изготвяне на оценката за съвместимост.....	7
1.2	Информация за Възложителя.	8
1.3	Информация за Изпълнителя.	8
1.4	Основание за изготвяне на ЦРП и неговото допълване, общи данни за обхвата.....	8
1.5	Местоположение на площ „Чиирите” и данни за района.....	12
1.6	Характеристика на цялостния работен проект.....	16
1.6.1	Основни характеристики на цялостния работен проект. Данни за местоположението и необходимите площи за сондажите - сондажни площадки.	18
1.6.2	Основни характеристики на цялостния работен проект. Данни за местоположението и необходимите площи за канавите.	20
1.6.3	Необходимост от допълнителна инфраструктура.....	22
1.6.4	Описание на основните технически параметри включително необходими водни количества, водоснабдяване, наличие на отпадъчни води и др.	23
1.6.5	Етапи на реализация на дейностите в ЦРП, основни процеси.	25
1.6.6	Вид и количество на необходимите природни ресурси, суровини и материали.	28
1.6.6.1	Необходими природни ресурси.	28
1.6.6.2	Необходими суровини и материали.	29
1.6.7	Други дейности свързани с намерението.....	29
1.6.8	Вид и количества на очакваните отпадъци и емисии (замърсяване на въздух, води и почви, шум, вибрации, лъчения-светлинни, топлинни, радиация и др.) при реализация на ЦРП. Начин на третиране.....	30
2	ОПИСАНИЕ НА ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ НА ДРУГИ ИП/ППП, СЪЩЕСТВУВАЩИ И/ИЛИ В ПРОЦЕС НА РАЗРАБОТВАНЕ ИЛИ ОДОБРЯВАНЕ, КОИТО В СЪЧЕТАНИЕ С ОЦЕНЯВАНТО ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ МОГАТ ДА ОКАЖАТ НЕБЛАГОПРИЯТНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ.	34
2.1	ИП/ППП в ЗЗ BG0001032 „Родопи-Източни“, които в съчетание с оценяваното инвестиционно предложение могат да окажат неблагоприятно въздействие върху предмета и целите на опазване в зоната.	37
2.2	ИП/ППП в ЗЗ BG 0002071 „Мост Арда“, които в съчетание с оценяваното инвестиционно предложение могат да окажат неблагоприятно въздействие върху предмета и целите на опазване в зоната.....	51
3	ОПИСАНИЕ НА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ЦРП, КОИТО САМОСТОЯТЕЛНО ИЛИ В КОМБИНАЦИЯ С ДРУГИ ИП/ППП БИХА МОГЛИ ДА ОКАЖАТ ЗНАЧИТЕЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА ИЛИ НЕЙНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ.	52

4 ОПИСАНИЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ, МЕСТООБИТАНИЯТА, ВИДОВЕТЕ И ЦЕЛИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО НИВО И ТЯХНОТО ОТЧИТАНЕ ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПЛАН, ПРОГРАМА И ПРОЕКТ/ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ.....	56
4.1 Защитена зона BG 0001032 „Родопи - Източни”.....	57
4.2 Защитена зона BG 0002071 „Мост Арда”.....	68
4.3 Описание на района и територията на обектите в обхвата на площта за търсене и проучване - флористични и фаунистични характеристики на природната среда.....	75
4.3.1 Геоботаническа характеристика на територията на намерението и на регистрираните растителни съобщества в обхвата му на въздействие, определяне на наличието или отсъствието на типове природни местообитания от Прил. I на Дир. 92/43/ЕИО в периметъра на въздействие.....	75
4.3.1.1 Характеристика по литературни данни.....	75
4.3.1.2 Характеристика на база други налични данни – предоставени „ГИС слоеве” от МОСВ/ИАОС, таксационни характеристики и др. (в т.ч. слой ПЗП на МЗХГ, кадастър).	77
4.3.1.3 Характеристика на база теренни проучвания за целите на настоящата разработка.....	81
4.3.2 Фаунистична характеристика на територията на намерение и на животинските видове в обхвата му на въздействие, определяне на наличието или отсъствието на видове от Прил. II на Дир. 92/43/ЕИО и Прил. I на Дир. 2009/147/ЕО	84
5 ОПИСАНИЕ И АНАЛИЗ НА ВЕРОЯТНОСТТА И СТЕПЕНТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА НАМЕРЕНИЕТО ЗА ТЪРСЕНЕ И ПРОУЧВАНЕ ВЪРХУ ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ.....	92
5.1 Описание и анализ на въздействието на намерението върху типовете природни местообитания и видовете, предмет на опазване в защитените зони, степен на въздействие.....	92
5.1.1 Очаквани влияния и степен на въздействие върху местообитанията предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни”.....	93
5.1.2 Очаквани влияния и степен на въздействие върху безгръбначните животни предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни”.....	111
5.1.3 Очаквани влияния и степен на въздействие върху ихтиофауната предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни”.....	130
5.1.4 Очаквани влияния и степен на въздействие върху херпетофауната предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни”.....	131
5.1.5 Очаквани влияния и степен на въздействие върху бозайниците предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни”.....	139
5.1.6 Очаквани влияния и степен на въздействие върху растенията предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни”.....	162

5.1.7	Очаквани влияния и степен на въздействие върху птиците предмет на опазване в ЗЗ „Мост Арда”.	163
5.2	Описание и анализ на въздействието на ЦРП върху целостта на защитените зони с оглед на тяхната структура, функции и природозащитни цели (загуба на местообитания, фрагментация, обезпокояване на видове, нарушаване на видовия състав, химически, хидроложки и геоложки промени и др.), както по време на реализацията, така и при експлоатацията на инвестиционното предложение.	195
5.2.1.	Преки въздействия.	195
5.2.1.1	Унищожаване (загуба) на местообитания.	195
5.2.1.2	Фрагментация на местообитания.	200
5.2.1.3	Смъртност на индивиди (унищожаване на видове).	201
5.2.1.4	Безпокойство на животински видове - прогонване на индивиди от ЗЗ.	202
5.2.1.5	Промяна на видовия състав.	203
5.2.2.	Непреки въздействия.	204
5.2.2.1	Въздействие върху качеството на местообитания в ЗЗ вследствие химически промени.	204
5.2.2.2	Въздействие върху качеството на местообитания в ЗЗ вследствие на хидроложки и хидрогеоложки промени и нарушаване на водния баланс в района.	204
5.2.2.3	Въздействие върху качеството на местообитания в ЗЗ вследствие замърсяване на водите.	205
5.2.2.4	Въздействие върху качеството на местообитания в ЗЗ вследствие на геоложки промени.	206
5.2.2.5	Въздействие върху качеството на местообитания в ЗЗ вследствие на депониране на откритка и риск от изхвърляне на битови отпадъци.	206
5.2.2.6	Повишена опасност от пожари.	207
5.2.2.7	Въздействие върху качеството на местообитания в ЗЗ вследствие нахлуване на чужди видове при рекултивация.	207
5.2.2.8	Въздействие върху качеството на местообитания в ЗЗ вследствие на извънредни ситуации и аварии.	207
5.3	Обобщение на очакваните неблагоприятни въздействия върху ЗЗ „Родопи - Източни” и ЗЗ „Мост Арда” от Европейската екологична мрежа Натура 2000, с оглед предмета и целите на опазване върху тях.	208
5.3.1	Обобщение на възможните неблагоприятни въздействия върху ЗЗ BG0001032 „Родопи - Източни”.	208
5.3.2	Обобщение на възможните неблагоприятни въздействия върху ЗЗ BG0002071 „Мост Арда”.	208
6	ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА СМЕКЧАВАЩИ МЕРКИ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ЦРП ВЪРХУ ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СТЕПЕНТА ИМ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ПРЕДМЕТА НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ	

В РЕЗУЛТАТ НА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРЕДЛОЖЕНИТЕ СМЕКЧАВАЩИ МЕРКИ.	209
7.1 Оценка на възможните мерки и дейности за предотвратяване, смекчаване и възможно възстановяване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на инвестиционното предложение върху консервационно значимите групи организми и местообитания, предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни” и ЗЗ „Мост Арда”.	209
7.2 Предложени компенсиращи мерки по чл. 34 на ЗБР.	218
7 РАЗГЛЕЖДАНЕ НА АЛТЕРНАТИВНИ РЕШЕНИЯ И ОЦЕНКА НА ТЯХНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА, ВКЛЮЧИТЕЛНО НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА.	218
7.1 Алтернативи по местоположение на площта за търсене и проучване.	218
7.2 Алтернативи по местоположение на предвижданите площадки в предвидената площ за търсене и проучване.	218
7.3 Алтернативи по избор на технология за търсени и проучване.	220
7.4 Нулева алтернатива.	221
8 КАРТЕН МАТЕРИАЛ С МЕСТОПОЛОЖЕНИЕТО НА ВСИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ НА ЦРП СПРЯМО ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ И ТЕХНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ.	221
9 ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЗА ВИДА И СТЕПЕНТА НА ОТРИЦАТЕЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ СЪОБРАЗНО КРИТЕРИИТЕ ПО ЧЛ. 22.	221
10 НАЛИЧИЕ НА ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ЧЛ. 33 ЗБР, ВКЛЮЧИТЕЛНО ДОКАЗАТЕЛСТВА ЗА ТОВА И ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА КОНКРЕТНИ КОМПЕНСИРАЩИ МЕРКИ ПО ЧЛ. 34 ЗБР - КОГАТО ЗАКЛЮЧЕНИЕТО ПО Т. 9 Е, ЧЕ ПРЕДМЕТЪТ НА ОПАЗВАНЕ НА СЪОТВЕТНАТА ЗАЩИТЕНА ЗОНА ЩЕ БЪДЕ ЗНАЧИТЕЛНО УВРЕДЕН ОТ РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ПЛАНА, ПРОГРАМАТА И ПРОЕКТА ИЛИ ОТ РЕАЛИЗИРАНЕТО И ЕКСПЛОАТАЦИЯТА НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, И ЧЕ НЕ Е НАЛИЦЕ ДРУГО АЛТЕРНАТИВНО РЕШЕНИЕ.	223
11 ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНИТЕ МЕТОДИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ВРЕМЕТРАЕНЕ И ПЕРИОД НА ПОЛЕВИ ПРОУЧВАНИЯ, МЕТОДИ ЗА ПРОГНОЗА И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО, ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ, ТРУДНОСТИ ПРИ СЪБИРАНЕ НА НЕОБХОДИМАТА ИНФОРМАЦИЯ.	223
7.1 Използвани нормативни актове, литература и източници на информация. .	223
7.2 Използвани методики, ръководства и методи на изследване.	226
12 ДОКУМЕНТИ ПО ЧЛ. 9, АЛ. 2 И 3.	227
13 ПРИЛОЖЕНИЯ.	228

1 Анотация на инвестиционното предложение.

1.1 Основание за изготвяне на оценката за съвместимост.

Оценката за степента на въздействие върху 33 BG0001032 „Родопи- Източни” и 33 BG0002071 „Мост Арда” от дейностите заложи в цялостен работен проект (ЦРП) за „Търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите”, община Ивайловград и община Маджарово, област Хасково” е изготвена на основание Писмо с Изх. № НСЗП-672/7.08.2023 и Решение №19-ОС/2023 г. на МОСВ (Приложение 1.1) и в съответствие с изискванията на:

- Закон за опазване на околната среда (Обн. ДВ. бр.91/2002г., посл. изм. изм. ДВ. бр.84 от 6 Октомври 2023 г.);
- Закона за биологичното разнообразие (Обн. ДВ. бр.77/2002 г., посл. изм. ДВ. бр.102 от 23 Декември 2022 г.);
- Изискванията на Директива 2009/147/ЕО (за опазване на дивите птици) и Директива 92/43/ЕИО (за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна);
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.106 от 15 Декември 2021 г. **наричана по-долу Наредба за ОС.**
- Оценка на планове и проекти във връзка със защитени зони по „Натура 2000“ – методическо ръководство на ЕК за прилагане на член 6, параграфи 3 и 4 от Директива 92/43/ЕИО за местообитанията, Брюксел, 28.9.2021 г.; C(2021) 6913 final.

Използвана е на най-добрата налична информация за провеждане на оценката, в т.ч. са изискани и предоставени от компетентния орган пространствени данни (във формат на геобазни данни и shp. формат, в проекционна координатна система WGS 84 UTM зона 35 N) за разпространените природни местообитания и местообитания на видове (в т.ч. данни с регистрации) в района на 33 BG0001032 “Родопи-Източни” по директивата за местообитанията и района на 33 BG0002071 „Мост Арда” по директивата за птиците .

Отчетена е връзката между чл. 6 (3) на Директива 92/43/ЕИО изискващ оценка на последствията за целостта и целите на всяка една зона и мрежата, като цяло от една страна и чл. 2 (2) на Директивата посочващ, че мерките предприети по тази директива следва да водят до опазване или възстановяване на благоприятният природозащитен статус на видовете и местообитанията. При оценка на въздействията, по отношение на количествените параметри - площ на местообитания (природни местообитания или местообитания на видове) и популация на видове за референтни стойности са взети предвид стойностите при научното описание на зоните и данните в актуалните стандартни формуляри с данни (СФД), но не и преди ратифициране на договора за присъединяване към ЕС (м. Април 2005).

При оценката на възможностите за възстановяване се оценява реалистичността на това изискване. Това означава, че където в миналото е имало трайно унищожаване на площи на местообитания, дори съгласно параметрите за благоприятен статус да се изисква възстановяване, такива трайно увредени площи без реални възможности за възстановяване не се включват в референтните стойности за площ и популация. Такива случаи са например вече изградените инфраструктури, дългогодишно обработвани

селскостопански площи и пр. По отношение на параметрите за качество и състояние на местообитанията (параметри в рамките на критериите „структура и функции”) референтните стойности на параметрите се прилагат и спрямо вече съществуващи съоръжения и изработки.

1.2 Информация за Възложителя.

- **Наименование:** „ДЪНДИ ПРЕШЪС МЕТАЛС КРУМОВГРАД” ЕАД
- **ЕИК:** 122054432;
- **Седалище:** гр. Крумовград, ул. „Христо Ботев“ № 1.
- **Адрес за кореспонденция:** 1000, гр. София, ул. „Бачо Киро“ № 26, ет. 3 тел.+359 887 344 664; факс:+359 2 9301595
- **Генерален мениджър:** Любомир Хайнов;
- **Лице за контакти:** Иван Иванов – Мениджър Разрешителни дейности;
- **Телефон:** +359 887344664, **E-mail:** Ivan.T.Ivanov@dundeprecious.com;

1.3 Информация за Изпълнителя.

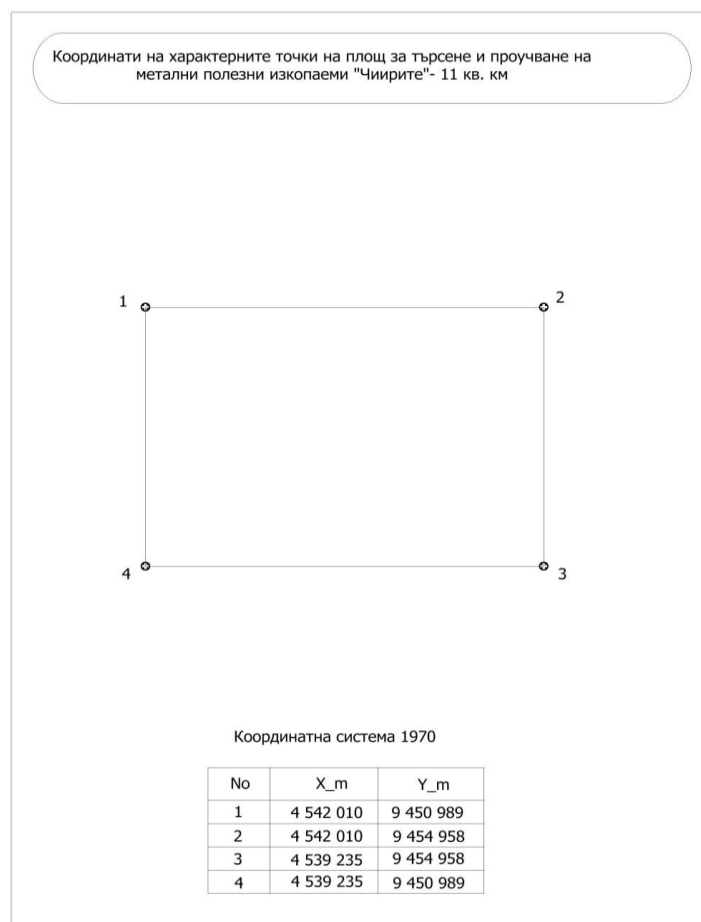
- **Наименование:** „БТ Инженеринг” ЕООД
- **ЕИК:** 131024484;
- **Седалище:** гр. София, ул. "Леа Иванова" №2,.
- **Адрес за кореспонденция:** 1000, гр. София, ул. "Леа Иванова" №2, тел. +359 88 228 7400; +359 2 945 47 28
- **Управител:** Ботьо Табаков ;
- **Лице за контакти:** Ботьо Табаков ;
- **Телефон:** +359 886 882 945, **E-mail:** office@bteng.bg;

1.4 Основание за изготвяне на ЦРП и неговото допълване, общи данни за обхвата.

„Дънди Прешъс Металс Крумовград” ЕАД („ДПМК“ ЕАД) е титуляр на разрешение № 367/08.01.2014 за търсене и проучване (*Приложение № 1.2*) и договор за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите“, подписан на 03.10.2016 г. и влязъл в сила на 01.11.2016 г. Заявената площ обхваща 11.0 кв.км от територията на общини Маджарово и Ивайловград, обл. Хасково. Първоначалните ѝ граници в разрешението и договора са определени с координати на 4 гранични точки съгласно долната **фигура 1.1**.

Фиг.1.1

Граници и координати на първоначално заявената и одобрена площ

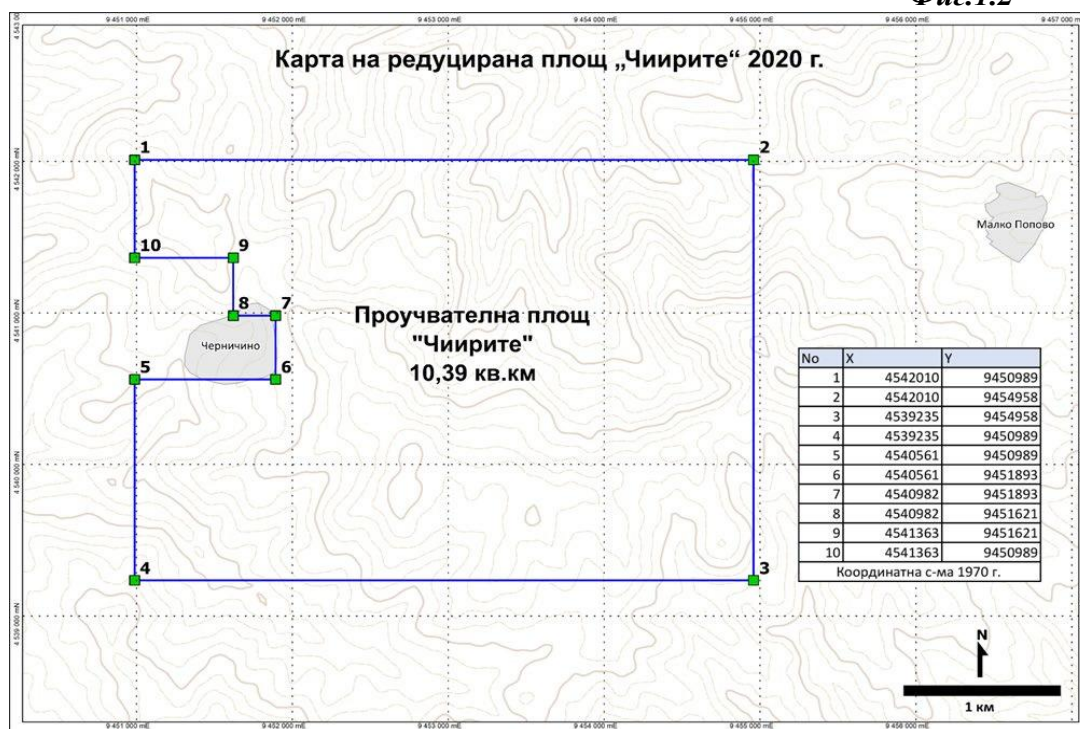
Договорът влиза в сила от 01.11.2016 г., датата на която Министерство на околната среда и водите е издало писмо, с което е уведомило ДПМК, че не е необходимо провеждане на процедура по реда на Глава втора от Наредбата за ОС за представения ЦРП за дейностите в площ „Чиирите”.

В изпълнение на задълженията си по договора, през 2019 ДПМК започва провеждане на съответните процедури по Закона за горите за учредяване на право на ползване върху поземлени имоти в горски територии за извършване на дейности по търсене и проучване, включени в годишния работен проект за 2019 г. Поради голямата продължителност на процедурите, срокът на договора е спрял до приключването им - 15.08.2019 г. Впоследствие поради изтичане на тригодишния срок на договора и на базата на изпълнението на Работната програма, ДПМК се възползва от правото си на основание чл. 2, ал. 6 и 7 от същия и прави мотивирано предложение до Министъра на енергетиката за първо удължаване на срока на договора с две години.

С допълнително споразумение № 2 подписано на 27.08.2020 г. между Министъра на енергетиката и Дружеството, срокът на договора е удължен с две години, считано от 19.06.2020 година. Съгласно чл. 2, ал. 1 от споразумението, този срок не тече до приключване на процедурата по Наредбата за ОС и до издаване на съгласувателно писмо за Цялостния работен проект (ЦРП) от Министерство на енергетиката (МЕ). Проектът е съгласуван от МЕ с писмо Е-26-Д-240 от 21.10.2020 г. (Приложение № 1.3),

а процедурата по Наредбата за ОС е приключила с Решение № 02-ОС/2021 от 12.01.2021 г. (Приложение № 1.4), съответно срокът на удължението започва да тече от 12.01.2021 г. В допълнение в чл. 1 от допълнително споразумение 1 е уредено спиране на срока за период от 2 месеца, който следва да се прибави към двугодишното удължение. Предвид горното, към ноември 2022 г., датата на която следва да изтече удължението на срока на договора, предоставено с допълнително споразумение 2/27.08.2020 към него е 12.03.2023 г. Съгласно чл. 6, ал. 2, т. 22 от договора, титулярят е освободил част от площта по чл. 1. Новата редуцирана площ за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в „Чиирите“ за срока на удължението е 10,39 кв. км и се маркира с координатите на 10 гранични точки – **Фиг. 1.2**.

Фиг.1.2

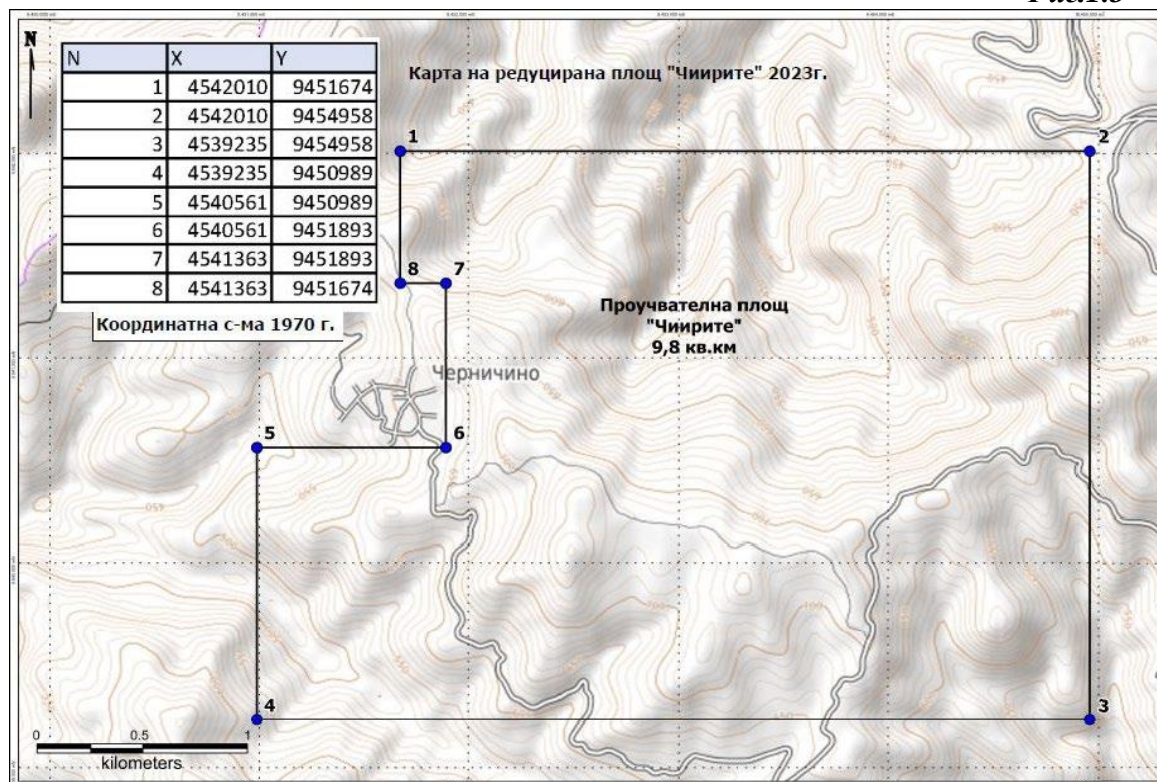
Граници и координати на редуцирана площ „Чиирите“ към доп. споразумение 2

Допълнително с писмо вх. № Е-26-Д-314/23.12.2021 г. до Министерство на енергетиката Дружеството е поискало спиране на срока на договора за периода до приключване на процедура по реда на чл. 69, ал. 1, т. 1 и следващите от Закона за горите. Съответната процедура е започнала на 14.06.2021 г. и приключила на 21.02.2022 г.

С писмо вх. № Е-26-Д-30/16.01.2023 г. Дружеството се възползва от правото си на основание чл. 2, ал. 6 и 7 от Договора и прави мотивирано предложение до Министъра на енергетиката за **второ удължаване на срока на Договора с още две години**. С **допълнително споразумение № 3** подписано на **04.08.2023** година между Министъра на енергетиката и Дружеството, на основание чл.31, ал.3 от ЗПБ и изискванията в договора, изменен и допълнен със допълнително споразумение 1 и 2, се регламентират правата и задълженията на страните за срока на второто двугодишно удължение. Съгласно чл.6, ал.2, т.22, от договора, титулярят освобождава част от площта по чл. 1.

от ЗПБ. Новата редуцирана площ (респективно актуалната) за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в обхвата на площ „Чиирите” е 9.83 кв. км и се маркира с координатите на 8 гранични точки дадени на следващата Фиг. 1.3.

Фиг.1.3

Граници и координати на новата редуцирана площ „Чиирите” към доп. споразумение 3

Съгласно чл.1, ал.1 срокът на договора не тече за времето от 31.12.2021 г. до 21.02.2022 г. и от 05.04.2023 г. до подписване на допълнително споразумение 3. За времетраенето на спирането му се спира и броенето на срока на договора.

Съгласно чл. 1, ал. 4 от допълнително споразумение №3 срокът на Договора се удължава с две години, считано от датата на подписването му. Съгласно чл. 1, ал. 5, т.1 и т.2 от споразумението, този срок не тече до приключване на процедура по Наредбата за ОС и до издаване на съгласувателно писмо за Цялостния работен проект от МЕ.

ДПМ-Крумовград-ЕАД, се задължава в едномесечен срок от датата на подписване на допълнително споразумение №3 да представи за съгласуване с Министъра на енергетиката Цялостен работен проект и Годишен работен проект за първата година от продължението, в които да изложи и конкретизира методиката на проучване, видовете, обемите и стойностите на работите, техническите, технологичните решения и сроковете за тяхното изпълнение и отчитане, както и мерките по опазване на земните недра и околната среда. Тези проекти са изготвени от Възложителя и предоставени за ползване за целите на настоящия ДОСВ. В процес на съгласуване са с МЕ. Отделно към ЦРП е изготвен и Цялостен работен проект за рекултивация на засегнатите земи.

В резултат на проведените през 2021 и 2022 г. търсещи полеви дейности и предвид голямото забавяне на разрешителните за сондажни и канавни дейности с две

допълнения към Цялостен работен проект (ЦРП) за срока на удължението на договора са предложени за прокарване допълнителен обем от сондажни и канавни работи.

ЦРП за търсене и проучване в площ „Чиирите”, област Хасково (в т.ч. последната актуална версия) не представлява инвестиционно предложение по смисъла на Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Предвижданата с него дейност е за извършване на геолого-проучвателни работи, които не са включени в Приложения № 1 и № 2 към същия закон.

ЦРП за геоложко проучване не е включен в Приложения № 1 и № 2 към Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, както и не очертава рамката за бъдещо развитие на инвестиционни предложения по Приложения № 1 и № 2 към ЗООС. Това е потвърдено и с писмо на министъра на околната среда и водите изх. № НСЗП-672/05.06.2023 г. (Приложение 1.5).

Настоящия доклад за оценка на степента на въздействие (ДОСВ) върху целите и предмета на опазване на ЗЗ с код BG0001032 и ЗЗ с код BG0002071 обхваща всички предстоящи проучвателни работи в площ „Чиирите“, общини Ивайловград и Маджарово, както следва:

- **Новопредвидени дейности с първото допълнение на ЦРП, което е съгласувано от МЕ с писмо изх. № Е-26-Д-166/13.06.2022 г., но за тях няма окончателен административен акт по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР). Тези дейности включват 15 сондажни площадки и 4 канави.**
- **Новопредвидени дейности с второто допълнение към ЦРП, за които няма окончателен административен акт по чл. 31 от ЗБР. Тези планирани дейности включват 13 сондажни площадки и 17 канави и са представени пред МЕ като част от ГРП за 2023 г.**

В допълнение е необходимо да се вземе предвид, че от оценените чрез Решение № 02-ОС/2021 г. проучвателни дейности, са изпълнени и приключени 8 площадки и 1 канава. Всички останали сондажни площадки и канави съгласно решението няма да се разработват и съответно не влизат в обхвата на настоящата оценка.

Отчитайки горепосоченото, общия брой на всички дейности, предмет на настоящата оценка, е следния:

- ✓ **28 сондажни площадки, с общо 31 сондажа на тях;**
- ✓ **21 канави;**
- ✓ **При проучвателните работи не се предвижда изграждане на опитни кариери.**

1.5 Местоположение на площ „Чиирите” и данни за района.

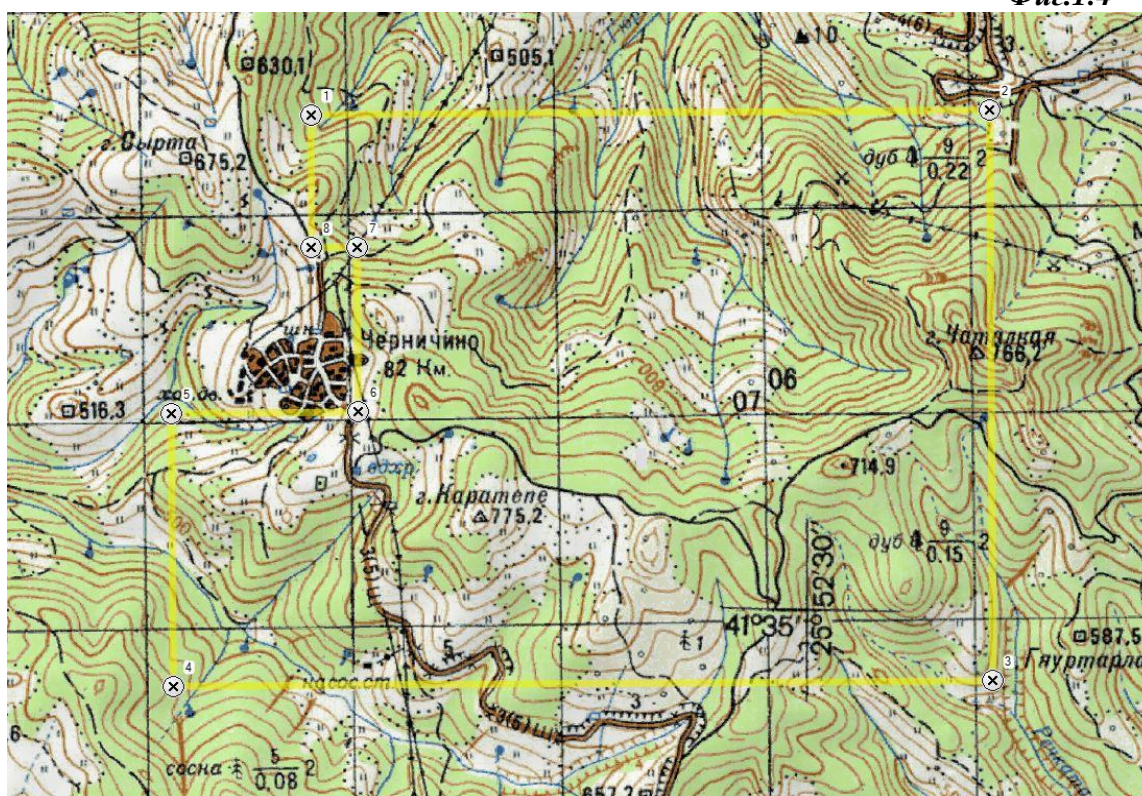
Площ за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми „Чиирите” се намира в Югоизточна България, област Хасково, в землищата на с. Малко Попово и гр. Маджарово, община Маджарово, с. Брусевци и с. Черничино, община Ивайловград. Най-близкото населено място е с. Черничино, което е в съседство със западната граница на контура на площта, с. Малко Попово е отдалечено на 1,5 км по права въздушна линия от източната граница на контура, а гр. Маджарово около 3 км от северната граница. Необходимо е да се подчертае, че всички изработки в площта, които са предвидени с ЦРП и са предмет на настоящия ДОСВ са разположени в землището на с. Черничино, община Ивайловград, за което са предоставени повече данни по-долу.

В обхвата на площта за търсене и проучване като цяло има развита мрежа от черни пътища за горскостопански цели (някои занемарени), тъй като растителната покривка в района е основно от дъбови гори примесени с келяв габър. По тези пътища принципно може да се стигне директно до почти всички предвидени проучвателни площи. Основния достъп е по третокласен път за с. Черничино в сравнително добро състояние, който се явява отклонение от път II-59 гр. Крумовград-гр.Ивайловград като в посока селото навлиза и преминава през най-югозападната част на територията предмет на проучване. През площта минава и черен път за гр. Маджарово.

Площта обхваща общо 9,8 кв. км с местоположение и координати в система 1970 г. на граничните точки, посочени вече на **Фиг.1.3** по-горе. На долната **Фигура 1.4** са отразени местоположението и някои от основните топографски характеристики в района на контура предвиден за търсене и проучване.

Фиг.1.4

Местоположение и топография на редуцирана площ „Чиирите” към доп. споразумение 3

Релефът в района е с хълмист и нископланински характер. Надморската височина в обхвата на контура на „Чиирите” варира в различните части средно в диапазона от 450 до 700 м н.в. (най-високия връх е в югозападната част – Каратепе, 775.2 м, след него при източната граница е вр. Чатал кая, 766.2 м, а най-ниската точка е в северната част - 330,5 м н.в.). Като цяло в района на проучвателните дейности надморската височина варира средно между 550-700 м н.в.

Заявената площ за проучване се намира около контакта на южната периферна част на Маджаровската вулканска постройка с метаморфния фундамент, източно от с. Черничино. В района се разкриват скалите на протерозойския метаморфен комплекс на Родопския масив. Метаморфитите са процепени последователно от серпентинизирани ултрабазити, гранити – Чучулигенски тип, пегматити, кварц-карбонатни рудоносни

жили и многобройни секущи кварцови жили. Резултатите от направени интерпретации (Ст. Георгиев, Ст. Бояджиев, 1997) на проведени златометрични снимки в М 1:25000 и 1:50000 от различни екипи на „Геология и геофизика” АД след 1993 година, показват че източно от с. Попско сред скалите на амфиболит-мраморно-гнайсовата формация и Чучулигенската гранитна интрузия се разполага площна аномалия отворена на север към Маджаровското рудно поле. В състава ѝ преобладават златото и среброто. Местоположението на аномалията- периферията на Попско-Белополското и Маджаровското рудни полета и високата продуктивност на ореола, я определят като перспективна площ за прогнозиране и търсене на коренно златно орудяване, вероятно вместино сред мраморите на амфиболит-мраморно-гнайсовата формация.

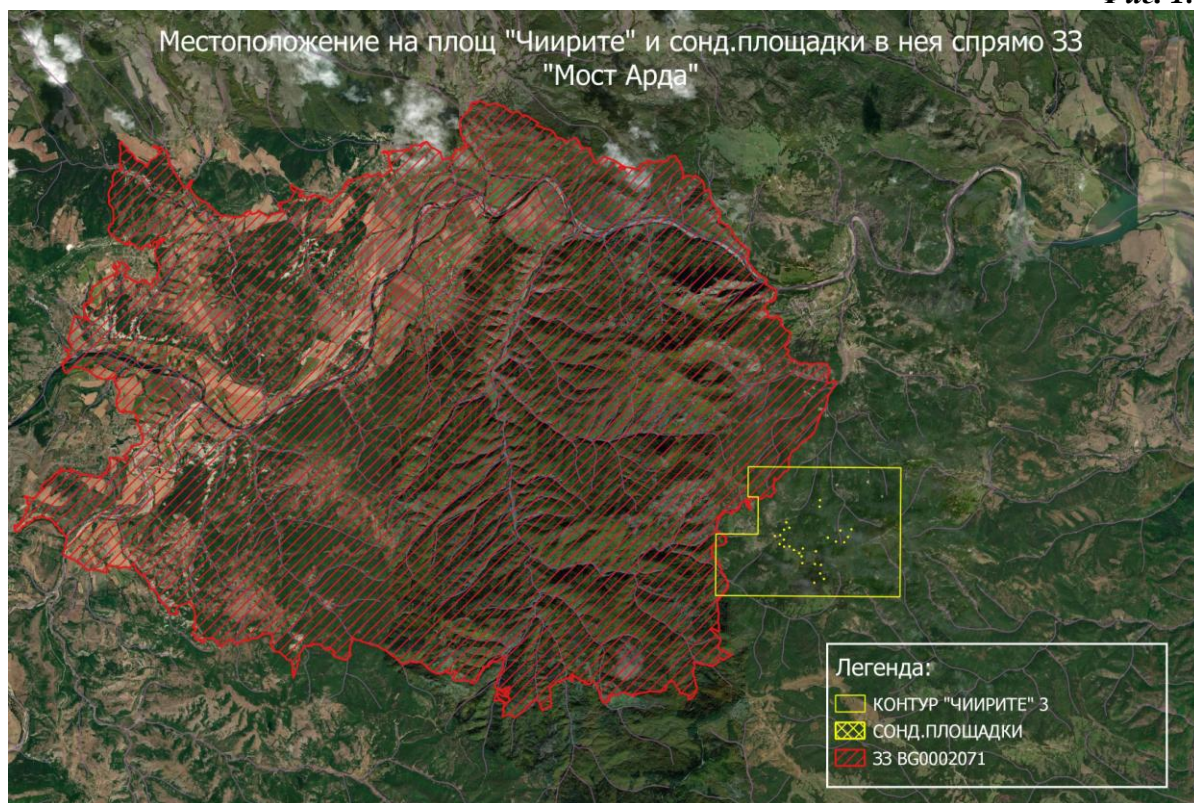
В Приложение 2.1 и Приложение 2.2 към доклада са представени топографска и геоложка карта на проучвателна площ „Чиирите” с местата на проектните сондажи и канали.

Районът се намира във водосборния басейн на р. Арда (код на водното тяло BG3AR100R006), която протича на 3,7 км северно по права въздушна линия от северния контур на площта. Другата най-близка Кулиджийска река с код BG3AR100R007 протича на 4 км западно по права въздушна линия от западната граница на контура и съгласно ПУРБ на БД “Източнобеломорски район” е от типа на пресъхващите реки. След нея е р. Марешница с код BG3AR100R005 отстояща на над 6,5 км източно по права въздушна линия, също от типа на пресъхващите реки. В самия обхват на разглежданата територия и в непосредствена близост до нея отсъстват значими водни течения и „стоящи” водни площи с постоянен воден обем – представени са предимно сухи дерета, в които по-съществен отток с временен характер се формира основно в резултат на по-обилни валежи и топене на снеговете. Това предопределя липсата в района на местообитания на риби, както и на подходящи местообитания за други воднозависими биологични видове – земноводни предмет на опазване в ЗЗ „Родопи-Източни” и редица птици предмет на опазване в ЗЗ „Мост Арда”. Основната част от територията на контура и съседните терени са заети от горска растителност, което предполага присъствие най-вече на животински видове привързани към горите.

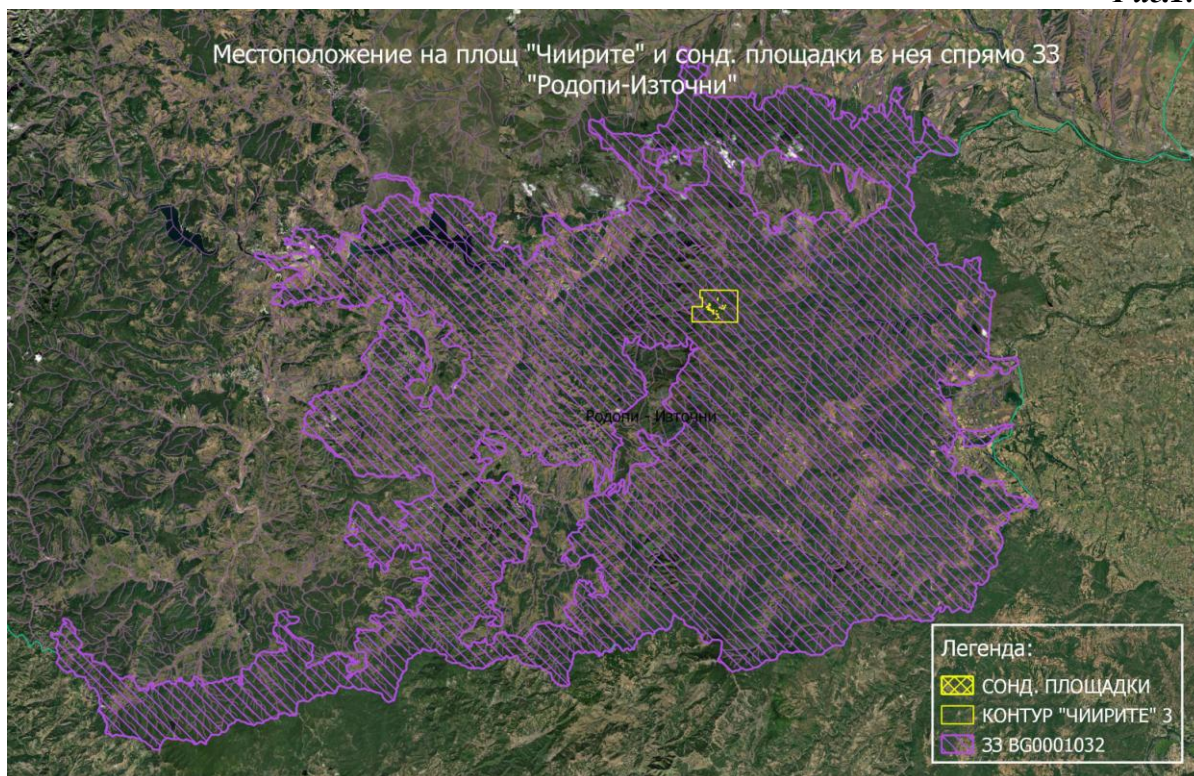
По отношение на Европейската екологична мрежа Натура 2000, проучвателната площ в актуалния ЦРП попада изцяло в защитена зона BG 0001032 „Родопи-Източни” по Директива 92/43/ЕИО за местообитанията и съвсем малка част се разполага в източната периферия на защитена зона BG 0002071 „Мост Арда” по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици като предвидените в площта проучвателни терени остават изцяло извън нея. На следващите две фигури, както и в Приложение 2.3 и Приложение 2.4 е представено местоположението на редуцираната площ „Чиирите” спрямо двете защитени зони.

Фиг. 1.5

Фиг.1.6

Площта не попада в защитени територии по смисъла на ЗТТ и не засяга такива, което е отразено и в Решение №19-ОС/2023 г. на МОСВ.

1.6 Характеристика на цялостния работен проект.

Както беше посочено в т. 1.3 „ДПМК“ ЕАД е титуляр на разрешение № 367/08.01.2014 за търсене и проучване и договор за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите“, подписан с МЕ и няколко пъти удължаван. В изпълнение на договора и изискванията на ЗПБ е изготвен и ЦРП за търсене и проучване. Настоящия доклад за степента на въздействие върху ЗЗ от екологичната мрежа Натура 2000 е съобразен с проекта от 2023 г. (към допълнително споразумение № 3 към договора), както и с разработения Цялостен работен проект за рекултивация на засегнатите земи (също към допълнително споразумение №3 към договора). В тези проекти са изложени и конкретизирани методиката на проучване, видовете, обемите и стойностите на работите, техническите, технологичните решения и сроковете за тяхното изпълнение и отчитане, както и мерките по опазване на земните недра и околната среда. В съответствие с информацията в тези разработки в следващите подточки са синтезирани основните данни с отношение към настоящата разработка.

Дейностите по търсене и проучване в площ „Чиирите“ включват канавни и сондажни работи, които са свързани с оформяне **на сондажни площадки и канали**, в границите на които да се осъществят съответните геологопроучвателните дейности – всички те съпроводени със съответните видове опробване, обработка и анализ на взетите проби. По-долу е представена по-подробна информация за необходимите площи за съответните изработки, както за общата засягана площ в обхвата на определения контур за търсене и проучване.

Следва да се подчертае, че почти всички канавни изработки, се разполагат по трасетата на стари бразди от канали, които са били оформени при предишни геологопроучвателните работи и впоследствие не са били рекултивирани. Тези геологопроучвателни работи са били извършени през различни периоди в миналото много преди ратифициране на договора с България за присъединяване към ЕС (2005 г.) и преди влизането в сила на изискванията на двете природозащитни директиви. Съгласно данните в ЦРП в най-югозападната част, непосредствено до границата на площта, но извън нея, се намира полиметалното рудопроявление „Маден дере“ (на около 2.5 км ЮИ от с.Черничино), където са провеждани търсещи работи още през 1927 г. Търсещите работи проведени с канали и сондажи през 1981-1982 година оценяват рудопроявлението като безперспективно. В централната част на района се намира рудопроявление „Кара тепе“, което е било обект на търсене и оценка на оловно-цинкови минерализация през 70-те години на миналия век. С канали са разкрити кварц-карбонатни тела. Проведените са също редица пробонабирания (в т.ч. чрез канали) от „Геология и геофизика“ АД в периода 1986-1990 г. като данните от тях са обобщени в „Доклад за резултатите от проведените геолого-геофизични и геохимични търсещи и оценъчни работи в района на с.Попско, Черничино, Сбор, Джанка през 1986-1990 години“. След 1993 година също продължават проучвателни работи от различни екипи на „Геология и геофизика“ АД като направените интерпретации са публикувани през 1997 г. (Ст. Георгиев, Ст. Бояджиев, 1997). Това предопределя и наличието на редица стари изработки и следи от такива – **Фиг 1.7**. Част от тях са видими и на сателитните снимки в G.Earth в териториите незаети от гори (напр. при координати 41° 35.260'С, 25° 51.299'И; 41°

35.235'С, 25° 51.325'И; 41° 35.182'С, 25° 51.397'И; 41° 35.254'С, 25° 51.537'И; 41° 35.322'С, 25° 51.344'И и др.)

Фиг 1.7

Изглед към старата изработка по проектното трасе на канава PR_KTTR029

Предвид, че почти всички проектни канави (с изключение на няколко) се разполагат по трасетата на нерекултивирани стари изработки или следи от такива, създадени преди транспониране на двете природозащитни директиви в националното законодателство (ЗБР, Обн. ДВ. бр.77 2002 г.) и ратифицирането на договора с България за присъединяване към ЕС, преките въздействия от дейностите по тези изработки (загуба на площ, нарушаване на терени, фрагментация на местообитания и др.) не би следвало да се отчитат при оценката на кумулативния ефект. На оценка би следвало да подлежат само евентуални непреки въздействия в резултат от замърсяване на въздуха с прах, шум и др. при дейностите свързани с допълнителни изкопни работи (предвидени „на ръка”) и пробонабиране. Следва също да се посочи, че там където попадат в гори, канавите се разполагат между съществуващата горска растителност по такъв начин, че тяхното дооформяне и възстановяване (където се налага) не е свързано с отстраняване на възрастни дървета от формирания съобществата етаж – евентуално на места може да се наложи само отстраняване на нискорасла растителност от храстовия етаж и подрас, която се е настанила впоследствие. Необходимо е още да се отчете, че при изработването на канави в последните години се прибегва до опробване на коренни разкрития или шарпове на пътеки и пътища, без да се прокарват по-дълбоки изработки. Дейностите по разкриване на канавите ще се извършват изцяло на ръка без използването на каквато и да е механизация и взривни работи. Предвид това при оценка

въздействията по-голямо внимание е обърнато на проектните сондажни площадки, в обхвата на които вече съществуват антропогенни нарушения са по-малко (в няколко попадат площи от съществуващи горски пътища и др.).

1.6.1 Основни характеристики на цялостния работен проект. Данни за местоположението и необходимите площи за сондажите - сондажни площадки.

Местоположението на сондажите в ЦРП е определено в зависимост от получените до момента резултати от картировка и сондиране, и след интерпретация на резултатите от геофизичните дейности. Маркирането на местоположението на сондажа върху земната повърхност ще се извършва от геолог, който с подходящ знак ще обозначи устието на сондажа в рамките на обособена за целта работна площадка. Работната сондажна площадка ще се използва за:

- позициониране на сондажната апаратура;
- разполагане на спомагателното оборудване – съдове за вода, водни помпи, маркучи, работна маса за спомагателни операции;
- временен склад за запасни части и инструменти;

След приключване на сондажите същите се заснемат от маркшайдер и устията им се циментират и надписват.

Технологично се изисква сондажната апаратура да се нивелира хоризонтално и да се стабилизира против изместване. За позициониране на сондажната апаратура е необходимо да се направи на терена площадка с дължина мин. 12 м и ширина минимум 6 м. Сондажната площадка се оформя в зависимост от терена. **Залага се да се обособят общо 28 сондажни площадки с общо 31 сондажа на тях, като в три от площадките са предвидени по два сондажа.**

В долната таблица са представени основните параметри на сондажните площадки съгласно ЦРП (допълнително споразумение 3) – име, местоположение, дължина и площ. Площадките са номерирани, така както са представени в предоставените скици. Отделно в справката дадена на *Приложение 3.1* е представена и информация за поземления имот, в който попада съответната площадка съгласно Кадастралната карта и кадастралните регистри (КККР) одобрени със Заповед № РД-18-75/31.01.2019 г. на изп. директор на АГКК, както и за съответния отдел и подотдел, за тези попадащи в горски фонд. В *Приложение 3.2* са представени и скици на имотите.

Таблица 1.1

Основни параметри на сондажните площадки								
N	Площадка №	Сондаж №	X UTM35N	Y UTM35N	Кота (м)	Наклон (°)	Дължина (л.м)	Площ (кв м.)
1	CHEDP009	PR_CHEDDH009	404315	4605022	713	-45	300	144
2	CHEDP012	PR_CHEDDH012	404426	4605041	716	-40	120	144
3		PR_CHEDDH014	404426	4605041	716	-40	180	
4	KTDP004	PR_KTDDH006	404887	4604586	720	-45	230	511
5	KTDP005	PR_KTDDH007	404904	4604439	715	-40	180	144
6	KTDP006	PR_KTDDH008	405172	4604420	721	-45	200	144
7	KTDP007	PR_KTDDH009	405288	4604216	715	-45	240	144
8	KTDP008	PR_KTDDH010	405370	4604098	693	-35	170	144
9	KTDP009	PR_KTDDH011	404513	4604793	747	-45	220	144
10	KTDP010	PR_KTDDH012	404417	4604844	708	-40	170	561

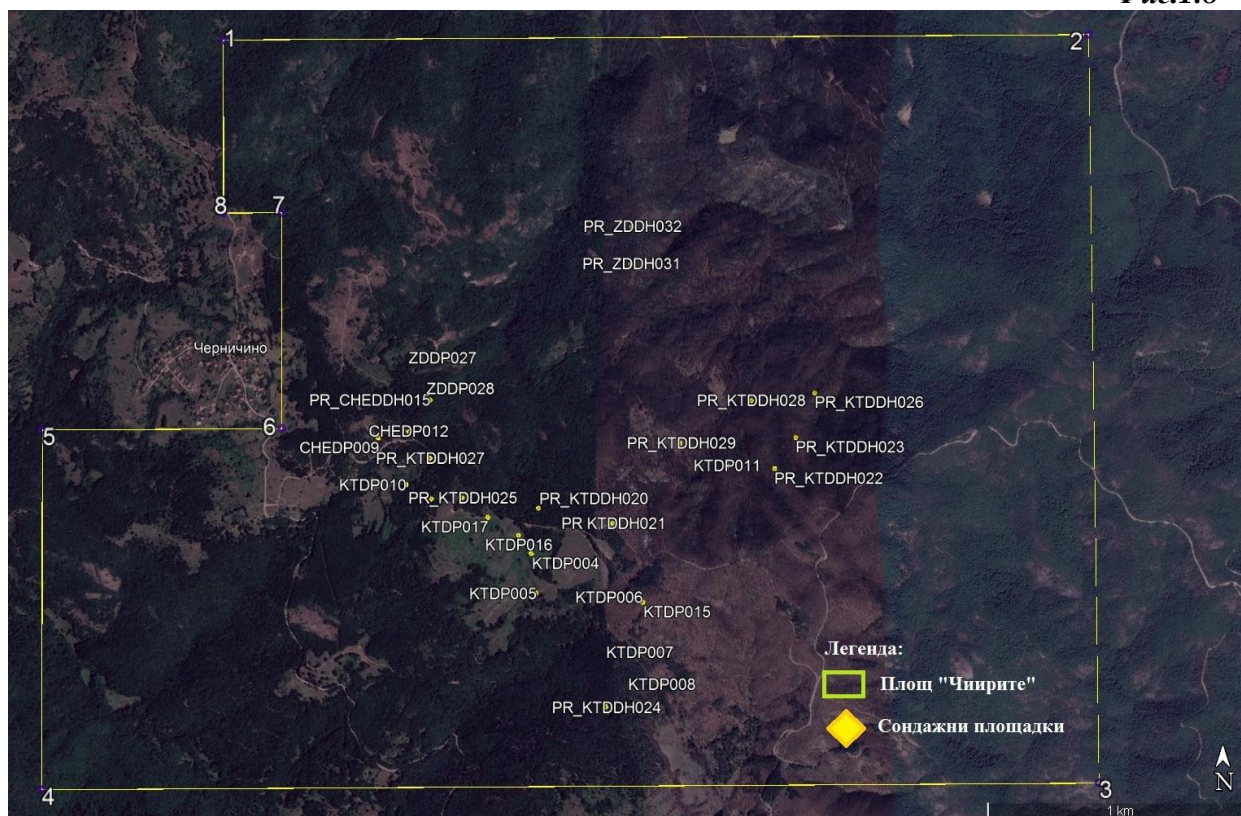
11	KTDP011	PR_KTDDH013	405627	4604902	635	-45	240	144
12		PR_KTDDH014	405627	4604902	635	-45	170	
13	KTDP015	PR_KTDDH017	405305	4604401	745	-45	200	144
14	KTDP016	PR_KTDDH018	404840	4604654	730	-45	200	404
15	KTDP017	PR_KTDDH019	404722	4604725	730	-50	250	149
16	ZDDP027	PR_ZDDH026	404558	4605314	626	-45	210	144
17	ZDDP028	PR_ZDDH027	404626	4605200	629	-50	190	144
18		PR_ZDDH028	404626	4605200	629	-50	190	
19	PR_CHEDDH015	PR_CHEDDH015	404512.02	4605159.1	681	-45	200	144
20	PR_KTDDH020	PR_KTDDH020	404916.43	4604753.5	713	-50	250	144
21	PR_KTDDH021	PR_KTDDH021	405196	4604694	728	-55	270	144
22	PR_KTDDH022	PR_KTDDH022	405805	4604887.5	643	-50	350	144
23	PR_KTDDH023	PR_KTDDH023	405887	4605002	601	-50	400	144
24	PR_KTDDH024	PR_KTDDH024	405162.4	4604016	728	-45	330	144
25	PR_KTDDH025	PR_KTDDH025	404628.09	4604796.1	753	-50	200	144
26	PR_KTDDH026	PR_KTDDH026	405961.26	4605166.8	557	-45	300	144
27	PR_KTDDH027	PR_KTDDH027	404509.2	4604944	720	-55	230	144
28	PR_KTDDH028	PR_KTDDH028	405722.28	4605141.1	565	-45	200	138
29	PR_KTDDH029	PR_KTDDH029	405455	4604986	653	-45	300	144
30	PR_ZDDH031	PR_ZDDH031	405277	4605655	517	-45	300	144
31	PR_ZDDH032	PR_ZDDH032	405284	4605793	452	-45	250	144
	28 бр.	31 бр.					7240	5075

Забележка*: Номерацията на площадките в таблицата е съобразно номерацията им в предоставените скици с ПИ, в които попадат. Площите са съобразно предоставените скици, а останалите данни съобразно ЦРП

Както е видно от горната справка общата необходима площ за всички сондажни площадки възлиза на **5075 кв. м (5,08 дка)**, като необходимите площи за почти всички площадки са еднакви – само за три (KTDP004, KTDP010, KTDP016) са необходими по-големи площи, тъй като към тях са включени и необходимите подходи - обособяване на пътни отклонения от съществуващите полски и горски пътища.

На долната фигура и в Приложение 2.5 е представено местоположението на сондажните площадки върху изображение от G.Earth.

Фиг.1.8

Местоположение на сондажните площадки в площ „Чиирите”

1.6.2 Основни характеристики на цялостния работен проект. Данни за местоположението и необходимите площи за канавите.

Канавните изработки, имат за цел разкриване на коренни скали, зони на хидротермална промяна, жили и др. подобни. Последните се опробват с браздови проби, а целият процес на документация и опробване е съпътстван със събиране на необходимата информация за геоложкия разрез – възраст, веществен състав, структури и други данни за определяне на тяхната перспективност.

Параметрите ширина и дълбочина на канавната изработка се регламентират от правилата по техника на безопасност на труда, но в последните години се прибягва до опробване на коренни разкрития или шкарпове на пътеки и пътища, без да се прокарват по-дълбоки изработки.

Дължината на канавната изработка се определя по геоложки съображения в зависимост от това каква част от геоложкия разрез трябва да бъде документирана и опробвана.

При дължина 1 м. на браздата, средното тегло на проба е около 3 кг. Само в редки случаи дължината, а съответно и количеството на пробата е по-голямо – например продължителен безруден интервал, или в край на канава, който не е на кръгъл метър и остатъкът от него не е достатъчен да се отдели в проба. Всички кварцови жили и зони на хидротермална промяна се опробват с отделни проби. Като прието правило е минималната дължина на пробата да не е по-малка от 0.5 м и по-голяма от 1.5 м.

През второто удължение на договора за площ „Чиирите” ще продължи прокарването на канавни (разчистки) изработки с минимален обем от около 500

л.м. и вземане на около 600 браздови проби. Канавите ще бъдат съсредоточени основно в участък „Кара тепе”. Както беше споменато по-горе почти всички се разполагат по трасетата на бразди от стари канали. Прокарването на всички предложени проектни обеми канали посочени в следващата *Таблица 1.2* ще зависи от получените резултати. При отрицателни резултати тези обеми няма да бъдат изпълнени.

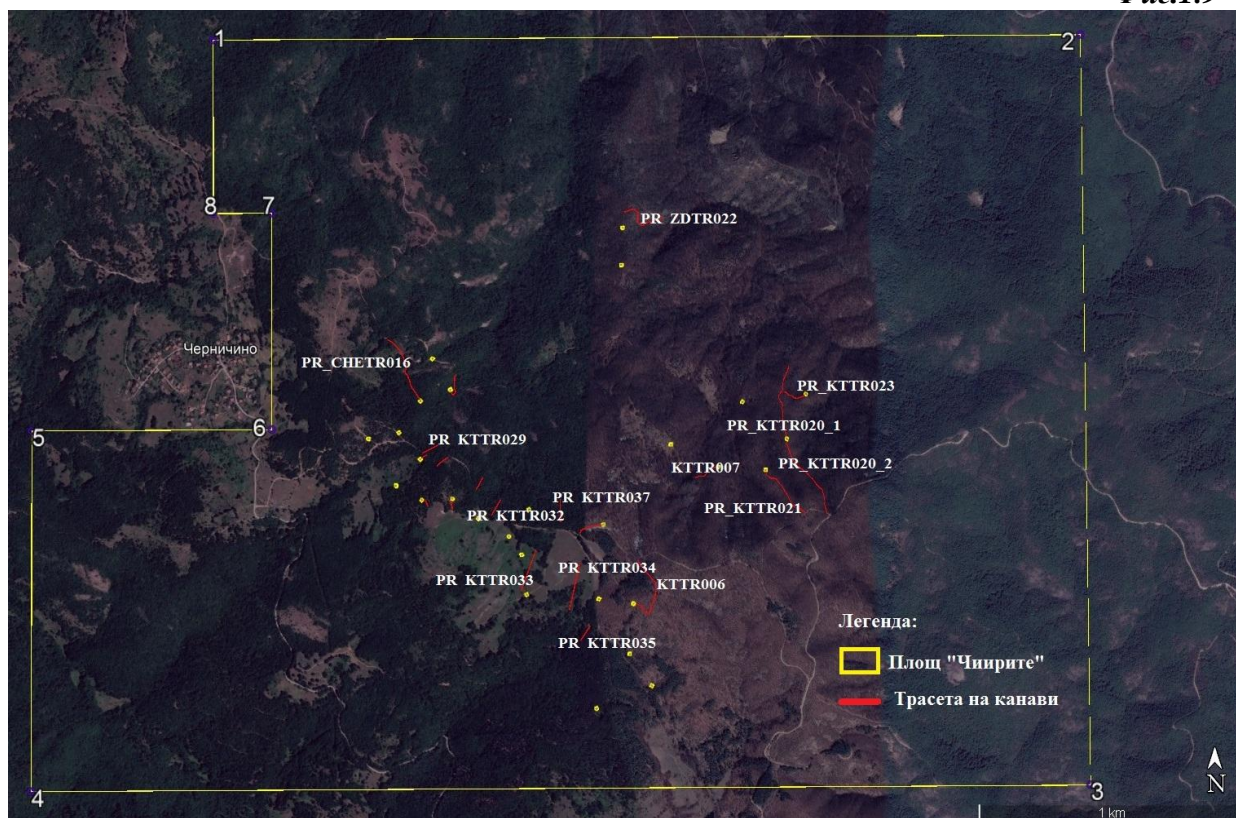
Таблица 1.2

Основни параметри на предвидените канали				
Канава	X UTM35N	Y UTM35N	Дължина (м)	Площ
KTTR_006	405312	4604401	288	841
KTTR_003	404521	4604794	29	87
KTTR_002	404627	4605194	99	291
KTTR_007	405545	4604866	91	269
PR_CHETR016	404509	4605164	267	802
PR_ZDTR022	405288	4605850	201	603
PR_KTTR029	404527	4604973	54	194
PR_KTTR030	404570	4604919	51	159
PR_KTTR031	404716	4604828	53	159
PR_KTTR032	404775	4604737	64	201
PR_KTTR034	405062	4604381	178	533
PR_KTTR035	405102	4604269	65	195
PR_KTTR028	404514	4604948	22	66
PR_KTTR027	404623	4604756	34	104
PR_KTTR024	405104	4604664	96	287
PR_KTTR033	404882	4604456	162	487
PR_KTTR037	405033	4604705	87	260
PR_KTTR021	405952	4604727	223	673
PR_KTTR020_part1	406036	4604724	323	832
PR_KTTR020_part2	405887	4605009	277	972
PR_KTTR023	405876	4605181	93	281
21			2757	8296

Както е видно от горната справка общата необходима площ за всички канали възлиза на 8296 кв. м (8,3 дка), като най-дълги са канали PR_KTTR020_2, KTTR_006, PR_KTTR020_1, PR_CHETR016, PR_KTTR021, PR_ZDTR022 и PR_KTTR034. На долната фигура и в Приложение 2.6 е представено местоположението на най-дългите канали в площ „Чиирите” (в т.ч. спрямо сондажните площадки) върху изображение от G.Earth. Почти всички канали се намират по трасетата на бразди от стари изработки (с изкл. на PR_KTTR024, PR_ZDTR022 и почти ½ от PR_KTTR034, която се разполага в ПИ 81044.27.2 с НТП „Нива” и ПИ 81044.27.685 с НТП „Гори и храсти в земеделска земя”). Поради това общата площ необходима за прокарване на нови възлиза на 1620 кв.м (1,62 дка) при дължина 500 л.м.

Фиг.1.9

Местоположение на по-значимите канали в площадки в площ „Чиирите” спрямо проектите сондажни площадки

1.6.3 Необходимост от допълнителна инфраструктура.

В обхвата на площта за търсене и проучване като цяло има развита мрежа от черни пътища за горскостопански цели (някои занемарени), тъй като района е зает основно от гори от горския фонд. По тези пътища може да се стигне директно до почти всички предвидени изработки, като само до някои от площите отредени за сондажни площадки са предвидени допълнителни пътни подходи – съгласно предоставената документация площадки KTDP004, KTDP010, KTDP016 (Приложение 3.2). Площите на тези пътни отклонения са включени към площите необходими за сондажните площадки представени по-горе в Таблица 1.1. За тези сонд. площадки ще са необходими средно по 144 кв. м или общо 432 кв.м, а за пътните отклонения общо 1044 кв. м (1,05 дка). Разполагат се в земи със земеделски статут. До някои от останалите сондажни площадки се налага да се осигури проходимост на съществуващите пътища, тъй като не са ползвани по предназначение от дълго време, поради което са обрасли предимно с храстова растителност и подрас.

Транспортирането на сондажната апаратура от базовия лагер до съответната работна площадка след нейното оформяне ще се извърши с трейлер, възможно най-близко до местоположението на дадения сондаж. След разтоварване от трейлера, сондажната апаратура на собствен ход ще се придвижи до работната площадка.

При сондажния процес ще се генерира шлам, който ще се съхранява в утаечни ями предварително покрити и изолирани от земята с полиетилен. Те ще са разположени в обхвата на сондажните площадки. След приключване на всеки сондаж, шламът от

утаечните ями ще се изпомпва и извозва до определеното за целта място, а след окончателното приключване на работата по сондиране ямата ще се зарива обратно с изкопаните преди това земни маси.

До предвидените трасета на канавите няма необходимост от достъп на тежка механизация, тъй като е предвидено дейностите по разкриване на канавите да се извършват изцяло на ръка без използването на каквато и да е механизация и взривни работи – ще се ползва само автомобил с висока проходимост до най-близката достъпна точка за транспорт на персонала и съответните инструменти.

В рамките на проучвателната програма не се предвижда да има други съоръжения или инфраструктура – ВиК тръбопроводи, електроснабдяване и пр.

1.6.4 Описание на основните технически параметри включително необходими водни количества, водоснабдяване, наличие на отпадъчни води и др.

✓ Характеристика на необходимия машинен парк и оборудване.

За търсенето и проучването в площ „Чиирите” е необходима следната техника:

- стандартна бензинова резачка за отстраняване на дървесната и по-едромасабна храстова растителност в обхвата на сондажните площадки, там където се налага;
- стандартен колесен багер с обем на кофата около 1 куб.м и челен товарач или плоча за уплътняване - оформяне и заравняване на сондажните площадки и тяхната техническа рекултивация впоследствие;
- стандартен камион с бордова платформа за обслужване на площадките (превозване на сондажната апаратура, друго оборудване, резервоар за вода, шлам);
- от една до три сондажни апаратури с диамантово ядково сондиране - основните диаметри на използваните диамантовите корони на ядката ще са: Q - 85,0 мм; PQ-3 - 83,1 мм; HQ - 63,5 мм; HQ-3 - 61,3 мм; NQ - 47,6 мм; NQ-3-45,1 мм. В своите проучвателни програми ДПМК използва услугите на сондажна фирма „ГЕОПС Болкан Дрилинг Сървисис” ЕООД, която на този етап е добре оборудвана със съвременна апаратура и имат натрупан голям опит в проучвателното сондиране;
- ръчен моторен бензинов диск за рязане на скала за взимане на проби в канавите – в определени случаи;
- от едно до няколко леки МПС с висока проходимост за превозване на обслужващия персонал;

✓ Обслужващ персонал и режим на работа.

Предвижда се на обекта да работят максимално до 15 човека, вкл. сондьори, геолози, охранители и поддръжка. Принципно, приблизителната продължителност за работа на една сондажна площадка предвиждат средно по:

- един ден за оформяне и подготовка на сондажна площадка (28 работни дни за оформяне на всички площадки или приблизително 1 календарен месец включен в общия срок за изпълнение на заложените обеми по-долу);
- един ден за мобилизация на сондажното оборудване;
- изпълнение на заложените обеми при средни темпове на сондиране от по 30 линейни метра за едно денонощие, при работа на две смени по 12 ч, седем дни в седмицата. При заложените общо 7240 л.м сондажи са необходими общо 241 календарни дни или приблизително една календарна година при изпълнение на целия залаган обем проучвания. Като се вземат предвид възможните забавяния влияещи на продължителността на сондажния процес (метеорологични условия,

възникване на технически неизправности в сондажната апаратура и др. непредвидени обстоятелства посочени по-долу) може да се предвиди, че ще са необходими максимално до 2 календарни години, което се приема и за срока в настоящата оценка. При това не се отчита, че прокарването на сондажи на всички проектни площадки ще зависи от получените първоначални положителни резултати, като впоследствие някои може да отпаднат, което е свързано със съкращаване на срока за провеждане на проучванията до 6 месеца, предвид и паралелното използване на няколко сондажни апаратури;

- един ден за демобилизация на сондажно оборудване;
- един ден за техническа рекултивация/ възстановяване на сондажната площадка (28 работни дни за оформяне на всички площадки или приблизително 1 календарен месец включен в общия срок за изпълнение на заложените обеми преди това).

Трябва да се вземат предвид и факторите, влияещи на изпълнението на сондажните работи, като:

- метеорологични условия, в т.ч. сериозни сезонни вариации, водещи до забавяне с над 100% (например при тежки зимни условия);
- достъп до сондажните площадки;
- технически параметри, нужни за безпроблемното протичане сондажния процес (състояние на скалния масив, липса на загуба на сондажна промивна течност, техническо състояние на сондажната апаратура и др.).

Необходимо е да се отчете, че се залага да се използва от една до три сондажни апаратури, което би позволило едновременно работа на най-много три площадки и е свързано със съкращаване на времетраенето. Всяка работна смяна включва трима души, освен в случаите на технически проблеми със сондажа или оборудването.

Броят на превозните средства едновременно пребиваващи на една сондажна площадка не би следвало да надвишава едно при нормални условия за сондиране. В случаите на технически проблеми (повреда на апаратурата, загуба на промивна течност и др.) броят на превозните средства, посещаващи обекта може да бъде увеличен. Ежедневно сондажната площадка ще се посещава еднократно от екип геолози, които следят напредъка на сондиране и инспектират условията на площадката. Доставка на материали и консумативи също се извършва еднократно, всеки ден.

По отношение на канавите, както беше споменато и по-горе, проектните трасета се разполагат по стари бразди от предишни геологопроучвателни изработки, поради което се залага дейностите по разкриване да се извършват изцяло на ръка без използването на каквато и да е механизация и взривни работи. В последните години се прибягва до опробване на коренни разкрития или шарпове на пътеки и пътища, без да се прокарват по-дълбоки изработки. Предвид това работата по канавите ще съпътства сондажните дейности като ще се провежда от екипа геолози, които ще следят и напредъка на сондиране и инспектират условията на съответната сондажна площадка.

В съответствие с горните данни необходимото време за целия процес по търсене и проучване в площ „Чиирите” е приблизително две календарни години при отчитане на възможните забавяния влияещи на продължителността на сондажния процес. С този период е съобразена и минимална работна програма за второто двугодишно удължение на договора по Допълнително споразумение 3 към него.

✓ Водоснабдяване, данни за отпадъчните води - пречистване, мястото на заустване.

За сондажните работи ще е необходима вода (за промивна течност). Дружеството притежава разрешително за водовземане от повърхностен воден обект р. Арда, №

31190064 от 29.04.2020 г., издадено от директора на Басейнова дирекция Източнореловморски район (БДИР), което е продължено до 29.04.2033 г. с Решение РР-5343/26.09.2023 г. Необходимите водни количества ще се доставят до съответната сондажна площадка в преносим воден резервоар качен на стандартен камион с бордова платформа.

Друго водоснабдяване или водовземане от повърхностни или подземни води не се предвижда.

Няма да се използва вода от обществено водоснабдяване за питейно-битови цели. За работниците на сондажните площадки ще бъде осигурена бутилирана вода в обем в съответствие с нуждите.

За осъществяването на дейността не се изисква използването на големи количества вода, както и не се налага заустване на отпадъчни води.

В резултат на използването на промивна течност необходима за сондажния процес ще се генерира отпадъчен шлам. Промивната течност е вода с примес при необходимост от бентонитова глина, поради което образуватите шламови не са замърсени с опасни вещества и други химикали. Те съдържат същите минерали, които са представени в скалите на сондажния разрез. Промивната течност по време на сондажния процес ще циркулира в затворен технологичен цикъл. Генерираният шлам ще се съхранява в разгледаните в подточка 1.4.3 утачни ями покрити с полиетилен, разположени на сондажните площадки. В случай, че не може да се изгради утайник, сондажният шлам ще се събира в контейнер за вода. Преливането на утайника/контейнера се предотвратява като внимателно се контролира и направлява системата за циркулиране на водата. Цялото количество избистрена сондажна промивка циркулира обратно в сондажа, като не се налага заустването ѝ в околната среда. След приключване на всеки сондаж, шламът от утачните ями ще се изпомпва и транспортира до интегрираното съоръжение за минни отпадъци на рудник „Ада тепе”, общ. Крумовград, обслужващо добива и преработката на руда. Поради това при реализиране на предвидените технологични решения промивните води при сондирането не оказват въздействие върху околната среда в района на работната площадка. В процеса на сондиране и при технически трудности понякога се налага да се ползват и добавки, които не се класифицират като опасни химични вещества и смеси и имат сертификат за химичното им съдържание. От използването им не съществува опасност от попадането на специфични замърсители в подземните води.

За работниците на съответната сондажна площадка ще бъде осигурена мобилна химическа тоалетна, поради което не се предвижда управление на битово-фекални води при работата на съответната сондажна площадка.

1.6.5 Етапи на реализация на дейностите в ЦРП, основни процеси.

Реализацията на дейностите предвидени в ЦРП може да се раздели условно на няколко основни етапа, които може да се припокриват/застъпят във времето (напр. докато тече сондирането на дадена площадка, може да се пристъпи към рекултивацията на вече отработена), както следва:

✓ Етап на подготовка.

Този етап включва оформянето на сондажните площадки и където е необходимо разкриването за канали.

Технологично се изисква сондажната апаратура да се нивелира хоризонтално и да се стабилизира против изместване. За позициониране на сондажната апаратура е

необходимо да се направи на терена площадка с дължина 12 м и ширина минимум 6 м. Сондажната площадка се оформя в зависимост от терена. Подробни данни за всяка сондажна площадка, в т.ч необходимите площи са представени по-горе в подточка 1.4.1, *Таблица 1.1*. Етапът по подготовка включва първо отстраняване на дървесната и храстова растителност, там където се налага и оформяне и заравняване на площадката. За целта ще се ползват бензинова резачка и стандартен колесен багер с челен товарач или плоча за уплътняване. За подготовката на всяка сондажна площадка е необходим един ден - 28 дни за всички площадки.

Разкриването на канавите (почти всички в съществуващи бразди) ще е ръчно без използване на самоходна механизация и взривни работи като ще е съпроводено с непосредственото им опробване. По-подробни данни за техническите параметри на канавите, в т.ч необходимите площи са представени по-горе в подточка 1.4.1, *Таблица 1.2*.

✓ Етап на експлоатация (сондажни дейности и опробване).

Този етап се предвижда да обхване приблизително една календарна година и включва основните дейности по търсене и проучване-сондажни дейности на подготвените площадки и взимане на проби в канавите.

Както беше посочено и по-горе в ЦРП се залага да се използва от една до три сондажни апаратури, което би позволило едновременна работа на най-много три площадки и е свързано с вметване в посочения срок.

Технологията предвижда да се ползва диамантово ядково сондиране (DD). В зависимост от твърдостта на скалите се използват подходящи типове диамантови корони. Сондира се въртливо, с двустенни и тристенни извлекатели ядкоприемни тръби. Следва геотехническото описание на съответната сондажна ядка, което включва процедури по измерване дължината на сондажните рейсове и процента на извлечената ядка в тях и определянето на коефициента за качество и напуканост на масива (RQD).

Ориентирането на ядката механично по време на сондирането дава възможност да се измерят структурните елементи и да се построи пространствен геометричен модел на рудните тела и структури. Ориентирането и в процеса на сондиране се извършва обикновено след първите 3 - 5 метра, в които ядката е силно дезинтегрирана. При започване на сондажния рейс, който ще се ориентира, в забоя се пуска уредът, който бележи ориентацията (“копие” – “spear” – на върха на което има молив). Той пада гравитачно и маркира ориентационния белег по най-долната част (дъното) на ядката.

След транспортиране на добитата ядка в склада се извършват няколко последователни процедури, свързани с геотехническото ѝ описание – измерване дължината на интервалите и процента на извлекателност, измерване на размера на късовете и изчисляване на RQD, след което се пристъпва към операциите по ориентацията. Тези процедури, както и останалите лабораторни и аналитични изследвания и контрол на анализа ще се извършват на площадката на дружеството в Крумовград, поради което тук не са разгледани.

Паралелно с осъществяването на сондажните дейности ще се работи и по канавите. Последните се опробват с браздови проби, а целият процес на документация и опробване е съпътстван със събиране на необходимата информация за геоложкия разрез – възраст, веществен състав, структури и други данни за определяне на тяхната перспективност. Пробонабирането ще е ръчно - с помощта на кирка и геоложки чук като само в някои случаи може да се наложи да се използва моторен бензинов диск за рязане на скала.

В канавите или коренните разкрития пробите се вземат по дъното, близо до лявата стена, като всяка проба се маркира с оглед, ако се наложи дублиране или преопробване, да бъде разкрит същия интервал. Паралелно с вземането на пробите се прави геоложко описание и зарисовка на лявата стена и дъното. Зоните на окварцяване и хидротермална промяна в проектните канали ще бъдат опробвани с помощта на моторен бензинов диск за рязане на скала за по-голяма представителност на взетата браздова проба.

При вземането на дубликатни проби се спазва изискването те да бъдат 5 на 100 броя като местата на тяхното вземане се определят по преценка на геолога, като се изхожда и от съображението, че както рудни, така и безрудни интервали трябва да бъдат дублирани. Дублиращите проби се вземат в непосредствена близост и успоредно на оригиналните – по принцип от лявата стена, но когато това е невъзможно – от дъното на изработката. При съпоставяне на резултатите от анализите понякога са налице разлики в съдържанията на злато в оригиналната и дублиращата проба, което е възможно да се дължи на неиздържаността на част от рудоносните структури.

✓ Етап на рекултивация.

След окончателното приключване на дейностите в площ „Чиирите” е предвидена рекултивация на нарушените терени. За целта е изготвен и „Цялостен проект за рекултивация на засегнатите земи”, който е неразделна част от ЦРП и е изготвен в съответствие с изискванията на договора за търсене и проучване между „ДПМК“ ЕАД и МЕ, както и в съответствие с изискванията на ЗПБ. Рекултивацията включва две основни групи дейности:

- 1) Техническа рекултивация;
- 2) Биологична рекултивация;

След всеки завършен сондаж е предвидено да се извършва рекултивация на съответната работна площадка, като дейностите по нея ще се приемат след извършване на инспекция от представител на отдел „Опазване на околната среда” и отдел „Проучвателни дейности” към „ДПМК“ ЕАД и други заинтересовани страни (собственик на земята, представител на община и т.н.). Сондажните площадки в горски територии ще се рекултивират въз основа на конкретно изготвен и одобрен от ИАГ проект за рекултивация, като дейностите са съобразени с характеристиката на терена и приложимата нормативна уредба. Проектът за рекултивация се изготвя от лицензиран експерт и задължително включва и период на отгледни грижи. В продължение на 5 години, един път в края на всяка година се прави оглед от представител на „Опазване на околната среда” (ООС) на засадените фиданки и при необходимост се засаждат нови. Извършената биологична рекултивация се приема от комисия назначена със заповед от кмета на Общината в землището на която се намират сондажните площадки. За сондажни площадки, които попадат в земеделски имоти, земята се възстановява във вид най-близък до първоначалния или годен за земеделско ползване, съгласно изискванията на Закона за опазване на земеделските земи.

За всички прокарани канали се предвижда извършване на техническа рекултивация. Техническата рекултивация на канава се извършва ръчно с помощта на кирка и лопата, като изкопаният материал се връща отново в нея. Рекултивацията на канавите се извършва след получаване на анализите на взетите проби. Това се прави с цел, ако се наложи повторно вземане на нови проби, по различни причини, да не бъдат разкопавани рекултивирания вече канали.

Спазва се следната последователност:

- *първи етап* - в канавата се връща скалният материал, съхраняван отдясно на канавата;
- *втори етап* - в канавата се връща материалът, съхраняван отляво на канавата, т.е. най-отгоре се връща хумусния слой;
- *трети етап* - подравняване в съответствие с ландшафта и при необходимост за стабилизиране на материала върху терена, се укрепва повърхностният слой чрез затревяване, ако е необходимо за канавите в земеделски земи. За канавите в горски земи, задължително се извършва предписаната биологична рекултивация въз основа на изготвен и одобрен от ИАГ проект за рекултивация.

След опробване и получаване на резултатите, канавите ще се рекултивират/възстановяват: канавата ще се заравя, като най-отгоре ще се застила хумусния пласт. В случаите когато такъв слой липсва, както е при преопробване на канали от много стари геолого-проучвателни дейности, канавата ще се рекултивира/възстановява до степен максимално близка до първоначалното и състояние, обкръжаващата я среда и ландшафт.

„Дънди Прешъс Металс Крумовград“ ЕАД се ангажира да оставя проучените площи в състояние възможно най-близко до първоначалното, в което са били, преди началото на геоложко-проучвателните дейности.

1.6.6 Вид и количество на необходимите природни ресурси, суровини и материали.

1.6.6.1 Необходими природни ресурси.

✓ Полезни изкопаеми.

Основна цел на предлаганите геоложки работи е да се търсят в дълбочина нови кварцови зони и зони на хидротермална промяна в два участъка на площ „Чиирите” - „Златен дол” и „Кара тепе”.

Основният обем от проектните сондажи и канали е в обхвата на рудопроявление „Кара тепе“. Проведените стари геоложки дейности в този участък с канали е за оценка само на сулфидна минерализация в кварц-карбонатни тела, вместени в нечисти, среднозърнести мрамори.

Проведеното сега скално-късово опробване и единичните преобработвани стари канали в участък „Кара тепе“ показват завишени съдържания на злато.

За търсене и оценка в дълбочина на установената на повърхността златна минерализация е и предложена минимална сондажна програма. В нея по отношение на сондажите се предвижда прокаране на минимум 1000 л.м. При положителни резултати тези обеми ще бъдат увеличени до 7240 л.м. По отношение на канавите се предвижда вземане на минимум около 600 браздови проби в обхвата на най-малко 500 л.м като при дължина 1 м средното тегло на проба е около 3 кг. При положителни резултати тези обеми ще бъдат увеличени до 2757 л.м.

За целите на настоящата разработка са взети предвид максимално възможните обеми. Следва да се има предвид, че ЦРП не е свързан с добив на полезни изкопаеми, а само с набиране на скални проби с цел доказване на запаси за рентабилен добив на злато чрез допълнителни лабораторни и аналитични изследвания. Това предопределя и незначителната кубатура необходима за скални образци на фона на установените количества различни рудни проявления в резултат на предишни геолого-проучвателни работи.

✓ Води за технологични нужди.

За сондажните работи ще е необходима технологична вода (за промивна течност), като средното необходимо количество за един сондаж е 150 куб. м или кръгло 4700 куб. м за всички 31 сондажа. Няма да се изграждат водоснабдителни инсталации до площадките и да се черпи вода от водоизточници в обхвата на площ „Чиирите”. Необходимите водни количества ще се черпят от р. Арда чрез преносима водна помпа като ще се доставят до съответната сондажна площадка в мобилен воден резервоар качен на стандартен камион с бордова платформа. За целта дружеството притежава разрешително за водовземане от повърхностен воден обект р. Арда, № 31190064 от 29.04.2020 г., продължено до 29.04.2033 г. с Решение РР-5343/26.09.2023 г. от директора на Басейнова дирекция „Източнобеломорски район” (БДИР).

✓ Вода за питейни и битови нужди.

Предвижда се за питейни нужди на работещите със сондажната техника да се доставя бутилирана минерална вода в различни разфасовки в зависимост от нуждите.

1.6.6.2 Необходими суровини и материали.

Основните суровини и материали необходими за реализацията на дейностите по търсене и проучване в площ „Чиирите” са:

- дизелово гориво и бензин за багера за оформяне на сондажните площадки и агрегатите за сондажната апаратура – до 40000 л общо за целия период;
- хидравлични и смазочни материали за сондажната апаратура – до 1000 л общо за целия период;
- резервни части и спомагателни материали за сондажната апаратура- в зависимост от нуждите;
- земно-хумусни маси за рекултивационни мероприятия – ще се използва предварително иззетия хумусен слой при оформянето на площадките и канавите, който ще се депонира в непосредствена близост. При необходимост от допълнителни количества ще се доставят от наличните хумусни депа стопанисвани от Дружеството в зависимост от нуждите;

1.6.7 Други дейности свързани с намерението.

Съхранение и превоз на горивни и смазочни материали - цялото количество бензиново и дизелово гориво, както и смазочните материали ще се превозват до съответната сондажна площадка с МПС в подходящо уплътнени резервоари и съдове отговарящи на стандартите за управление на опасни вещества и смеси. С цел предотвратяване изпускането им в почвите, водите и въздуха вследствие на разливи или разсипване, на площадката ще се поставят съдове за тяхното съхранение (тава, обваловка или др.), съобразени с опасните свойства на съхраняваните вещества или смеси. При манипулацията с течни опасни химични вещества и смеси (гориво, масла и др.) ще се използват брезенти или друг вид покривала, обезопасяващи попадането им в почвата. В случай на разлив на съответната площадка ще се съхранява аварийен комплект с абсорбенти, които да се използват за незабавно събиране на потенциален разлив/теч. Отработените абсорбенти и засегнатата от разлива почва ще се управляват като опасен отпадък, съгласно процедурите за управление на Дружеството, като ще се предават на отредената за целта площадка.

Търсенето и проучването на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите” не е свързано други съществени дейности извън разгледаните.

1.6.8 Вид и количества на очакваните отпадъци и емисии (замърсяване на въздух, води и почви, шум, вибрации, лъчения-светлинни, топлинни, радиация и др.) при реализация на ЦРП. Начин на третиране.

1.6.8.1 Вид и количество на очакваните отпадъци. Начин на третиране.

Изпълнението на дейностите, предвидени с ЦРП, предполагат генерирането на следните видове отпадъци:

1) Отпадъци от етапите на подготовка и рекултивация.

Очакваните отпадъци, които ще се генерират при подготовката и рекултивацията на сондажните площадки и канавите са следните:

- *Смесени битови отпадъци* от персонала обслужващ механизацията в минимални количества. Ще се събират разделно в полиетиленови торби на място и след края на всяка смяна ще бъдат транспортирани до площадка за предварително съхраняване на неопасни отпадъци на територията на находище „Ада тепе“ или в разположените на територията на Дружеството контейнери за смесени битови отпадъци;
- *Полиетиленови отпадъци* от покритията на ямите за отпадъчния шлам - ще бъдат транспортирани до площадка за предварително съхраняване на неопасни отпадъци, на територията на находище „Ада тепе“, след което ще се предава за рециклиране на фирма, притежаваща необходимите разрешителни документи с останалите отпадъци съхранявани на площадката.

2) Отпадъци от етапа на търсене и проучване;

- *Излезли от употреба смазочни и хидравлични масла* (под 2000 л общо). Ще се събират по кодове в затворени съдове отговарящи на нормативните изисквания за опасни вещества и ще се транспортират до отредена за целта площадка на територията на находище „Ада тепе.
- *Смесени битови отпадъци* (до 1,2 т общо), които ще се образуват при работния процес от персонала – сондьори, геолози, охрана и др. (до 15 човека при работа едновременно на три площадки). Всякакъв вид на нерегламентирано изхвърляне, изгаряне, разпиляване на отпадъци или тяхното смесване по вид ще бъде забранено съгласно процедурите за управление на Дружеството. Отпадъците ще се събират в предназначени за целта контейнери или чували разположени на съответната сондажна площадка, които регулярно ще се извозват до отредената за целта площадка територията на находище „Ада тепе за предварително съхранение. След приключване на дейността, сондажните площадки ще се инспектират, в т.ч. и за наличие на отпадъци.

3) Насипване и повторно използване на материали.

В етапа на подготовка ще се генерират и разкривни материали, които нямат характер на отпадъци, тъй като ще се използват повторно при рекултивацията, както следва:

- *Хумусни и почвени материали* (до 100 м³ общо). Ще се събират селективно и ще се депонират в непосредствена близост до съответната изработка с цел използване за техническата и биологична рекултивация на нарушените терени;

- *Откривка* представляваща „изветряла скала” (до 100 м³ общо) от оформянето на основата на сондажните площадки и изкопите за утаечните ямите за отпадъчния шлам. Това са инертни материали, които се предвижда да бъдат депонирани отделно от почвените материали в непосредствена близост до съответната изработка с цел използване за техническата рекултивация на нарушените терени;

1.6.8.2 Влияние върху водите.

Не се очаква влияние върху повърхностните и подземните води вследствие водни емисии при дейностите по търсене и проучване. Генерираният шлам в резултат на използване на технологична вода за промиване при сондажния процес няма да е повече от ползваното водно количество – 150 м³ на сондаж като водите се управляват в затворен кръг, без отвеждането им в околната среда. В допълнение на това шламът не е замърсен с опасни вещества и други химикали. Начинът на третиране на генерираните отпадъчни води в резултат на добива и жизнената дейност на работния персонал са разгледани по-подробно в точка 1.4.4.

Сондажният шлам ще се локализира в радиус от 5 м от сондажната площадка и при никакви обстоятелства няма да се допуска изтичането му в околната среда, в т.ч. и водните басейни. При наличие на риск от изтичане на шлам или вода от утаителите ще се вземат незабавни превантивни мерки, съгласно разписаните планове и процедури в Дружеството. След провеждането на оценка на риска, ако се прецени за необходимо, процесът на сондиране ще се преустанови незабавно. След приключване на сондажа шламът от утаителите ще се транспортира до ИССМО (интегрираното съоръжение за съхранение на минни отпадъци в рудник „Ада тепе“) на дружеството, намиращо се в община Кривопаланка.

1.6.8.3 Влияние върху атмосферния въздух.

Минимално влияние върху атмосферния въздух се очаква основно от дейностите по оформяне на сондажните площадки, сондажните дейности и съпътстващия ги транспорт. Основните видове емисии и техните източници са представени в долната таблица.

Таблица № 1.3.

Основни замърсители на въздуха, емитирани от дейностите по търсене и проучване	
Видове емисии	Източник
Общ суспендиран прах	Изграждане на сондажни площадки, частично дооформяне и доизграждане на канали, транспорт, рекултивация
Фини прахови частички (ФПЧ ₁₀)	
Въглероден оксид (CO)	Изгорели газове от ДВГ (в т.ч. агрегати за сондажната апаратура)
Азотни оксиди (NO _x)	
Други – ЛОС, метан, CO ₂ и пр.	

Изброените по-горе дейности са източник основно на неорганизиран прахови емисии в атмосферния въздух – основния източник ще е оформянето на съответната сондажна площадка с багер и впоследствие нейната рекултивация. За тези дейности са необходими общо два работни дни - по един ден за всяка от посочените дейности на

всяка една площадка. Това предопределя характера на потенциалното въздействие от запрашаване в района като точково (предвид малката площ на всяка площадка), краткотрайно, временно и периодически, предвид че площадките ще се изграждат през определени интервали от време в двугодишния период в съответствие с нуждите. В случая праховите емисии ще се разпространяват на малки разстояния понеже са студени (с температура на околния въздух), с голяма гравитационна скорост на отлагане и с малка височина на изпускане. Въздействието ще се ограничи в обхвата на площадката и в непосредствена близост около нея (10-15 м), поради което може да се определи като незначително за района и пренебрежимо малко спрямо площта на 33 „Родопи-Източни”. След първия по-интензивен дъжд ще е изцяло обратимо. Канавите ще се разработват и проучват изцяло ръчно, при което практически не се очакват прахови емисии. При сондажния процес ще се използва технологична вода за промиване, което също предопределя липсата на прахови емисии.

Газовите емисии ще бъдат застъпени в незначителна степен. Атмосферния въздух в района на съответната сондажна площадка ще се натоварва основно с неорганизираните емисии в резултат на изгарянето на няколко десетки литра бензин на денонощие от агрегатите за сондажната апаратура. Това количество е пренебрежимо малко и не създава какъвто и да било риск за качеството на атмосферния въздух в района - изгорелите газове ще се разсейват много бързо в околното пространство. Районът с площта почти не е населен и е с много слабо развита републиканска пътна мрежа – най-близкия път II-59 гр. Крумовград-гр.Ивайловград е на 2 км южно от контура и е с много ниска интензивност на трафика. Поради това може да се счита, че няма да има някакво допълнително натоварване и качеството на въздуха в района ще остане с природните си стойности.

Взривни работи няма да има, което предопределя отсъствието на залпово отделяне на прахови и газови замърсители.

1.6.8.4 Влияние върху почвите.

Почвите ще бъдат повлияни в резултата на търсенето и проучването, както следва:

- *Промяна в почвените характеристики* при преместване на почвения слой по време на изграждане на сондажните площадки и някои от канавите. Почвените материали ще се събират селективно и ще се депонират разделно (хумус от стерил) в непосредствена близост до съответната изработка с цел използване за техническата и биологична рекултивация на нарушените терени. Ще бъдат засегнати незначителни площи – 5,08 дка върху сондажните площадки и много под 8 дка при канавите, предвид че почти всички се разполагат по браздите от нерекултивирани в миналото изработки;
- *Уплътняване* (в резултат на слягане) на почвената покривка в местата за депониране на отнетите преди това почвени материали;
- *Риск от замърсяване* с нефтопродукти при аварийни разливи на горива и смазочни материали от сондажната апаратура и обслужваща техника. При съблюдаване на инструкциите за експлоатация на съответната техника и при правилната ѝ и редовна поддръжка, рискът от такива замърсяване е минимален. В случай на разлив на съответната площадка ще се съхранява аварийен комплект с абсорбенти, които да се използват за незабавно събиране на потенциален разлив/теч. Отработените абсорбенти и засегнатата от разлива почва ще се управляват като опасен отпадък, съгласно процедурите за управление на Дружеството, като ще се

предават на отредената за целта площадка. Предвид това, този риск е пренебрежимо нисък.

1.6.8.5 Очаквани емисии на шум, вибрации, лъчения и др.

Източници на шум при реализиране на ЦРП ще бъде багера при изграждане и рекултивация на сондажните площадки, както и работата на сондажната апаратура, донякъде и обслужващия транспорт. Шумовото натоварване ще е разсредоточено по сондажни площадки (при работа едновременно на три) и ще се акумулира в рамките на техните площи и около тях. Излъчваните нива на шум ще са в следния порядък:

- хидравличен багер – 100 dB(A) извън кабината;
- сондажна апаратура – 80÷100 dB(A);
- тежкотоварно обслужващо МПС – 85 dB(A);
- ръчен моторен бензинов диск - 110 dB(A) при рязане;

В случая предвид, че за изграждането и рекултивацията на всяка сондажна площадка са необходими общо по два работни дни, основния източник на шум ще е сондажната апаратура. Моторен бензинов диск ще се ползва рядко само за по-голяма представителност на някои проби от канавите през светлата част на деня. По отношение на фактор безпокойство при фауната в прилежащите територии се очаква звуковия комфорт да бъде нарушен по-значително на разстояние между 300-400 метра от съответната площадката, на която се сондира, като посочените отстояния са в зависимост от наличието или отсъствието на горска и храстова растителност, която в случая преобладава в района. Изчисленията са съгласно калкулатора публикуван на адрес: <https://riгоlett.home.xs4all.nl/ENGELS/equipment/spcalc.htm>, предвид че 35-40 dB(A) са в нормата за фонов шум тихи зони извън урбанизираните територии (съгласно Наредба № 6/2006 за показателите на шум в околната среда, Обн. ДВ. бр.58/2006 г.).

Вибрации в околната среда извън машините и тръбите на сондажната апаратура няма да има. Вибрациите много бързо затихват на разстояние, поради което не могат да бъдат разглеждани като опасни за фауната в околната среда извън източниците. Тяхното въздействие е само върху оператора на съответната машина.

Дейностите по търсене и проучване не са свързани с **вредни лъчения**. Няма природни предпоставки, както и такива в резултат от реализиране на проучвателните мероприятия за наличие и поява такива лъчения.

2. Описание на характеристиките на други ИП/ППП, съществуващи и/или в процес на разработване или одобряване, които в съчетание с оценяваното инвестиционно предложение могат да окажат неблагоприятно въздействие върху защитените зони.

Заявения териториален обхват, в който ще се осъществява цялостния работен проект за „Търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите”, попада изцяло в границите на защитена зона BG0001032 „Родопи-Източни“ по Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна и в малка степен в най източната част на ЗЗ BG 0002071 „Мост Арда“ по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици, като в последната не се предвижда провеждането на каквито и да било геологопроучвателни дейности и обособяването на свързаните с тях изработки.

Съгласно Наредбата за ОС, „Кумулативни въздействия” са въздействия върху околната среда, които са резултат от увеличаване ефекта на оценявания план, програма и проект/инвестиционно предложение, когато към него се прибави ефектът от други минали, настоящи и/или очаквани бъдещи такива, независимо от кого са осъществявани. Кумулативните въздействия могат да са резултат от отделни планове, програми и проекти/инвестиционни предложения с незначителен ефект, разглеждани сами по себе си, но със значителен ефект, разглеждани в съвкупност, и реализирани, нееднократно в рамките на определен период от време.

Съгласно Методическо ръководство за прилагане на разпоредбите на член 6, параграфи 3 и 4 от Директива 92/43/ЕИО за местообитанията, „кумулятивните въздействия могат да бъдат резултат от последователни, натрупващи се и/или комбинирани влияния от благоустройствени работи (план, проект), когато си взаимодействат с други съществуващи, планирани и/или разумно очаквани благоустройствени работи.“

За събиране на необходимата информация за други ИП/ППП, в съчетание с които търсенето и проучването на подземни богатства в площ „Чиирите” има риск да окаже някакви по-съществени кумулативни въздействия, по реда на ЗДОИ са подадени заявления за достъп до обществена информация до МОСВ, РИОСВ-Хасково и РИОСВ-Смолян. Нужните данни са предоставени с Решение ЗД-148/02.10.2023 г., Решение № 23/29.09.2023 г. и Решение № 7/11.10.2023 от съответната институция в реда представен преди това. Използвана е и общодостъпна информация от съществуващите публични регистри, както и от други актуални доклади за оценка на степента на въздействия върху ЗЗ „Родопи-Източни” предоставени за обществен достъп с цел консултации на интернет страницата на МОСВ на адрес <https://www.moew.government.bg/bg/priroda/natura-2000/konsultacii-s-obstestvenostta-na-doklada-za-ocenka-stepenta-na-vuzdejstvie-dosv/na-osnovanie-chl-25-al-1-ot-naredbata-za-os/> и посочени в т.11 на настоящата разработка.

Както беше посочено и в т.1.6, почти всички проектни канали в площ „Чиирите” се разполагат по трасетата на nereкултивирани стари изработки или следи от такива, създадени преди транспониране на двете природозащитни директиви в националното законодателство (ЗБР, Обн. ДВ. бр.77 2002 г.) и ратифицирането на договора с България за присъединяване към ЕС. Предвижда се пробонабирането в каналите да се

извършва ръчно. При това положение основните по-значими въздействия в кумулативно отношение могат да се очакват само от сондажните дейности в границите на сондажните площадки.

Съгласно Методическото ръководство за прилагане на разпоредбите на член 6, параграфи 3 и 4 от Директива 92/43/ЕИО за местообитанията в анализа на кумулативния ефект са определени:

1) географските граници, в рамките на които да бъде проучен кумулативният ефект – определени са границите, в рамките на които да бъде проучен кумулативният ефект за различните видове въздействия (влияния върху компонентите на околната среда), които се простират на различни разстояния;

Реализирането на ЦРП не предвижда никакво строителство. Предвидените в ЦРП дейности не представляват строителни дейности, а са свързани само с временно обособяване на сондажни площадки със средна площ 144 м². Основната цел на обособяването е оформянето на равен терен, за да се осигури стабилно положение на сондажното оборудване спрямо земната основа. Също за разполагане на спомагателно оборудване и вкопаване на утаечни ями (изолирани от земята с полиетилен) за временно съхраняване на отпадъчния шлам от сондирането. Шламът е примес на вода с бентонитова глина, т.е. не е замърсен с опасни вещества и други химикали, поради което даже при попадане в почвените материали, това не крие рискове за замърсяване на компонентите на околната среда. Единствено съществува риск от разливи на ГСМ, който е незначителен предвид габаритите и количеството на техниката, която ще се ползва. Принципно ЦРП не включва същински етап на експлоатация, а период на извършване на проучвателни дейности. Поради тяхното естество и малкия обхват на необходимите площи, реализацията на ЦРП няма потенциал да доведе до някакво значително нарушаване естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав като очакваните въздействия в това отношение са разгледани подробно по-долу в т. 5.

Очакват се преки въздействие с незначителна степен, предимно в границите на сондажните площадки, при тяхното обособяване. Въздействията върху основните компоненти на околната среда се изразяват във временна промяна в облика на земната повърхност, при това предимно там, където терените са с по-голям наклон. Също в няколкото новопредвидени канали. Нарушените терени ще бъдат рекултивирани след приключване на дейността – това освен, че е задължително изисквания съгласно ЗПБ, е заложено и от Възложителя.

Възможните косвени въздействия са свързани с генериране на шум, вибрации и емисии във въздуха. Тези въздействия ще бъдат временни, незначителни, локални, в границата на сондажните площадки и в непосредствена близост до тях (максимално звуковия „комфорт” ще бъде нарушен в радиус от 300-400 м от съответната площадка, на която се работи).

Реализирането на геоложките проучвания не е свързано с намаляване на водните ресурси, химически емисии и геоложки промени. Въздействията се оценяват като незначителни, поради временния си характер и с изключение на шума в границите на площадките.

2) всички възможни източници на въздействия, произтичащи от разглеждания проект, заедно с други източници в дадената среда и други въздействия, които могат да възникнат от други предложени ППП/ИП, времето и фазите на ППП/ИП – определени са всички възможни източници на влияния, произтичащи от разглеждания план или проект, заедно с други източници в дадената среда и други влияния, които могат да възникнат от други предложени проекти или планове; времето и фазите на проектите или плановете;

В точка 3 от настоящия доклад са определени и описани всички възможни източници на въздействия, произтичащи от реализирането на ЦРП, вкл. елементите на ЦРП, които самостоятелно или в комбинация с други планове, програми, проекти и ИП, биха могли да окажат значително въздействие върху зоната и нейните елементи.

3) видовете въздействия, които могат да засегнат структурата и функциите на защитената зона, уязвими на промяна – определени са видовете въздействие (например шум, намаляване на водните ресурси, химически емисии), които могат да засегнат структурата и функциите на защитената зона, уязвими на промяна;

В точка 3 от настоящия ДОСВ са описани най-общо всички видове въздействия, при зададените в ЦРП параметри, без да са взети под внимание състоянието на околната среда в района, предложените алтернативи и смекчаващи мерки.

Конкретна оценка на въздействията върху местообитанията и видовете, предмет на опазване в 33, при отчитане на състоянието на околната среда, мерките за смекчаване на неблагоприятния ефект и прилагане на най-приемливата алтернатива по отношение на въздействието върху биологичното разнообразие, са подробно разгледани в т.т. 5, 6 и 7 от настоящия доклад.

4) механизма, по който настъпва потенциалният кумулативен ефект – определен е механизмът, по който настъпва потенциалният кумулативен ефект (например по вода, въздух; вследствие на натрупване на влияния във времето или в пространството); проучено е състоянието на зоната, за да се установи къде уязвимите аспекти на структурата и функцията ѝ са изложени на риск.

При реализирането на ЦРП, единствените преки въздействия се очакват в границите на сондажните площадки и някои от предвидените канали, и то в определените вътрешни контури на тези изработки. Те са с незначителна степен, тъй като не са свързани с дълбоки изкопни работи, масивно и въобще каквото и да било застрояване. Изразяват се единствено във временна промяна в облика на земната повърхност в обхвата на сравнително малки *разсъсредоточени в пространството* площи, което не може да повлияе ландшафтния облик на района. Използваните терени подлежат на рекултивиране непосредствено след приключване на дейността, което е свързано и с възстановяване на характерната растителна покривка.

Възможните косвени въздействия са свързани предимно с генериране на шум, вибрации и емисии във въздуха. Тези въздействия ще бъдат временни, незначителни, локални, в границата на площадките и в непосредствена близост до тях (максимум до 300-400 м по отношение на звуковия „комфорт” в района на площадката, в която се работи). В района на обектите не се засягат повърхностни водни тела, т.е. не са възможни разпространения на въздействия по воден път. Въздействията се оценяват като незначителни, поради временния си характер, и локални на ограничена площ в границите на площадките, в които се работи и в непосредствено съседство. Предвид това, за да настъпи някакъв по значим кумулативен ефект от комбиниране на

замърсители по вода, въздух и т.н в резултат на реализацията на проучвателните дейности, аналогични или подобни (в т.ч. строителство, с техногенен характер и т.н.) трябва да се осъществяват в близост до обектите в проучвателната площ. Към момента данните показват, че не е възможно такъв да настъпи по вода, въздух, както и в следствие на натрупване на влияния, поради липсата на потенциални други източници на вредности във времето и пространството (т.е. в района на конкретните изработки). Площта се намира в изключително слабо населен район, като най-близкото населено място, с. Черничино, което е в съседство със западната граница на контура на площта, е много малко и до голяма степен обезлюдено. Другото най-близко населено място с дузина къщи е отдалечено на 1,5 км по права въздушна линия от източната граница на контура – с. Малко Попово. Най-близкия път от републиканската пътна мрежа (път II-59 гр. Крумовград-гр.Ивайловград) е на около 2 км от южния контур, като по лични впечатления е с мн. слаба интензивност на трафика. В обхвата на площта и в съседство най-значимите въздействия са от провеждани геоложки проучвания преди ратифициране на договора с България за присъединяване към ЕС (2005 г.) и преди влизането в сила на изискванията на двете природозащитни директиви, на което е обърнато повече внимание в подточка 1.6. Повечето канали при тези проучвания са оформяни с взривни работи като са останали nereкултивирани. Както беше посочено и по-горе, почти всички проектни канали в площ „Чиирите” се разполагат по трасетата на nereкултивирани стари изработки или следи от такива. Целта е да бъдат допроучени по отношение на концентрацията на злато, тъй като преди са били предназначени основно за проучване на оловно-цинкови минерализация. След приключване на проучванията, възложителя е заявил намерени да ги рекултивира. Това частично би спомогнало за смекчаване на отрицателните въздействия в резултат на преки нарушения от тези геоложки проучвания извършени в миналото.

2.1 ИП/ППП в 33 BG0001032 „Родопи-Източни“, които в съчетание с оценяваното инвестиционно предложение могат да окажат неблагоприятно въздействие върху предмета и целите на опазване в зоната.

Съгласно решението на РИОСВ-Смолян за предоставяне на обществена информация (Приложение 1.6 към доклада) в границите на 33 BG0001032 „Родопи Източни“ за периода 2007-2021 г. няма одобрени или в процес на процедиране ИП от инспекцията. Заявени са за съгласуване само проектът за обща устройствен план (ОУП) и програмата за управление на отпадъците (ПУО) на община Златоград. В ОУП няма предвиждания за нови устройствени зони в границите на защитената зона, а в ПУО няма предвиждания за ново строителство, а дейности за подобряване на системата за управление на отпадъците на общината и намаляване на вредното им въздействие, чрез предотвратяване на образуването им, увеличаване на количествата на рециклиране и др. от организационно естество. Със заповедта за обявяване на защитената зона през 2021 г. (Заповед № РД 31.03.2021) същата вече не попада в териториалния обхват на РИОСВ-Смолян.

В резултат на преглед и анализ на данните предоставени с решенията по реда на ЗДОИ от МОСВ и РИОСВ Хасково, данни от съществуващи публични регистри и от други актуални ДОСВ върху 33 „Родопи-Източни” предоставени за обществен достъп, бяха идентифицирани общо 220 решения за процедирани ИП/ППП (без разглеждания ЦРП), в съчетание с които от дейностите по търсене и проучване в площ „Чиирите” би могло да се очаква кумулативен ефект по отношение на 33 BG0001032

„Родопи Източни“. Списък с решенията, включващ данни за местоположението, площта и статуса на съответната процедура е предоставен в *Приложение 1.7.1* към настоящия доклад. От издадените решения по тези процедури, 2 бр. са за прекратяване, 205 бр. са за съгласуване/одобрение на ИП/ППП, а 13 са постановили да се извърши доклад за оценка степента на въздействие/ОВОС/ЕО (по налични данни няма краен акт на компетентен орган по околна среда).

От решенията, с които се съгласуват заявените ИП, планове и програми (общо 205 бр.), 72 са за проекти за търсене и проучване на подземни богатства и скално-облицовъчни материали, 67 бр. са друг тип (ПУП-ПЗ за имоти, изграждане на различни постройки, навеси, трафопостове, и др.), 30 бр. са за създаване на трайни насаждения и свързани с тях дейности, 12 бр. са за стратегии, планове и програми на общинско ниво (планове за интегрирано развитие и др.), 15 са свързани със залесителни и аналогични на тях дейности/горско стопански планове, 6 бр. са свързани с ремонт/реконструкция/изграждане на пътища 3 бр. са за добив.

От споменатите преди това 205 съгласувани/одобри с решения ИП/ППП, 3 проекта за търсене и проучване на подземни богатства- „Камилките”, „Балабан-3”, задно с площ „Чиирите” (Решение № 2-ОС/2021) попадат в землищата на гр. Маджарово и селата Падало, Бубино, Белополско, Брусино, Черничино, Малко Попово и съответно в различни части от общините, Крумовград, Маджарово и Ивайловград и са съсредоточени в сравнително неголяма площ, квадрат с размери 10x10 км. Решението за „Камилките” е от 2011 г., което предполага, че проучванията в тази площ отдавна са приключили. Решението за „Балабан-3” е от 2017 г., а договорът за търсене и проучване е с период на действие 3 г., считано от 19.11.2018 г., което предполага, че дейностите също са приключили неотдавна. По отношение на „Чиирите” от 2021 г., както беше споменато в началото (т.1.4) от оценените с решението проучвателни площи са изпълнени и приключени само 5 площадки и 1 канава, а останалите са отпаднали. Извън съгласуваните/одобри с решения ИП/ППП има данни, че в района (10x10 км) са съгласувани от МОСВ и дейности по търсене и проучване чрез писма в отговор на уведомления (Изх. № НСЗП 254/18.10.2017 г. и Изх. № НСЗП 2010/23.09.2021 г.) в още две площи – „Дълбоката река” и „Калабак” в землищата на селата Белополци, Бубино, Попско, Падало и други части на общ. Ивайловград и общ. Крумовград. Съгласно иномрацията в писмата, проучвателните дейности в тези площи са в неголеми обеми и не засягат природни местообитания и местообитания на видове в 33, поради което на основание чл.2, ал. 2 от Наредбата за ОС компетентния орган е преценил, че не е необходимо провеждането на процедура по Глава втора от същата наредба. Освен това, предвид времетраенето на договорите с МЕ за търсене и проучване (5 г. за „Дълбоката река” и 2 г. за „Калабак”) и датите на изходящите писма на МОСВ, дейностите и в двете площи към момента би следвало да са приключили.

За да бъде обективно оценен възможния кумулативен ефект е необходимо анализиране и съобразяване с характера на заявените в границите на защитената зона ИП/ППП, времеви период в който са се реализирали или предстои да бъдат реализирани, реално засегнатите площи в обхвата на контурите определени за проучване, както и възможностите за тяхното възстановяване впоследствие, в т.ч. в резултат на извършени рекултивационни мероприятия.

Част от инвестиционните предложения са за реконструкция на съществуваща инфраструктура (предимно транспортна), при което не се отнемат нови природни територии, нито се увреждат хабитати и/или местообитания на консервационно

значими видове в зоната, следователно може да се приеме, че те не формират отрицателен кумулативен ефект по отношение на размера на увредените площи.

От други се очаква да се отразят или благоприятно върху биоразнообразието и ключовите елементи на защитената зона или най-малкото не са свързани с негативни последици за тях (загуба на площи, видове и т.н.). Това са лесоустройствените проекти и горскостопански програми за възстановяване на гори, рекултивации и залесителни дейности. Тъй като тези проекти (програми) подлежат на съгласуване и утвърждаване, внасянето на нехарактерни дървесни видове трансформацията в друг тип местообитания, предварително е избегната чрез постановените условия и мерки в издадените решения, с които са съгласувани. Горскостопанските дейности, заложи в съгласуваните Горско стопански планове (ГСП), са в съответствие с утвърдената от Изпълнителния директор на ИАГ „Система от режими и мерки за стопанисване на горите, попадащи в горските типове природни местообитания включени в европейската екологична мрежа Натура 2000”. Предвид тяхното местоположение, вид и обем, не се очаква значително унищожаване и/или увреждане на природните местообитания, предмет на опазване в защитена зона BG 0001032 „Родопи Източни” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

Част от ИП/ППП, като тези за изработване на ПУП-ПЗ, са за промяна на предназначението на имоти, основно земеделски земи, които не представляват природни местообитания, обект на опазване в ЗЗ.

Общинските планове, програми и стратегии (планове за интегрирано развитие на общини, ОУП-ве, програми за управление на отпадъците, програми за опазване на околната среда и др.) поради характера си са свързани със законовото регулиране на съответната територия, както и опазването на околната среда и не водят до натрупване на отрицателен кумулативен ефект.

Възможните кумулативни въздействия от дейностите свързани с извършването на геоложки проучвания и добив на подземни богатства в ЗЗ са анализирани отделно по-долу в Таблица № 2.1 в настоящата точка.

При оценка на възможните кумулативни въздействия следва да се вземе предвид, че реализирането на голяма част от заявените ИП/ППП е отпаднало по различни причини (финансови, неперспективност и др). Други са вече реализирани (максималната продължителност на едно разрешение за търсене и проучване е 7 или 8 години, средно около 2-3), като при по-голямата част от тях засегнатите земи са възстановени/рекултивирани. Въпреки това оценката на възможните кумулативни въздействия от заявените до сега, заедно настоящия ЦРП, е съобразена с най-лошия възможен сценарий, изразяващ се в потенциални кумулативни въздействия върху природните местообитания, които са най-трудно възстановимите елементи в ЗЗ, като са отчетени наличните данни за засягане на местообитания от всички 205 съгласувани с решения ИП/ППП и разглеждания ЦРП. В тази връзка при оценката на кумулативния ефект по-долу е отчетено, че основната част от изработките в площ „Чиирите” (21 от сондажните площадки и 19 от канавите) са разполагат в територии с горскостопански характер, поради което и засяганите местообитания са от такова естество – гори. По-долу в доклада на базата на данните изнесени в Приложение 3.1 е констатирано, че реално в резултат на дейностите ще бъдат засегнати максимално до 0,005% само от един тип местообитание предмет на опазване в зоната – 9170 „Дъбово-габрови гори от типа *Galio Carpinetum*”. Съответно по отношение на видовете, като цяло се засягат основно местообитанията на видовете привързани по един или друг начин към горите. Както е отбелязано преди, почти всички канави в обхвата на горските територии (без

една взета предвид) се разполагат по трасетата на nereкултивирани стари изработки или следи от такива създадени преди транспониране на двете природозащитни директиви в националното законодателство, поради което не са отчетени по отношение на преките кумулативни въздействия.

На база информацията предоставена с решенията по реда на ЗДОИ от МОСВ и РИОСВ-Хасково, решенията по ОСВ достъпни в съществуващите публични регистри, както и от други доклади за оценка на степента на въздействия върху ЗЗ „Родопи-Източни” в таблицата по-долу са представени отделните засягани площи и проценти от природни местообитания предмет на опазване в ЗЗ „Родопи Източни”, като към тях са прибавени и данните от оценката на степента на разглеждания ЦРП за проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите“, като за придобиване на представа възможните преки въздействия съответните площи са сумирани.

В случая получените резултати представляват т.н. най-лош сценарий, тъй като както беше посочено и по-горе, една част от дейностите вече са приключили, като впоследствие са извършени възобновителни мероприятия изразяващи се в техническа и биологична рекултивация. Не е отчетено също, че през част от предвидените сондажни площадки предвидени с настоящия ЦРП преминават съществуващи горски пътища (като например CHEDP009, CHEDP012, PR_ZDDH031, PR_ZDDH032), в т.ч. при някои има и уширения към тях, поради което в тези случаи няма да се наложи разчистване на едроразмерни дървета (само храстова растителност покрай пътищата).

ДОСВ на ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чириите”, област Хасково върху 33 „Родопи-Източни” и 33 „Мост Арда”

Данни за засегнатата площ на природни местообитания в 33 „Родопи-Източни” от реализирането на всички процедурирани проекти в 33, вкл. настоящия ЦРП

Таблица № 2.1

№	Решение	Местоположение	ИП/ППП	ЗАСЕГНАТА ПЛОЩ* ОТ МЕСТООБИТАНИЕТО, НА						
				91AA	62A0	91M0	5210	9170	6220	6210
1	Решение № 31-ОС/2011 г.	с. Черни рид, общ. Ивайловград, обл. Хасково	„Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Пърженака-1”	0.0105	0.0495	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2	Решение № 118-ОС/2009 г.	с. Егрек, с. Голям Девисил и с. Девисилово, общ. Крумовград, обл. Кърджали	„Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Агликина поляна”	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
3	Решение № 01-ОС/2010 г.	с. Брусино, общ. Ивайловград, обл. Хасково	„Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Тиклите”	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4	Решение № 25-ОС/2010 г.	с. Соколенци, общ. Ивайловград, обл. Хасково	„Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Червения дол”	0.00	0.00	0.0515	0.00	0.00	0.00	0.00
5	Решение № 26-ОС/2010 г.	гр. Ивайловград, общ. Ивайловград, обл. Хасково	„Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Сарачевата звезда”	0.00	0.00	0.0070	0.00	0.00	0.00	0.00
6	Решение № 44-ОС/2010 г.	с. Кобирино, общ. Ивайловград, обл. Хасково	„Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Ганкината пътека”	0.00	0.00	0.030	0.00	0.00	0.00	0.00
7	Решение № 45-ОС/2010 г.	с. Черни рид общ. Ивайловград, обл. Хасково	Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Янковия кладенец”	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
8	Решение № 61-ОС/	с. Кобирино и с. Черни рид,	„Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства –	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

ДОСВ на ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чириите”, област Хасково върху 33 „Родопи-Източни” и 33 „Мост Арда”

	2010 г.	общ. Ивайловград, обл. Хасково	скално-облицовъчни материали в площ „Караджейка”9							
9	Решение № 62-ОС/ 2010 г. - да се извърши	с. Железино, общ. Ивайловград, обл. Хасково	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Дюлина махала-1”	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
10	Решение № 63-ОС/ 2010 г.	с. Покрован, общ. Ивайловград, обл. Хасково	„Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Боруна”	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
11	Решение № 49-ОС/ 2011 г.	с. Карамфил и с. Синделци, общ. Момчилград, обл. Кърджали	„Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Сулица-1”	0.00	0.00	0.085*	0.00	0.00	0.00	0.00
12	Решение № 50-ОС/ 2011 г.	с. Покрован, общ. Ивайловград, обл. Хасково	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Гичита”	0.030*	0.298	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
13	Решение № 05-ОС/ 2011 г.	с. Кобирино, общ. Ивайловград, обл. Хасково	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ	0.00	0.00	0.022	0.00	0.00	0.00	0.00
14	Решение № 07-ОС/ 2011 г.	с. Кобирино, общ. Ивайловград, обл. Хасково	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Ветровала”	0.00	0.00	0.027	0.00	0.00	0.00	0.00
15	Решение № 22-ОС/ 2011 г.	с. Брусино, общ. Ивайловград, обл. Хасково	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Камилките”	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
16	Решение № 10-ОС/ 2012 г.	с. Синделци, с. Карамфил и с. Пазарци, общ. Момчилград, обл. Кърджали	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Залез”	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
17	Решение	с. Долна Кула, общ.	"Цялостен работен проект за	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

ДОСВ на ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чириите”, област Хасково върху 33 „Родопи-Източни” и 33 „Мост Арда”

	№ 11-ОС/ 2012 г.	Крумовград, обл. Кърджали	проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Саръкая”							
18	Решение № 12-ОС/ 2012 г.	с. Пчелари и с. Голобрадово, общ. Стамболово, обл. Хасково	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Пчелари“	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
19	Решение № 13-ОС/ 2012 г.	с. Брусино, общ. Ивайловград, обл. Хасково	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Крушите”	0.00	0.00	0.018*	0.00	0.00	0.00	0.00
20	Решение № 30-ОС/ 2012 г. и Решение 41-ОС/2012	с. Покрован, общ. Ивайловград, обл. Хасково.	Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално- облицовъчни материали в площ „Караагач”	0.00	0.170	0.00	0.00	0.170*	0.00	0.00
21	Решение № 44-ОС/ 2012 г.	с. Хухла, общ. Ивайловград, обл. Хасково.	Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално- облицовъчни материали в площ „Балъка”	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
22	Решение № 48-ОС/ 2012 г.	с. Железино и с. Черни рид, общ. Ивайловград, обл. Хасково.	Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално- облицовъчни материали в площ „Кладенчето”	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
23	Решение № 50-ОС/ 2012 г.	с. Железино и с. Нова ливада, общ. Ивайловград, обл. Хасково.	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Варенско”	0.00	0.068	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
24	Решение № 03-ОС/ 2013 г.	с. Кобирино, общ. Ивайловград, обл.Хасково.	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Баришница”	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
25	Решение № 04-ОС/ 2013 г.	с. Кобирино, общ. Ивайловград, обл.Хасково.	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

ДОСВ на ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чириите”, област Хасково върху 33 „Родопи-Източни” и 33 „Мост Арда”

			площ „Сапетлиева нива 2”							
26	Решение № 39-ОС/ 2013 г.	с. Покрован, общ. Ивайловград, обл.Хасково.	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Кольовия кладенец”	0.00	0.1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
27	Решение № 01-ОС/ 2016 г.	с. Брусино и с.Планинец, общ. Ивайловград, обл. Хасково	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Маноловата воденица”	0.00	0.00	0.00	0.023	0.00	0.00	0.00
28	Решение № 07-ОС/ 2013 г.	с.Планинец и с.Соколенци, общ. Ивайловград, обл. Хасково.	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Лозинките”	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
29	Решение № 25-ОС/ 2013 г.	с. Кобирино, общ. Ивайловград, обл. Хасково	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Матилда”	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
30	Решение № 28-ОС/ 2013 г.	с. Горноселци, общ. Ивайловград, обл. Хасково	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства - скално-облицовъчни материали в площ "Крушица"	0.00	0.230	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
31	Решение № 40-ОС/ 2013 г.	с. Кобирино, с. Покрован, с. Черни рид и с. Горноселци, общ. Ивайловград, обл. Хасково	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Горноселци”	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
32	Решение № 41-ОС/ 2013 г.	с. Камилски дол, общ. Ивайловград, обл. Хасково	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Трите чуки”	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
33	Решение № 03-ОС/ 2014 г.	с. Хухла, общ. Ивайловград, обл. Хасково	"Цялостен работен проект за проучване на подземни богатства – скално- облицовъчни материали в площ „Лалето”	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
34	Решение № 22-ОС/	общ. Крумовград, обл. Кърджали	Годишен работен проект за 2019 г. за провеждане на допълнителни	0.0418	0.00	0.0223	0.00	0.00	0.0921	0.00

ДОСВ на ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чириите“, област Хасково върху 33 „Родопи-Източни“ и 33 „Мост Арда“

	2019 г.		проучвателни дейности в границите на концесионната площ на находище "Хан Крум", участъци "Сърнак", "Синап" и "Къклица"							
35	Решение № 18-8, 11/2011 г.	общ. Крумовград, обл. Кърджали	Добив и преработка на златосъдържащи руди от участък „Ада тепе“ на находище „Хан Крум“, общ. Крумовград	0.00	0.00	9,9	0.00	0.00	0,3	0.00
36	Решение № 07-ОС/2022 г.	общ. Крумовград, обл. Кърджали	Цялостен работен проект за търсене и проучване на подземни богатства - метални полезни изкопаеми в площ "Крумовица", общ. Крумовград, обл. Кърджали2	0	0	0	0	0	0.005	0.0002
37	Решение № 22-ОС/ 2022 г.	с. Брусино, с. Планинец и с. Сборино, общ. Ивайловград, обл. Хасково	Цялостен работен проект (ЦРП) за търсене и проучване на подземни богатства - скалнооблицовъчни материали в площ "Биковото", с. Брусино, с. Планинец и с. Сборино, общ. Ивайловград, обл. Хасково	0	0	0	0	0	0	0
38	Решение № 06-ОС/ 2023 г.	с. Железино, общ. Ивайловград, обл. Хасково	Цялостен работен проект (ЦРП) за търсене и проучване на подземни богатства - скалнооблицовъчни материали в площ "Табакова чешма", с. Железино, общ. Ивайловград, обл. Хасково	0	0	0	0	0	0	0
39	*Решение № 07-ОС/ 2023 г.	с. Кобирино, общ. Ивайловград, обл. Хасково	Цялостен работен проект (ЦРП) за търсене и проучване на подземни богатства - скалнооблицовъчни материали в площ "Мерилин", с. Кобирино, общ. Ивайловград, обл. Хасково	нд	нд	нд	нд	нд	нд	нд
40	Решение № 20-ОС/ 2023 г.	Гр. Ивайловград с. Свирачи, с. Орешино, с. Белополяне, общ. Ивайловград, обл. Хасково	на метални полезни изкопаеми в площ „Чуката“, община Ивайловград, обл. Хасково	0	0	0	0	0	0	0
Общо засегната площ от местообитанията в 33 „Родопи Източни“, ha				0.0823	0.9155	10.1628	0.023	0.17	0.3971	0.0002

ДОСВ на ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите”, област Хасково върху ЗЗ „Родопи-Източни” и ЗЗ „Мост Арда”

Засегната площ на природни местообитание, изразена в % спрямо неговата обща площ в ЗЗ „Родопи Източни”				0.0006	0.0217	0.016	0.008	0.0041	0.003	0.00003
Кумулативен ефект от ЦРП в площ „Чиирите”										
41	Решение №19-ОС/2023 г	с. Малко Попово и гр. Маджарово, общ. Маджарово, с. Брусевци и с. Черничино, общ. Ивайловград	Цялостен работен проект (ЦРП) за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите“, община Ивайловград и община Маджарово, обл. Хасково	0	0	0	0	0,2	0	0
Кум. засегната площ от местообитанията в ЗЗ BG00001032 в резултат на реализацията на ЦРП в пл. „Чиирите” (ха)				-	-	-	-	0.37	-	-
Кум. засегната площ на природни местообитание, изразена в % спрямо неговата обща площ в ЗЗ „Родопи Източни”				-	-	-	-	0.0089		
*Решение № 07-ОС/ 2023 г е за Цялостен работен проект (ЦРП) за търсене и проучване на подземни богатства - скалнооблицовъчни материали, който е в процедура и няма данни за размера на засегнатите площи.										

Като цяло засегнатите площи са взети при максимално неблагоприятно въздействие на ИП/ППП, без да се отчитат алтернативните решения и предписаните смекчаващи мерки. Също така, трябва да се има в предвид, че част от съгласуваните за реализиране ИП/ППП са останали нереализирани, а в други след приключване на проекта засегнатите площи са рекултивирани. Реалният кумулативен ефект върху природните местообитания е значително по-нисък от потенциално очаквания.

Както се вижда от Таблица 2-1, общото въздействие върху природните местообитания, при реализиране на процедираните ИП/ППП с разглеждания ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите” (без отчитане алтернативните решения и предписаните смекчаващи мерки) се изразява в несъществуващо като площ и като процент потенциално кумулативно въздействие единствено по отношение на природно местообитание с код 9170 - „Дъбово-габъррови гори от типа *Galio Carpinetum*”, при което пряко усвоената площ от местообитанието ще възлезе на нищожните 0.0089% от общата му площ в 33, което е пренебрежимо малък процент (112 пътикратно на 1%), временното усвояване на който не може да окаже каквото и да било влияние върху настоящата структура и функции на хабитата, още по-малко да представлява заплаха за промяна на степента му на съхранение и др. Това е най-лошият вариант, тъй като в ДОСВ на проекта в площ „Караагач” от 2012 г., единствено с който ЦРП в площ „Чиирите” се комбинира по отношение на кумулативния ефект върху природно местообитание 9170 (вж. Таблица 2.1) е препоръчано приемането на алтернатива 2 за изпълнение на дейностите извън пределите на това местообитание. Съответно тази алтернатива е залегнала в т.1 под условията в Решение № 41-ОС/2012 за съгласуване на проекта от МОСВ (дадено в Приложение № 1.8 към настоящия ДОСВ). При това положение кумулативен ефект върху местообитанието не може да се очаква. Даже да се допусне изключване на постановената алтернатива, тогава потенциалното кумулативно въздействие би било изцяло в резултат на усвояване на площи от реализацията на проекти свързани с проучване на подземни богатства, които съгласно нормативните изисквания в страната (ЗПБ и др.) след приключване на дейностите подлежат на биологична рекултивация. За площ „Караагач” предложена и съгласувана през 2012 г., рекултивацията би следвало да е приключила отдавна (в т.ч. по отношение на останалите засегнати местообитания), а възстановената растителност вече да е в напреднал стадий на развитие. Във всички случаи очакваната степен на кумулативно въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1 по-надолу в доклада), е както следва:

Таблица № 2.2

Оценка на степента на кумулативното въздействие върху местообитание 9170			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива (реализация на ИП/ППП без площ „Чиирите”)	0	0	0
Степен на въздействие от ЦРП в площ „Чиирите” съгласно Таблица 5.21	1, 3	1	0
Степен на кумулативното въздействие (ЦРП „Чиирите от таблица 5.21 + ИП/ППП от Таблица 2.1)	1, 3	1	0

Практически въздействията върху местообитанието ще са само в резултат на дейностите по търсене и проучване заложи в ЦРП за площ „Чиирите”, като повече данни в това отношение са представени в подточка 5.1.1 по-долу.

Реализирането на ЦРП ще доведе и до засягане на пренебрежимо малка част от потенциални местообитания на животински видове. Не се очаква дълготрайно пряко увреждане и/или унищожаване на местообитания на животински видове, предмет на опазване в защитената зона. Както беше посочено по-горе, основната част от изработките в площ „Чиирите” са разполагат в територии с горскостопански характер, поради което и засяганите местообитания са от такова естество – гори. Съответно по отношение на видовете, като цяло се засягат основно местообитанията на видовете привързани по един или друг начин към горите, в конкретния случай към широколистните гори. Съгласно СФД на 33 BG00001032 такива в зоната са застъпени в обхвата на местообитания с код 9130, 9150, 9170, 91AA*, 91E0*, 91M0, 91W0, 92A0 и 92C0 с обща площ от 90 485,38 ха. Общата засегната площ на широколистните горски местообитания от процедираните ИП/ППП в Таблица №2 (без отчитане алтернативните решения и предписаните смекчаващи мерки) възлиза на 10.4151 ха, а с разглеждания ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите” възлиза на 10,6151 ха. В първия случай това представлява 0.01151% от общата площ на тези местообитания, а във втория 0.01173%, или и в двата случая стойността остава под горната стойност на закръгляване на 0.012% и многократно под 1%, т.е. разглеждания ЦРП има несъществен принос за увеличаване на кумулативното въздействие по отношение прякото усвояване на площи от широколистните гори. Ефекта до голяма степен се неутрализира от прилагането на алтернатива 2 по отношение на проекта в площ „Караагач” заложи в условията в Решение № 41-ОС/2012 на МОСВ и е обратим след провеждането на задължителната съгласно нормативните изисквания в страната биологична рекултивация.

Въздействието от настоящия Цялостен работен проект (ЦРП), в комбинация с другите проекти за търсене и проучване на подземни богатства в границите на защитената зона, върху животинските видове се очаква да бъде предимно косвено, проявяващо се във временно безпокойство, вследствие увеличаването на човешко присъствие в района на предвидените проучвателни сондажни площадки и канали. Възможните косвени въздействия от реализирането на ЦРП са свързани с генериране на шум, вибрации и емисии във въздуха. Тези въздействия ще бъдат временни, незначителни, локални и в границите на допустимите извън контура на проучвателната площ, съсредоточени в обхвата на площадките, на които се работи и в съседство с тях. В случая най-близката площадка до контура на площ „Чиирите” е CHEDP009 на 0,37 км следвана от CHEDP012 на 0,48 м от западната граница на площта, като веднага от другата страна е с. Черничино, т.е. потенциалните косвени въздействия от тези площадки при всички случаи не могат да се кумулират с въздействия от други дейности по търсене и проучване, добив на полезни изкопаеми и т.н. В селото не са известни и други ИП свързани с емитиране на вредности по отношение компонентите на ОС. Останалите площадки се намират във вътрешността на площта и потенциалните въздействия в резултат на шум ще са в техния обхват и около тях – по отношение на шума в радиус до 300-400 м от съответната площадка в съответствие с изчисленията в подточка 1.4.8.5. Съществено запрашаване не се очаква, тъй като при сондажния процес ще се използва промивна вода, а пробонабирането в канавите ще е изцяло ръчно. Не се очаква и проявяване на въздействия извън обсега на използваната техника (вибрации и др.). В тази връзка не се очаква и кумулиране на косвени/непреки

въздействия в резултат на наслагване с други вредни източници на емисии извън площ „Чиирите” или в близост до нейните граници. Такива може да има единствено в обхвата на площта в резултат на едновременната работа на няколко близко разположени площадки. Това е взето предвид, като в т. 6 към настоящия ДОСВ са предписани съответните смекчаващи мерки. Проучвателните дейности не засягат водни обекти, не водят до промени в качеството на водните ресурси, генерирането на емисии на опасни вещества и не предизвикват геоложки промени. Останалите въздействия се оценяват като незначителни, поради временния си и сравнително краткотраен характер – само по време на геологопроучвателните дейности и локални - само в границите на проучвателните площадки и в съседство до тях.

По отношение на потенциалния кумулативен ефект само от действащите към момента разрешения за търсене и/или проучване на природни богатства в границите на защитена зона BG0001032 “Родопи-Източни”, в *Приложение № 1.7.2* към доклада са представени тези (попадащи изцяло или частично) в границите на зоната съгласно Регистъра на министерството на енергетиката (актуален към датата на изготвяне на ДОСВ). Действащите към момента разрешения и неприключили проекти са маркирани в сив цвят.

Общо са издадени 41 разрешения за търсене и/или проучване на подземни богатства с обща площ 874.302 км², попадащи (изцяло или частично) в границите на 33 BG0001032 „Родопи Източни“. От тях към момента са действащи 11 бр. с обща площ 407.391 км².

Тъй като разрешенията за провеждане на търсещи и проучвателни дейности са издадени през различни години, при максималната продължителност на едно разрешение за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми 7 или 8 години, а за неметални полезни изкопаеми - с година по-малко, по-голямата част от посочените в *Приложение № 1.7.2* към доклада разрешения са с изтекъл срок и съгласно предвиденото в законодателството, следва да са рекултивирани, т.е. не би могъл да се очаква кумулативен ефект по отношение на тях.

Разрешенията за търсене и/или проучване на подземни богатства са обвързани с разгледаните в *Приложение № 1.7.3* цялостни работни проекти, тъй като за площите вече са изготвени и процедирани такива.

За извършване на геоложки проучвания и добив на подземни богатства в 33 са изготвени и процедирани 82 проекта (1 е за настоящия ЦРП), някои от тях изменени и отново процедирани. От тях, 54 попадат изцяло или частично в община Ивайловград и 4 в община Маджарово. От всички процедирани проекта в 33, 73 бр. са съгласувани (одобрени), 2 бр. са прекратени, а 7 са в процедура.

Въпреки, че проектите за геоложки проучвания, включително и настоящият цялостен работен проект за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите“ обхващат значителни по площ територии, геологопроучвателните дейности в тях засягат ограничени съвсем малки терени в техния обхват.

По-горе споменатите проекти за проучване на подземни богатства са за период от 15 години и са в различен етап на реализация, като някои от тях геологопроучвателните дейности не са започнали, в други продължават, а по-старите проекти са приключили и засегнатите площи са рекултивирани. Преките теренни дейности, които ще засегнат временно площи от защитената зона, не се извършват едновременно и се отнасят за различни времеви периоди.

В зависимост от използваната техника и най добрите практики за извършване на геоложки проучвания, извършваните геологопроучвателни дейности (ГПД) в проучвателните площи се реализират за сравнително кратки периоди от време, поради

което следва да се приеме, че въздействията им върху върху природните местообитания и видовете, предмет на опазване в защитената зона са временни и краткотрайни. От направените по-горе оценки и анализ следва, че не се очаква значителен отрицателен ефект от всички заявени проекти за търсене и проучване, тъй като те засягат само временно, минимални площи от ЗЗ и не се реализират едновременно.

В част от приключилите в периода 2008 г. – 2023 г. проекти засегнатите площи са се самовъзстановили, а други в които е имало по-голямо засягане на земната повърхност са рекултивирани, като видимо не могат да бъдат открити местата, в които преди повече от 5 години са провеждани геолого проучвателни дейности. Кумулативен ефект от дейности, от които последните са приключила преди 5 години с предстоящи за извършване през 2023 и следващата година не може да бъде отчетен.

Над половината (4 от общо 7 бр.) от ИП/ППП в процедура (незавършили с краен акт за одобряване), са в такава от повече от десет години и не могат да бъдат взети предвид при определяне на кумулативния ефект. Останалите ИП/ППП, които са в процедура, също не могат да бъдат взети предвид, поради факта, че за тях все още не са оценени очакваните въздействия и реално засегнати площи.

В най-честия случай търсещите и проучвателни дейности се реализират във вече компрометирани участъци, голини, терени в съседство с горски и полски пътища, сечища, провеждани в миналото изработки и др. Така например почти всички проектни канали в площ „Чиирите” се разполагат по трасетата на нерекултивирани стари изработки или следи от такива в резултат на извършвани проучвания преди 2002 г. Целта е да бъдат допроучени по отношение на концентрацията на злато, тъй като преди са били предназначени основно за проучване на оловно-цинкови минерализация. През част от проектните сондажни площадки преминават съществуващи горски пътища (като например през площадки CHEDP009, CHEDP012, PR_ZDDH031, PR_ZDDH032), в т.ч. при някои има и уширения към тях, а няколко са в участъци, в които към момента се извеждат възобновителни сечи (участъците с изработки KTDP011, KTTR007 и PR_KTDDH028).

По отношение на реализираните проекти следва да се отчете също, че на по-голямата част от площите, в които са правени проучвания, поради неперспективност на установените запаси или други причини, на по-късен етап не са реализирани инвестиционни предложения за добив и не може да бъде отчетен отрицателен кумулативен ефект върху защитената зона, както в резултат на проучването, така и в резултат от последващи дейности.

Крайният извод, който може да се направи, е че предвид това, че по-голямата част от съгласуваните проекти в ЗЗ (за търсене и проучване) са изпълнени и възстановени/рекултивирани, както и поради малките реални мащаби на геологопроучвателните дейности в настоящия ЦРП (засягат се временно и възстановимо едва 7 дка или 0,00032% от общата площ на ЗЗ), точковият характер на геолого-проучвателните дейности, краткият срок за реализацията им във всяка една сондажна площадка и проучвателна канава и временният и обратим характер на въздействието (поради изпълнение на възстановителни/рекултивационни дейности), не може да се очаква осезаемо кумулативно отрицателно въздействие върху защитената зона и нейните елементи. Такова въздействие не се очаква, както по отношение на пряко засягане на природни местообитания и местообитания на видове, така и по отношение на шум, вибрации, емисии във въздуха, водни ресурси и геоложки промени.

2.2 ИП/ППП в ЗЗ BG 0002071 „Мост Арда“, които в съчетание с оценяваното инвестиционно предложение могат да окажат неблагоприятно въздействие върху предмета и целите на опазване в зоната.

Най-западните части от площ „Чиирите“, в която ще се извършват геоложки проучвания, попадат в периферията на BG0002071 „Мост Арда“, но в тях дейности по търсене и проучване не се предвиждат. Най-близко се разполагат началото на канава PR_CHETR016 (малко над 0,5 км от най-близката точка от източната граница на зоната) и площадка ZDDP027 на 0,64 км, следвани от канава KTTR_002 – 0,74 км и площадка CHEDP009 – 0,76 км). Съответно при останалите изработки разстоянията се увеличават като най-отдалечена е площадка PR_KTDDH024 – малко над 2 км. При това разположение на площадките (в които ще се извършват основните геологопроучвателни дейности) спрямо границите на защитената зона, същата остава извън обхвата на възможните преки въздействия, като геоложко кариране, разчистване на растителност, където се налага за да се осигури безпрепятствено придвижване на сондажната машина, подравняване с булдозер, ръчно изкопаване на канали и обратното им засипване при рекултивирането.

Съгласно данните предоставени с решенията по реда на ЗДОИ от МОСВ и РИОСВ Хасково, данни от съществуващите публични регистри и др., в границите на ЗЗ BG 0002071 „Мост Арда“ има заявени 44 ИП/ППП, от които 3 са прекратени и ще останат нереализирани, 2 ИП са за жилищно строителство, 2 за изграждане на ВЕЦ на р. Арда, 1 за фотоелектрична централа, 1 проект е за археологически проучвания, 5 общо са горскостопански планове (ГСП), ловно стопански планове (ЛСП) и лесоустройствени проекти (ЛУП). За извършване на геоложки проучвания и добив на подземни богатства в ЗЗ са процедурирани 6 проекта, от които 1 е прекратен от МОСВ и 2 са за заявления през 2021 г. и изменен през 2023 г. ЦРП в площ „Чиирите“. Останалите ИП/ППП са за инфраструктурни проекти, ремонт на пътища, реконструкции, промяна на технологии, селскостопански практики, без промяна на предназначението на земята и спортни обекти на ограничени площи, които не водят до формирането на значителен отрицателен ефект, върху местообитанията на птиците които са предмет на опазване в защитената зона, съгласно заповедта с която е обявена. Процедурите в границите на ЗЗ BG 0002071 „Мост Арда“ цялостни проекти за проучване на подземни богатства са представени в *Приложение 1.7.4* към ДОСВ.

Както се вижда от таблицата в приложението, с изключение на втория вариант на проекта за площ „Балабан-3” и първото проучване в площ „Чиирите”, останалите ЦРП за търсене и проучване на подземни богатства са реализирани преди повече от 5 години. Въпреки, че са проведени геологопроучвателни дейности на сравнително голяма площ на територията на защитената зона, добив на нефт и природен газ не се извършва. Проучването в площ „Балабан-3” е в централната част на зоната и би следвало да е приключило в края на 2021 г. или началото на 2022 г., поради което генерирането на потенциални косвени/непреки въздействия (антропогенен натиск, шум, вибрации, емисии във въздуха и пр.) вече е преустановено и в това отношение няма как да се очакват никакви кумулативни въздействия. Съгласно решението по ОС по-значимите изработки се разполагат в стари кариерни гнезда, като местоположението на проучвателните работи, вида и обема им са такива, че не предполагат трайно и необратимо влошаване на качествата на местообитанията за размножаване, хранене, укритие и/или миграция на видовете птици, предмет на опазване в защитената зона. Предвид това няма основания индивиди от тези видове в резултат на влошено качество на местообитанията да се изместят към съседни площи, в т.ч. в обхвата на площ

„Чиирите”. Останалите заявени проекти за проучване на подземни природни богатства са провеждани в разположените в западната част на защитената зона общини, т.е. в противоположната на площ „Чиирите” част на ЗЗ, която е достатъчно отдалечена.

Както е посочено по-горе, източната част на ЗЗ BG0002071 „Мост Арда” остава изцяло извън обхвата на възможни преки въздействия от проучвателните дейности в площ „Чиирите”, тъй като всички предвидени изработки са сравнително отдалечени от тази защитена зона - най-близко до нея се разполагат началото на канава PR_CHETR016 (малко над 0,5 км от най-близката точка от източната граница на зоната) и площадка ZDDP027 на 0,64 км. Потенциалните непреки въздействия, най-вече в резултат на шум и безпокойство, ще бъдат в рамките на допустимото на разстояния по-големи от 0,5 км, особено в силно пресечени местности и обрасли с дървесна растителност терени, в които се отчита особено висок коефициент на затихване и разпространение на звука. Въздействия в резултат на шум ще са най-вече в радиус от 0,3-0,4 км от съответната площадка, на която се сондира (в съответствие с изчисленията в подточка 1.4.8.5).

Предвид горните обстоятелства, отрицателен кумулативен ефект от сумирането на въздействията от заявените в миналото ИП/ППП с тези от настоящия ЦРП в площ „Чиирите” няма да бъде предизвикан.

3 Описание на елементите на ЦРП, които самостоятелно или в комбинация с други ИП/ППП биха могли да окажат значително въздействие върху защитената зона или нейните елементи.

В точка 1 е направена подробна характеристика на основните мероприятия заложили в ЦРП - на неговите компоненти, етапи за реализация, дейности, както и на очакваните въздействия върху компонентите на околната среда в района. По-долу са обобщени основните постановки по отношение потенциалните въздействия върху флората и фауната в района и техните местообитания.

Намерението за търсене и проучване е съставено от четири основни елемента, които трябва да бъдат отчетени и прецизирани, за да бъде преценено могат ли да окажат значително въздействие върху съответната защитената зона и нейните компоненти. Това са:

1) Площ на засегнатата територия, попадаща в защитените зони – за изясняване на степента на прякото въздействие върху хабитати, предмет на опазване:

Общият размер на необходимите площи за различни изработки на този предварителен етап възлиза на 13371 кв. м – кръгло 13,4 дка. Тези площи изцяло попадат в границите на Защитена зона BG 0001032 “Родопи - Източни” по Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и остават изцяло извън Защитена зона BG 0002071 “Мост Арда” по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици (Фиг.4.1 и Приложение № 4.1). В тези площи са включени:

- **Площи необходими за изграждане на сондажни площадки** и подходи до тях - общо на 5075 кв. м – кръгло **5,1 дка**. Тази площ се формира от необходимостта за обособяване на 28 сондажни площадки включващи 31 сондажа, както и пътните

подходи до три от тях. Подробна разбивка за необходимата площ за всяка сондажна площадка е дадена по-нагоре в Таблица 1.1.

- **Нови площи необходими за проучвателни канали.** Предвидените проучвателни канали като цяло обхващат общо 8296 кв. м – кръгло 8,3 дка. Както беше посочено и по-горе почти всички канавни изработки, се разполагат по трасетата на стари бразди от канали, които са били оформени при предишни геологопроучвателните работи и впоследствие не са били рекултивирани. Изключение правят PR_KTTR024, PR_ZDTR022 и почти ½ от PR_KTTR034 (частта в ПИ 81044.27.2 с НТП „Нива” и ПИ 81044.27.685 с НТП „Гори и храсти в земеделска земя”), както и някои други по-къси. Съгласно ЦРП и внесената предварителна информация в МОСВ (Уведомление) необходимата дължина за разработване на нови канали и дооформяне на съществуващите възлиза общо на 500 л.м. **При тази дължина допълнителната необходима площ за нови изработки е 1620 кв.м или кръгло 1,62 дка.**
- **Площи необходими за пътни подходи към някои от сондажните площадки –** съгласно предоставената документация такива са необходими за площадки KTDP004, KTDP010 и KTDP016, като необходимите площи са включени в общата площ необходима за изграждане на сондажните площадки и в таблицата с разбивката с площите за всяка сондажна площадка.

Предвид горното, за целите на настоящата разработка е възприето, че общата пряко засегната площ в резултат на дейностите по търсене и проучване ще възлезе кръгло на 7 дка.

2) Използвана технология - за изясняване на степента на възможните преки и непреки въздействия върху хабитати и животински видове обект на опазване в 33;

Технологията, по която се предвижда да се осъществяват дейностите по търсене и проучване, включва следните основни операции:

- Предварително разчистване - там където се налага отстраняване на дървесна и храстова растителност с бензинова резачка (на някои сондажни площадки в горски фонд и евентуално канали);
- Откриване на сондажните площадки чрез отстраняване на почвения слой и откривката от изветрели скали с багер и тяхното селективно (разделно) депониране в съседство със съответната площадка;
- Разкриването на канавите (там където се налага) ще е ръчно без използване на самоходна механизация и взривни работи като ще е съпроводено с непосредственото им опробване;
- Сондиране с една до три сондажни апаратури с диамантово ядрово сондиране (DD). Съответно ще се работи едновременно на до три сондажни площадки. При сондажния процес ще се използва технологична вода за промиване, което предопределя липсата на прахови емисии;
- При опробването в канавите само в някои случаи ще се прибегва и до моторен бензинов диск за рязане;
- Транспортни дейности за обслужване на площадките и оборудването, както и за транспорт на персонала;
- Технологична и биологична рекултивация.

3) Продължителност на въздействията:

Необходимото време за целия процес по търсене и проучване в площ „Чиирите” е **максимално две календарни години** при отчитане на възможните забавяния влияещи на продължителността на сондажния процес. С този период е съобразена и минимална работна програма за второто двугодишно удължение на договора по допълнително споразумение 3 към него.

За изпълнение на заложените обеми при сондирането ще се работи на две смени по 12 ч, седем дни в седмицата. Останалите работи (оформяне на сондажни площадки, опробване в канавите, рекултивация) ще се провеждат в светлата част на денонощието – 1 смяна.

Продължителността на въздействията по етапи, е както следва:

- Съгласно предоставените данни за изграждане и подготовка на сондажните площадки ще са необходими общо 28 календарни дни - по един ден на площадка;
- За сондажните работи ще са необходими средно по 8 календарни дни за сондаж, предвид че сондажите са 31. Предвид, че в три от площадките (общо 28) са предвидени по 2 сондажа, това прави по 16 календарни дни за тези три площадки (CHEDP012, KTDP011 и ZDDP028), а за останалите средно по 8 календарни дни.
- За рекултивация на сондажните площадки ще са необходими общо 28 календарни дни - по един ден на площадка;

Горните данни съгласно възприетите стандарти и методики в други аналогични разработки (ДОВОС, ДОСВ и т.н.) определят продължителността на въздействията в обхвата на всяка отделна изработка, като краткотрайна. Отделно се залага да се използва от една до три сондажни апаратури, което би позволило едновременна работа на най-много три площадки и е свързано със скъсяване на възприетата максимално възможната продължителност на проекта от 2 календарни години.

4) Степен на възстановяване на средата след приключването на дейността.

Възложителят планира извършването на техническа и биологическа рекултивация на всички нарушени терени след преустановяването на дейностите по търсене и проучване. Такава е предвидена в ЦРП, към който има изготвен и съгласуван с МЕ „Цялостен работен проект за рекултивация на засегнатите земи”. Отделно рекултивацията на сондажните площадки, попадащи в ПИ в горски територии ще се извършва съгласно конкретно изготвен отделен и одобрен от ИАГ проект за рекултивация, съгласно изискванията на Закона за горите. Сондажните площадки попадащи в земеделски земи ще се възстановяват във вид годен за земеделско ползване или най-близък до първоначалния.

Дейностите по рекултивация/ възстановяване ще бъдат съобразени с характеристиката на терена и приложимата нормативна уредба (ЗПБ, ЗГ и др.). При правилното им извършване в съответствие с мероприятията предвидени в проектите се очаква пълно възстановяване на засегнатите площи предвид малкия им обхват и разпръснатото местоположение, което създава предпоставки и за естествено възстановяване чрез бързо навлизане на растителност от съседните незасегнати терени.

Елементите на ЦРП, които самостоятелно или в комбинация с други планове, програми и проекти/инвестиционни предложения биха могли да окажат по-значимо въздействие върху защитените зони са представени в долната таблица.

Таблица № 3.1

Елемент от намерението за търсене и проучване	Потенциални въздействия
Откривни работи и оформяне на депа за почвени материали до сондажните площадки, оформяне и доразработване на канавите	<ul style="list-style-type: none"> - пряко унищожаване на местообитания, вследствие премахване или затрупване на повърхностния почвен слой с вкоренената растителна покривка; - унищожаване на дървесна и храстова растителност, която може да служи за убежище и укритие на различни животински видове; - пряко въздействие върху наличната фауна – бавноподвижните безгръбначни, дребни гризачи и някои влечуги; - прекъсване на пътеки и важни биокоридори за преминаване на животински видове към различни части на защитените зони; - безпокойство на животни в съседни територии в резултат на шум; - локално въздушно прахово замърсяване; - понижаване качеството на почвите от откривката вследствие тяхното депониране;
Сондажни дейности	<ul style="list-style-type: none"> - смъртност на преминаващи индивиди при попадането им в обхвата на работни площи, в т.ч. на пътя на транспортни средства; - безпокойство на животни в съседни територии в резултат от повишено човешко присъствие и шум най-вече при откривните работи и сондажния процес. - повишени прахови емисии при транспортните дейности по обслужване на сондажните площадки; - риск от замърсяване на съседни територии и респ. местообитания с ГСМ при недобросъвестно отношение;
Увеличен антропогенен натиск	<ul style="list-style-type: none"> - безпокойство на животни в резултат от повишено човешко присъствие; - риск от влошаване качеството на съседни местообитания в резултат на замърсяване с битови отпадъци при недобросъвестно отношение; - безпокойство на животни в резултат на увеличаване на интензивността на движение на МПС в района, в т.ч. извън проектната площ за търсене и проучване - по довеждащите горски пътища. Това въздействие по принципно ще бъде слабо изразено, тъй като транспортната схема предвижда използване само на едно тежкотоварно МПС няколко пъти дневно за обслужване на площадките и няколко леки МПС за транспорт на обслужващия персонал.
Риск от аварии при технически неизправности, ПТП и др.	<ul style="list-style-type: none"> - замърсяване от разливи на ГСМ, които имат опасен характер и могат да се разпространят към съседни терени при дъждове и др. Този риск има точков локален характер предвид малкия мащаб на дейностите по търсене и необходимите количества ГСМ; - повишена опасност от пожари;
Биологична и техническа рекултивация	<ul style="list-style-type: none"> - риск от използване на минерални торове и почвени подобрители в противоречие със забранителните режими в зоните; - риск от извършване на биологична рекултивация с нехарактерни за района видове, които може да имат инвазивни и агресивни свойства по отношение конкурентоспособността си към коренните видове;

- промяна на структурата и видовия състав на местообитанията;

Част от представените по-горе потенциални въздействия от страна на намерението за търсене и проучване в площ „Чиирите” могат да бъдат преки (унищожаване на целеви местообитания и др.) само по отношение на ЗЗ „Родопи - Източни”, в която се разполагат всички проучвателни площи, като същевременно остават изцяло извън териториалния обхват на ЗЗ „Мост Арда” (най-близката изработка отстои на малко над 0,5 км). Останалите са предимно косвени, като безпокойството на животни, вследствие на повишените емисии на шум и др., като те могат да се проявят по отношение на елементи и на двете зони. Риска от повишаване на опасността от пожари и рекултивация с нехарактерни за района видове, неприсъщи за сегашните местообитания, респективно промяна на видовия състав и типа на местообитанията на този етап може да се определи като слаб, предвид характера и мащаба да дейностите залегнали в намерението. Рискът от замърсяване с отпадъци и разливи на ГСМ, предвид заложените от дружеството в ЦРП мероприятия за тяхното предотвратяване, на този етап може да се оцени като много слаб.

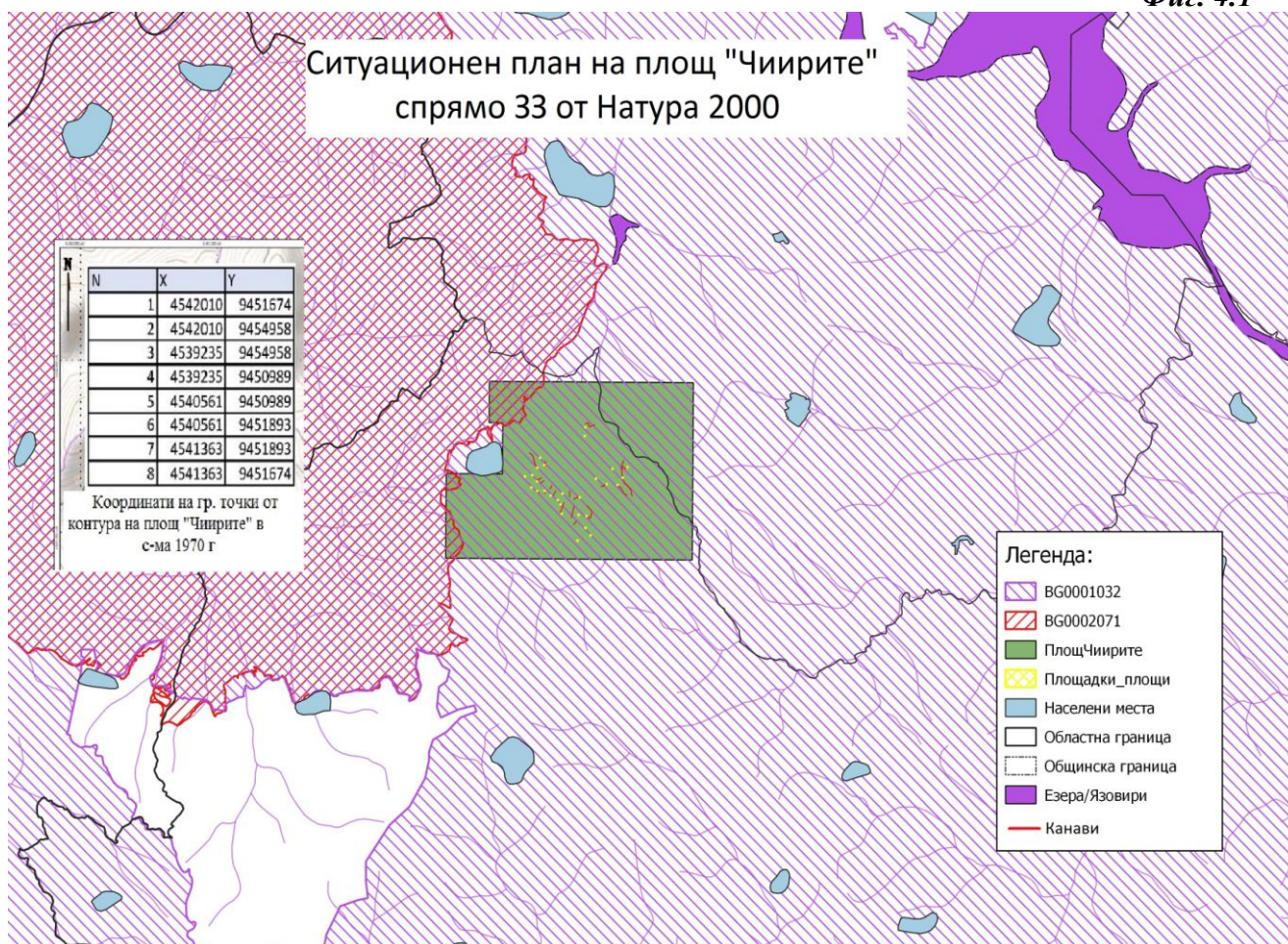
4. Описание на защитените зони, местообитанията, видовете и целите на управление на национално и международно ниво и тяхното отчитане при изготвянето на план, програма и проект/инвестиционно предложение.

Както беше посочено и в подточка 1.4 проучвателна площ „Чиирите” попада изцяло в защитена зона BG 0001032 „Родопи-Източни” по Директива 92/43/ЕИО за местообитанията (в централната част на нейната северна половина) и съвсем малка част се разполага в източната периферия на защитена зона BG 0002071 „Мост Арда” по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици.

Предвидените в площта проучвателни изработки също попадат изцяло в ЗЗ BG 0001032, но остават изцяло извън ЗЗ BG 0002071. Най-близко до последната се разполагат началото на канава PR_CHETR016 (малко над 0,5 км от най-близката точка от източната ѝ граница) и площадка ZDDP027 на 0,64 км, следвани от канава KTTR_002 – 0,74 км и площадка CHEDP009 – 0,76 км). Съответно при останалите изработки разстоянията се увеличават като най-отдалечена е площадка PR_KTDDH024 – малко над 2 км. На долната фигура и на Приложение № 4.1 е представен ситуационен план на разглежданата площ и изработките в нея спрямо двете ЗЗ.

Фиг. 4.1

4.1 Защитена зона BG 0001032 „Родопи - Източни”.

4.1.1. Идентификация и местоположение на зоната.

Защитена зона BG BG0001032 „Родопи - Източни” е приета по Директива 92/43/ЕИО за опазване на местообитанията и дивата флора и фауна с Решение на МС № 122/02.03.2007 г. (ДВ, бр.21 от 2007) изменено с Решение на МС № 811/16.11.2010 (ДВ, бр. 96/2010). Зоната е одобрена от Министъра на околната среда и водите със **Заповед № РД-267/31.03.2021 г.** на основание чл.12 и във връзка с чл.6 от ЗБР.

Съгласно заповедта за обявяване и актуалния стандартен формуляр с данни (СФД) зоната обхваща площ от 217 446, 9973 ха или **кръгло 217 447 ха**. Тя попада изцяло в Южен централен район за планиране (BG42) в **административните граници на област Кърджали и област Хасково**. Пълен опис на координатите на точките на зоната е даден в приложението на заповедта достъпна на адрес https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0001032/BG0001032_PS_11.pdf.

4.1.2. Екологична характеристика.

Територията на защитената зона обхваща по-голямата част от Източните Родопи. В североизточната ѝ част се намира хълма Гората (704 м н.в.), зает от стари дъбови гори. На юг от зоната се намират долините на реките Арда и Крумовица, с интересни и ценни скални и тревни местообитания. Югоизточната част на зоната включва долините на Бяла и Луда река - един от най-дивите райони в България. По границата с Гърция са високите върхове Гюмюрджински Снежник (1482 м н.в.) и Мъгленик (1266 м н.в.) със запазени и много стари дъбови и букови гори.

В зоната са запазени недокоснати крайречни местообитания от типа 91Е0*, на места постепенно заменени от 92С0 и 92А0 (под 100 м н.в.). Това е една от малкото зони, в които относителната площ на 91Е0 достига стойност В спрямо националното покритие. Защитената зона е сред малкото места в България, където все още има стари естествени семенни дъбови гори, а не с издънков произход. Обектът е един от най-важните за опазването на местообитание 91АА*- “Източни гори от космат дъб”. Местообитание 5210 достига стойност А. Рядко могат да бъдат срещнати скитащи мечки в близост до гръцката граница - **тяхното опазване е важно от трансгранична гледна точка**. Популацията на вълците тук никога не е изчезвала, дори през 70-те години, когато повечето от вълците са били отровени в България. Важни за опазване са пъстрия смок (*Elaphe sauromates*) и южната блатна костенурка (*Mauremys caspica*). СКЗ е една от най-важната в страната за опазване на двата вида сухоземни костенурки, тъй като достига стойности В от националните популации.

Границите, целите и предмета на опазване в защитената зона са описани в заповедта за обявяването ѝ.

Съгласно данните в СФД в 33 са представени следните класове земно покритие:

Таблица 4.1

Клас хабитат	Класове земно покритие по EUNIS	% покритие
N 06	Вътрешни водни тела (застояла вода, течаща вода)	15.0
N 09	Алпийски и субалпийски тревни съобщества	5.0
N 12	Обширни зърнени култури	16.0
N 16	Широколистни листопадни гори	20.0
N 17	Иглолистни гори	2.0
N 19	Смесени гори	5.0
N 20	Изкуствени горски монокултури (например насаждения на тополи или екзотични дървета)	6.0
N 21	Не горски райони, култивирани с дървесна растителност (вкл. овошки, лозя, крайпътни дървета)	3.0
N 22	Вътрешни скали, сипеи, пясъци, постоянен сняг и лед	18.0
N 23	Други земи (включително градове, села, пътища, места за отпадъци, мини, индустриални обекти)	10.0
	Общо покритие	100

4.1.3. Цели на опазване.

Целите на опазване на защитената зона, съгласно Заповед № РД-267/31.03.2021 г., са както следва:

- **опазване и поддържане** на типовете природни местообитания и целевите животински видове включени в заповедта за обявяване на зоната, техните популации и разпространение в границите на зоната, за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние (БПС) в Континенталния биогеографски регион;
- **увеличаване на приноса** на защитената зона по отношение на площта на природни местообитания с кодове 5130, 5210, 62D0 и 6520;
- **подобряване на структурата и функциите** на природни местообитания с кодове 3260, 62A0, 91W0, 92A0 и 92C0;
- **подобряване на местообитанията** на видовете *кафява мечка (*Ursus arctos*), пъстър смок (*Elaphe sauromates*) и шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);
- **при необходимост подобряване** на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитания на посочени в т. 2.2 видове и техни популации;
- **поддържане на свързаността на местообитанията на приоритетните за опазване видове** *кафява мечка (*Ursus arctos*) и *европейски вълк (*Canis lupus*).

Към момента на изготвяне на настоящата оценка за защитената зона няма публикувана документация с одобрени „Специфични и подробни природозащитни цели на опазване” от Министъра на ОСВ. Такива следва да бъдат изготвени в съответствие с указанията на ЕК, които са интерпретирани в „Концепцията за разработване на СППЦ на ниво ЗЗ за зони от екологичната мрежа Натура 2000”, одобрена от Министъра на ОСВ м. юли, 2021 г.

Според ЕК, природозащитните цели са предназначени за възможно най-точно определяне на желаното състояние или степен на опазване, която трябва да се постигне в конкретна защитена зона. Следва да се определят цели за всеки от съответните типове местообитания и видове, предмет на опазване в ЗЗ. Посочват се примери за количествени цели, напр. поддържане на популацията на даден вид до определен минимален брой екземпляри или подобряване на степента на опазване на даден тип местообитание от категория С в В в рамките на 10 години. Следователно информацията в СФД на НАТУРА 2000 осигурява началната точка за определянето на целите на опазването. **Предвид, че за ЗЗ BG 0001032 към момента не са приети и одобрени СППЦ, настоящата оценка е съобразена с целите включени в заповедта за обявяване на ЗЗ, данните в актуалния СФД за зоната и установеното фактическо състояние в района на обектите в резултат на направеното теренно проучване.**

4.1.4. Предмет на опазване.

Съгласно заповедта за обявяване на ЗЗ и СФД, предмет на опазване са следните типове природни местообитания включени в Приложение 1 на ЗБР (респ. Прил. I на Дир. 92/43/ЕИО) и биологични видове включени в Приложение 2 на ЗБР (респ. Приложение II на Дир 92/43/ЕИО):

Таблица № 4.2

ТИПОВЕ МЕСТООБИТАНИЯ от Приложение I на Директива 92/43/ЕИО								
Код	Пр.	Име	Площ (ха)	Кач. Данни	Предст.	Отн. площ	Съхр.	Цялостн. Оц.
3140		Твърди олиготрофни до мезотрофни води с бентосни формации от <i>Chara</i>	0.020549985	G	A	C	A	A

3260		Равнинни или планински реки с растителност от <i>Ranunculion fluitantis</i> и <i>Callitricho Batrachion</i>	272.5092766	G	A	B	C	B
5130		Съобщества на <i>Juniperus communis</i> върху варовик	361.36	M	A	A	B	B
5210		Храсталаци с <i>Juniperus spp.</i>	3022.77	M	A	A	A	A
6110	*	Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от <i>Alyso-Sedion albi</i>	144.08	M	A	B	A	A
6210		Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (<i>Festuco-Brometalia</i>) (*важни местообитания на орхидеи)	634.1	M	A	C	A	A
6220	*	Псевдостеппи с житни и едногодишни растения от клас Thero-Brachypodietea	14106.97	M	A	A	A	A
62A0		Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества	4222.09	M	A	A	A	A
62D0		Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества	6.55	G	A	C	A	A
6510		Низинни сенокосни ливади	44.68	M	A	C	A	A
6520		Планински сенокосни ливади	71.69	M	A	C	A	A
8210		Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове	457.19	M	A	B	A	A
8220		Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове	690.07	M	A	B	A	A
8230		Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите <i>Sedo-Scleranthion</i> или <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i>	1479.93	M	A	A	A	A
8310		Неблагоустроени пещери	72 (брой)	G	B	C	B	B
9130		Букови гори от типа <i>Asperulo-Fagetum</i>	1141.67	M	A	C	B	B
9150		Термофилни букови гори (<i>Cephalanthero Fagion</i>)	341.59	M	A	C	B	B
9170		Дъбово-габъррови гори от типа <i>Galio Carpinetum</i>	4166	M	A	C	B	B
91AA	*	Източни гори от космат дъб	14225.9	M	A	A	A	A
91E0	*	Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Pandion</i> , <i>Alnion</i>)	761.06411		A	B	A	A

		<i>incanae, Salicion albae)</i>						
91M0		Балкано-панонски церово- горунови гори	63263.17	M	B	B	A	A
91W0		Мизийски букови гори	6552.68	M	A	B	B	A
92A0		Крайречни галерии от <i>Salix alba</i> и <i>Populus alba</i>	2.16	M	A	C	B	B
92C0		Гори от <i>Platanus orientalis</i>	31.15	G	A	B	B	B
92D0		Южни крайречни галерии и храсталаци (<i>Nerio-Tamaricetea</i> и <i>Securinegion tinctoriae</i>)	50.01278		A	A	A	A
9530	*	Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор	98.06	M	A	C	A	A

Легенда:

Код – четирицифрен код, който следва йерархичното представяне на типовете хабитати в Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС.

Пр. – приоритетност на хабитата съгласно Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС и Прил. I на ЗБР.

Име – Българско име на хабитата съгласно Приложение I на Закона за биологичното разнообразие.

Площ – площно покритие на хабитатите в границата на 33.

Предст. – степен на представителност, предоставя индикация за това, доколко даденият тип хабитат е „типичен”. Използвана е следната система за класифициране: A - отлична представителност, B – добра представителност, C - значима представителност, D - незначително наличие.

Отн. площ – относителна площ или площта от обекта, покрита от дадения тип хабитат, отнесена към общата площ от националната територия, покрита от този тип хабитат. Използваните интервали по класове са следните: A) $100 \geq p > 15\%$; B) $15 \geq p > 2\%$; C) $2 \geq p > 0$

Ст.на съхранение – степен на опазване на структурата и функциите на дадения тип природен хабитат и възможности за възстановяване. Използвана е следната система за класифициране: A: отлично опазване; B: добро опазване; C: средно или слабо опазване.

Цялост. Оц. - цялостна оценка на стойността на обекта за опазването на дадения тип природен хабитат. Представява интегрирано оценяване на предишните критерии, като се взема предвид различната им тежест за разглеждания хабитат. Използвана е следната система за класифициране: A: отлична стойност, B: добра стойност, C: значима стойност.

Таблица № 4.3

БОЗАЙНИЦИ от Приложение II на Директива 92/43/ЕИО												
Вид			Популация в зоната						Оценка на зоната			
			Тип	Размер		Един ици	Кат.	Кач. данни	Попул.	Опа зв.	Изол.	Цял. оц.
Код	Българско (латинско) име	Пр.		Мин. разм.	Макс. размер							
1308	Широкоух прилеп (<i>Barbastella barbastellus</i>)		p	725	1146	i	V	M	B	B	C	B
1352	Европейски вълк (<i>Canis lupus</i>)	*	p	25	30	i		G	B	A	C	A
1355	Видра (<i>Lutra lutra</i>)		p	43	86	i		G	B	A	C	A
1310	Дългокрил прилеп (<i>Miniopterus schreibersii</i>)		w	250	500	i	R	G	C	B	C	C
1310			r	2000	3500	i	C	G	B	B	C	B

ДОСВ на изменен ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чириите”, област Хасково върху 33 „Родопи-Източни” и 33 „Мост Арда”

2617	Мишивиден сънливец (<i>Myomimus roachi</i>)		p	0	2	localities	V	P	B	B	B	B
1323	Дългоух нощник (<i>Myotis bechsteinii</i>)		p	973	1947	i	R	M	B	B	C	B
1307	Остроух нощник (<i>Myotis blythii</i>)		p	3000	4500	i	C	G	A	A	C	A
1316	Дългопръст нощник		w	11	50	i	V	G	C	B	C	C
1316	(<i>Myotis capaccinii</i>)		r	2000	3500	i	R	G	A	B	C	A
1321	Трицветен нощник (<i>Myotis emarginatus</i>)		r	6000	10000	i	R	G	A	B	C	A
1324	Голям нощник		r	3500	5000	i	C	G	A	B	C	A
1324	(<i>Myotis myotis</i>)		w	51	100	i	C	G	C	B	C	C
1306	Средиземноморски		r	800	1200	i	R	G	A	B	C	A
1306	подковонос (<i>Rhinolophus blasii</i>)		w	1000	1500	i	R	G	A	B	C	A
1305	Южен подковонос		w	101	250	i	V	G	C	B	C	C
1305	(<i>Rhinolophus euryale</i>)		r	500	1000	i	C	G	B	B	C	B
1304	Голям подковонос (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)		p	2000	3000	i	C	G	A	B	C	A
1303	Малък подковонос (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)		p	250	500	i	C	G	B	B	C	B
1302	Подковонос на Мехели (<i>Rhinolophus mehelyi</i>)		p	250	500	i	R	G	B	B	C	B
1335	Лалугер (<i>Spermophilus citellus</i>)		p	11	11	colonies	R	G	C	C	C	B
1354	Кафява мечка (<i>Ursus arctos</i>)	*	p	1	2	i		G	C	B	B	B
2635	Пъстър пор (<i>Vormela peregusna</i>)		p	2	2	localities	R	M	C	B	C	A

Таблица № 4.4

Земноводни и влечуги от Приложение II на Директива 92/43/ЕО												
Вид			Популация в зоната						Оценка на зоната			
			Тип	Размер		Единици	Кат.	Кач. данни	Попул.	Опа зв.	Изол.	Цял. оц.
Код	Българско (латинско) име	Пр.		Мин. разм.	Макс. размер							
1193	Жълтокоремна бумка (<i>Bombina variegata</i>)		p	129	129	localities	C	G	B	A	C	A

ДОСВ на изменен ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чириите”, област Хасково върху 33 „Родопи-Източни” и 33 „Мост Арда”

5194	Пъстър смок (<i>Elaphe sauromates</i>)		p	1	1	localities	V	P	B	A	B	A
1220	Обикновена блатна костенурка (<i>Emys orbicularis</i>)		p	22	22	localities	C	G	B	A	C	A
1222	Южна блатна костенурка (<i>Mauremys caspica</i>)		p	16	16	localities	C	G	A	A	B	A
1219	Шипобедрена костенурка (<i>Testudo graeca</i>)		p	136	136	localities	C	G	B	A	C	A
1217	Шипоопашата костенурка (<i>Testudo hermanni</i>)		p	162	162	localities	C	G	B	A	C	A
1171	Голям гребенест тритон (<i>Triturus karelinii</i>)		p	24	24	localities	C	G	B	A	C	A

Таблица № 4.5

Рибите от Приложение II на Директива 92/43/ЕО												
Вид			Популация в зоната						Оценка на зоната			
			Тип	Размер		Единици	Кат.	Кач. данни	Попул.	Опа зв.	Изол.	Цял. оц.
Код	Българско (латинско) име	Пр.		Мин. разм.	Макс. размер							
1130	Распер (<i>Aspius aspius</i>)		p	36351827	36351827	area	P	P	C	B	A	A
5088	Маришка мряна (<i>Barbus cyclolepis</i>)		p				C	DD	B	A	C	A
1149	Обикновен щипок (<i>Cobitis taenia</i>)		p	3255320	3255320	i	C	G	B	B	C	A
5339	Европейска горчивка (<i>Rhodeus amarus</i>)		p	28981541	28981541	i	C	G	C	B	C	B
1146	Балкански щипок (<i>Sabanejewia aurata</i>)		p	86478	86478	i	V	G	C	A	C	A

Таблица № 4.6

Безгръбначни от Приложение II на Директива 92/43/ЕИО												
Вид			Популация в зоната						Оценка на зоната			
			Тип	Размер		Единици	Кат.	Кач. данни	Попул.	Опазв.	Изол.	Цял. оц.
Код	Българско (латинско) име	Пр.		Мин. разм.	Макс. размер							
1093	Ручеен рак (<i>Austropotamobius torrentium</i>)	*	p			i	R	M	C	A	B	A
1088	Обикновен сечко (<i>Cerambyx cerdo</i>)		p	719443	1061539	i	R	M	B	B	C	A
4045	Ценагрион (Ручейно пъстриче) (<i>Coenagrion ornatum</i>)		p	1	1	localities	R	G	C	A	C	A
4032	<i>Dioszeghyana schmidtii</i>		p	139300	204282	i	C	M	B	A	B	A
1074	Торбогнездница (<i>Eriogaster catax</i>)		p	80	865	i	V	P	A	A	C	B
1065	Еуфидриас (<i>Euphydryas aurinia</i>)		p	26551	52864	i	C	P	B	A	A	A
6199	Четириточкова меча пеперуда (<i>Euplagia quadripunctaria</i>)	*	p	326977	625794	i	C	P	B	A	C	A
1083	Бръмбар рогач (<i>Lucanus cervus</i>)		p	733930	1443777	i	R	M	B	B	C	A
1060	Лицена (Голяма огневка) (<i>Lycaena dispar</i>)		p				V	DD	C	A	B	A
1089	Буков сечко (<i>Morimus funereus</i>)		p	1023658	1189018	i	R	M	B	B	C	B
1084	Осмодерма (<i>Osmoderma eremita</i>)	*	p	102651	201042	i	R	M	B	B	C	B
4053	Обикновен паракалоптенус (<i>Paracaloptenus caloptenoides</i>)		p	15	15	localities	C	M	B	A	C	A
4022	Набръчкан пробатикус (<i>Probatiscus subrugosus</i>)		p				V	DD	B	B	C	A
1087	Алпийска розалия (<i>Rosalia alpina</i>)	*	p	141916	258451	i	R	M	B	B	C	B

1032	Бисерна мида (<i>Unio crassus</i>)		p	49425850	49425850	i	R	M	B	A	C	A
------	---	--	---	----------	----------	---	---	---	---	---	---	---

Таблица № 4.7

Растения от Приложение II на Директива 92/43/ЕИО												
Вид			Популация в зоната						Оценка на зоната			
			Тип	Размер		Един ици	Кат.	Кач. данни	Поп ул.	Опа зв.	Изол.	Цял. оц.
Код	Българско (латинско) име	Пр.		Мин. разм.	Макс. размер							
2327	Обикновена пърчовка (<i>Himantoglossum caprinum</i>)		p				R		C	B	C	B

Легенда:

Код - четирицифрен код, който следва йерархичното представяне на видовете.

Латинско Име - наименование на видовете съгласно Приложение II към Директива 92/43/ЕИО и Директива 2009/147/ЕО.

Българско име - съгласно Закона за биологичното разнообразие и други източници.

Тип - Тъй като редица животински видове и по-специално, много видове птици мигрират, обектът може да е от значение за различни аспекти от цикъла на живота на тези видове. Използвана е следната класификация:

Местна попул (p) - популации от местни видове, могат да бъдат намерени в обекта целогодишно (немигриращи видове).

Миграц. попул. - миграционна популация от:

Размн. (r) - размножаващи се видове, използват обекта за отглеждане на малките.

Зимув. (w) - зимуващи видове, използват обекта през зимата.

Премин. (c) - преминаващи видове, използват обекта по време на мигриране за почивка или за сменяне на перата/козината извън местата за размножаване.

Числеността на популацията е въведена с точните данни. Когато точният брой е неизвестен, са посочени границите, в които попада популацията. Чрез индекс е уточнено дали числеността на популацията е дадена в двойки (p) или индивиди (i). За някои видове със специална размножителна система, са отчетени отделно мъжките и женските индивиди, съответно с индекс (m) или (f). В случаите, когато няма никакви цифрови данни в полето **Категория** е отбелязан размера/плътността на популацията като е посочено дали видът е типичен (C), рядък (R) или много рядък (V). Когато липсват всякакви данни за популацията, тя е отбелязана като налична (P).

Попул. - размер и плътност на популацията на вида, който се среща в обекта, съотнесени с популациите на цялата територия на страната. Този критерий се използва за оценяване на относителния размер или плътност на популацията в обекта, в сравнение с тези на националната популация. Използван е следния модел за приблизителна оценка: A) 100% >= p > 15%; B) 15% >= p > 2%; C) 2% > p > 0%. Във всички случаи, когато дадена популация се среща в обекта в незначителна степен, тя трябва да бъде посочена в четвърта категория - D) незначителна популация.

Опазв. - степен на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за дадения вид и възможности за възстановяване. За класифициране на този критерий е използвана "най-добра експертна преценка": A) отлично опазване (елементи в отлично състояние, независимо от оценката на възможностите за възстановяване); B) добро опазване (добре запазени елементи, независимо от оценката на възможностите за възстановяване и елементи в средно или частично деградирало състояние и лесно възстановяване); C) средно или слабо опазване (всички други комбинации).

Изол. - степен на изолация на популацията на вида в зоната по отношение на естествения обхват на вида. Използвана е следната класификация: A) (почти) изолирана популация; B) не изолирана популация, но на границата на района на разпространение; C) не изолирана популация в широк обхват на разпространение.

Цял.Оц. - цялостна оценка на стойността на зоната за опазването на дадения вид. Използвана е "най-добра експертна преценка", съгласно следната класификационна система: A) отлична стойност; B) добра стойност; C) значима стойност.

4.1.5. Забранителен и ограничителен режим в защитената зона.

С наложения със заповедта за обявяване на защитената зона режим в границите на

защитената зона се забранява:

- 1) Провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища и регламентирани за това места;
- 2) Движение на мотоциклети, ATV, UTV и бързите извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии. Забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;
- 3) Промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива;
- 4) Разораване и залесяване на поляни, голини и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания по т. 2.1 от заповедта освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои, както и в случаите на реализиране на допустими планове, програми, проекти или инвестиционни предложения, одобрени по реда на екологичното законодателство;
- 5) Премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти;
- 6) Употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията;
- 7) Употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери и изоставени орни земи, както и на продукти за растителна защита и биоциди от професионална категория на употреба в тези територии освен при каламитет, епифитотия, епизоотия, епидемия или при прилагане на селективни методи за борба с инвазивни чужди видове;
- 8) Използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71/2008 г.);
- 9) Използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;
- 10) Палене на стърнища, слогове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност;
- 11) Палене на огън, благоустрояване, електрифициране, извършване на стопанска и спортна дейност в неблагоустроените пещери и на входовете им, както и чупене, повреждане, събиране или преместване на скални и пещерни образувания, преграждане на входовете или на отделни техни галерии по начин, възпрепятстващ преминаването на видовете прилепи, предмет на опазване в зоната.
- 12) Провеждане на спелеоложки проучвания през размножителния период на прилепите – 1 март до 30 юни;
- 13) Добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаи на увреждане на повече от 50 % от площта на съответната гора във фаза на старост вследствие на природни бедствия и каламитети; в горите във фаза на старост, през

които преминават съществуващи горски пътища и други инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти дървета;

14) Паша на домашни животни в горските територии, които са обособени за гори във фаза на старост.

В цялостния работен проект за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите” (по допълнително споразумение 3 към договора) не са включени дейности, които противоречат или нарушават някой от по-горе изброените режими. Няма да се премахват характеристики на ландшафта (синори и останалите изброени в т.5 по-горе) в земеделски земи при оформянето на сондажните площадки и работата по канавите. При рекултивацията на нарушените терени в такива земи се предвижда да се използват само хумусните и почвените материали предварително отнети и селективно депонирани в непосредствена близост до съответната изработка без употреба на минерални торове и други подобрители.

В ЦРП не са известни забранителни и ограничителни режими в други решения, планови програмни и стратегически документи съгласно т.10 от заповедта за обявяване на ЗЗ. Съгласно представени становища за допустимост от директора на БДИБР с изх. № ПУ-02-22(6)/11.05.2023 г. и писмо изх. № НСЗП- 672/19.05.2023 г. на дирекция „Управление на водите“ в МОСВ, дейностите, заложи в работния проект за 2023 г. са допустими спрямо режимите в ПУРБ на ИБР, ПУРН на ИБР и Закона за водите, при спазване на условията и мерките, посочени в цитираното становище на БДИБР и писмо изх. № НСЗП- 672/19.05.2023 г. на дирекция „Управление на водите”.

4.1.6. Препоръчителни мероприятия в защитената зона.

В границите на защитената зона се препоръчва:

- 1) Поддържане на обработваеми земи, които не са включени в сеитбооборот пет или повече години, като ливада, пасище или мера;
- 2) Промяна на начина на трайно ползване на обработваеми земи, които не са включени в сеитбооборот пет или повече години, в „ливада“, „пасище“ или „мера“;
- 3) Изпълнение на мерки за поддържане и опазване на съществуващите постоянни пасища, мери, ливади и местообитанията по т. 2.1 от заповедта за обявяване на защитената зона от разпространението на нежелана растителност – рудерални и инвазивни чужди видове, съгласно списъка с инвазивни чужди видове, които засягат Съюза (създаден и актуализиран с регламенти за изпълнение на Комисията в съответствие с Регламент (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета), публикуван на интернет страницата на МОСВ;
- 4) Възстановяване и поддържане на затревени площи като такива с висока природна стойност чрез:
  - косене ръчно или с косачки за бавно косене от центъра към периферията или от единия край на площта към другия с ниска скорост, като окосената трева се изсушава и събира на купове или се изнася от парцела;
  - паша, като се поддържа гъстота на животинските единици на цялата пасищна площ на стопанството, на която се извършва пашата, от 0,3 до 1,5 ЖЕ/ха;
- 5) Подмяна на инвазивните чужди видове дървета и храсти с местни видове след премахването им от характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси и живи плетове);

- 6) Изоравање на нивите след 15 септември и да не е едновременно с прибирането на реколтата;
- 7) Провеждане на противопожарни дейности с цел намаляване на риска от пожари;
- 8) Запазване и където е уместно, възстановяване на типово специфичните хидроморфологични условия в природни местообитания с кодове 3260, 92A0 и 92C0;
- 9) Насърчаване на устойчивото управление на горите чрез запазване на биотопните дървета и на достатъчно количество мъртва дървесина в горските екосистеми, избягване на залесяването с неместни дървесни видове и произходи и съобразяване на интензивността на дърводобива с растежния потенциал на дървостойките и предназначението на горите, ограничаване на изсичането/подмяната на горскодървесната растителност и употребата на биоциди, хормони и препарати за растителна защита;
- 10) Поддържане на поне 10 % от общата площ на горските типове природни местообитания по т. 2.1 от заповедта за обявяване на защитената зона в нея като гори във фаза на старост;
- 11) Подобриване на естествената хранителна база за мечката, в т.ч. засаждане на овощни дръвчета и плодни храсти, кестени, дъбове в отдалечени от урбанизираните територии райони;

Като цяло дейностите в ЦРП не влизат в противоречие с някои от горните препоръчителни мероприятия – площадките и канавите в горски фонд не засягат екземпляри на биотопни дървета, гори във фази на старост и др., като горите в които се разполагат изработки са с издънков характер. Понастоящем някои от площадките са изцяло обрасли с орлова папрат (*Pteridium aquilinum*), която в тези площи ще бъде отстранена. В района в откритите територии орловата папрат образува плътни обраствания, в които няма никаква друга растителност и постепенно изместват останалите тревни съобщества.

4.2 Защитена зона BG 0002071 „Мост Арда”.

4.2.1. Идентификация и местоположение на зоната.

Защитена зона BG 0002071 Мост Арда съгласно Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици е приета с решение на Министерски съвет № 122 от 2 март 2007 г. и обявена със **Заповед № РД-784/29.10.2008 г. на МОСВ** (Обн. ДВ, бр. 104/2008 г.). Зоната е разположена върху площ от **15022,4542 ха.** . Тя попада изцяло в Южен централен район за планиране (BG42) в **административните граници на област Кърджали и област Хасково**. Пълен опис на поземлените имоти попадащи в зоната е даден в заповедта за обявяване достъпна на адрес https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/PublicDownloads/Auto/PS_SPA/BG0002071/BG0002071_PS_11.pdf.

4.2.2. Екологична характеристика.

Защитената обхваща руслото на река Арда от с. Рабово до град Маджарово и северните части на Иран тепе (Иранов връх). На север границата ѝ достига до селата Маджари, Войводец, Долно поле, Румелия и Горно поле, а на запад до селата Пчелари, Голобрадово, Рабово, Поточница и Стари чал. Южната ѝ граница достига до землищата на с. Красинов, Сбор, Падало и Бубино, а източната минава между Бубино, Черничино и Маджарово. Защитената зона включва частта от долината на река Арда между

язовирите Студен Кладенец и Ивайловград и е заобиколена от залесени планински склонове и скални масиви. Тя е заобиколена от три важни орнитологични места - Студен Кладенец, Маджарово и Крумовица. Най -големият дял от територията ѝ е заета от ксеротермни широколистни гори. На места сипеите са покрити от смесени широколистни гори от цер (*Quercus cerris*), благуни (*Quercus frainetto*) и космат дъб (*Quercus pubescens*), със средиземноморски елементи, като червена хвойна (*Juniperus oxycedrus*), плюскач (*Colutea arborescens*) и др., а изолирани зони с драки (*Paliurus spina-christi*), смесени с храстовиден жасмин (*Jasminum fruticans*) и примесени с ксеротермни тревни формации от средиземноморски елементи. В южната част на зоната на някои места са представени гори от обикновен горун (*Quercus dalechampii*), смесени с благуни (*Quercus frainetto*) (Бондев, 1991). Делът на откритите пасища с ксеротермни и алувиално-ливадни тревни формации (главно около реката), както и тази на храстовите асоциации със средиземноморски елементи, също е значителен. Земеделските земи са разположени в самото разширение на долината и върху склоновете и заравнените върхове на околните хълмове. Речното корито е пясъчно-каменно, а бреговете му са обрасли с върби (*Salix spp.*) и храсти.

СЗЗ е едно от малкото места в България, които са от световно значение за опазването на черния лешояд (*Aegypius monachus*), тъй като този вид се среща там редовно, както и за постоянно гнездящия царски орел (*Aquila heliaca*). Това е едно от най-важните места в страната и Европейския съюз за царския орел, турилика (*Burhinus oedipnemos*), черния щъркел (*Ciconia nigra*) и египетския лешояд (*Neophron percnopterus*).

В защитената зона са представени следните класове земно покритие:

Таблица 4.8

Клас хабитат	Класове земно покритие по EUNIS	% покритие
N 06	Вътрешни водни тела (застояла вода, течаща вода)	2.0
N 08	Равнини, шубраци	7.0
N 09	Алпийски и субалпийски тревни съобщества	10.0
N 10	Влажни ливади, пасища	1.0
N 12	Обширни зърнени култури	15.0
N 15	Други обработваеми земи	1.0
N 16	Широколистни листопадни гори	55.0
N 19	Смесени гори	5.0
N 21	Не горски райони, култивирани с дървесна растителност (вкл. овошки, лозя, крайпътни дървета)	1.0
N 22	Вътрешни скали, сипеи, пясъци, постоянен сняг и лед	1.0
N 23	Други земи (включително градове, села, пътища, места за отпадъци, мини, индустриални обекти)	2.0
	Общо покритие	100

4.2.3. Цели на опазване.

Съгласно Заповед на МОСВ № РД-784 от 29.10. 2008 г. защитената зона се обявява с цел:

- Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т.2 от заповедта видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

ДОСВ на изменен ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чириите”, област Хасково върху ЗЗ „Родопи-Източни” и ЗЗ „Мост Арда”

- Възстановяване на местообитания на видове птици по т.2 от заповедта видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние;

Към момента на изготвяне на настоящата оценка за защитената зона няма публикувана документация с одобрени „Специфични и подробни природозащитни цели на опазване” от Министъра на ОСВ. Такива следва да бъдат изготвени в съответствие с указанията на ЕК, които са интерпретирани в „Концепцията за разработване на СППЦ на ниво защитена зона за зони от екологичната мрежа Натура 2000”, одобрена от Министъра на ОСВ м. юли, 2021 г. **Предвид това, настоящата оценка е съобразена с целите включени в заповедта за обявяване на ЗЗ, данните в актуалния СФД за зоната и установеното фактическо състояние в района на обектите в резултат на направеното теренно проучване.**

4.2.4. Предмет на опазване.

В съответствие със заповедта за обявяване на зоната в нея предмет на опазване са общо 55 целеви вида птици, от които:

- ✓ 41 вида от Приложение 2 на ЗБР и Приложение I на Директива 2009/147/ЕО са включени с цел опазване на техните местообитания. Това са видовете: малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*), малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), голяма бяла чапла (*Egretta alba*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), орел рибар (*Pandion haliaetus*), осояд (*Pernis apivorus*), черна каня (*Milvus migrans*), египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), черен лешояд (*Aegypius monachus*), орел змияр (*Circus gallicus*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), полски блатар (*Circus cyaneus*), степен блтар (*Circus macrourus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), малък орел (*Hieraaetus pennatus*), късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), царски орел (*Aquila heliaca*), белошипа ветрушка (*Falco naumanni*), вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), сокол скитник (*Falco peregrinus*), лещрка (*Bonasa bonasia*), турилик (*Burhinus oedipnemos*), бухал (*Bubo bubo*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), синявица (*Coracias garrulus*), сив кълвач (*Picus canus*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), горска чучулига (*Lullula arborea*), полска бъбрица (*Anthus campestris*), червеногърба срачка (*Lanius collurio*), черночела сврачка (*Lanius minor*), белочела сврачка (*Lanius nubicus*), ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*), градинска овесарка (*Emberiza hortulana*);
- ✓ 14 вида от Приложение 3 на ЗБР (всички извън Приложение 2) са включени с цел опазване на територии, в които по време на размножаване, линееене, зимуване или миграция се струпват значителни количества птици от посочените видове. Това са видовете: малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), сива чапла (*Ardea cinerea*), ням лебед (*Cygnus olor*), голям ястреб (*Accipiter gentilis*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), сокол орко (*Falco subbuteo*), воден дърдавец (*Rallus aquaticus*), зеленоножка (*Gallinula chloropus*), речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), пчелояд (*Merops apiaster*), брегова лястовица (*Riparia riparia*).

ДОСВ на изменен ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чириите”, област Хасково върху 33 „Родопи-Източни” и 33 „Мост Арда”

Същевременно в стандартния формуляр на защитена зона BG 0002071 „Мост Арда” (07.2015 г.) са вписани 61 вида птици отнесени към чл.4 (Приложение I) на Директива 2009/147/ЕО със следните параметри:

Таблица № 4.9

Птици от Приложение I на Директива 2009/147/ЕО											
Вид		Популация в зоната						Оценка на зоната			
		Тип	Размер		Един ици	Кат.	Кач. данни	Попул.	Опа зв.	Изол.	Цял. оц.
Код	Българско (латинско) име		Мин. разм.	Макс. размер							
A402	Късопръст ястреб (<i>Accipiter brevipes</i>)	c		9	i		G	C	B	C	A
		r	1	2	p		G	C	B	C	C
A085	Голям ястреб (<i>Accipiter gentilis</i>)	c		2	i		G	B	B	C	A
		p	4	4	p		G	C	A	C	C
A086	Малък ястреб (<i>Accipiter nisus</i>)	c		154	i		G	C	A	C	C
		p	5	7	p		G	C	A	C	C
A079	Черен лешояд (<i>Aegypius monachus</i>)	c	12	15	i		G	A	A	B	A
A229	Земеродно рибарче (<i>Alcedo atthis</i>)	p	5	9	p		G	C	B	C	C
A053	Зеленоглава патица (<i>Anas platyrhynchos</i>)	c				P	DD	C	B	C	C
		w		11	i		G	C	B	C	C
		p	2	5	p		G	C	B	C	C
A255	Полска бъбрица (<i>Anthus campestris</i>)	r	1	11	p		G	C	B	C	C
A091	Скален орел (<i>Aquila chrysaetos</i>)	p	1	1	p		G	C	A	C	C
A404	Царски орел (<i>Aquila heliaca</i>)	p	1	2	p		G	A	A	C	A
A089	Малък креслив орел (<i>Aquila pomarina</i>)	c		55	i		G	C	A	C	C
		r	2	2	p		G	C	A	C	C
A028	Сива чапла (<i>Ardea cinerea</i>)	w		6	i		G	C	B	C	C
		r	2	2	p		G	C	B	C	C
		c		280	i		G	C	B	C	C
A215	Бухал (<i>Bubo bubo</i>)	p	5	5	p		G	C	A	C	C
A133	Турилик (<i>Burhinus oedicnemus</i>)	r	3	9	p		G	B	A	C	A
A087	Обикновен мишелов (<i>Buteo buteo</i>)	c	100	820	i		G	C	A	C	C
		p	15	20	p		G	C	A	C	C
A403	Белопапат мишелов (<i>Buteo rufinus</i>)	c	2	18	i		G	C	B	C	A
		p	2	4	p		G	C	A	C	C
A224	Козодой (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	r	30	90	p		G	C	A	C	B
A136	Речен дъждосвирец (<i>Charadrius dubius</i>)	r	15	25	p		G	C	A	C	C
		c				P	DD	C	A	C	C

ДОСВ на изменен ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чириите”, област Хасково върху 33 „Родопи-Източни” и 33 „Мост Арда”

A031	Бял щъркел (<i>Ciconia ciconia</i>)	c		4099	i		G	B	A	C	A
		r	4	5	p		G	C	A	C	C
A030	Черен щъркел (<i>Ciconia nigra</i>)	c		51	i		G	C	A	C	A
		r	12	12	p		G	B	A	C	A
A080	Орел змияр (<i>Circaetus gallicus</i>)	c		51	i		G	C	A	C	A
		r	1	2	p		G	C	A	C	C
A081	Тръстиков блатар (<i>Circus aeruginosus</i>)	c	20	251	i		G	C	B	C	C
A082	Полски блатар (<i>Circus cyaneus</i>)	c	7	10	i		G	B	A	C	C
A083	Степен блтар (<i>Circus macrourus</i>)	c	1	4	i		G	C	B	C	C
A084	Ливаден блатар (<i>Circus pygargus</i>)	c		17	i		G	C	A	C	A
A231	Синявица (<i>Coracias garrulus</i>)	r	16	18	p		G	C	A	C	C
A036	Ням лебед (<i>Cygnus olor</i>)	w	15	15	i		G	C	B	C	C
A238	Среден пъстър кълвач (<i>Dendrocoropos medius</i>)	p	52	118	p		G	C	A	C	B
A429	Сирийски пъстър кълвач (<i>Dendrocoropos syriacus</i>)	p	50	53	p		G	C	A	C	C
A236	Черен кълвач (<i>Dryocopus martius</i>)	p	1	2	p		G	C	B	C	C
A027	Голяма бяла чапла (<i>Egretta alba</i>)	w		4	i		G	C	A	C	C
A379	Градинска овесарка (<i>Emberiza hortulana</i>)	r	200	224	p		G	C		C	A
A511	Ловен сокол (<i>Falco cherrug</i>)	c		2	i		G	B	A	C	B
A095	Белошипа ветрушка (<i>Falco naumanni</i>)	r		1	p		G	B	A	B	B
A103	Сокол скитник (<i>Falco peregrinus</i>)	r	1	1	p		G	C	A	C	C
		c		6	i		G	C	A	C	A
A099	Сокол орко (<i>Falco subbuteo</i>)	r	1	2	p		G	C	B	C	C
		c		33	i		G	C	A	C	A
A096	Черношипа ветрушка (Керкенец) (<i>Falco tinnunculus</i>)	c		187	i		G	C	A	C	A
		p	7	26	p		G	C	B	C	C
A097	Вечерна ветрушка (<i>Falco vespertinus</i>)	r		3	p		G	C	B	C	C
		c		85	i		G	C	A	C	A
A123	Зеленоножка (<i>Gallinula chloropus</i>)	c				P	DD	C	B	C	C
		p	6	6	p		G	C	B	C	C
A075	Белоопашат морски орел (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	c		2	i		G	B	A	C	B

ДОСВ на изменен ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиуриите”, област Хасково върху 33 „Родопи-Източни” и 33 „Мост Арда”

A092	Малък орел (<i>Hieraaetus pennatus</i>)	c	5	18	i		G	C	A	C	C
		r	1	2	p		G	C	A	C	C
A439	Голям маслинов присмехульник (<i>Hippolais olivetorum</i>)	r	23	25	p		G	C	A	C	A
A022	Малък воден бик (<i>Ixobrychus minutus</i>)	r	1	3	p		G	C	B	C	C
A338	Червеногърба сврачка (<i>Lanius collurio</i>)	r	320	640	p		G	C	A	C	B
A339	Черночела сврачка (<i>Lanius minor</i>)	r	14	37	p		G	C	A	C	B
A433	Белочела сврачка (<i>Lanius nubicus</i>)	r	2	2	p		G	C	A	C	A
A246	Горска чучулига (<i>Lullula arborea</i>)	p	100	120	p		G	C	A	C	C
A230	Пчелояд (<i>Merops apiaster</i>)	r	92	92	p		G	C	B	C	C
		c	1460	8637	i		G	B	A	C	A
A073	Черна каня (<i>Milvus migrans</i>)	r	2	2	p		G	C	A	C	B
		c		18	i		G	C	A	C	A
A077	Египетски лешояд (<i>Neophron percnopterus</i>)	c		1	i		G	C	A	C	A
		r	3	4	p		G	B	A	C	A
A160	Голям свирец (<i>Numenius arquata</i>)	c		3	i		G	C	A	C	A
A023	Нощна чапла (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	c		1	i		G	B	A	C	B
A094	Орел рибар (<i>Pandion haliaetus</i>)	c	1	5	i		G	B	B	C	C
A020	Къдроглав пеликан (<i>Pelecanus crispus</i>)	c		92	i		G	C	B	C	C
A072	Осояд (<i>Pernis apivorus</i>)	r	4	4	p		G	C	A	C	B
		c		234	i		G	C	A	C	A
A017	Голям корморан (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	c		918	i		G	C	A	C	A
		w	3	64	i		G	C	B	C	C
A393	Малък корморан (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>)	w		1	i		G	C	B	C	C
A234	Сив кълвач (<i>Picus canus</i>)	p	1	5	p		G	C	A	C	C
A118	Воден дърдавец (<i>Rallus aquaticus</i>)	c				P	DD	C	B	C	C
		p	1	1	p		G	C	B	C	C
A249	Брегова лястовица (<i>Riparia riparia</i>)	r	3	3	p		G	C	B	C	C

ДОСВ на изменен ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите”, област Хасково върху 33 „Родопи-Източни” и 33 „Мост Арда”

A307	Ястребогушо коприварче (Sylvia nisoria)	r	37	163	p		G	C		C	B
A004	Малък гмурец (Tachybaptus ruficollis)	c				P	DD	C	B	C	C
		w		7	i		G	C	B	C	C
		r	1	4	p		G	C	B	C	C

Легенда:

Код - четирицифрен код, който следва йерархичното представяне на видовете.

Латинско Име - наименование на видовете съгласно Приложение II към Директива 92/43/ЕИО и Директива 2009/147/ЕО.

Българско име - съгласно Закона за биологичното разнообразие и други източници. Тъй като редица животински видове и по-специално, много видове птици мигрират, обектът може да е от значение за различни аспекти от цикъла на живота на тези видове. Използвана е следната класификация:

Местна попул. (p) - популации от местни видове, могат да бъдат намерени в обекта цялостно.

Миграц. попул. - миграционна популация от:

Размн.(r) - размножаващи се видове, използват обекта за гнездене и отглеждане на малките.

Зимув.(w) - зимуващи видове, използват обекта през зимата.

Премин.(c) - преминаващи видове, използват обекта за почивка по време на мигриране или за сменяне на перата извън местата за размножаване.

Числеността на популацията е въведена с точните данни. Когато точният брой е неизвестен, са посочени границите, в които попада популацията. Чрез индекс е уточнено дали числеността на популацията е дадена в двойки (p) или индивиди (i). За някои видове със специална размножителна система, са отчетени отделно мъжките и женските индивиди, съответно с индекс (m) или (f). В случаите, когато няма никакви цифрови данни е отбелязан размера/плътността на популацията като е посочено дали видът е типичен (C), рядък (Y) или много рядък (V). Когато липсват всякакви данни за популацията, тя е отбелязана като налична (P).

Попул. - размер и плътност на популацията на вида, който се среща в обекта, съотнесени с популациите на цялата територия на страната. Този критерий се използва за оценяване на относителния размер или плътност на популацията в обекта, в сравнение с тези на националната популация. Използван е следният модел за приблизителна оценка: A) $100\% \geq p > 15\%$; B) $15\% \geq p > 2\%$; C) $2\% > p > 0\%$. Във всички случаи, когато дадена популация се среща в обекта в незначителна степен, тя трябва да бъде посочена в четвърта категория - D) незначителна популация.

Опазв. - степен на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за дадения вид и възможности за възстановяване. За класифициране на този критерий е използвана "най-добра експертна преценка": A) отлично опазване (елементи в отлично състояние, независимо от оценката на възможностите за възстановяване); B) добро опазване (добре запазени елементи, независимо от оценката на възможностите за възстановяване и елементи в средно или частично деградирало състояние и лесно възстановяване); C) средно или слабо опазване (всички други комбинации).

Изол. - степен на изолираност на популацията, намираща се в зоната, съотнесена с естествената степен за вида. Използвана е следната класификация: A) (почти) изолирана популация; B) не изолирана популация, но на границата на района на разпространение; C) не изолирана популация в широк обхват на разпространение.

Цял.Оц. - цялостна оценка на стойността на зоната за опазването на дадения вид. Използвана е "най-добра експертна преценка", съгласно следната класификационна система: A) отлична стойност; B) добра стойност; C) значима стойност.

4.2.5. Забранителен режим.

Със заповедта за обявяване на защитената зона в границите ѝ са наложени следните забрани:

- 1) Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- 2) Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- 3) Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;

В цялостния работен проект за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите” (по доп. споразумение 3 към договора) не са включени дейности, които противоречат или нарушават някоя от изброените

забрани, още повече че всички изработки са извън ЗЗ, като най-близката е отдалечена на малко над 0,5 км от зоната.

4.3 Описание на района и територията на обектите в обхвата на площта за търсене и проучване - флористични и фаунистични характеристики на природната среда.

4.3.1 Геоботаническа характеристика на територията на намерението и на регистрираните растителни съобщества в обхвата му на въздействие, определяне на наличието или отсъствието на типове природни местообитания от Прил. I на Дир. 92/43/ЕИО в периметъра на въздействие.

4.3.1.1 Характеристика по литературни данни.

Съгласно геоботаническото райониране на страната (Бондев, 1997) площ „Чиирите” попада в Македоно-тракийската провинция на Европейската широколистна горска област, Източнородопски окръг, Крумовградски район.

Окръгът заема Източните Родопи и част от Тракийската низина - пространството между Асеновград, Първомай, Хасково и Димитровград. Характеризира се предимно с ксеротермна растителност, изградена от формациите на блага, косматия и виргилиевия дъб. В най-южната и югозападната част на окръга са разпространени и формациите на мизийския бук, обикновения и източния горун, по-рядко на габъра. В западната част на Жълти дял има и брезови горички. Много от горите са изтощени и постепенно в тях проникват по-устойчиви видове и се формират вторични гори от келяв габър и храстови формации от драка, червена хвойна или тревни формации с доминиране на садина, белизма и терофити. Силно проникване на келяв габър и червена хвойна се наблюдава и в горските съобщества в обхвата на площ „Чиирите”. Окръгът е богат на флорни елементи, като най-голям е броят на македоно-тракийските (37 вида), от които 27 вида са балкански и 10 - български ендемити. Сравнително многобройни са средиземноморските видове (11 броя), а по-слабо са застъпени илирийските (3 вида), степните (3 вида) и евксинските (2 вида) флорни елементи.

Крумовградския район се характеризира с ксеротермни блягунови и блягуново-церови гори и ксеромезофитни горунови и смесени горуново-габъррови гори, като част от горуновите гори от източен горун. В по-южната част на района са разпространени и гори от мизийски бук, а на места има отделни дървета и групи от дървета на източния бук. В буковите гори някъде се среща и вечнозеленият реликтен храст и малко дърво-обикновеният джел (*Ilex aquifolium*). Само в този район се наблюдават редките видове тракийски дъб (*Q. thracica*), юрушкият лопен (*Verbascum humile ssp. juruk*) Единствено тук засега са установени видовете ериолобус (*Eriolobus trilobata*), гола кумарка (*Arbutus unedo*) и жлезиста кумарка (*A. andrachnae*). При направеното теренно проучване беше установено, че в района на площ „Чиирите” са разпространени предимно смесени гори на горун (зимен дъб) и келяв габър, в които на места е добре представен и мъждрян (местообитание 9170). Тук е необходимо да се има предвид, че видът обикновен горун (*Quercus dalechampii* Ten.) и зимния (скалния) дъб (*Quercus petraea* (Mattuschka) Liebl.) имат близки таксономични характеристики, екологични изисквания и фитоценоложка характеристика. *Q. dalechampii* е широко разпространен в българските планини до 1500 м, а *Q. petraea* не формира съобщества, но участва в съобществата на *Q. dalechampii* като единични индивиди (Filipova E. & A. Asenov, 2016). В тази връзка за целите на

настоящата разработка двата вида са представени само като зимен дъб (*Q. petraea* agg.) в съответствие с характеристиката за хабитата в „Ръководството за определяне на местообитания от европейска значимост в България” (2009) и също предвид, че в таксационните характеристики на подотделите от горския фонд, в които са установени съобществата се използва само наименованието зимен дъб.

Съгласно предоставените скици за ПИ, в които попадат предвидените изработки, както и справката дадена на Приложение 3.1, всички те са на територията на общ. Ивайловград. Съгласно Бондев (1991) на територията на общината са представени следните растителни картируеми единици:

- смесени гори от космат дъб (*Q. pubescens* Willd.), виргилиев дъб и келяв габър със средиземноморски елементи на места възникнали вторично;
- смесени гори от цер (*Quercus cerris* L.), благун (*Q. frainetto* Ten.) и средиземноморски елементи;
- гори от мизийски бук (*Fageta moesiaca*);
- смесени гори от благун (*Quercus frainetto* Ten.) и келяв габър (*Carpinus orientalis* Mill.) със средиземноморски елементи на места възникнали вторично;
- гори от благун (*Querceta frainetti*) със средиземноморски елементи;
- гори от горун (*Querceta dalechampii*);
- смесени гори от благун (*Quercus frainetto* Ten), космат дъб (*Q. pubescens* Willd.) и виргилиев дъб (*Q. virgiliana* (Ten.) T e n.);
- смесени гори от горун (*Quercus dalechampii* Ten.) и келяв габър (*Carpinus orientalis* Mill.) на места възникнали вторично;
- смесени гори от горун (*Quercus dalechampii* Ten.) и благун (*Q. frainetto* Ten.);
- гори и хсасталаци от келяв габър (*Carpineta orientalis*) със средиземноморски елементи;
- гори от полски бряст (*Ulmus minoris*) и полски ясен (*Fraxineta oxycarpae*);
- смесени гори от горун (*Q. dalechampii* Ten.), цер (*Q. cerris* L.) и благун (*Q. frainetto* Ten.);
- гори от обикновен кестен (*Castaneeta sativae*);
- храсталаци от червена хвойна (*Juniperus oxycedrus* L.) с ксеротермни тревни формации на мястото на ксеротермни горски формации;
- храсталаци от обикновена хвойна (*Junipereta communis*) предимно на мястото на гори от горун, бук, черен бор, бял бор и др.;
- вечнозелени храсталаци (псевдомаквиси) с преобладаване на грипа (*Phyllireeta latifoliae*) с ксеротермни вторични тревни формации;
- ксеротермни тревни формации с преобладаване на белизма (*Dichantietia ischaemii*), луковична ливадина (*Poaeta bulbosae*) и ефемери (*Ephemereta*);
- мезоксеротермни тревни формации с луковична ливадина (*Poaeta bulbosae*), пасищен райграс (*Lolium perrene* L.) и други главно по селските мери;
- изкуствени насаждения от акация (салкъм) (*Robinia pseudoacacia* L.);
- селскостопански площи на мястото на гори от граница (*Q. pubescens* Willd.) и виргилиев дъб (*Q. virgiliana* Ten.);
- селскостопански площи на мястото на гори от благун (*Q. frainetto* Ten.);
- селскостопански площи на мястото на смесени гори от цер (*Q. cerris* L.) и благун (*Q. frainetto* Ten.);
- селскостопански площи на мястото на гори от горун (*Quercus dalechampii* Ten.);

От така изброените горски формации в района на много от изработките са установени само смесени гори от горун (зимен дъб) и келяв габър. В някои от по-

откритите площи са установени и храсталаци от обикновена хвойна (*Junipereta communis*), оставащи извън обхвата на отделните изработки (в територията между сонд. площадка KTDP010 и сонд. площадка PR_KTDDH027 в полигон картиран като местообитание 6210 съгласно предоставените „ГИС данни” от МОСВ/ИАОС). Съгласно таксационните описания на горския фонд в района има и насаждения от акация с издънков характер, но при теренното проучване такива не са установени.

4.3.1.2 Характеристика на база други налични данни – предоставени „ГИС слоеве” от МОСВ/ИАОС, таксационни характеристики и др. (в т.ч. слой ПЗП на МЗХГ, кадастър).

Картен материал с разположението на картираните тревни и горски типове природни местообитания в района на площ „Чиирите” съгласно предоставените слоеве от МОСВ/ИАОС, включително на местоположението им спрямо актуалните слоеве ПЗП и ПДП на МЗХГ са представени в *Приложение 4.1* към доклада.

Съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС „ГИС слоеве” за целите на настоящата разработка в обхвата на площ „Чиирите” са разпространени следните типове природни местообитания предмет на опазване в ЗЗ „Родопи-Източни”:

1) Естествени и полустествени тревни формации:

- Местообитание 6220* - „Псевдостепис с житни и едногодишни растения от клас Thero-Brachypodietea”. Местообитанието е картирано с 3 полигона в различни части на проучвателната площ, както и един който навлиза частично в площта при нейната южна граница. В един от полигоните с площ 0,358 ха (най-малкия от всички) попада изцяло сонд. площадка PR_KTDDH021 и канава PR_KTTR024 (по несъществуващо трасе т.е. нова). Полигонът не е включен в актуалния слой „Постоянно затревени площи” на МЗХГ (одобрен със Заповед № 09-220/01.03.2023) и изцяло попада в слоя на МЗХГ (Заповед № РД 09-94/31.01.2023) с площите допустими за подпомагане по земеделските програми. Съответно площадката и канавата попадат в ПИ със статут на земеделска територия – НТП „Нива”, която към момента не се ползва като такава, но предвид че е включена в площите допустими за подпомагане от МЗХГ би могло да възобнови начина си на ползване, което е свързано и с цялостна промяна на съществуващата растителна покривка в нея*. Отделно при теренното проучване в полигона е установена растителна покривка, която не може да се идентифицира еднозначно към картирания тип местообитание 6220*, за което повече информация е представена по-долу и в дадената справка в *Приложение 3.1*. Предвид че картираното местообитание е приоритетно, в случай на неговото потвърждаване на място, Възложителя е предложил и алтернативно местоположение на площадка PR_KTDDH021 на около 60 м северозападно от сегашното местоположение в горско съобщество на зимен дъб и габър. В един от станалите полигони също картиран като местообитание 6220* с площ 10,75 ха попада „опашката” на канава PR_CHETR016 (също в имот извън ПЗП), като в този участък местообитанието също не е установено поради сукцесионни процеси в напреднал стадий, за което повече информация е предоставена в справката дадена като *Приложение 3.1*. В тази връзка е препоръчително при изготвянето на „Специфични и подробни природозащитни цели на опазване” за ЗЗ „Родопи-Източни” да се извърши цялостна инвентаризация на разгледаните полигони.

*Забележка: Допустими за подпомагане са земеделските площи, върху които се извършва земеделско производство или се поддържат в състояние, което да я прави подходяща за паша или обработване. За поддържането на земеделската площ в състояние, което да я прави подходяща за паша или обработване, в съответствие с предназначението на площта, трябва да бъде приложена поне една от следните дейности:

- изораване;
- дисковане;
- подрязване на тревата и/или премахване на плевели и храсти;
- почистване и обработка с хербициди;

- Местобитание 6210 – „Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местобитания на орхидеи)”. Местобитанието е картирано с 8 полигона в различни части на проучвателната площ, като в един от тях с площ 1,87 ха попада изцяло сонд. площадка КТDP010 и $\frac{1}{2}$ от площадка PR_KTDDH027. Полигонът не е включен в актуалния слой „Постоянно затревени площи” на МЗХГ. Площадка КТDP010 попада в ПИ със статут на земеделска територия – НТП „Гори и храсти в земеделска земя”, каквито са застъпени и фактически в конкретния имот. Сонд. площадка PR_KTDDH027 се разполага в ПИ с горски статут - НТП „Широколистна гора”, каквато е застъпена и фактически в конкретния имот. При направеното теренно проучване беше установено, че статута на имотите отговаря на начина им на ползване. Растителни елементи на местобитанието в обхвата на двете площадки, като и в непосредствено съседство с тях отсъстват. По-подробна характеристика на растителните съобщества в района на двете площадки, както данни за имотите, в които попадат, е дадена в справката в Приложение № 3.1 към доклада. Растителни елементи характерни за местобитанието са отчетени най-вече покрай полския път преминаващ в най-западната му открита част и респективно в приграничната му територия със съседния полигон от 2,27 ха (също хабитат 6210 съгласно картирането), в който са застъпени повече елементи на местобитанието. Предвид това е препоръчително при изготвянето на „Специфични и подробни природозащитни цели на опазване” за зоната да се извърши цялостна инвентаризация на разглеждания полигон и за площите, за които е необходимо, да се направят съответните корекции.

- Местобитание 62A0 - „Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества”. Местобитанието е картирано с 8 полигона в различни части на проучвателната площ, като в най-големия от тях с площ 23,8 ха попадат изцяло 4 сонд. площадки и две канали, както следва:

- сонд. площадки: КТDP017, КТDP016, КТDP004, КТDP005;
- канали: PR_KTTR033 (основната част по трасето на бразда от стара изработка), PR_KTTR034 (около $\frac{1}{2}$ в дървесно-храстово съобщество по трасето на бразда от стара изработка);

От така разглеждания полигон около $\frac{1}{2}$ е включен в слой „Постоянно затревени площи” на МЗХГ (одобрен със Заповед № 09-220/01.03.2023), като в неговия обхват попадат сондажни площадки КТDP017, КТDP004 и КТDP005, също почти изцяло канава PR_KTTR033 и около $\frac{1}{2}$ от канава PR_KTTR034. И трите площадки, цялата канава PR_KTTR033 и споменатата част от канава PR_KTTR034 се разполагат в земеделски земи с НТП „Пасище”. При направеното теренно проучване беше установено, че в обхвата на тези проектни изработки и в съседство с тях е разпространена растителност, която не отговаря

на изискванията на картираното местообитание 62A0 съгласно представените слоеве от МОСВ, за което повече информация е представена по-долу и в дадената справка в *Приложение 3.1*. Площадка КТDP016 остава извън слоевете с идентифицирани земеделски парцели от МЗХГ, а останалата ½ от канава PR_KTTR034 попада в слоя на МЗХГ допустим за подпомагане. При тях също не е установено местообитание 62A0, а тревни формации с друг вид състав съгласно справката в *Приложение 3.1*. Площадката попада в ПИ с НТП „Нива”, а разглежданата част от канавата в ПИ с НТП „Нива” и „Гори и храсти в земеделска земя”. Препоръчително е при изготвянето на „Специфични и подробни природозащитни цели на опазване” за зоната да се извърши цялостна инвентаризация на разглеждания полигон картиран като местообитание 62A0 и за площите, които не отговарят на специфичните изисквания за местообитанието, и за които липсват достоверни данни някога да са представлявали този хабитат, да се направят съответните корекции.

2) Гори:

- Местообитание 92AA* - „Източни гори от космат дъб”. Местообитанието е картирано с 3 полигона в югоизточната част на площ „Чиирите”. Нито една от предвидените изработки в ЦРП не попада в обхвата на тези площи. Най-близо се разполага площта обхващаща 10,5 ха (най-голямата) – съответно на на 60 м източно от най-източната част на канава КТTR006 и на 150 м източно от сондажна площадка КТDP015 и предвид характера и мащаба на дейностите предвидени в изработките няма риск да бъде засегнат. При теренното проучване полигона не е посещаван целенасочено, като в посетените места (при конкретните площадки и канали) космат дъб (*Quercus pubescens*) не е установен. Съгласно таксационната характеристика на горския подотдел, в който попада полигона (по лесоустройствения проект на ДГС-Ивайловград) в първия етаж са разпространени зимен дъб/благун/космат дъб/мъждряк/келяв габър в съотношение 5/2/1/1/1, т.е. участието на косматия дъб е слабо застъпено (10%), а доминиращия вид е зимен дъб (50%), поради което тук най-вероятно не е представено този тип местообитание (в него доминирането на космат дъб е определящо, а наличието на з.дъб не е характерно – обикновено участват благун, цер и виргилиев дъб).
- Местообитание 9170 – „Дъбово-габърски гори от типа *Galio Carpinetum*”. Местообитанието е картирано в редица полигони в южната и централната част на площ „Чиирите” и обхваща около 20-25% от нейната територия. Съгласно картирането в него попадат:
  - изцяло 11 сондажни площадки: ZDDP028, PR_CHEDDH015, CHEDP012, CHEDP009, КТDP009, PR_KTDDH025, PR_KTDDH020, КТDP011, PR_KTDDH022, PR_KTDDH023, PR_KTDDH026 всяка с площ от по 144 кв.м или **общо 1584 кв.м (1,58 дка)**;
  - частично две площадки: около ½ от PR_KTDDH027 цялата с площ 144 кв. м и 1/3 от площадка PR_KTDDH028 цялата с площ 138 кв.м – за целите на настоящата разработка като **обща площ** е приета средната за една площадка – **144 кв.м. (0,15 дка)**.
  - изцяло канали КТTR_002, PR_KTTR029, PR_KTTR028, PR_KTTR030, PR_KTTR031, PR_KTTR032, PR_KTTR037, КТTR007, PR_KTTR021, PR_KTTR020_2, PR_KTTR020_1, PR_KTTR023, КТTR_003 и PR_KTTR027. От тези изработки само една не се разполага по бразди или ровини от стари

изработки – канава PR_KTTR028 с **обща площ** съгласно справката в Таблица 1.2 от **66 кв.м (0,07 дка)**;

- частично около 2/3 от канава PR_CHETR016, която се разполага по остатъци от стари изработки;

При направеното теренно проучване също е установено, че горските съобщества в района на по-горе посочените изработки могат да бъдат отнесени към местообитание 9170. Това се потвърждава и от таксационните описания на подотделите, в които попадат изработките съгласно последния лесоустройствен проект на ДГС-Ивайловград достъпен на страницата на ИАГ в .ZEM формат. В последната колонка на дадената справка в *Приложение 3.1* са идентифицирани и всички подотдели, в които попадат съответните площадки и са представени основните им таксационни характеристики.

На база направения по-горе анализ може да се направи заключението, че за изработки в обхвата на картираните полигони на местообитанието ще са необходими общо 1,80 дка или кръгло 2,0 дка предвид евентуалната необходимост от допълнително прокопаване на някои от канавите.

- Местообитание 91 М0 – „Балкано-панонски церово-горунови гори”.

Местообитанието е картирано в редица полигони най-вече в северната, югозападната и югоизточната част на площ „Чиирите” (извън основния обхват на изработките) и обхваща около 25%-30 от нейната територия. Съгласно картирането в него попадат изцяло три площадки: PR_ZDDH032, PR_ZDDH031 и ZDDP027, както и една канава PR_ZDTR022 (новопредвидена, т.е. извън трасета на стари изработки). При направеното теренно проучване е установено, че горските съобщества в района на тези изработки по-скоро могат да бъдат отнесени към местообитание с код 9170, а не към местообитание 91М0, тъй като при проучването при тях не са отчетени видовете дъб, които доминират в това местообитание (цер и блаун). Отчетен е само зимен дъб, който е доминиращ в местообитание с код 9170 – само в близост до площадка PR_ZDDH031 е регистриран един възрастен екземпляр цер (*Q.cerris*). Това заключение се потвърждава и от таксационните описания на подотделите, в които попадат изработките съгласно последния лесоустройствен проект на ДГС-Ивайловград. По-подробна справка за регистрираните съобщества при площадките, както и таксационни описания на подотделите, в които попадат са представени в справката с *Приложение 3.1* към доклада.

Тъй като площите на посочените изработки не попадат в картираните полигони на местообитание 9170 (т.е. остават извън общата площ на хабитата дадена в СФД), те не следва да се вземат предвид и при отчитане на общата усвоена площ от местообитанието в резултат на търсенето и проучването. Отделно и през двете площадки преминава оголен горски път (при втората с уширение), който заема значителна част от площта им, поради което се налага само частично разчистване на дървесната растителност встрани от пътя. Препоръчително е при изготвянето на „Специфични и подробни природозащитни цели на опазване” за зоната да се извърши цялостна верификация на подотделите с горните изработки картирани като местообитание 91М0 и за площите, които не отговарят на специфичните изисквания на местообитанието да се нанесат съответните корекции.

Съгласно предоставените „ГИС слоеве” от ИАОС в обхвата на площ „Чиирите” отсъстват полигони на природни местообитания опазвани в ЗЗ „Родопи-Източни”, които са предмет на извършван мониторинг към Националната система за мониторинг

на състоянието на биологичното разнообразие (НСМСБР) или такива, за които има данни от изпълнени проекти. Най-близките такива полигони са на местообитания с кодове 5210 (3,7 км южно), 6210 (0,8 км) западно и 8220 (2,8 км) северно от контура на площта и респективно още по-отдалечени от изработките в нея.

4.3.1.3 Характеристика на база теренни проучвания за целите на настоящата разработка.

За идентифициране на вида и параметрите на потенциално засегнатите растителни съобщества от залаганите в ЦРП дейности за търсене и проучване на полезни изкопаеми в площ „Чиирите” е извършено теренно проучване. Извършени са две посещения на място – в периода 13-15 септември, 2013 г., както и на 6 октомври 2013 г. в края на астрономическото лято и началото на астрономическата есен. Следва да се има предвид, че поради сухите юли, август и септември, тревните съобщества в периода на посещение бяха силно засъхнали. Проучването е проведено най-вече в района на оперативните изработки предвидени за сондиране и пробонабиране в обхвата на контура (сонд.площадки и канали), предвид че залаганите параметри предполагат въздействията да са съсредоточени на тях и в непосредствено съседство. При това е установено, че в района са представени най-вече горски и горско-хратови съобщества и в по-слаба степен са застъпени открити пространства с тревна и друг вид растителност, както следва:

1) Открити площи с тревни съобщества и друг тип растителност:

- Плътни обраствания с орлова папрат. Плътните обраствания с орлова папрат (*Pteridium aquilinum*) заемат значителни части в откритите пространства, като в тях или напълно или почти отсъстват други тревни видове. В такива площи се разполагат изцяло сонд. площадка KTDP010 (съгласно картирането в пр.местообитание 6210), сондажна площадка KTDP004 (съгласно картирането в пр.местообитание 62A0) и сонд. площадка PR_KTDDH024. Също северната част на сонд.площадка KTDP017 (съгласно картирането в пр.местообитание 62A0), както и 2/3 от канава KTTR_033 (съгласно картирането в пр.местообитание 62A0). Обраствания има и в участък от 5-6 м от канава PR_KTTR034 (съгласно картирането в пр.местообитание 62A0). Като цяло значителна част от полигона с площ 23,8 ха картиран като местообитание 62A0 е зает с такива обраствания, представени ориентировъчно на *Приложение № 2.7* към доклада. Орловата папрат се размножава освен със спори и вегетативно чрез разделяне на коренището. Видът е с инвазивен аспект, и ако не се вземат навременни мерки за ограничаването и премахването му има голяма риск да измести в обзримо бъдеще и разпространените в съседство тревни съобщества. Съгласно редица литературни източници със земеделска насоченост видът е опасен плевел за планинските ливади и пасища като се среща най-често в изоставени такива, а вредата от него е многостранна. Работата по разглежданите разработки е свързвано с предварителното им разчистване и освобождаване от орловата папрат в техния обхват, като при правилно съобразени рекултивационни мероприятия в проекта за техническа и биологична рекултивация към ЦРП може да се допринесе и за „борбата” с този вид в района. Снимков материал с изглед към обрастванията с орлова папрат в обхвата на сонд.площадка е даден в *Приложение 5.2*.
- Тревни съобщества извън обрастванията с орлова папрат, повече с мезоксеротермен характер, отколкото с ксеротермен. В тях на различни места в

различно съотношение преобладават най-вече обикновена полевица (*Agrostis capillaris*), четинест сеноклас (*Cynosurus echinatus*) и теснолистна детелина (*Trifolium angustifolium*). Тези видове имат едификаторна роля в тези съобщества. Само на определени места с такава роля са също грапавия тениатерум (*Taeniatherum caput-medusae*), ливадната тимотейка (*Phleum pratense*) и цилиндричното безсмъртниче (*Xeranthemum cylindraceum*). На места в различна степен участват повече (в т.ч. някъде като съдоминанти) или по-малко също ежова главица (*Dactylis glomerata*), садина (*Chrysopogon gryllus*), валезийска власатка (*Festuca valesiaca*), трахиния (*Brachypodium distachyon* или *Trachynia distachya*), разперена овсига (*Bromus squarrosus*), туфеста плъстица (*Deschampsia caespitosa*), ливадна класица (*Alopecurus pratensis*), споменатото вече цилиндричното безсмъртниче (*Xeranthemum cylindraceum*) и някои други. В различни части в разнотревие то са добре представени полския ветрогон (*Eryngium campestre*), котешката стъпка (*Clinopodium vulgare*), в по-малка или по-голяма степен лечебна динка (*Sanguisorba officinalis*), влакнеста детелина (*Trifolium hirtum*), пурпурна детелина (*Trifolium purpureum*), памуклийка (*Cistus incanus*), див морков (*Daucus carota*), гигантски карамфил (*Dianthus giganteus*), елзаска самодивска трева (*Peucedanum alsaticum*), на места или единично солунска метличина (*Centaurea salonitana*), сребриста самогриска (*Scabiosa argentea*), щитовидна решетка (*Carlina corymbosa*), обикновена млечка (*Euphorbia cyparissias*), обикновен равнец (*Achillea millefolium*), жълт кантарион (*Hypericum perforatum*), лечебен камшик (*Agrimonia eupatoria*) и някои други. На места полския ветрогон (*Eryngium campestre*) и котешката стъпка (*Clinopodium vulgare*) са представени с доста плътни обраствания. Основния облик на разглежданите съобщества се дължи на посочените видове. В тях освен навлизането на орлова папрат е установено и навлизане на бадемовидна круша (*Pyrus amygdaliformis*), наплъстена къпина (*Rubus canescens*) и трънка (*Prunus spinosa*). Съобщества с такъв характер са установени в района на сондажни площадки КТDP017 (северната част), КТDP016 и КТDP005, както и около някои части на канава PR_KTTR034 (малко над 1/3) и канава PR_KTTR033, повечето от която е в обрастване с орлова папрат – повече данни за растителния състав при отделните обекти е даден в справката в Приложение 3.1. Съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС „ГИС слоеве” (отговарящи на данните от проекта за картиране на Натура към 2012) тези изработки попадат в обхвата на местообитание 62A0 „Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества”, но установения видов състав не отговаря на изискванията за този тип местообитание. За него е характерно, че се среща по склонове с разнообразни изложения (преобладаващо южни или с южна компонента), както и по билата на възвишенията, които са по-припечни, докато в случая не се касае за припечен склон, а за сравнително равнинна открита площ заобиколена от всички страни от горски съобщества. От характерните за съобществото видове (съгласно „Ръководството за определяне на местообитания от европейска значимост в България”, 2009) е установена само садината (*Chrysopogon gryllus*), но без едификаторна/определяща роля за формирането на съобществата.

- Други тревни съобщества – предимно в екотона откъм гори. Такива са установени при няколко площадки – сонд. площадки: CHEDP012, PR_KTDDH027, PR_KTDDH025, PR_KTDDH029 и PR_KTDDH021 (в т.ч. прилежащата ѝ канава PR_KTTR024). Данни за застъпените растителни съобщества от всяка отделна

площадка от изброените са представени в приложената справка – Приложение 3.1 към доклада.

В случая по-голям интерес представлява съобществото, в което се разполага площадка PR_KTDDH021 и канава PR_KTTR024, тъй като съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС „ГИС слоеве” (отговарящи на данните от проекта за картиране на Натура към 2012) попадат в полигон на приоритетно местообитание 6220* - „Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea*”. Следва да се отчете, че от една страна в полигона са регистрирани значителни нарушения в резултат от изриване от диви прасета (в западната му част) и на сукцесионни процеси в резултат на активно навлизане на някои храсти (предимно наплъстена къпина и зановец), а от друга видовия състав не отговаря на специфичните изисквания за това местообитание. В изритите участъци тревна растителност почти отсъства. В останалите, където е повече застъпена и не е изместена от къпини и зановец отсъства едификаторна/доминираща роля на някои от характерните за типа хабитат видове- отчетено е само слабо участие (под 5%) на някои. Прави впечатление също силното участие на полски ветрогон, който принципно расте по пасища, сухи ливади, край пътища и други повлияни от човешка дейност места, също и като плевел в различни земеделски култури. Както беше споменато и по-горе поземления имот с полигона (респ. площадката и канавата) е с НТП „Нива” и не е включен в слой ПЗП на МЗХГ, а в слоя с площите допустими за подпомагане.

- 2) Площи заети с дървесно-храстова, храстово-дървесна или само храстова растителност. В такива попадат малко над $\frac{1}{2}$ от канава KTTR_034, също площадка PR_KTDDH025 и части от канава PR_CHETR016. В съответствие със застъпения тип гори в района в дървесния етаж основния вид е зимния дъб, а в храстовия етаж в зависимост от местоположението в различна степен са застъпени дрян, червена хвойна и други разгледани при съответната площадка в справката дадена като Приложение 3.1 към доклада. Следва да се отбележи, че големи площи от полигона с площ 23,82 ха картиран като пр. местообитание 62A0, като и по-голямата част от полигона с площ 1,874 ха картиран като пр. местообитание 6210 са заети с такъв тип растителност.

- 3) Горски площи. Такива са застъпени в основната част от площ „Чиирите” като за целите на настоящата разработка е направен обход в района на отделните изработки, където се очаква да са съсредоточени въздействията от търсенето и проучването в площта. В резултат са установени два основни типа горски съобщества.

-Гори с доминиране на зимен дъб (*Q. petraea* agg.) и участие на различни мета в различна степен келяв габър (*Carpinus orientalis*), по-слабо мъждрян (*Fraxinus ornus*) и на места други видове в зависимост от характеристиката на отделните площадки дадена в справката в Приложение 3.1. В справката е направена и таксационна характеристика на подотделите от горския фонд, в които попадат площадките в съответствие с лесоустройствения проект на ДГС-Ивайловград достъпен на страницата на ИАГ в .ZEM формат. Тези гори са отнесени към природно местообитание 9170 – „Дъбово-габърски гори от типа *Galio Carpinetum*”, като изработките, които попадат в такива са посочени по-горе в предната подточка.

-Смесени гори на бял бор (*Pinus sylvestris*) със зимен дъб (*Q. petraea* agg.). В такива гори на бял бор с различно участие на зимен дъб се разполагат няколко сондажни площадки: KTDP008, KTDP007 и PR_KTDDH024, също

ДОСВ на изменен ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чириите”, област Хасково върху 33 „Родопи-Източни” и 33 „Мост Арда”

канава PR_KTTR035, част от канава KTTR006 и малка част от канава PR_KTTR023 – повече данни са предоставени в справката в Приложение 3.1. Такива гори не са предмет на опазване в 33 „Родопи-Източни”.

4.3.2 Фаунистична характеристика на територията на намерение и на животинските видове в обхвата му на въздействие, определяне на наличието или отсъствието на видове от Прил. II на Дир. 92/43/ЕИО и Прил. I на Дир. 2009/147/ЕО.

Релефът на Източни Родопи се характеризира с широкото развитие на хълмистия пояс (200–600 м), който заема 72% от площта на масива и с малката си средна височина – 329 м. В най-южната част на планината се намират северните склонове на високите гранични ридове Мъгленик и Гюмюрджински снежник, където се намира връх Вейката, висок 1464 м, който е най-южната българска точка и най-високият връх в българската част на Източните Родопи.

Съгласно предложеното биогеографско райониране от Георгиев (2002), планината попада в границите на Тракийския район. Географското положение на България и на Източните Родопи между две зоогеографски подобласти (Евросибирска и Средиземноморска), разнообразният релеф и климат са причина за формирането на богата и многообразна фауна.

Във фаунистично отношение районът е един от най-богатите на видове у нас. Тук са установени 4329 вида, които принадлежат към 410 семейства, 86 разряда, 16 класа и 6 типа. Това представлява 29.2% от видовете на разгледаните семейства в България и 17.3% от общия видов състав на разредите (Hubenov 2004). Процентът на видовете със средиземноморски тип на разпространение е висок при някои от разгледаните групи (40–70%) и е близък до този в Санданско-Петричката котловина и Кресненския пролом.

Долините на реките Марица и Тунджа са естествените коридори за навлизане от юг на средиземноморски елементи в нашата фауна. Това е и причината около 50% от ципокрилите насекоми (*Apoidea*) и 54% от полутвърдокрилите насекоми (*Heteroptera*) да са средиземноморски видове, докато при правокрилите насекоми (*Orthoptera*) те достигат 64% (Георгиев 2002). От гръбначната фауна се срещат типични топлолюбиви видове като южната блатна костенурка (*Mauremys rivulata*), змиеокия гушер (*Ophisops elegans*), вдлъбнатоцелия смук (*Malpolon insignitus*), ястребовия орел (*Hieraaetus fasciatus*), тракийския кеклик (*Alectoris chukar*), червеногушото коприварче (*Sylvia cantillans*), синия скален дрозд (*Monticola solitarius*), булдоговия прилеп (*Tadarida teniotis*), гюнтеровата полевка (*Microtus guentheri*) и др.

Района на Маджарово е едно от най-добрите места в България за наблюдение на птици – установени са 174 вида като от тях 78 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Мястото е от световно значение като представителен район за Средиземноморския биом. Тук се срещат 6 биомно ограничени вида характерни за този биом от общо 9, установени за България. В района се срещат пет световно застрашени вида птици по време на зимуване, миграция или през гнездовия период, като белошипата ветрушка (*Falco naumanni*) все още гнезди тук. Една от двете колонии на белоглавия лешояд (*Gyps fulvus*) в България се намира на скалните комплекси по бреговете на река Арда.

4.3.2.1 Безгръбначни животни предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни”.

В защитена зона BG 0001032 „Родопи-Източни” са описани 15 вида безгръбначни животни включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение II на Директива 92/43. Данни за известните параметри на популациите на тези видове в зоната, както и за значението на зоната за опазването им спрямо националните популации са представени по-горе в Таблица 4.6.

В района на площ „Чиирите”, както и в близост до външния контур отсъстват постоянни водни течения с достатъчно наличие на целогодишни водни количества и стоящи водоеми, които предоставят условия за водно зависимите безгръбначни животни предмет на опазване на защитената зона, както и за сухоземните, които се придържат в близост до подобни местообитания. Представени са предимно сухи дерета, в които по-съществен отток с временен характер се формира основно в резултат на по-обилни валежи и топене на снеговете, най-вече през пролетта и есента. Най-близкото значимо повърхностно водно тяло е р.Арда (BG3AR100R006), която протича на 3,7 северно по права въздушна линия от северния контур на площта.

В обхвата на проучвателната площ са застъпени предимно дъбово-габъррови гори, на места са представени също дървесно-храстови и тревни съобщества в сухи местности, които съгласно проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) в по-малка или по-голяма степен представляват потенциални местообитания с различна пригодност за целевите видове обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*), четириточкова меча пеперуда (*Euplagia quadripunctaria*), обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), бръмбар рогащ (*Lucanus cervus*), голям буков сечко (*Morimus asper funereus*), алпийска розалия (*Rosalia alpina*), осмодерма (*Osmoderma eremita*), *Dioszeghyana schmidtii*, торбогнезница (*Eriogaster catax*) и еуфидриас (*Euphydryas aurinia*).

Съгласно предоставените слоеве от ИАОС в обхвата на площ „Чиирите” липсват пунктове за мониторинг на безгръбначни видове, както на предмет на опазване в ЗЗ, така и на други. Най-близките пунктове за мониторинг към НСМСБР на целеви видове са на обикновения сечко (*Cerambyx cerdo*) на около 0,6 км по права линия източно от външни контур на площта и на около 1,6 км от най-близката сонд. площадка (PR_KTDDH026), също на бръмбара рогащ (*Lucanus cervus*) на около 1,7 км по права линия от източния контур. Към момента, както в тези пунктове, така и в останалите в близост не са вписани данни за наличност. При самите изработки не беше установено достатъчно наличие на запас от мъртва дървесина под различна форма, която служи като субстрат за развитие на тези видове.

Като цяло по отношение на целевите безгръбначни, освен данните набрани по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012), в т.ч. предоставените слоеве от МОСВ/ИАОС, за района на площ „Чиирите” няма други по-съвременни данни за наличие на находища и регистрации (НСМСБР, SmartBirds и др.).

По-долу в подточка 5.1.2 е направена по-подробна характеристика на значимостта на района за съответния вид, на представените местообитания, данни за наличие на регистрации и на очакваната степен на въздействие върху съответния вид от дейностите по търсене и проучване.

Картен материал съгласно предоставени слоеве по реда на ЗДОИ от МОСВ/ИАОС с разположението на картирани местообитания на целеви безгръбначни, за които района на площ „Чиирите” предоставя оптимални или най-малкото потенциални условия по моделни данни е представен в Приложение 4.2.1 към доклада.

4.3.2.1 Ихтиофауна предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни”.

В защитена зона BG 0001032 „Родопи-Източни” са вписани 5 вида риби включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение II на Директива 92/43. Данни за известните параметри на популациите на тези видове в зоната, както и за значението на зоната за опазването им спрямо националните популации са представени по-горе в Таблица 4.5. Както беше споменато по-горе за водно зависимите безгръбначни, в района на площ „Чиирите”, както и в близост до външния контур отсъстват постоянни водни течения с достатъчно наличие на целогодишни водни количества, които могат да предоставят условия и за рибите предмет на опазване в зоната. Най-близкото значимо повърхностно водно тяло е р. Арда (BG3AR100R006), която протича на 3,7 северно по права въздушна линия от северния контур на площта. Съответно съгласно предоставените слоеве от ИАОС в района на площ „Чиирите” и в близост липсват места за мониторинг на риби към НСМСБР.

4.3.2.2 Херпетофауна предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни”.

Източните Родопи са един от районите с най-голямо видово богатство на земноводни и влечуги в България. Тук са установени 12 вида земноводни и 28 вида влечуги, включително редки и слабо проучени видове като пясъчната боа, котешката змия и др. В Източните Родопи се намират и едни от най-многочислените и стабилни популации на сухоземни костенурки в страната. В едноименната защитена зона са вписани 2 вида земноводни и 5 вида влечуги включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение II на Директива 92/43. Данни за известните параметри на популациите на тези видове в зоната, както и за значението на зоната за опазването им спрямо националните популации са представени по-горе в Таблица 4.4.

В обхвата на площ „Чиирите”, поради същите съображения изложени за водно зависимите безгръбначни и рибите, отсъстват подходящи условия за оптимално развитие на земноводните и двата вида водни костенурки предмет на опазване на защитената зона – жълтокоремната бумка (*Bombina variegata*), големия гребенест тритон (*Triturus karelinii*), обикновената блатна костенурка (*Emys orbicularis*) и южната блатна костенурка (*Mauremys caspica*). От тези видове в близост с площта, при извършване на мониторинг на земноводни и влечуги към НСМСБР е отчетена само жълтокоремната бумка (*Bombina variegata*) - регистрирана е с 3 индивида при чешма в центъра на с. Черничино.

Предвид надморската височина и данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) отсъстват пригодни и оптимални местообитания на пъстрия смок (*Elaphe sauromates*) в района с проектните изработки (попадат в непригодни и слабо пригодни), поради което видът е малко вероятно да се среща в обхвата на проучвателната площ.

Предвидените изработки в ЦРП са изцяло извън моделните оптимални местообитания и на двата вида сухоземни костенурки картирани по горния проект, но голяма част от сондажните площадки и канавите попадат в картирани пригодни местообитания за шипоопашатата костенурка (*Testudo hermanni*), а по отношение на шипобедрената костенурка (*Testudo graeca*), въпреки че в района с изработките не са моделирани пригодни и оптимални условия, при теренното проучване видът е установен в близост до една от сондажните площадки.

Съгласно предоставените слоеве от ИАОС, западно и северозападно от площта се разполагат четири триъгълни полигона за мониторинг на земноводни и влечуги към НСМСБР, като върха на най-южния полигон навлиза съвсем малко в най-западната част на проучвателната площ. Единствения отчетен целеви вид предмет на опазване на ЗЗ при този мониторинг е споменатата по-горе жълтокоремна бумка, при това извън границите на полигоните и в населено място.

По-долу в подточка 5.1.4 е направена по-подробна характеристика на значимостта на района за съответния вид, на представените местообитания и установените видове, както и на очакваната степен на въздействие върху тях от дейностите по търсене и проучване.

Картен материал съгласно предоставени слоеве по реда на ЗДОИ от МОСВ/ИАОС с разположението на картирани местообитания на целеви влечуги, за които района на площ „Чиирите” предоставя оптимални или най-малкото пригодни условия по моделни данни е представен в *Приложение 4.2.2* към доклада.

4.3.2.3 Бозайници предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни”.

В стандартния формуляр на зоната, както и в заповедта за нейното обявяване са включени 18 вида бозайници предмет на опазване. От тях няма видове застрашени от реализацията на дейностите по търсене и проучване. Едни от тях имат широко разпространение, други са подвижни с обширни индивидуални участъци, а на прилепите местообитанията са пещери, галерии, хралупести дървета, каквито не бяха установени в обхвата на и в съседство с предвидените изработките. При останалите видове видрата е свързана с наличие на водни басейни, каквито липсват на територията на площта за търсене и проучване.

Хищници (Carnivora) и гризачи (Rodentia) предмет на опазване на ЗЗ.

В защитената зона се опазват 4 хищника: кафява мечка (*Ursus arctos*), европейски вълк (*Canis lupus*), видра (*Lutra lutra*) и пъстър пор (*Vormela peregusna*), както и 2 гризача: европейски лалугер (*Spermophilus citellus*) и мишевиден сънливец (*Myomimus roachi*). Данни за известните параметри на популациите на тези видове в зоната, както и за значението на зоната за опазването им спрямо националните популации са представени по-горе в *Таблица 4.3*.

За така изброените видове, съгласно наличните източници (картирането от 2012, слоеве предоставени от ИАОС, SmartBirds и др.) в обхвата на площ „Чиирите” отсъстват данни за регистрации, като при теренното проучване също не са установени признаци от жизнена дейност. Най-близките регистрации са на европейския вълк на около 1,4 км по права въздушна линия от източния контур на площта и на около 2,5 км от най-близката сондажна площадка (PR_KTDDH026), където принципно има подходящи местообитания, предвид близостта на с. Черничино от запад. Селото е донякъде ограничаващ фактор за посещаването на района от вълка, тъй като най-голямо значение за избора му на местообитания има отдалечеността от населените места - места с ниска достъпност от страна на човека. Поради това в най-западната част на площта откъм селото няма картирани пригодни оптимални (ефективно заети) местообитания на вида – такива са картирани в нейната централна и източна част откъм регистрациите. Съществено тук е, че почти всички местообитания, пригодни за сърцевинни зони, са разположени по границата на зоната или в близост до границите ѝ предимно в нейната най-северна и най-южна част. Това е благоприятно по отношение

на площ „Чиирите”, тъй като последната се разполага в периферията на централната част на ЗЗ като е значително отдалечена от такива територии.

По отношение на мечката за ЗЗ „Родопи-Източни” има спорадични данни само за краткотрайни появи на единични животни в близост със ЗЗ „Родопи-Средни” и границата с Гърция. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (2012) видът не е установен, като в изготвения доклад по проекта е посочено, че в нея няма размножаваща се мечка популация. Съгласно актуалните данни на ИАОС-НСМСБР при преброяването на вида през есента на 2021 г. видът не е посочен в Източни Родопи. Зоната е важна най-вече за опазването на мощния биокоридор за обмен на индивиди, който се простира в граничния район от двете страни на границата между България и Гърция, която отстои на 22 км източно и 27 км южно от контура на площ „Чиирите”. Освен това кафявата мечка в страната обитава места разположени далече от човешко присъствие, като близостта на с. Черничино предполага отбягване на района при евентуално навлизане на индивиди от съседни територии.

По отношение на видрата, както беше споменато вида е свързан с наличие на водни басейни (при това с достатъчно наличие на хранителна база), каквито липсват на територията на площта за търсене и проучване и в близост - най-близкото значимо повърхностно водно тяло за вида в района е р. Арда (BG3AR100R006), която протича на 3,7 северно по права въздушна линия от северния контур на площта, като тук е и най-близката му регистрация.

По цитирания по-горе проект в района на проучвателната площ няма картирани оптимални и субоптимални ефективно заети местообитания на лалугера – най-близките съгласно предоставените слоеве от МОСВ са разположени в близост до Маджарово на около 2.9 км по права въздушна линия северно от контура на площта. Най-близката регистрация по предоставените от МОСВ/ИАОС данни и съгласно други източници (SmartBirds) е на 6,5 км северно от контура. При теренното проучване за целите на настоящата разработка в района на обходените места съвпадащи с предвидените изработки не бяха установени дупки от лалугерови колонии.

Местообитанията на пъстрия пор често съвпадат с тези на лалугера и хомяците, които представляват оптимална плячка за вида. Съответно поради липсата на такава трофична база в района на проучвателната площ няма картирани потенциални (подходящи) местообитания на пората, в т.ч. и негови биокоридори.

В стандартния формуляр на ЗЗ BG0001032 „Родопи-Източни” мишевидния сънливец (*Myomimus roachi*) е включен като много рядък (V), установен в до 2 находища, които не попадат в обхвата на площта и в съседство – най-близкото отстои на 4,6 км североизточно по права въздушна линия от нейния контур. В района на предвидените изработки няма картирани и потенциални местообитания на вида, както и негови биокоридори.

По-долу в подточка 5.1.5 е направена по-подробна характеристика на значимостта на района за съответния вид, на представените местообитания и установените видове, както и на очакваната степен на въздействие върху тях от дейностите по търсене и проучване.

Целесъобразен картен материал съгласно предоставени слоеве по реда на ЗДОИ от МОСВ/ИАОС с разположението на картирани местообитания на бозайници (без прилепи) предмет на опазване в района на площ „Чиирите” е представен в Приложение 4.2.3 към доклада.

Прилепи (Chiroptera) предмет на опазване на 33:

Предмет на опазване съгласно заповедта за обявяване на 33 BG0001032 „Родопи Източни” са 12 вида прилепи включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение II на Директива 92/43, от които 10 вида са пещеролюбиви и 2 вида са горски. Данни за известните параметри на популациите на тези видове в зоната, както и за значението на зоната за опазването им спрямо националните популации са представени по-горе в Таблица 4.3.

Убежищата на пещеролюбивите видове включват най-често естествени пещери, минни галерии и по-рядко човешки постройки. Те използват тези убежища през всички етапи на своя годишен жизнен цикъл, като образуват многобройни колонии (летни размножителни и зимни). Такива са видовете *Rhinolophus mehelyi*, *Rhinolophus hipposideros*, *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus euryale*, *Rhinolophus blasii*, *Myotis myotis*, *Myotis blythii*, *Myotis emarginatus*, *Myotis capaccinii* и *Miniopterus schreibersii*. Съгласно спелеоложкото райониране на страната (Попов, В., 1976) площ „Чиирите” се разполага в Крумовградския район (413). Обхваща изцяло северните части на рида Мъгленик и прилежащите му Стръмни рид, Чран тепе и Сърта, южните склонове на рида Гората както и част от средното течение на р. Арда. Тук са проучени 35 карстови пещери, между които са най-големите и интересните в Източните Родопи: „Каранги” при с. Широко поле с дължина 490 м и денивелация +22 м, „Самара” с дължина 327 м и „Огледалната” с дължина 157 м при с. Рибино; „Белополянската” при с. Белополяне с дължина 140 м. Съгласно онлайн достъпната картотека на пещерите на Българската федерация по спелеология в обхвата на площ „Чиирите” и в съседство няма картотекирани пещери – най-близката е „Габеровската пещера” в района на гр. Маджарово – с. Габерово.

Край гр. Маджарово са разположени също входи, отвори и шахти към изоставени подземни галерии от добив на оловно-цинкова руда, за които има редица данни, че се ползват като убежища от пещерна прилепна фауна. Видовете, които са установени в такива според различни източници са: подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), пещерен дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*) по публикувани данни и средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*) по непубликувани (любителски спелеоложки посещения). Това е и най-близкия значим район за прилепната фауна спрямо проучвателната площ, като най-близки са галериите на бившия рудник „Капитан Петко войвода”, отстоящ на около 3 км (отстоянието с повечето регистрации) от северния контур на площта и на около 4 км от най-близката проектна изработка (с.площадка PR_ZDDH032). Именно с цел опазване на включения в ЧК на България трицветен нощник (*Myotis emarginatus*) при рудника и в близост до с. Габерово със Заповед № 649 от 23.11.2000 г. (бр. 100/2000 на ДВ) е обявената ЗМ „Гюргена”. Предвидените изработки в обхвата на площ „Чиирите” не засягат стари подземни минни изработки и са достатъчно отдалечени от известните в района. В това отношение площта предлага най-вече повече или по-малко подходящи ловни местообитания за част от пещеролюбивите и горски прилепи, като очакваните въздействия от дейностите по търсене и проучване върху съответния вид са разгледани по-долу в подточка 5.1.5.

Картен материал съгласно предоставени слоеве по реда на ЗДОИ от МОСВ/ИАОС с разположението на картирани потенциални пригодни и потенциални ловни местообитания на целевите прилепи в района на площ „Чиирите” е представен в Приложение 4.2.4 към доклада.

4.3.2.5 Растения предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни”.

В защитена зона BG 0001032 „Родопи-Източни” е вписан само 1 растителен вид включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение II на Директива 92/43 - обикновената пърчовка (*Himantoglossum caprinum*) представен като рядък за зоната. Данни за останалите известни параметри на популацията на вида в зоната, както и за значението на зоната за нейното опазване спрямо националната популация на вида са представени по-горе в Таблица 4.7. Принципно съгласно доклада от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) има информация за установени четири находища на вида в зоната, за които обаче липсва информация в стандартния формуляр. В обхвата на контура на площ „Чиирите” в съответствие с посочения проект са картирани моделни потенциални местообитания на вида на няколко места (2 от полигоните попадат изцяло в площта и един частично), които обаче са изцяло извън обхвата на проектните изработки. Самия вид при теренното проучване не е установен.

По-долу в подточка 5.1.6 е направена по-подробна характеристика на значимостта на района за обикновената пърчовка и на очакваната степен на въздействие върху вида от дейностите по търсене и проучване.

4.3.2.6 Птици предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни” и ЗЗ „Мост Арда”.

В стандартния формуляр на защитена зона BG 0002071 „Мост Арда” (07.2015 г.) са вписани 61 вида птици отнесени към чл.4 (Приложение I) на Директива 2009/147/ЕО. Данни за известните параметри на популациите на тези видове в зоната, както и за значението на зоната за опазването им спрямо националните популации са представени по-горе в Таблица 4.9. В същото време в заповедта за обявяване на ЗЗ (Заповед № РД-784/29.10.2008) са включени 55 целеви вида птици, от които:

- ✓ 41 вида от Приложение 2 на ЗБР и Приложение I на Директива 2009/147/ЕО са включени с цел опазване на техните местообитания;
- ✓ 14 вида от Приложение 3 на ЗБР (всички извън Приложение 2) са включени с цел опазване на територии, в които по време на размножаване, линееене, зимуване или миграция се струпват значителни количества птици от посочените видове;

По отношение на всички видове (както в СФД, така и в заповедта) е необходимо да се уточни, че съгласно разпоредбите на чл. 4 от Директива 2009/147/ЕО, „Държавите-членки класифицират като специални защитени зони именно най-подходящите по брой и площ територии за опазването на тези видове”. От това произлиза, че най-подходящите местообитания и територии (за размножаване, хранене и др.) в района, в който попада площ „Чиирите”, са включени в мрежата Натура 2000. В същото време съвсем малка част от проучвателната площ се разполага в източната периферия на ЗЗ BG 0002071 „Мост Арда” като в тази част не са предвидени изработки – всички те остават изцяло извън защитената зона като са сравнително отдалечени от нея (Фиг.1.5). Най-близко се разполагат началото на канава PR_CHETR016 (малко над 0,5 км от най-близката точка от източната граница на зоната) и площадка ZDDP027 на 0,64 км, следвани от канава KTTR_002 – 0,74 км и площадка CHEDP009 – 0,76 км). Предвид

отстоянията и очаквания обхват на потенциалните въздействия от търсенето и проучването, в рамките на сондажните площадки и в съседство с тях (максимум в радиус до 300-400 м от шум, респ. безпокойство – вж. подточка 1.4.8.5), дейностите не могат да доведат до влошаване на качеството на територии в тази част на планината, които по презумпция са най-подходящи за птиците предмет на опазване в близко разположените защитени зони.

Според биогеографското райониране на страната (Груев, 1988) територията на ЗЗ „Родопи - Източни” и ЗЗ „Мост Арда” попада в Източнородопския подрайон на Южнобългарския фаунистичен район, който се простира от долините на реките Каялийка и Боровица на запад и р. Марица на изток. Орнитофауната е характерна за пояса на дъба и е съставена най-вече от такива видове, придържащи се към селскостопанските, горските и крайселищни територии, където намират изобилие от храна, пойни птици. Много видове птици срещащи се тук са от европейско природозащитно значение. В района се срещат бял щъркел (*Ciconia ciconia*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), осояд (*Pemis apivorus*), египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), орел змияр (*Cicaetus gallicus*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), сокол скитник (*Falco peregrinus*), турилик (*Burhinus oedicephalus*), козодой (*Caprimulgus europaeus*) и др.

Мочурливите площи покрай реките, от които с най-голямо значение е р. Арда, се обитават предимно от водолюбиви видове птици – голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), зеленоножка (*Gallinula chloropus*), речен дъждосвирец, малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*), малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), голяма бяла чапла (*Egretta alba*), малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), сива чапла (*Ardea cinerea*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*) и други. Следва да се отбележи, че в обхвата на проучвателната площ, както и в съседство липсват благоприятни местообитания за воднозависими птици – тук са застъпени предимно сухи дерета, в които по-съществен отток с временен характер се формира основно в периоди с по-обилни валежи и при топене на снеговете.

Откритите площи и обработваемите земи, включително и населените места се обитават предимно от представителите на пойните птици и някои хищни, ловуващи в откритите площи: домашно врабче (*Passer domesticus*), полско врабче (*Passer montanus*), гугутка (*Streptopelia decaocto*), домашен гълъб (*Columba livia f. domestica*), градска лястовица (*Delichon urbica*), селска лястовица (*Hirundo rustica*), керкенез (*Falco tinnunculus*) обикновен мишелов (*Buteo buteo*) сврака (*Pica pica*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), бяла стърчиопашка (*Motacilla alba*), качулата чучулига (*Galerida cristata*), полска чучулига (*Alauda arvensis*), обикновен скорец (*Sturnus vulgaris*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*) и др.

По-долу в подточка 5.1.7 е направена по-подробна характеристика на целевите видове птици предмет на опазване в ЗЗ BG 0002071, както и на очакваната степен на въздействие върху всеки един от тях от дейностите по търсене и проучване. По отношение на различния брой птици включени в СФД и заповедта за обявяване на ЗЗ BG 0002071, заповедта от юридическа гледна точка е с най-голяма тежест, тъй като представлява нормативен административен акт по смисъла на чл. 75, ал. 1 АПК, докато формуляра с данни е най-вече документ с информативен характер, който следва да се има предвид при издаване на заповедта. Съгласно чл. 16, ал.6 на ЗБР промяна в целите и/или предмета на опазване на съответната ЗЗ е допустима при възникване на нови данни, установени след обявяване на защитена зона по реда на чл. 12, ал. 6, и се извършва само след отразяването им в стандартния формуляр. В случая независимо че формуляра е актуализиран, на този етап все още няма издадена актуална заповед.

Съгласно чл.6, ал.3, ал.4 и ал.5 преди да бъде издадена такава, тя трябва да бъде подложена на консултации с обществеността и заинтересованите страни. Като резултат от тези консултации може да се наложи отпадането на някои от видовете от актуализирания формуляр (или включване на нови) в изменената заповед. В тази връзка и предвид, че за защитената зона все още няма публикувана документация с одобрени „Специфични и подробни природозащитни цели на опазване” от Министъра на ОСВ, в която би следвало да са включени и най-актуалните данни, в настоящия доклад е разгледана степеня на въздействие върху видовете от действащата към момента заповед за обявяване на зоната.

5 Описание и анализ на вероятността и степента на въздействие на елементите на намерението за търсене и проучване върху предмета и целите на опазване на защитените зони.

5.1 Описание и анализ на въздействието на намерението върху типовете природни местообитания и видовете, предмет на опазване в защитените зони, степен на въздействие.

За оценка на степента на въздействие на елементите на ЦРП върху местообитанията и видовете предмет на опазване в 33 BG 0001032 „Родопи - Източни” и в защитена зона BG 0002071 „Мост Арда” е използвана 10-степенна скала на оценка, която позволява да се отчетат различните параметри на значимостта на едно въздействие, спрямо стандартните показатели за оценка на степента на въздействие. Степените на използваната скала на оценка са представени по – долу в *Таблица № 5.1* и *Таблица № 5.2*.

Таблица № 5.1

Матрица за оценка степента на въздействие	
Степен	К р и т е р и и
0	Дейността не оказва въздействие.
1	Дейността има незначително до много слабо отрицателно въздействие.
2	Дейността може да предизвика временни отрицателни въздействия. Тук могат да се отнесат и въздействията с изцяло обратим характер непосредствено след преустановяването им.
3	Дейността може да предизвика краткосрочни отрицателни въздействия. Тук могат да се отнесат и обратимите въздействие в по – дългосрочен план след преустановяването им.
4	Дейността може да предизвика вторични отрицателни въздействия. Тук могат да се отнесат и средносрочните въздействия с период между 1 и 2 г, които при прилагане на стандартни превантивни мерки са в приемливи граници. Въздействията са до голяма степен обратими и без прилагане на специални възстановителни мероприятия.
5	Дейността може да предизвика кумулативни отрицателни въздействия. Тук могат да се отнесат и дългосрочните въздействия с период над 2 г., които при прилагане на допълнително препоръчани превантивни и смекчаващи мерки са в приемливи граници. Въздействията са частично обратими без прилагане на специални възстановителни мероприятия.

6	Дейността може да предизвика синергични въздействия. Тук могат да се отнесат и дългосрочните въздействия с период над 2 г, които при прилагане на допълнително препоръчани ограничителни мерки са допустими. Въздействията, без специални възстановителни мероприятия са слабо обратими.
7	Дейността може да предизвика вторични, кумулативни, синергични отрицателни въздействия. Въздействието може да бъде премахнато чрез смекчаващи/компенсиращи мерки.
8	Дейността може да предизвика значителни, вторични, кумулативни, синергични отрицателни въздействия. Въздействието може да бъде премахнато чрез смекчаващи/компенсиращи мерки.
9	Дейността предизвиква значителни, средносрочни или дългосрочни/постоянни отрицателни въздействия. Въздействието може да бъде премахнато чрез смекчаващи/компенсиращи мерки.
10	Дейността предизвиква значително и постоянно/необратимо отрицателно въздействие. Въздействието не може да бъде премахнато чрез смекчаващи/компенсиращи мерки.

При прилагането на изнесената по – горе матрицата могат да бъдат диференцирани 5 прага на въздействие:

Таблица № 5.2

Степен	Критерии
0	Дейността не оказва въздействие.
От 1 до 3	Слабо въздействие, което може да бъде избегнато без прилагане на специални мерки освен спазване на най-добрите практики при строителството и експлоатация.
От 4 до 6	Средно по степен въздействие, което е необходимо да се отчете в комбинация с други фактори и да се препоръчат мерки за намаляване, ограничаване или премахване.
От 7 до 9	Значително въздействие, което е необходимо да бъде премахнато чрез избор на алтернативи или прилагане на смекчаващи и компенсаторни мерки.
10	Дейността предизвиква значително и постоянно/необратимо отрицателно въздействие, което не може да бъде премахнато или сведено до допустимо чрез смекчаващи/компенсаторни мерки. При тази степен на въздействие се прилага нулевата алтернатива.

5.1.1 Очаквани влияния и степен на въздействие върху местообитанията предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни”.

Оценката на степента на въздействие върху природни местообитания (по Дир. 92/43/ЕИО) в ЗЗ ВГ 0001014 „Родопи-Източни” от намерението за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите” се гради на влиянието върху всеки от критериите за Благоприятен природозащитен (консервационен) статус:

- площ на местообитанията в съответната зона – *критерий 1* (където има специфични по-малки по площ, но важни местообитания се отчитат отделно);
- качество на местообитанията (структурни и функционални параметри) – *критерий 2*;
- бъдещи перспективи (заплахи и влияния) – *критерий 3*;

- отделно се отчитат и други структурни и функционални параметри, като общата функционална роля на съответната зона за свързаността на мрежата – географска свързаност.

Съгласно дефиницията за „Благоприятен консервационен статус” определена с Член 1(д) на Директивата за хабитатите (92/43/ЕИО), консервационния статус на едно природно местообитание се счита за „благоприятен”, ако:

- неговото естествено разпространение (ареал), както и площите, които то покрива в границите на това разпространение, са постоянни или се разширяват, и
- съществуват необходимите структура и функции за дългосрочното му поддържане и е вероятно да продължат да съществуват в обозримо бъдеще, и
- природозащитното състояние на характерните за него видове е благоприятно, в съответствие с определението за природозащитното състояние на вид.

В случая, на база направената характеристика на потенциално засяганите растителни съобщества в района на площ „Чиирите” (подточка 4.3) и предвид местоположението на предвидените изработки в тази площ, в резултат от цялостната реализация на ЦРП в определения максимален срок от 2 г. се очаква да настъпи най-вече пряко увреждане и някои други косвени въздействия в границите само на едно природно местообитание предмет на опазване в 33 BG 00001032 „Родопи-Източни”: Местообитание 9170 – „Дъбово-габърви гори от типа *Galio Carpinetum*”. Очаква се да бъдат засегнати пряко максимално до 2 дка от общата площ на местообитанието в 33. Местообитанието не е приоритетно за опазване. Съгласно наличните данни („Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I”, 2012) състоянието му по всички критерии е определено като благоприятно, съответно и общата оценка за местообитанието е благоприятно състояние.

Предварителна идентификация на влиянието и въздействието в резултат от дейностите по търсене и проучване в площ „Чиирите” върху всички местообитания, включени в предмета на опазване на 33 „Родопи-Източни” са представени в следната таблица:

Таблица № 5.3

Очаквано въздействие върху местообитанията предмет на опазване в 33 „Родопи - Източни” с код BG 0001032															
Хабитат (код)	Начин на възд.		Времетрае не		Продължителност			Кум. ефект	Вид на възд.		Критерий, по който се въздейства			Обратимост на възд.	
	Пря ко	Непр яко	Врем енно	Посто янно	Кратк отрай но	Средно трайно	Дълго трайно		Отр.	Пол ож.	Загуба на площ (%)	Каче ство	Перспе ктиви	Обрати мо	Необра тимо
3140	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3260	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5210	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6210	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6220	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
62A0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
62D0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6510	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6520	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

8210	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8220	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8230	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8310	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9170	да	да	да	-	да	-	-	-	да	-	да	да	-	да	-
91AA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
91E0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
91M0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
91W0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
92A0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
92C0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
92D0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9530	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Степен на въздействие върху местообитанията предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни”.

Анализът на естествените местообитания в обхвата на въздействията от предвидените изработки в проекта за търсене и проучване в площ „Чиирите” показва следното въздействие от реализацията му върху типовете природни местообитания, предмет на опазване в ЗЗ „Родопи-Източни” с код BG 0001032:

• **3140 Твърди олиготрофни до мезотрофни води с бентосни формации от Chara.**

Алкални олиго/мезотрофни водни басейни със стояща или бавно течаща (разливи край реки и извори) вода с бентосни формации от харови водорасли. Харовите водорасли формират гъсти съобщества по тинесто и тинесто-песъчливо дъно, които покриват частично или изцяло дъната на водните басейни на дълбочина 0-2 м (рядко до 5 м). Такива водни басейни, както в обхвата на изработките, така и на територията на площ „Чиирите” и в близост до нея отсъстват и съответно няма да бъдат засегнати. Средната надморска височина в района на площта е от порядъка на 550-700 м. Местообитанието е налично в предоставените слоеве за BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като съгласно него площ „Чиирите” остава извън УТМ квадрата 10х10 км, в който хабитата е застъпен (в западната част на ЗЗ). Най-близкия полигон съгласно предоставените „ГИС данни” от МОСВ/ИАОС отстои на 24 км западно от контура на площта.

Таблица № 5.4

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 3140			
Въздействие (степен)	Параметри		
	<i>Обща площ</i>	<i>Качество</i>	<i>Б.перспективи</i>
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*.**

Местообитанието се среща в средното и долното течение на големите реки в равнините и низините от 0 до 400–500 m надм. вис. Реките в тези участъци текат бавно, водите са от мезо- до еутрофни. Дълбочината на водата е най-често около 0,30–1,50 m. Кислородното съдържание силно варира. Дъното е глинесто или тинесто-глинесто, рядко е чакълесто-песъчливо. Най-много тинести наноси се натрупват в заливите, което създава възможност за заселване на редица макрофити – *Ceratophyllum demersum*, *Myriophyllum spicatum*, *Potamogeton crispus*, *P. nodosus*, *P. perfoliatus*, *Ranunculus trichophyllus*, *Zannichellia palustris*. Такива речни участъци, както в обхвата на изработките, така и на територията на площ „Чиирите” и в близост до нея отсъстват и съответно няма да бъдат засегнати. Средната надморска височина в района на площта е от порядъка на 550-700 m (т.е. над 500 m). Най-близкия речен участък с хабитата съгласно предоставените „ГИС данни” от МОСВ/ИАОС отстои на 3,8 км северно от контура на площта и съвпада с местоположението на водното тяло BG3AR100R006, което няма как да бъде засегнато. Местообитанието е налично и в предоставените пространствени данни (.shp формат) за 33 BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като разглежданата площ попада в един от UTM квадратите 10x10 км, в който е застъпено (в северната част на квадрата е споменатия речен участък).

Таблица № 5.5

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 3260			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **5130 Съобщества на *Juniperus communis* върху варовик.**

Съобщества на *Juniperus communis*, предимно с вторичен произход, върху варовити терени в предпланините и планините – пасища или изсечени разредени гори. Съпътствани са от други ксерофитни храстови и тревни съобщества. Видовата комбинация в полигоните на природно местообитание 5130 в защитена зона “Родопи-Източни” е типична за местообитанието. От посочените типични видове са установени: обикновена хвойна (*Juniperus communis*), обикновена млечка (*Euphorbia cyparissias*), белизма (*Dichanthium ischaemum*), садина (*Chrysopogon gryllus*), полски ветрогон (*Eryngium campestre*), обикновена решетка (*Carlina vulgaris*), шипка (*Rosa sp.*), глог (*Crataegus monogyna*). Такива съобщества, както в обхвата на изработките, така и в близост до тях не са регистрирани и няма да бъдат засегнати. Най-близкия полигон съгласно предоставените ГИС данни от МОСВ/ИАОС отстои на 4,5 км източно от контура на площта и съвпада с местоположението на водното тяло BG3AR100R006. При теренното проучване в района е регистрирана червената хвойна (*Juniperus oxycedrus*). Местообитанието е налично и в предоставените пространствени данни (.shp формат) за 33 BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, но проучвателната площ остава извън всички UTM квадрати 10x10 км, в които е застъпено.

Таблица № 5.6

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 5130			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **5210 Храсталаци с *Juniperus spp.***

Средиземноморски и субсредиземноморски склерофилни, вечно-зелени храсталаци с преобладаване на червена хвойна (*Juniperus oxycedrus*). Представяват краен етап от деградацията на ксеротермните дъбови гори в Южна България. Развиват се върху силно ерозирани канелени горски почви, по-рядко на ренджини. В съобществата на *Juniperus oxycedrus* се срещат отделни дървета или групи от космат дъб, виргилиев дъб, келяв габър, мъждрян и някои други. В района на предвидените изработки в площ „Чиирите” такива съобщества при теренното проучване не са установени – видът червена хвойна (*Juniperus oxycedrus*) е установен в района или като самостоятелни индивиди в откритите площи или като част от храстовия етаж в дъбово-габъровите гори в района без да участва в по-плътни обраствания, в които се явява доминиращ или субдоминант. Местообитанието е налично в предоставените слоеве за BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като съгласно него е застъпено в почти цялата зона, като площ „Чиирите” също попада в един от UTM квадратите 10x10 km, в които е представено. Най-близкия полигон съгласно предоставените ГИС данни от МОСВ/ИАОС отстои на 0,2 км северно от контура на площта и на 1,1 км северно от най-близката изработка (канава PR_ZDTR022) и няма как да бъде засегнат предвид параметрите на възможните преки и косвени въздействия разгледани в подточка 1.4.8 и т.3.

Таблица № 5.7

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 5210			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyssosedion albi*.**

Отворени ксерофилни пионерни съобщества върху плитки варовикови или алкални почви с преобладаване на пролетни едногодишни и сукулентни растения от съюз *Alyssosedion alyssoidis-Sedion albi*. Формират неголеми петна в карстовите райони в ниските – до 700-1000 т н.в., континентални региони на страната. Подобни съобщества могат да възникнат върху изкуствени субстрати – депозити от кариери, но не бива да се вземат под внимание. От тях също трябва да се изключат и терофитните средиземноморски степи. Съгласно данните от картирането от 2012 г. в „33 „Родопи - Източни” местообитание 6210 заема площи, които на много места се пресичат от почвени пътища, но те не са основание да се приеме че има фрагментация на полигоните и повече от 90% от местообитанието е в благоприятно състояние по този

параметър”. В района на предвидените изработки в площ „Чиирите” съобщества от типа на местообитание 6110* при теренното проучване не са установени. Местообитанието е налично в предоставените слоеве за BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като съгласно него е застъпено в голяма част от зоната, но площ „Чиирите” остава извън УТМ квадратите 10x10 км, в които е представено. Най-близкия полигон съгласно предоставените ГИС данни от МОСВ/ИАОС отстои на 11,2 км западно от контура на площта и съответно няма как да бъде засегнат.

Таблица № 5.8

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 6110*			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

- **6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи).**

Природното местообитание представлява разнообразни ксерофитни и ксеро-мезофитни тревни съобщества, които се срещат в равнините, предпланините и планините на страната. Срещат се при разнообразни климатични и почвени условия. Характерна особеност е доминирането на многогодишните житни тревни видове, като видовия състав на фитоценозите се определя от климатичните условия (умерено-континентален или средиземноморски климат) и начина на ползване (ливаден или пасищен). Преобладаващата част от съобществата имат вторичен произход и са възникнали на мястото на унищожени широколистни гори. Фитоценозите са с полуотворена до затворена хоризонтална структура, а основни ценообразуватели са садина (*Chrysopogon gryllus*), белизма (*Dichanthium ischaetum*), коило (*Stipa spp.*), валезийска власатка и лъжливодалматинска власатка (*Festuca valesiaca* agg., *F. pseudodalmatica*), теснолистна ливадина (*Poa angustifolia*). От синтаксономична гледна точка растителността се класифицира към разред *Festucetalia valesiaca* на клас *Festuco-Brometea*. Основните застрашаващи фактори, които оказват негативно въздействие върху местообитанието са интензивната паша или преустановяването на пашата, рудерализацията, навлизането на инвазивни видове, разораването и процесите на охроставяване.

При извършеното теренно проучване на места в района на някои от изработките (в близост до канава PR_KTTR034, PR_CHETR016 и на сонд.площадка PR_KTDDH025) са установени тревни съобщества с наличие или само на садина или и със слабо участие на валезийска власатка (Приложение 3.1), но тези видове не са сред доминантните и едификаторните и съответно местообитанието при тях не може да се отнесе категорично към разглеждания тип.

Недалеч от сонд. площадка KTDP010 (покрай черния път 90 м западно) също са установени тревни фитоценози с видове характерни за това местообитание, но самата площадка се намира в плътно обрастване от орлова папрат в съседство с храсти, каквито са застъпени и около нея, поради което най-близката тревна фитоценоза няма как да бъде засегната нито пряко, нито косвено – евентуално само слабо от запрашаване в етапа на изграждане (1 ден) и рекултивация (1 ден). Това въздействие не би могло да се отрази на нейното качество, предвид че ефекта ще е твърде краткотраен (по 1 ден) и локализиран в непосредствена близост до площадката. Освен това

ксерофитните и ксеро-мезофитни тревни съобщества, се срещат в равнините, предпланините и планините при разнообразни климатични и почвени условия, устойчиви са на засушаване и съответно на умерено запрашаване.

Съгласно предоставените ГИС данни от МОСВ/ИАОС две от сондажните площадки, съответно KTDP010 и ½ от PR_KTDDH027 попадат в полигон с обща площ от 1,874 ха представляващ местообитание 6210. При теренното проучване беше установено, че както в обхвата на двете площадки, така и в непосредствена близост около тях липсват каквито и да било елементи на този хабитат – първата площадка се разполага в плътно обрастване на папрат и храсти, а втората в горска „голина” с отсъствие на типични видове за хабитата. По-подробна информация за растителните съобщества в обхвата на двете площадки е налична в приложената справка с данни от теренното проучване – Приложение 3.1. Към настоящия момент от свободно достъпните снимки в G.Earth и др. източници е видно, че около 80% от полигона (или около 1,5 ха) са заети с дървесна, храстова и друга растителност, която няма характер на тревна (обраствания с папрат). Растителността в полигона се намира в много напреднал сукцесионен стадий на подмяна на тревни съобщества с ценози от храстов, горски и друг тип, като ако се запази сегашния режим на стопанисване може да се предположи, че за по-малко от 10 години ще промени изцяло настоящия си облик и откритите тревни съобщества в останалата част ще изчезнат. Тук е необходимо също да се отрази, че принципно хабитатите от тип 6210 до голяма степен се формират под прякото човешко въздействие, съставени са от пионерни видове, които бързо се възстановяват върху нарушените терени. Захрастването и обрастването с ниска дървесна растителност са естествени сукцесионни процеси за тези терени, при продължителното им неексплоатиране (паша, косене и др.). Следва да се вземе предвид също, че имота с площадка KTDP010 е с НТП „Гори и храсти в земеделска земя” а имота с площадка PR_KTDDH027 е с НТП „Широколистна гора”, като двата имота не са включени в актуалния слой ПЗП на МЗХГ. Ползването на имотите отговаря и на фактическото им състояние. Изграждането на сондажна площадка KTDP010 е свързана с отстраняване на храстите и папратовите обраствания в нея, а предвидената техническа рекултивация със създаване на открита площ, в която при подходящо съобразена биологична рекултивация може да се създаде възможност за навлизане и развитие на типични видове от най-близките тревни съобщества. При това положение очакваната степен на въздействие върху местообитанието, е както следва:

Таблица № 5.9

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 6210			
Въздействие (степен)	Параметри		
	<i>Обща площ</i>	<i>Качество</i>	<i>Б.перспективи</i>
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **6220* Псевдостени с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea*.**

Ксеротермни тревни съобщества с преобладаване на едногодишни житни растения като *Bromus fasciculatus*, *B. madritensis*, *B. intermedius*, *Brachypodium distachyon*, *Aegilops neglecta*, *A. geniculata*, *Lagurus ovatus*, *Cynosurus echinatus* и др. С подчертано съдоминиращо участие в тези съобщества са и ниски до средновисоки многогодишни житни треви като *Poa bulbosa*, *Cynodon dactylon*, *Dactylis glomerata ssp.*

hispanica и др. Тези съобщества са богати на едногодишни растения, сред които представители на родовете *Euphorbia*, *Silene*, *Nigella*, *Adonis*, *Linum*, *Papaver*, *Geranium*, *Trigonella*, *Trifolium* и др., ароматни полухрастчета от род *Thymus* и геофити от родовете *Allium*, *Muscari*, *Ophrys*, *Romulea* и др.

Съобществата, които се причисляват към този тип местообитание, се отнасят към съюзите *Thero Brachypodion*, *Astragalo-Poion bulbosae*, *Trachynion distachya* и *Xeranthemion annui*.

Съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС слоеве местообитанието е картирано с 3 полигона в различни части на проучвателната площ, както и един който навлиза частично в площта при нейната южна граница. В един от полигоните с площ 0,358 ха (най-малкия от всички) попада изцяло сонд. площадка PR_KTDDH021 и канава PR_KTTR024 (по несъществуващо трасе т.е. нова). При теренното посещение на тези изработки и като цяло в посочения полигон местообитанието не е установено, тъй като растителното съобщество в него не може да се идентифицира като местообитание 6220* предвид видовия му състав и други фактори разгледани по-подробно в подточка 4.3.1 и справката дадена като *Приложение 3.1* към доклада. Освен това изработките попадат в поземлен имот, който е със статут на „Нива” извън актуалния слой „Постоянно затревени площи” на МЗХГ като попада в слоя с площите допустими за подпомагане. Предвид, че местообитание е приоритетно, по отношение на площадка PR_KTDDH021 има предложено и алтернативно местоположение извън картирания полигон с местообитанието в близост до него (в обхвата на природно местообитание с код 9170 предмет на опазване в 33, което е неприоритетно), но заключението е, че към момента не се налага прилагане на тази алтернатива. В един от станалите полигони също картиран като местообитание 6220* с площ 10,75 ха попада „опашката” на канава PR_CHETR016 (също в имот извън ПЗП), като в този участък местообитанието също не е установено поради сукцесионни процеси в напреднал стадий, за което повече информация е предоставена в справката дадена като *Приложение 3.1*. При това положение този хабитат не се очаква да бъде засегнат нито пряко, нито косвено в резултат на дейностите в проучвателната площ.

Таблица № 5.10

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 6220*			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества.**

Природното местообитание представлява субмедитерански ксерофитни калцифилни тревни съобщества, които са с по-широко разпространение в равнинните, планинските и полупланинските райони на страната. Срещат се по склонове с разнообразни изложения (преобладаващо южни или с южна компонента), както и по билата на възвишенията, които са по-припечни. Почвите са плитки, по-рядко средномощни, като най-често срещаните почвените типове са канелени, литосоли и ранкери. Характерна особеност за местообитанието е хетерогеността на терена и високия процент на покритие на основната скала (средно 15-20%). Преобладаващата част от съобществата имат вторичен произход и са възникнали на мястото на унищожени ксеротермни дъбови гори и храсталаци на келяв габър и мъждрян. Фитоценозите са с отворена до полу-отворена хоризонтална структура с общо проективно покритие 30-90%, а основни

ценообразуватели са *Artemisia alba*, *Satureja montana* subsp. *kitaibelii*, *Chrysopogon gryllus*, *Dichanthium ischaetum*, *Stipa* spp., *Festuca dalmatica*. От синтаксономична гледна точка растителността се класифицира към съюз *Saturejion montanae* на клас *Festuco-Brometea*. Основните застрашаващи фактори, които оказват негативно въздействие върху местообитанието са преустановяването на пашата, рудерализацията, навлизането на инвазивни видове и процесите на охраствяване.

Съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС „ГИС слоеве” в обхвата на находище „Чиирите” местообитанието е картирано с общо 8 полигона в различни негови части, като в най-големия от тях с площ 23,8 ха попадат изцяло 4 сонд. площадки и две канали. При теренното посещение на тези изработки и териториите около тях местообитанието не е установено – една част от тях попадат в плътни обраствания от орлова папрат, а останалата част се разполагат в тревни съобщества, които не могат да се идентифицират като местообитание 62А0, тъй като не отговарят на екологичните критерии за това (видов състав, разположение и др.). Повече данни в това отношение са предоставени в подточка 4.3.1 и справката дадена като *Приложение 3.1* към доклада. Другия най-близък полигон картиран като местообитание 62А0 е отдалечен на над 0,5 км от най-близките изработки и предвид локалния характер на очакваните въздействия само в техния обхват и в непосредствено съседство няма да бъде засегнат от дейностите по търсене и проучване в площ „Чиирите”. Предвид това не се очакват въздействия върху този хабитат в ЗЗ „Родопи-Източни”.

Таблица № 5.11

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 62А0			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **62D0 Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества.**

Субалпийски тревни съобщества развити върху кристалинни скали и други бедни на калций субстрати или декалцифицирани почви във високите планини от 1600 до 2500 м н.в. Съобществата са доминирани от видовете *Festuca paniculata*, *Festuca valida*, *Festuca balcanica* ssp. *balcanica*, *Poa violacea* (*Bellardiochloa violacea*). Съгласно предоставените ГИС данни от МОСВ/ИАОС местообитанието е отдалечено на 60 км югозападно от контура (по границата с Гърция) и съответно няма как да бъде засегнато. Местообитанието е налично в предоставените слоеве за BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като съгласно него площ „Чиирите” остава извън единствения УТМ квадрат 10x10 km, в който хабитата е застъпен, и който също е при границата с Гърция.

Таблица № 5.12

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 62D0			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **6510 Низинни сенокосни ливади.**

Природното местообитание е представено от вторични по произход мезофилни тревни съобщества, доминирани от житни треви като *Arrhenatherum elatius*, *Festuca pratensis*, *Alopecurus pratensis*, *Deschampsia caespitosa*, *Agrostis stolonifera*, *Poa sylvicola* и др. Развиват се върху мощни почви по крайречни тераси и понижения на релефа. Терените обикновено са заравнени, което благоприятства задържането на вода в субстрата. Имат богат видов състав и се ползват сенокосно, като се правят 1-2 откоса годишно. Освен споменатите доминанти, други типични видове за местообитанието са *Poa pratensis*, *P. sylvicola*, *Elymus repens*, *Alopecurus rendlei*, *Anthoxanthum odoratum*, *Centaurea jacea*, *Cirsium canum*, *Crepis biennis*, *Daucus carota*, *Filipendula vulgaris*, *Holcus lanatus*, *Knautia arvensis*, *Lathyrus pratensis*, *Leucanthemum vulgare*, *Lotus corniculatus*, *Lychnis flos-cuculi*, *Prunella vulgaris*, *Rhinanthus minor*, *R. rumelicus*, *Ranunculus acris*, *Stellaria graminea*, *Tragopogon pratensis*, *Trifolium campestre*, *T. dubium*, *T. hybridum*, *T. pratense*, *T. repens*, *Trisetum flavescens* и др. Природното местообитание е разпространено в страната основно докъм 800 (1000) m н.в. и обикновено отделните му находища не заемат големи площи. Сенокосният режим на ползване влияе върху видовия състав и е от основно значение за формирането и поддържането на структурата и функциите на местообитанието. Често пъти ползването на растителността е комбинирано (паша след окосяване) или само пасищно, което също силно влияе върху видовия състав на фитоценозите (Цонев, Русакова 2015, в ЧК на РБ). Неголеми полигони с местообитанието са представени разпръснато най-вече в нейната южна част. Най-близкия полигон съгласно предоставените ГИС данни от МОСВ/ИАОС отстои на 5,4 км южно от контура на площта и съответно няма как да бъде засегнат. Местообитанието е налично в предоставените слоеве за BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като съгласно него е застъпено в голяма част от зоната, но площ „Чиирите” остава извън UTM квадратите 10x10 km, в които е представено.

Таблица № 5.13

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 6510			
Въздействие (степен)	Параметри		
	<i>Обща площ</i>	<i>Качество</i>	<i>Б.перспективи</i>
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **6520 Планински сенокосни ливади.**

Богати на видове мезофилни сенокосни ливади от планинския пояс най-вече над 1000 м н.в., обикновено доминирани от *Agrostis capillaris*, *Festuca rubra* agg., *F. pratensis*, *Cynosurus cristatus* и развиващи се при сравнително постоянна почвена и въздушна влажност. Растения: *Agrostis capillaris*, *Festuca rubra* agg., *F. pratensis*, *Nardus stricta*, *Phleum pratense*, *Alopecurus pratensis*, *Holcus lanatus*, *Agrostis canina*, *Briza media*, *Trifolium repens*, *T. pratense* и редица други. Най-близкия полигон съгласно предоставените ГИС данни от МОСВ/ИАОС отстои на над 21 км южно от контура на площта и съответно няма как да бъде засегнат. Местообитанието е налично в предоставените слоеве за BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, но площ „Чиирите” остава извън UTM квадратите 10x10 km, в които е представено.

Таблица № 5.14

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 6520			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове.

Растителност по пукнатините на голите, често отвесни варовикови скали в предпланините и планините, отнасяща се към клас *Aspleniatea trichomanis*, разред *Potentilletalia caulescentis* и съюз *Ramondion nathaliae*. Характеризира се с голямо локално разнообразие и с участие на многобройни ендемични растителни видове. Такива скали при теренното проучване не са установени в обхвата или близост до предвидените с ЦРП изработки, като известните полигони са достатъчно отдалечени, за да бъдат засегнати. Местообитанието е налично в предоставените слоеве за BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като съгласно него площ „Чиирите” остава извън всички UTM квадрати 10x10 km, в които хабитата е застъпен. Най-близкия полигон съгласно предоставените ГИС данни от МОСВ/ИАОС отстои на 6,5 км източно от контура на площта.

Таблица № 5.15

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 8210			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове.

Растителност по пукнатините на силикатните скали в планините, отнасяща се към съюз *Silenion lerchenfeldianae* и разред *Androsacetalia vandellii*. Растителността по гранитните скални комплекси варира главно в зависимост от изложението. Тя е съставена от отворени скални групировки с разнообразен флористичен състав. Такива скали при теренното проучване не са установени в обхвата или близост до предвидените с ЦРП изработки, като известните полигони са достатъчно отдалечени, за да бъдат засегнати. Местообитанието е налично в предоставените слоеве за BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като площ „Чиирите” също попада в един от UTM квадратите 10x10 km, в които е представено. Най-близките полигони с този тип хабитат съгласно предоставените ГИС данни от МОСВ/ИАОС отстоят съответно на 1,65 км и 1,9 км северно от контура на площта и остават извън обхвата на възможните въздействия разгледани в подточка 1.4.8 и т.3.

Таблица № 5.16

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 8220			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*.**

Пионерни съобщества от съюзите *Sedo-Scleranthion* и *Sedo albi-Veronicion dillenii*, колонизиращи повърхността на сухи силикатни, голи, вътрешни - извън крайбрежието - скали в равнинните, хълмистите и планинските райони до 1000 м н.в. Съобществата са отворени и се доминират от лишеи, мъхове и представители на сем. Crassulaceae. Такива скали при теренното проучване не са установени в обхвата или близост до предвидените с ЦРП изработки, като известните полигони са достатъчно отдалечени, за да бъдат засегнати. Местообитанието е налично в предоставените слоеве за BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като площ „Чиирите” също попада в един от UTM квадратите 10x10 km, в които е представено. Най-близкия полигон съгласно предоставените ГИС данни от МОСВ/ИАОС отстои на 1,75 км източно от контура на площта и остава извън обхвата на възможните въздействия разгледани в подточка 1.4.8 и т.3.

Таблица № 5.17

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 8230			
Въздействие (степен)	Параметри		
	<i>Обща площ</i>	<i>Качество</i>	<i>Б.перспективи</i>
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **8310 Неблагоустроени пещери.**

Пещери, които не са благоустроени и достъпни за широката публика, включително техните водни тела, обитавани от тясно специализирани, приоритетни за опазване или ендемични видове. Местообитанието е налично в предоставените слоеве за BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като площ „Чиирите” също попада в един от UTM квадратите 10x10 km, в които е представено. Съгласно предоставените ГИС данни от МОСВ/ИАОС най-близката пещера отстои на 3,1 км от външния контур на проучвателната площ и предвид предвижданата максимална дълбочина на сондажите от 400 л.м. под различни ъгли (за площадка PR_KTDDH024) не може да бъде засегната – въздействието върху геоложката основа ще се ограничи само в обхвата на самата площ отредена за проучване.

Таблица № 5.18

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 8310			
Въздействие (степен)	Параметри		
	<i>Обща площ</i>	<i>Качество</i>	<i>Б.перспективи</i>
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*.**

Мезофилни букови гори, развиващи се на неутрални или близки до неутралните почви на надморска височина от около 800 до около 1800 (2100) м и при типичен планински климат. Характеризират се с по-богат и по-разнообразен видов състав в т.ч. и редица бореални и средноевропейски видове, което ги прави сходни със средноевропейските букови гори. В по-високите части на планините букът образува смесени насаждения с *Abies alba* и *Picea abies*. Гори с участието на бук при теренното

проучване не са установени в обхвата или близост до предвидените с ЦРП изработки, като известните полигони са достатъчно отдалечени, за да бъдат засегнати – надморската височина в обхвата на проучвателната територия е под 800 м (средно между 550-700 м н.в.). Местообитанието е налично в предоставените слоеве за BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като съгласно него площ „Чиирите” остава извън двата UTM квадрата 10x10 км, в които хабитата е застъпен. Съгласно предоставените ГИС данни от МОСВ/ИАОС всички полигони на местообитанието са съсредоточени в близост до границата с Гърция като най-близкия отстои на над 25 км южно от контура на площта.

Таблица № 5.19

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 9130			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **9150 Термофилни букови гори (Cephalanthero Fagion).**

Ксеротермофилни гори, развиващи се върху варовити, често плитки почви. Основен дървесен вид е обикновеният бук (*Fagus sylvatica ssp. moesiaca* и *Fagus sylvatica ssp. sylvatica*). В състава на дървесния етаж често участват *Tilia tomentosa*, *T. cordata*, *Carpinus betulus* и *C.orientalis*. Към това местообитание се отнасят и реликтните гори с участие на *Pinus nigra*. Храстовият етаж е изграден от *Acer campestre*, *Ligustrum vulgare*, *Cornus mas* и *Fraxinus ornus*. В тревният етаж участват видове, характерни за термофилните дъбови гори - *Physospermum cornubiense*, *Brachypodium pinnatum*, *Mycelis muralis*, *Lathyrus niger* и др. Специфично е и участието на видове от сем. Orchidaceae (*Cephalanthera spp.*, *Neottia nidus-avis*, *Orchis pallens*, *Epipactis spp.*, *Dactylorhiza cordigera*). Известни за територията на България са две асоциации от съюз *Cephalanthero-Fagion*. Буковите гори от асоциация *Tilio tomentosae-Fagetum sylvaticae* имат фрагментарно разпространение сред гори и храсталаци с участие на дъбове, келяв габър и сребролистна липа с надморска височина 150–900 м в Североизточна България, Витоша, Източен Предбалкан и Стара планина. Калцифилните гори от обикновен бук, отнасящи се към асоциация *Galio pseudarsistati-Fagetum sylvaticae*, са разпространени предимно в Западна и Централна България. Характерна особеност е наличието на сравнително добре развит храстов етаж и участието на видове, типични за термофилни дъбови гори от съюз *Quercion frainetto*.

Местообитанието е налично в предоставените слоеве за BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като съгласно него площ „Чиирите” остава извън всички UTM квадрати 10x10 км, в които хабитата е застъпен. Съгласно предоставените ГИС данни от МОСВ/ИАОС най-близкия полигон на хабитата отстои на над 2,5 км южно от контура на площта и остава извън обхвата на възможните въздействия разгледани в подточка 1.4.8 и т.3.

Таблица № 5.20

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 9150			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **9170 Дъбово-габърски гори от типа *Galio Carpinetum*.**

Смесени мезофилни гори с преобладаване на *Quercus petraea* agg. (вкл. *Quercus dalechampii*) и *Carpinus betulus* и с участието на *Fagus sylvatica*, *Tilia cordata*, *T. platyphyllos* и др., и по-рядко *Quercus cerris* и *Q. frainetto*. В тревния етаж най-често преобладават *Cardamine bulbifera*, *Festuca heterophylla*, *Melica uniflora*, *Galium odoratum* и *Mercurialis perennis*. Формирани са на границата между нископланинския район на смесените широколистни гори и пояса на горуните, буковите и иглолистните гори при надморска височина над 500 м. Имат тясна връзка с мезофилните букови гори. Характерно е развитието на пролетен тревен синузид. Различават се от панонските гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus* (91G0*) чрез преобладаващо участие на планински и европейски флорни елементи.

При теренното проучване в обхвата на площ „Чиирите” беше установено, че в района на много от изработките са застъпени гори формирани основно от зимен дъб (*Quercus petraea* agg.) и келяв габър (*Carpinus orientalis*), които въпреки че не са от най-представителните за местообитание 9170 (предвид участието на келяв габър, а не на обикновен и отсъствието на липи, бук, цер и т.н.) могат да бъдат отнесени към този тип хабитат. Това се потвърждава и от таксационните характеристики на горските подотдели, в които се разполагат съответните изработки (тези данни са представени в последната колона на справката в Приложение 3.1 към доклада). Както вече беше посочено в подточка 4.3.2.1 в такива картирани гори (съгласно слоевете представени от МОСВ/ИАОС) се разполагат изцяло 11 сондажни площадки, две попадат частично, като е предвидена и една изцяло нова канава (т.е. не се разполага по нерекултивирани трасета на стари изработки от минали геоложки проучвания, каквито не се отчитат при настоящата оценка). Три от площадките са картирани в полигони на местообитание с код 91M0, но в техния обхват също е застъпено местообитание с код 9170. Тъй като те попадат извън картираните площи на местообитанието в зоната не следва да се вземат предвид при изчисляване на потенциално засегнатата площ от хабитата, тъй като преди това следва да се идентифицира точната площ на тези полигони, която впоследствие да се добави към настоящата обща площ на местообитанието от 41660 дка. На тази база е възприето, че за изработки в обхвата на картираните полигони на местообитанието ще са необходими общо 1,80 дка или кръгло 2,0 дка предвид евентуалната необходимост от допълнително прокопаване на някои от канавите. Следва да се отчете, че от тази площ не са изключени терените в площадките, през които преминават съществуващи горски пътища (без дървесна покривка в обхвата), както и някои площадки с лошо състояние на хабитата в техния обхват (текущи горскостопански дейности, само храстова растителност и др.), т.е. взет е предвид възможно най-лошият сценарий по отношение потенциалните преки и косвени въздействия върху хабитата. При това положение тези въздействия ще са съсредоточени кръгло върху едва 0,005% от площта на местообитанието в зоната, което е пренебрежимо малък процент (многократно под 1%), който не може да окаже каквото и да било влияние върху настоящата структура и функции на хабитата, още по-малко да представлява заплаха за промяна на степента му на съхранение и др. Практически площта остава почти без промяна. Отделно въздействията ще са разсъсредоточени временно в обхвата на отделните площадки (които са сравнително отдалечени една от друга) само в периода на подготовка. Малката площ на отделните площадки (144 м²) и разстоянията между тях предопределя липсата на вероятност за каквото и да било фрагментация на местообитанието. При предвидената биологична рекултивация (задължително подлежаща на съгласуване с

ИАГ) въздействията са изцяло обратими, като там където се налага отстраняване на дървета, впоследствие ще бъдат подменени издънкови с такива със семенен произход. Тук е необходимо да се посочи също, че всички горскостопански подотдели, в които са заложили изработки, съгласно ЛУП на ДГС Ивайловград са предвидени за превръщане от издънкови в семенни насаждения. В някои от участъците в настоящия момент се извеждат възобновителни сечи, като при нашето посещение в участъците с изработки КТДР011, КТТН007 и РР_КТДН028 извеждането на възобновителни сечи беше вече започнало. В този аспект, необходимостта от отстраняване на отделни издънкови дървета в обхвата на някои от площадките не противоречи на предвижданията на ЛУП, който е съгласуван с Решение № 08-ОС/2014 г. и Решение № 23-ОС/2019 г. на МОСВ по отношение на съвместимостта му с Натура 2000. При това положение очакваната степен на въздействие от реализацията на дейностите по търсене и проучване съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.21

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 9170			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	1, 3	1	0

Състоянието на местообитанието в ЗЗ „Родопи-Източни” съгласно доклада към проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) по всички критерии е определено като благоприятно, съответно и общата оценка за състоянието на местообитанието е благоприятна. При евентуалното определяне на „Специфични и подробни природозащитни цели на опазване” в ЗЗ целта за конкретния хабитат следва да е насочена към поддържане на това състояние. Предвид очаквания обхват и степен на въздействия на дейностите по търсене и проучване в площ „Чиирите” състоянието на хабитат 9170 не може да се засегне в степен, така че да премине в някое от по-долните нива в ЗЗ „Родопи-Източни” („неблагоприятно-незадоволително” или „неблагоприятно-лошо”).

• **91АА* Източни гори от космат дъб.**

Светли дъбови гори, доминирани от *Quercus pubescens*, на каменисти места с разнообразна скална основа (варовици и силикати). Често заедно с косматия дъб могат да съдоминират и други дървесни видове с подобна екология - *Quercus virgiliana*, *Carpinus orientalis*, *Fraxinus ornus*. Срещат се в условията на преходно-континентален, преходно-средиземноморски и евксински климат. Видовият им състав е много богат, често включва топлолюбиви средиземноморски елементи. Въпреки че в района на много от предвидените изработки в обхвата на площ „Чиирите” са разпространени дъбови гори с изразено в различна степен участие (на места и съдоминиране) на келяв габър (*Carpinus orientalis*) и мъждрян (*Fraxinus ornus*), тези гори не могат да бъдат отнесени към хабитат 91АА*, тъй като основния формиращ вид е зимен дъб (*Quercus petraea*), като повече данни са изнесени при предходния хабитат и в подточка 4.3.1.

Местообитанието е налично в предоставените слоеве за BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като съгласно него е представено в почти всички UTM квадрати 10x10 км в обхвата на ЗЗ, като площ „Чиирите” попада в един от

тях. Съгласно предоставените ГИС данни от МОСВ/ИАОС няколко полигона попадат в проучвателната площ, но предвидените изработки остават изцяло извън тях - най-близкия полигон на хабитата отстои на 60 м източно от най-източната част на канава KTTR006 и на 150 м източно от сондажна площадка KTDP015, поради което не се очаква да бъде повлиян от дейностите предвид обхвата на възможните въздействия разгледани в подточка 1.4.8 и т.3 (потенциалните косвени въздействия в резултат от запрашаване и риск от аварии с ГСМ ще са на площадката и в непосредствена близост до нея). За транспортен достъп до част от площадките ще се ползва сравнително широк съществуващия горски път преминаващ по източната граница на полигона с местообитанието, но оставащ изцяло извън него. Пътят се използва постоянно за горскостопански цели. Освен това съгласно таксационната характеристика на горския подотдел, в който попада полигона (по лесоустройствения проект на ДГС-Ивайловград) в първия етаж са разпространени зимен дъб/благун/космат дъб/мъждрян/келяв габър в съотношение 5/2/1/1/1, т.е. участieto на косматия дъб е слабо застъпено (10%), а доминиращия вид е зимен дъб (50%), поради което тук най-вероятно не е представено този тип местообитание (в него доминирането на космат дъб е определящо, а наличието на з.дъб не е характерно – обикновено участват благун, цер и виргилиев).

Таблица № 5.22

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 91АА*			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

- **91ЕО* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).**

Крайречни гори в низините и планините. Развиват се на богати алувиални почви, периодично наводнявани от сезонното прииждане на реките. В обхвата на площ „Чиирите” няма такива реки и съответно местообитанието отсъства. Най-близкия речен участък с хабитата съгласно предоставените „ГИС данни” от МОСВ/ИАОС отстои на 4,1 км западно от контура на площта и съвпада с местоположението на водното тяло с код BG3AR100R007 (Кулиджийска река), което няма как да бъде засегнато. Местообитанието е налично и в предоставените пространствени данни (.shp формат) за 33 BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като разглежданата площ попада в един от UTM квадратите 10x10 км, в който е застъпено (в западната част на квадрата е споменатия речен участък).

Таблица № 5.23

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 91АА*			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

- **91М0 Балкано-панонски церово-горунови гори.**

Субконтинентални ксеротермни дъбови гори, доминирани основно от *Quercus cerris* и *Q. frainetto*. В предпланините участва и *Q. petraea agg.*, а в Странджа – *Q. polycarpa*. Формират ксеротермния дъбов пояс между 150-600 (800) м в цялата страна.

Срещат се на сухи, но сравнително богати сиви горски и канелени почви. Флористичният им състав е разнообразен и зависи от екологичните условия. Условно могат да бъдат разделени на три групи:

А) Континентални смесени дъбови гори – срещат се по местата с континентален и преходно-континентален климат.

Б) Субсредиземноморски смесени дъбови гори – те са разпространени в южните части на страната и в състава им участват много средиземноморски елементи.

В) Евксински гори на *Quercus polycarpa* – разпространени са само в Странджа и Източна Стара планина. В състава им участват много вечнозелени видове.

Въпреки че в района на много от предвидените изработки в обхвата на площ „Чиирите” са разпространени дъбови гори, при нито една от тях тези гори не могат да бъдат отнесени към хабитат 91M0, тъй като основния формиращ вид е зимен дъб (*Quercus petraea*), като в по-малка или по-голяма степен участва келяв габър (*Carpinus orientalis*), в т.ч. и като съдоминант. Това се отнася и за площадки PR_ZDDH032, PR_ZDDH032 и канава PR_ZDTR022, които съгласно предоставените „ГИС данни” от МОСВ/ИАОС попадат именно в това местообитание, но характеристиките на горската и горско-храстовата растителност при тях не отговарят на условията за него. Това е установено, както при проведеното теренно проучване на място, така и при анализа на таксационните характеристики на отделите/подотделите от горския фонд, в които попадат изработките. От доминантните видове характерни за местообитанието един брой цер е установен само в близост до площадка PR_ZDDH031, а останалият вид дъб, който се среща в района е зимен (*Quercus petraea*), както в обхвата на част от площадките, така и в близост (вж. приложената справка с данни от теренното проучване и таксационни характеристики – Прил. 3.1). Данни в това отношение са изнесени също в т. 4.3.1. Предвид това е прието, че този тип местообитание няма да бъде засегнато от дейностите по търсене и проучване.

Таблица № 5.24

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 91M0			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• 91W0 Мизийски букови гори.

Чисти и смесени широколистни гори с основен едификатор обикновен бук (*Fagus sylvatica* ssp. *moesiaca* и ssp. *sylvatica*). Срещат се предимно в предпланините, ниските планини и долните части на високите планини в диапазона от 100 до 1000 (1300) м н. в. Мизийските букови гори са термофилни с участие на видове от съседно разположените дъбови, липови, габъррови и др. широколистни гори. Гори с участието на бук при теренното проучване не са установени в обхвата или близост до предвидените с ЦРП изработки, като известните полигони са достатъчно отдалечени, за да бъдат засегнати. Местообитанието е налично в предоставените слоеве за BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като съгласно него е представено в голяма част от UTM квадратите 10x10 км в обхвата на 33, като площ „Чиирите” попада в един от тях. Съгласно предоставените ГИС данни от МОСВ/ИАОС в южната част на площта на разстояние 150 м западно от площадка PR_KTDDH024 се разполага полигон с площ 3,48 ха на това местообитание, който остава достатъчно отдалечен, както от споменатата площадка, която е най-крайна в източна посока от всички, така и от

останалите. При теренното проучване мястото с полигона не е посещавано, но както беше споменато в останалите проучени площи бук не е установен никъде. Съгласно картирането от 2012 г. полигоните с това местообитание в ЗЗ са разположени най-вече в района в близост до границата с Гърция.

Таблица № 5.25

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 91W0			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba*.**

Крайречни горски съобщества в средиземноморския басейн, доминирани от *Salix alba*, *Salix fragilis*, *Populus alba*, *Populus nigra*. Аналогично и като при местообитание 91E0 поради липсата на реки в обхвата на площ „Чиирите” местообитанието тук отсъства. Най-близкия речен участък с хабитата съгласно предоставените „ГИС данни” от МОСВ/ИАОС отстои на над 20 км южно от контура на площта. Местообитанието е налично и в предоставените пространствени данни (.shp формат) за ЗЗ BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като разглежданата площ е извън един от двата UTM квадрата 10x10 км, в които местообитанието е отчетено.

Таблица № 5.26

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 92A0			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **92C0 Гори от източен чинар (*Platanus orientalis*).**

Гори, които в по-голямата си част са крайречни, доминирани от *Platanus orientalis*, принадлежащи към съюза *Platanion orientalis*. Заемат нестабилните алувиални наслаги на големите реки, чакълестите или пясъчните наноси от постоянните или временните поречия и особено най-ниските части на стръмните, сенчести проломи, където се намират богати на видове съобщества. Аналогично и като при местообитания 91E0 и 92A0 поради липсата на реки в обхвата на площ „Чиирите” местообитанието тук отсъства и няма как да бъде засегнато. Местообитанието е налично в предоставените пространствени данни (.shp формат) за ЗЗ BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като разглежданата площ е извън един от трите UTM квадрата 10x10 км, в които местообитанието е отчетено. Най-близкия участък с хабитата съгласно предоставените „ГИС данни” от МОСВ/ИАОС отстои на над 4,5 км в източна посока от проучвателната площ.

Таблица № 5.27

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 92C0			
Въздействие (степен)	Параметри		
	Обща площ	Качество	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **92D0 Южни крайречни галерии и храсталаци (*Nerio-Tamaricetea* и *Securinegion tinctoriae*).**

Крайречни съобщества на *Tamarix ramosissima* и *Tamarix tetrandra* под формата на галерии и храсталаци край постоянни или временни течения и влажни места. Обитават предимно най-широките части на речните долини с чакълести, пясъчни и глинести наноси. Срещат се на отделни петна между крайречната дървесна растителност и имат произведен характер – възникнали са на мястото на унищожени гори от бяла върба (*Saliceta albae*), крехка върба (*Saliceta fragilis*), черна топола (*Populeta nigrae*) и бяла топола (*Populeta albae*). Аналогично на предходните три местообитания поради липсата на реки в обхвата на площ „Чиирите” и в съседство местообитанието в района отсъства и няма как да бъде засегнато.

Таблица № 5.28

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 92D0			
Въздействие (степен)	Параметри		
	<i>Обща площ</i>	<i>Качество</i>	<i>Б.перспективи</i>
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

• **9530* Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор.**

Ксерофитни и мезоксерофитни гори, доминирани от *Pinus nigra ssp. pallasiana*, срещащи се главно върху варовикови почви. Характерни са за ксеротермни местообитания до 1300 м н.в. На по-малка надморска височина в южните райони на България в състава им влизат видове като *Juniperus oxycedrus*, *Genista rumelica* и др. Гори с участието на черен бор при теренното проучване не са установени в обхвата или близост до предвидените с ЦРП изработки, като известните полигони са достатъчно отдалечени, за да бъдат засегнати. Някои от изработките попадат в съобщества, в които участва бял бор (*Pinus sylvestris*). Местообитанието е налично в предоставените пространствени данни (.shp формат) за 33 BG0001032 от последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО, като разглежданата площ е извън UTM квадратите 10x10 км, в които местообитанието е отчетено в 33 (повечето). Най-близкия полигон с хабитата съгласно предоставените „ГИС данни” от МОСВ/ИАОС отстои на над 4,0 км в южна посока от проучвателната площ.

Таблица № 5.29

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху местообитание 9530*			
Въздействие (степен)	Параметри		
	<i>Обща площ</i>	<i>Качество</i>	<i>Б.перспективи</i>
Нулева алтернатива	0	0	0
ЦРП	0	0	0

5.1.2 Очаквани влияния и степен на въздействие върху безгръбначните животни предмет на опазване в 33 „Родопи - Източни”.

За Защитена зона BG 0001032 „Родопи-Източни” са описани 15 вида безгръбначни животни включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение II на Директива 92/43. Това са:

- 1) **1093*. Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*).** Обитава непресъхващи потоци, ручеи и теченията на реките в планинските райони. В стандартния формуляр на 33 „Родопи-Източни” е отчетено, че видът е рядък в зоната (кат. R) като не са предоставени данни за числеността на популацията в нея. Сравнително широко разпространен вид в горните и средните течения на реките и малките планински потоци, предимно в Югозападна България, Западни Родопи, Западна Стара планина, Централен Балкан и Средна гора, като според някои източници в Източни Родопи изцяло отсъства. Както в обхвата на проучвателна площ „Чиирите”, така и в близост до нея отсъстват постоянни водни течения и други подобни с достатъчно наличие на целогодишни водни количества за вида – представени са предимно сухи дерета, в които по-съществен отток с временен характер се формира основно в резултат на обилни валежи и топене на снеговете, най-вече през пролетта и есента. Съответно липсват подходящи местообитания на вида в близост до предвидените изработки, в рамките на които се очаква да са съсредоточени основните въздействия от дейностите по търсене и проучване – най-близките такива са в обхвата на р. Арда (код на водното тяло BG3AR100R006), която протича на 3,7 северно по права въздушна линия от северния контур на площта, като този участък от реката е включен и в единствения UTM квадрат 10x10 км, в който видът е представен в 33 при последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО. Съгласно предоставените слоеве от МОСВ/ИАОС в района на находището липсват регистрации на този вид. Предвид това видът в 33 и неговото природозащитно състояние (ПС) не могат да бъдат повлияни – очакваната степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).
- 2) **1032. Бисерна мида (*Unio crassus*).** Предпочита реки и потоци с наличие на постоянно чиста течаща вода, високо съдържание на кислород и пясъчно-чакълесто дъно. Видът е широко разпространен в България: в р. Дунав и предимно в средните течения на вътрешните реки от трите водосборни басейна в страната - Дунавския, Черноморския и Егейския. Среща се от 0 до 930 m надморска височина, като предпочита тинесто-глинесто или тинесто-чакълесто/пясъчно дъно. В стандартния формуляр на 33 „Родопи-Източни” е отчетено, че видът е рядък в зоната (кат. R) като числеността на популацията му в нея възлиза на 49425850 индивида. Както в обхвата на проучвателна площ „Чиирите”, така и в близост до нея отсъстват постоянни водни течения и други подобни с достатъчно наличие на целогодишни водни количества за вида – представени са предимно сухи дерета, в които по-съществен отток с временен характер се формира основно в резултат на валежи и топене на снеговете най-вече през пролетта и есента. Съответно липсват подходящи местообитания на вида в близост до предвидените изработки, в рамките на които се очаква да са съсредоточени основните въздействия от дейностите по търсене и проучване. Най-близките такива са в обхвата на р. Арда (код на водното тяло BG3AR100R006), която протича на 3,7 северно по права въздушна линия от северния контур на площта, като този участък от реката е включен и в един от всички UTM квадрати 10x10 км, в които видът е представен в 33 при последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО. Съгласно предоставените слоеве от МОСВ/ИАОС в района на находището липсват регистрации на този вид. Предвид това видът в 33 и неговото природозащитно състояние (ПС) не могат да бъдат повлияни – очакваната степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 3) **4045. Ценагрион, Ручейно пъстриче (*Coenagrion ornatum*)**. Този вид водно конче обитава бавно течащи водоеми. Ларвата му е лимнофилна, фитофилна и се среща в обраслите с подводна плаваща растителност постоянни водоеми. Предпочита места във водоеми, където става втока и оттока на водата с ширина до 2 м и дълбочина до 1 м. Възрастната форма предпочита слънчеви участъци с буйна водна и крайбрежна растителност. В стандартния формуляр на 33 „Родопи-Източни” е отчетено, че видът е рядък в зоната (кат. R) като в нея е представен в едно находище. При теренното проучване в посетените места не е установен. Както в обхвата на проучвателна площ „Чиирите”, така и в съседство с нея отсъстват водни местообитания с представените характеристики – съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС слоеве по-значими такива за вида са представени в района на р. Арда, която протича на 3,7 северно по права въздушна линия от северния контур на площта. Както в нейния обхват, така и в близост липсват данни за регистрации на вида, както и места за извършване на мониторинг към НСМСБР и такива, за които има данни от изпълнени проекти. Площта остава извън UTM квадратите 10x10 км, в които видът е представен в 33 при последното докладване по чл.17 на Дир.92/43/ЕИО. Предвид това видът в 33 и неговото природозащитно състояние (ПС) не се очаква да бъдат повлияни – очакваната степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).
- 4) **4053. Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*)**. Широко разпространен у нас късокрил късопипален скакалец, който присъства с две екологични форми – западна (в планините и предпланините на западна и централна България) и източна (в низините и предпланините на източна България). Западната форма обитава отворени каменисти, основно карбонатни, терени над 700-800 м надморска височина, а източната се среща в сухи тревисти, тревисто-храстови и разреждени горски местообитания до 700 м надморска височина. Предвид средната надморска височина в обхвата на площ „Чиирите” (средно между 550-700 м н.в.) територията попада на горната граница на разпространение на източната форма. В Източна България (в т.ч. в Източни Родопи) *P. caloptenoides* обитава низинния и хълмист пояс, като по склоновете на планините се изкачва до около 600-700 м н.в. (в зависимост от географската ширина и климатичните особености на района). Въпреки че тук той също предпочита сухи каменисти места (често на варовикова основа), разпространението му не е така силно обвързано с оголени каменисти места, а се определя от разпространението на ксеротермните дъбови гори, каквито са застъпени и в обхвата на находището. Тук видът е силно зависим от климатичните особености на хабитатите и при условията на най-силно влияние на Средиземноморския климат и Черно море, се среща в голяма численост в мезоксерофитни условия, както в открити, така и в частично закрити местообитания в рамките на разредените дъбови гори. Източната популация на вида, за разлика от западната, е значително по-толерантна към антропогенно влияние и дори частично навлиза в обработваеми площи, пасища и др. Съответно в стандартния формуляр на 33 „Родопи-Източни” е отчетено, че видът е типичен за зоната (кат. C) като в нея е представен в 15 находища (т.е. известни са 15 регистрации). Съгласно данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) общата площ на потенциалните местообитания на вида в зоната възлиза на 112625,13 ха (или 1 126 251, 3 дка), а на тези с най-подходящи условия за вида на 23085.50 ха. Ефективно заетите местообитания са 2559.68 ха. Като цяло част от изработките попадат в обхвата на

открити и частично закрити мезоксерофитни местообитания заобиколени от разредени дъбови гори, но над 700 м н.в. (в подножието на възвишението Каратепе, 775,2 м), вероятно поради което при картирането не са включени и в полигоните с потенциални местообитания на вида. Съгласно предоставените слоеве от МОСВ/ИАОС и данните от картирането 2012 г. само една площадка е в обхвата на картирани потенциални местообитания на вида - CHEDP009 с площ от 144 м², както и задната част на канава PR_CHETR016 – с дължина около 100 м и пропорционална площ 300 м². Също е необходимо да се отчете, че през централната част на площадката преминава участък от оголен полски път (без растителност в тази част), а канавата е по останки от стари изработки от предходни геоложки проучвания, като пробонабирането в нейния обхват ще е изцяло ръчно. Дори и без отчитане на тези подробности, ако се вземе предвид максимално усвоена площ кръгло възлизаща на 500 м² (или 0,5) дка, това представлява пренебрежимо малък процент от общата площ на потенциалното местообитание на вида в зоната (0,00004%), временното усвояване на който не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие. Освен това всички изработки са извън картирани оптимални и ефективно заети местообитания на вида – най-близките регистрации съгласно предоставените слоеве са на между 0,6 и 1,1 км по права въздушна линия от източния контур на находището и още по отдалечени от съответните изработки. При теренното проучване видът не е отчетен. Предвид това могат да се очакват незначителни потенциални негативни въздействия само в обхвата на посочените по-горе две изработки (които до голяма степен вече са антропогенно повлияни) върху пренебрежимо малък процент само по отношение на потенциалните местообитания на вида, извън оптимално пригодните и ефективно заетите, поради което практически видът в 33 и неговото ПС не се очаква да бъдат повлияни – очакваната цялостна степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 5) **1060. Лицена, Голяма огневка (*Lycaena dispar*).** Вид дребна дневна пеперуда. Видът е широко разпространен в страната, в низините и предпланините докъм 1000 м надморска височина. Предпочита припечни влажни местообитания (влажни ливади) на плътна почва, предимно в низините, обрасли с естествена ливадна растителност с участие на лапад (*Rumex spp.*). Поради това е най-често срещан в ливади в близост до езера, потоци, реки и др. източници на влага, каквито с постоянни водни количества в района на предвидените изработки в площ „Чиирите” отсъстват. При теренното проучване в района на посетените места не са регистрирани подходящи местообитания за вида дори с потенциален характер (мезофилни ливади и др.). Съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС данни няколко полигона с потенциални местообитания са картирани в периферни участъци в контура на проучвателната площ, но вероятно са определени на база само моделни данни, предвид че много от тях попадат в територии с плътни гори видно и от изображения в G.Earth. Освен това картираните местообитания в проучвателната площ са достатъчно отдалечени от всички предвидени изработки като остават извън обхвата на възможните въздействия от дейностите по търсене и проучване – сондажна площадка CHEDP009 отстои на 0,4 км източно по права въздушна линия от най-близкия полигон картиран като потенциално местообитание на вида. В района няма картирани друг тип местообитания (оптимални, ефективно заети и др.). При посещенията на място видът не е установен, като в откритите тревни площи с тревна растителност не е установено и участие на хранителна база

за ларвите на вида - различни видове лапад (*Rumex spp.*). Предвид това видът в 33 и неговото природозащитно състояние (ПС) не се очаква да бъдат повлияни – очакваната степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- б) **6199*. Четириточкова меча пеперуда (*Euplagia quadripunctaria*).** Едра (50–62 мм в размах) пеперуда с ярка характерна окраска. Широко разпространен в цялата страна от морското равнище до около 1600 м н.в., в единични случаи при миграция е регистриран и на 1900 м н.в. У нас е известна от множество находища, разпръснати из цялата страна. Местообитанията на вида включват широколистни дъбови или букови гори и дерета с леска в тях, сенчести и хладни речни долини, както и открити терени с храсти. В местообитанието е желателно да присъстват растителни видове от хранителната база на ларвите: *Taraxacum sp.* (глухарче), *Lamium sp.* (мъртва коприва), *Urtica sp.* (коприва), *Lonicera sp.* (орлов нокът), *Rubus idaeus* (малина), *Corylus avellana* (леска). На практика това са всякакъв тип широколистни гори и миграционните пътища между тях. Принципно в района на предвидените сондажни площадки и останалите изработки при проучването на място не са установени растителни видове от хранителния спектър на този вид, включително леска. Пеперудите се срещат от края на юни до началото на септември, поради което при теренното посещение видът не е установен (предвид периода на извършване). Първоначално не напускат местообитанието си и често могат да се наблюдават денем, докато се хранят по цветовете, обикновено през юли. През август видът мигрира (приема се за парамигрант) и тогава може да се установи в различни местообитания, като е активен предимно нощем и се привлича от изкуствена светлина. В стандартния формуляр на 33 „Родопи-Източни” е отчетено, че е типичен за зоната (кат. С) като популацията му в нея обхваща между 326977 и 625794 индивиди. Съгласно данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) общата площ на потенциалните местообитания на вида в зоната възлиза на 149 408.42 ха (1 494 084.20 дка), а на тези с най-подходящи условия за вида на 16 348.87 ха (163 488.70 дка). Установени са общо 145 геореферирани находища със средно обилие 20екз/ха. Състоянието на вида по всички критерии е определено на благоприятно, съответно и общата оценка за вида е благоприятна. По-голямата част от изработките попадат в картирани местообитания на вида, както следва:

- 17 сондажни площадки (KTDP008, KTDP007, KTDP006, KTDP015, PR_KTDDH020, KTDP009, KTDP010, PR_KTDDH027, CHEDP012, CHEDP009, PR_CHEDDH015, ZDDP028, ZDDP027, PR_ZDDH031, PR_ZDDH032, KTDP011 и PR_KTDDH023) с обща площ от 2865 м² (кръгло 3 дка) попадат в обхвата на картираните потенциални местообитания на вида;
- 17 канали (PR_KTTR020_1, PR_KTTR020_2, PR_KTTR023, PR_KTTR021, KTTR007, KTTR006, PR_KTTR035, PR_KTTR024, PR_KTTR037, PR_KTTR032, PR_KTTR031, PR_KTTR030, PR_KTTR028, PR_KTTR029, KTTR_003 и PR_ZDTR022) попадат изцяло в обхвата на картираните потенциални местообитания на вида и една частично (PR_CHETR016 в участък с дължина 167 м). От тях почти всички се намират по трасетата на нерекултивирани бразди от стари изработки в резултат на минали геоложки проучвания, поради което в техния обхват отсъстват условия за развитие на вида. Изключение правят само канава PR_KTTR024 и канава PR_ZDTR022 с обща площ от 890 м² (кръгло 1 дка).

ДОСВ на изменен ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите”, област Хасково върху ЗЗ „Родопи-Източни” и ЗЗ „Мост Арда”

- 4 сондажни площадки (PR_KTDDH022, PR_KTDDH026, PR_KTDDH028 и PR_KTDDH029) с обща площ от 570 м² (кръгло 0,6 дка) попадат изцяло в обхвата на полигон с оптимални условия на вида;

Съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС слоеве с данни в обхвата на площ „Чиирите”, както и в близост няма установени находища (регистрации на вида) – най-близките такива са в района на р. Арда на над 4 км по права въздушна линия в близост до гр. Маджарово. Както беше споменато и по-горе в района на предвидените изработки при теренното посещение на място не са установени растителни видове от хранителния спектър на вида. Предвид това очакваните въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на площи от картираните моделни местообитания на вида, както следва:

- ✓ 0,0002% от потенциалните местообитания на вида, временното усвояване на които не може да повлияе дори осезаемо ресурсите необходими за поддържане установената численост на популацията в зоната и другите ѝ характеристики.
- ✓ 0,0003% от оптималните местообитания на вида, временното усвояване на които не може да повлияе дори осезаемо ресурсите необходими за поддържане установената численост на популацията в зоната и другите ѝ характеристики;

Предвид, че няколко от проектните изработки попадат в картирани оптимални местообитания на вида в ЗЗ, очакваната степен на въздействие върху отделните му компоненти е представена в следващата таблица:

Таблица № 5.29

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>E. quadripunctaria</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции</i>	<i>Численост на поп.</i>	<i>Б.перспективи</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

Малката площ на отделните площадки, разстоянията между тях и екологията на вида предопределят липсата на вероятност за фрагментация на местообитанията му в ЗЗ. Природозащитното му състояние няма да бъде повлияно в негативен аспект – очакваната цялостна степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 7) **1088. Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*).** Сапроксилен вид, един от най-едрите бръмбари в България, който обикновено се развива в мъртвата дървесината на стари дъбови дървета и други широколистни видове. У нас е известен от широколистни гори (ясен (*Fraxinus*), бряст (*Ulmus*), върба (*Salix*) и много по-рядко кестен (*Castanea sativa*), бук (*Fagus sylvatica*) и бреза (*Betula*), като има изразено предпочитание към дъбовите (*Quercus* sp.), каквито принципно са широко застъпени и в площ „Чиирите”, както и в района на повечето от предвидените изработки. Както ларвата, така и възрастното са свързани с наличието на стари, загниващи, но все още живи дървета, като предпочитат такива, които са добре огрети от слънцето (Buse et al. 2007). Колонизираните дървета могат да бъдат идентифицирани по видими дупки, направени от ларвите на ствола или дебели клони (Müller 2001). Тези дупки могат да съществуват в продължение на много години или дори десетилетия: типични признаци за скорошна активност са дървеното „брашно“ и свежите дупки с червено

оцветени вътрешни страни (Buse et al. 2007). Такива по дърветата в обхвата на отделните изработки и в съседство при теренното проучване не бяха установени. Видът също не е отчетен в посетените места. В обхвата на потенциалните въздействия като цяло липсват загниващи дървета – повечето са с издънков произход, но здрави. В стандартния формуляр на защитената зона видът е отбелязан като рядък (кат. R) като популацията му в нея обхваща между 719443 и 1061539 индивиди. При усвояването на площите в обхвата на повечето от сондажните площадки в горски територии ще се наложи да бъдат отстранени отделни дъбови дървета (в т.ч. някъде габър и някои други), по които както беше споменато и по-горе характерни дупки от вида не са отчетени. Съгласно данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) общата площ на потенциалните местообитания на вида в зоната възлиза на 104966,72 ха (1 049 667,2 дка), а на тези с най-подходящи условия за вида на 84615,83 ха (846 158,30 дка). Има данни за установени общо 8 геореферирани находища, всички извън площ „Чиирите”, като най-близкото е на около 3 км северно от външния контур на площта. При картирането по горния проект състоянието на вида само по критерия за бъдещи перспективи е определено на неблагоприятно-незадоволително заради отчетената интензивност на пожарите, поради което и общата оценка на състоянието на вида е неблагоприятно-незадоволителна. По всички останали критерии вида е в благоприятно състояние. Част от изработките попадат в картирани местообитания на вида, както следва:

- 9 сондажни площадки (PR_KTDDH020, PR_KTDDH027, PR_KTDDH029, CHEDP012, CHEDP009, ZDDP028, ZDDP027, KTDP016 и KTDP011) с обща площ от 1556 м² (1,6 дка) попадат в обхвата на картираните потенциални местообитания на вида;
- 6 канали (KTTR_002, PR_KTTR029, PR_KTTR028, PR_KTTR031, PR_KTTR032 и PR_KTTR037) попадат изцяло или почти изцяло в обхвата на картираните потенциални местообитания на вида и 5 частично (PR_CHETR016, PR_KTTR030, KTTR007, PR_KTTR021 и PR_KTTR020_2). Всички се намират между дърветата по трасетата на нерекултивирани бразди от стари изработки в резултат на минали геоложки проучвания, поради което в техния обхват отсъстват дървета с условия за развитие на вида.
- 6 сондажни площадки (PR_ZDDH032, PR_ZDDH031, PR_KTDDH026, PR_KTDDH028, PR_KTDDH023 и PR_KTDDH022) с обща площ от 864 м² (0,9 дка) попадат изцяло в обхвата на полигон с подходящи/оптимални условия за вида без да се отчита, че през основната част на първите две площадки (PR_ZDDH032 и PR_ZDDH031) преминава сравнително широк горски път без растителност;
- 3 канали (PR_ZDTR022, PR_KTTR020_1 и PR_KTTR023) попадат изцяло в обхвата на картираните подходящи/оптимални местообитания на вида и 3 частично (KTTR007, PR_KTTR021 и PR_CHETR016). От тях само канава PR_ZDTR022 с площ от 603 м² (0,6 дка) не се разполага по трасетата на стари изработки от минали проучвания, като тази площ е включена в общата подлежаща на усвояване без да се взема предвид, че в по-голямата си част преминава през храстовиден тип растителност на мъждрян и обикновен люляк, т.е. тук почти отсъстват условия за развитие на вида.

Предвид горните данни очакваните въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на площи от картираните моделни местообитания на вида, както следва:

- ✓ 0,00015% от потенциалните местообитания на вида, временното усвояване на които не може да повлияе дори осезаемо ресурсите необходими за поддържане установената численост на популацията в зоната и другите ѝ характеристики.
- ✓ 0,00018% от оптималните местообитания на вида, временното усвояване на които не може да повлияе дори осезаемо ресурсите необходими за поддържане установената численост на популацията в зоната и другите ѝ характеристики;

Предвид, че няколко от проектните изработки попадат в картирани подходящи/оптимални местообитания на вида в 33, очакваната степен на въздействие върху отделните му компоненти е представена в следващата таблица:

Таблица № 5.30

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>C. cerdo</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	Обща площ на местооб.	Структура и функции	Численост на поп.	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

Малката площ на отделните площадки, разстоянията между тях и екологията на вида (възрастните индивиди могат да прелитат до 500 м на около 4-5 m височина) предопределят липсата на вероятност за фрагментация на местообитанията му в 33. Природозащитното му състояние няма да бъде повлияно допълнително в негативен аспект– очакваната цялостна степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 8) **1083. Бръмбър рогач (*Lucanus cervus*).** Еленовият рогач е едно от най-добре познатите на широката аудитория видове насекоми. Най-едрият бръмбар в България, достигайки до 90 мм дължина. Широко разпространен в цялата страна докъм 1000-1400 м н.в. Обитава най-често просветлени широколистни и смесени гори с участие на дъб (*Quercus*), липа (*Tilia*), бук (*Fagus*), върба (*Salix*), тополя (*Populus*). Дъбови гори принципно са широко застъпени и в площ „Чиирите”, както и в района на повечето от предвидените изработки. Като цяло са с издънков произход, но здрави. Видът е донякъде зависим от гори от стари дървета с възможно най-голям дял мъртви дървета, предимно пънове (с диаметър > 40 см). Ларвата се развива обикновено 5-6 (максимално до 8) години в гнила дървесина на дънери, пънове и корени на нивото на почвата (често в контакт с нея). Възрастните бръмбари най-често се наблюдават през ранното лято. Ларвите се хранят с разлагащата се дървесина на дървото. Възрастните имагинират обикновено през май и се срещат до септември, в зависимост от надморската височина и географската ширина. След копулацията, женските дълбаят дълги галерии в земята близо до подходящ хранителен източник (мъртва дървесина) (Harvey et al. 2011). След снасянето на яйцата женските умират (Franciscolo 1997). В обхвата на потенциалните въздействия от предвидените изработки като цяло не са установени загиващи дървета – повечето са с издънков произход, но здрави. Почти не са

установени и фрагменти от такива - самостоятелни дънери, пънове и изпадали по-едноразмерни клони. На места са установени само изсъхнали стволоче от бял бор (*Pinus sylvestris*), но този вид не е в характерния хранителен спектър на вида. В стандартния формуляр на защитената зона видът е отбелязан като рядък (кат. R) като популацията му в нея обхваща между 733930 и 1443777 индивиди. При усвояването на пощите в обхвата на повечето от сондажните площадки в горски територии ще се наложи да бъдат отстранени отделни дъбови дървета (в т.ч. някъде габър и някои други), които са изцяло здрави, т.е. няма такива във фаза на отмиране. Съгласно данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) общата площ на потенциалните местообитания на вида в зоната възлиза на 139718,17 ха (1 397 182 дка), а на тези с най-подходящи условия за вида на 86310.88 ха (863 109 дка). Има данни за установени общо 32 геореферирани находища, едно от които попада в обхвата на площ „Чиирите”, като най-близката предвидена изработка до него е сондажна площадка KTDP010 отстояща на 230 м изток-североизточно по права въздушна линия. Находището се разполага в горско съобщество като между него и площадката е открита територия с пасищен характер, т.е. като цяло горското съобщество остава извън обхвата на потенциалните въздействия, които ще са съсредоточени на площадката и в съседство с нея. През тази част на съобществото не се разполагат и подходи към площадката, т.е. остава и извън потенциални косвени въздействия. Най-близкото друго геореферирано находище е на 2.2 км южно от контура на проучвателната площ. Състоянието на вида по всички критерии е определено на благоприятно, съответно и общата оценка за вида е благоприятна. Част от изработките попадат в картирани местообитания на вида, както следва:

- 13 сондажни площадки (KTDP006, KTDP015, PR_KTDDH025, PR_KTDDH020, KTDP009, PR_KTDDH027, CHEDP012, CHEDP009, PR_CHEDDH015, ZDDP028, ZDDP027, KTDP011 и PR_KTDDH022) с обща площ от 1872 м² (1,9 дка) попадат изцяло в обхвата на картираните потенциални местообитания на вида или кръгло 2 дка, предвид че още две площадки застъпват в съвсем слаба степен такива местообитания;
- 12 канали (PR_KTTR021, KTTR007, PR_KTTR024, PR_KTTR037, PR_KTTR032, PR_KTTR031, PR_KTTR030, PR_KTTR028, PR_KTTR029, KTTR_002, KTTR_003 и PR_ZDTR022) попадат изцяло в обхвата на картираните потенциални местообитания на вида и 2 частично (PR_CHETR016 в участък с дължина 167 м) и половината от PR_KTTR027. От тях почти всички се намират по трасетата на нерекултивирани бразди от стари изработки в резултат на минали геоложки проучвания, като в техния обхват почти отсъства почвена покривка, стари пънове, дънери и други условия за развитие на вида. Изключение прави само канава PR_KTTR024 и канава PR_ZDTR022 с обща площ от 890 м² (кръгло 1 дка).
- 6 сондажни площадки (PR_ZDDH032, PR_ZDDH031, PR_KTDDH028, PR_KTDDH026, PR_KTDDH023 и PR_KTDDH029) с обща площ от 858 м² (0,86 дка) попадат изцяло в обхвата на полигон с подходящи/оптимални условия за вида без да се отчита, че през основната част на първите две площадки (PR_ZDDH032 и PR_ZDDH031) преминава сравнително широк горски път без растителност;
- 2 канали (PR_KTTR020_1 и PR_KTTR023) попадат изцяло в обхвата на картираните подходящи/оптимални местообитания на вида и 1 частично

(PR_KTTR020_1). Всички те се разполагат по трасетата на nereкултивирани бразди от стари изработки в резултат на минали геоложки проучвания, като в техния обхват на повечето места или отсъства почвена покривка или е силно увредена, няма стари пънове, дънери и други условия за развитие на вида.

Предвид горните данни очакваните въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на площи от картираните моделни местообитания на вида, както следва:

- ✓ 0,0002% от потенциалните местообитания на вида, временното усвояване на които не може да повлияе дори осезаемо ресурсите необходими за поддържане установената численост на популацията в зоната и другите ѝ характеристики.
- ✓ 0,0001% от оптималните местообитания на вида, временното усвояване на които не може да повлияе дори осезаемо ресурсите необходими за поддържане установената численост на популацията в зоната и другите ѝ характеристики;

Предвид, че няколко от проектните изработки попадат в картирани подходящи/оптимални местообитания на вида в ЗЗ, очакваната степен на въздействие върху отделните му компоненти е представена в следващата таблица:

Таблица № 5.31

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Lusopus cervus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	Обща площ на местооб.	Структура и функции	Численост на поп.	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

Малката площ на отделните площадки, разстоянията между тях и екологията на вида (в пика на размножаването мъжките летят масово през нощта) предопределят липсата на вероятност за фрагментация на местообитанията му в ЗЗ. Природозащитното му състояние няма да бъде повлияно в негативен аспект – очакваната цялостна степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 9) **1089. Голям буков сечко (*Morimus asper funereus*).** Големият буков сечко обитава предимно гъсти или добре структурирани разреждени гори със средно или високо количество мъртва дървесина, като в последният случай може да бъде с висока численост. Широко разпространен в цялата страна от низините до 1800 м н.в. Обитава разнообразни широколистни и смесени гори, като в България видът е регистриран основно в букови и габрови гори, по-рядко в дъбови, смесени или низинни крайречни гори. Докато в Централна Европа видът предпочита дъбови и букови гори в низините, в Южна Европа разпространението му е изместено към буковия пояс (Hardersen et al. 2017). Това важи и за България, където видът е регистриран предимно в буковия пояс в планините и по-рядко се среща в дъбови гори или низинни влажни (крайречни) гори. Тук следва да се подчертае, че в района на площ „Чиирите” са разпространени предимно дъбови гори примесени с келяв габър, които са повече с ксеротермен характер, поради което не може да се приеме, че в района има добре представени оптимални местообитания за вида. В такива гори са разполагат и повечето от предвидените изработки. Съгласно таксационните

характеристики на подотделите, в които се разполагат, само на няколко места е отчетен и бук, но със слабо участие във формиращия съобществата етаж – от 10 до 20%. Ларвата обитава мъртви дънери и пънове. Женските снасят в такава дървесина, като предпочитат диаметър на стъблото над 13 см. Както беше уточнено и при предходния вид в обхвата на потенциалните въздействия от предвидените изработки като цяло не са установени загиващи дървета – повечето са с издънков произход, но здрави. Почти не са установени и фрагменти от такива – самостоятелни дънери, пънове и изпадали по-едроразмерни клони. Вероятно поради изложените по-горе съображения в стандартния формуляр на защитената зона видът е отбелязан като рядък (кат. R) като популацията му в нея обхваща между 1023658 и 1189018 индивиди. При усвояването на площите в обхвата на повечето от сондажните площадки в горски територии ще се наложи да бъдат отстранени отделни дъбови дървета (в т.ч. някъде габър и някои други), които са изцяло здрави, т.е. няма такива във фаза на отмиране. Съгласно данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) общата площ на потенциалните местообитания на вида в зоната възлиза на 130822.18 ха (1 308 222 дка), а на тези с най-подходящи условия за вида на 112510.17 ха (1 125 102 дка). Има данни за установени общо само 6 геореферирани находища, едно от които попада в обхвата на площ „Чиирите”, като най-близката предвидена изработка до него е сондажна площадка KTDP010 отстояща на малко над 300 м изток-североизточно по права въздушна линия. Находището се разполага в горско съобщество като между него и площадката е открита територия с пасищен характер, т.е. като цяло горското съобщество остава извън обхвата на потенциалните въздействия, които ще са съсредоточени на площадката и в съседство с нея. През тази част на съобществото не се разполагат и подходи към площадката, т.е. остава и извън потенциални косвени въздействия. Най-близкото друго геореферирано находище е на 2.2 км южно от контура на проучвателната площ. Състоянието на вида в зоната само по критерия за бъдещи перспективи е определено на неблагоприятно-незадоволително заради отчетената интензивност на пожарите, поради което и общата оценка на състоянието на вида е неблагоприятно-незадоволителна. По всички останали критерии вида е в благоприятно състояние. Само 5 от предвидените сондажи площадки (KTDP010, KTDP017, KTDP016, KTDP004 и KTDP005) и 2 от канавите (PR_KTTR033 и PR_KTTR034) не попадат в картирани местообитания на вида. Почти всички останали изработки (без сондажна площадка PR_KTDDH024 и около 100 м от канава PR_CHETR016) се разполагат в обхвата на полигон с подходящи/оптимални условия за вида. Като се изключат канавите, които се намират по трасетата на нерекултивирани бразди от стари изработки в резултат на минали геоложки проучвания общата площ подлежаща на усвояване от тази категория местообитание се изчислява на 4463 м² или кръгло 4,5 дка (3,3 дка за сондажни площадки и 1,16 дка за нови канали). Тук следва да се посочи, че част от картираните изработки в подходящи/оптимални местообитания на вида се разполагат в изцяло открити площи със земеделски статут (напр. площадка PR_KTDDH021, PR_KTDDH029, канава PR_KTTR024 и някои други), което не е отчетено при моделирането на местообитанието. Също през много от площадките преминават участъци от горски пътища, които са непригодни за развитие на вида, като тези пътища също не са отчетени при моделирането. Освен това, както беше посочено и по-горе в района на площ „Чиирите” са разпространени предимно дъбови гори примесени с келяв габър повече с ксеротермен характер, поради което

не предоставят оптимални условия за развитие на вида. Следва да се подчертае, че вероятно картирането на оптималните местообитания в разглеждания район е извършено почти изцяло на база моделни данни без отчитане на някои характерни специфични условия, които са предпоставка за включване на местообитанията на вида тук по-скоро в категорията с потенциален характер. Даже и да се пренебрегнат посочените обстоятелства, очакваните въздействия от дейностите по търсене и проучване ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на пренебрежимо малък процент от оптимални местообитания на вида възлизащ кръгло на 0,0004%, който не може да повлияе дори осезаемо ресурсите необходими за поддържане установената численост на популацията на буковия сечко в зоната и другите нейни параметри. Съответно, очакваната степен на въздействие по компоненти е представена в следващата таблица:

Таблица № 5.32

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Morimus funereus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	Обща площ на местооб.	Структура и функции	Численост на поп.	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

Малката площ на отделните площадки и разстоянията между тях предопределят липсата на вероятност за фрагментация на местообитанията на вида в ЗЗ. Природозащитното му състояние няма да бъде повлияно допълнително в негативен аспект– очакваната цялостна степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 10) **1087*. Алпийска розалия (*Rosalia alpina*).** Алпийската розалия обитава предимно буковия пояс (т.е., в Южна Европа предимно в планините), като предпочита стари разредени букови гори и колонизира стари (с мъртви части), умиращи или умрели дървета, обикновено огрени от слънцето. Въпреки това, видът се среща в по-широк диапазон местообитания, от влажни гори в низините до 2000 m н.в. в планините, и може да колонизира множество видове от семействата Aceraceae, Betulaceae, Fagaceae, Oleaceae, Tiliaceae, Ulmaceae (информацията е обобщена в Campanaro et al. 2017). Въпреки че предпочитат дървесината на бука, видът използва множество широколистни видове и дори в букови гори често се развива в явор или бряст. Женските снасят яйцата си върху мъртви части от дървета – сухи или разлагащи се стволоче, клони и пънове, както голи, така и покрити с кора, като предпочитат голи, огрети от слънцето стоящи стволоче с дебелина над 20 см. От основно значение за местообитанието на вида е наличието на мъртва дървесина. Както беше уточнено при предходните видове, в обхвата на потенциалните въздействия от предвидените изработки като цяло не са установени загняващи и отмиращи дървета – повечето са с издънков произход, но здрави. Почти не са установени и фрагменти от такива - самостоятелни дънери, пънове и изпадали по-едроразмерни клони. На места са установени само изсъхнали стволоче от бял бор (*Pinus sylvestris*), но този вид не е в характерния хранителен спектър на вида. При проучването вида също не е установен. В стандартния формуляр на защитената зона е отбелязан като рядък (кат. R) като популацията му в нея обхваща между 141916 и 258451 индивиди. При усвояването на пощите в обхвата на повечето от сондажните площадки в горски територии ще се наложи да бъдат отстранени отделни дъбови дървета (в т.ч. някъде

габър и някои други), които са изцяло здрави, т.е. няма такива във фаза на отмиране. Съгласно данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) общата площ на потенциалните местообитания на вида в зоната възлиза на 24011,95 ха (240 120 дка), а на тези с най-подходящи условия за вида на 16889,90 ха (168 899 дка). Има данни за установени само 2 геореферирани находища, които са значително отдалечени от площ „Чиирите” – най-близкото е на около 50 км югозападно в близост до границата с Гърция. Състоянието на вида по всички критерии е определено на благоприятно, съответно и общата оценка за вида е благоприятна. Част от изработките попадат в картирани местообитания на вида, както следва:

- 7 сондажни площадки (KTDP006, KTDP007, KTDP008, KTDP015, PR_KTDDH025, PR_KTDDH027, CHEDP012) с обща площ от 1008 м² (1 дка) попадат изцяло в обхвата на картираните потенциални местообитания на вида и две ги застъпват частично (ZDDP027 и PR_KTDDH024) общо със 100 м² (0,1 дка) или 1,1 дка всичко;
- 3 канали (PR_KTTR030, PR_KTTR028 и PR_KTTR029) попадат изцяло в обхвата на картираните потенциални местообитания на вида и 1 частично – около ½ от KTTR006. Всички се намират по трасетата на nereкултивирани бразди от стари изработки в резултат на минали геоложки проучвания, като в техния обхват почти отсъства почвена покривка, стари пънове, дънери, разлагащи се стволове и други условия за развитие на вида.
- 9 сондажни площадки (ZDDP028, CHEDP009, KTDP009, PR_KTDDH029, KTDP011, PR_KTDDH022, PR_KTDDH023, PR_KTDDH026 и PR_KTDDH028) с обща площ от 1290 м² (1,3 дка) попадат изцяло в обхвата на полигони с подходящи/оптимални условия за вида без да се отчита, че през основната част на някои от площадките преминават сравнително широки горски пътища без растителност. Площадка PR_KTDDH021 също е почти изцяло в обхвата на тази категория местообитания, но тя се разполага изцяло в основната част на открита горска поляна в имот с НТП „Нива” и заради липсата на условия за развитие на вида не е отчетена. Малка част от площадката също застъпва PR_KTDDH024 такива местообитания.
- 7 канали (PR_KTTR021, PR_KTTR020_1, PR_KTTR020_2, PR_KTTR023, KTTR007, PR_KTTR024 и KTTR_002) попадат изцяло в обхвата на картираните подходящи/оптимални местообитания на вида и 1 частично (останалата ½ от KTTR006). Почти всички се разполагат по трасетата на nereкултивирани бразди от стари изработки без условия за развитие на вида. Изключение прави само канава PR_KTTR024, но тя се разполага изцяло в централната зона на горска поляна със земеделски статут – НТП „Нива”, поради което в нея също липсват условия за развитие на вида и не е взета предвид.

Предвид горните данни очакваните въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на площи от картираните моделни местообитания на вида, както следва:

- ✓ 0,00046% от потенциалните местообитания на вида, временното усвояване на които не може да повлияе дори осезаемо ресурсите необходими за поддържане установената численост на популацията в зоната и другите ѝ характеристики.
- ✓ 0,00077% от оптималните местообитания на вида, временното усвояване на които не може да повлияе дори осезаемо ресурсите необходими за

поддържане установената численост на популацията в зоната и другите ѝ характеристики;

Предвид, че част от проектните изработки попадат в картирани подходящи/оптимални местообитания на вида в 33, очакваната степен на въздействие върху отделните му компоненти е представена в следващата таблица:

Таблица № 5.33

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Rosalia alpina</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции</i>	<i>Численост на поп.</i>	<i>Б.перспективи</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

Малката площ на отделните площадки, разстоянията между тях и екологията на вида (сравнително мобилен като възрастните могат да летят на разстояние до 1.5 км) предопределят липсата на вероятност за фрагментация на местообитанията му в 33. Природозащитното му състояние няма да бъде повлияно в негативен аспект – очакваната цялостна степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 11) **1084. Осмодерма (*Osmoderma eremita*).** Вид бръмбар, който за Северна България има данни, че се среща от 50 до 1200 м н.в., а в Южна България от 50 до 1500 м. Данни за вида от България са споменати само в четири работи публикувани в периода 1960-2005. Като цяло, известни са около 20-ина находки предимно от югозападните и югоизточните части на страната. Причините за малкото данни се дължат на скрития начин на живот на този вид, както и на липсата на интерес от страна на специалистите. Няма достатъчно информация и реални оценки за състоянието и плътността на популациите в България. Дендробионтен вид, който обитава хралупи на стари все още живи дървета. Според Jurc et al. (2008) той е стенотопен, фолеофилен, силвиколен, ксилодетритикол, фитофаг и сапроксилен вид. Среща се в стари широколистни гори, като предпочитани хабитати са покрайнини на гори и брегове на реки. Микрохабитат – изключително загиващи и гниещи стари хралупести дървета (Ranius et al. 2005; Jurc et al. 2008). При избор на местообитания, предпочита първо дъб (*Quercus*), след това липа (*Tillia*), върба (*Salix*), бук (*Fagus sylvatica*), череша (*Prunus*), круша (*Pyrus*), ябълка (*Malus domestica*) и други плодови дървета в овощни градини (Koch 1989). Женските снасят яйцата в гниещата дървенина в хралупите на дървета, където се развиват и ларвите. Развитието на ларвите продължава 2-3 години. Възрастните насекоми се срещат от май до началото на септември, но най-често се наблюдават през юни и юли. Полет се наблюдава през топлите и слънчеви следобедни часове на деня. През есента възрастните умират. Както беше уточнено при предходните видове, в обхвата на потенциалните въздействия от предвидените изработки като цяло не са установени загиващи и отмиращи дървета – повечето са с издънков произход, но здрави. Поради издънковия им произход липсват и хралупи. На места са установени само изсъхнали стволоче от бял бор (*Pinus sylvestris*), но този вид не е в характерния хранителен спектър на вида. Последния не е регистриран и при теренните посещения. В стандартния формуляр на защитената зона е отбелязан като рядък (кат. R) като популацията му в нея обхваща между 102651 и 201042 индивиди.

Предвид информацията преди това, тези данни за числеността на популацията в зоната вероятно са изцяло на базата на моделни подходи. При усвояването на площите в обхвата на повечето от сондажните площадки в горски територии ще се наложи да бъдат отстранени отделни дъбови дървета (в т.ч. някъде габър и някои други), които са изцяло здрави, т.е. няма такива във фаза на отмиране. В района на изработките попадащи в горски съобщества не са установени хралупести дървета. Съгласно данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) общата площ на потенциалните местообитания на вида в зоната възлиза на 60974.15ха (609 741 дка), а на тези с най-подходящи условия за вида на 24650.15 ха (246 501 дка). Има данни за установени само 2 геореферирани находища, които са отдалечени от площ „Чиирите” – най-близкото е на около 3 км северно от външния му контур. Състоянието на вида е определено като неблагоприятно-незадоволително, заради два от критериите, които са в неблагоприятно-незадоволително състояние – „структура и функции на местообитанията” заради липсата на достатъчно гори във фаза на старост и „бъдещи перспективи” заради интензивността на пожарите. Част от изработките попадат в картирани местообитания на вида, както следва:

- 11 сондажни площадки (PR_ZDDH032, PR_ZDDH031, KTDP011, PR KTDDH021, KTDP015, KTDP016, KTDP017, KTDP007, KTDP008, PR_KTDDH024, ZDDP028) попадат (три от тях частично - наполовина) в обхвата на картираните потенциални местообитания на вида. Тук е необходимо да се отчете, че три от площадките се разполагат в изцяло открити територии с тревен характер без дървесни съобщества – площадки KTDP016, KTDP017 и PR KTDDH021 съответно в земеделски територии с начин на трайно ползване като пасища или ниви (вж. справката в Приложение 3.1). В тези територии няма каквито и да било условия за развитие на вида, поради което те следва да бъдат изключени от общата площ на останалите площадки, която така възлиза на 1 дка.
- 4 канали (KTTR007, KTTR006, PR_KTTR035, PR_KTTR034) попадат изцяло в обхвата на картираните потенциални местообитания на вида и 2 частично – около ½ от PR_KTTR033 и 1/3 от PR_CHETR016. Почти всички се намират по трасетата на nereкултивирани бразди от стари изработки в резултат на минали геоложки проучвания, като в техния обхват почти отсъства почвена покривка, загниващи и гниеци стари хралупести дървета и съответно условия за развитие на вида (отделно всички са между дърветата). Само около ½ от канава PR_KTTR034 е новопредвидена, но тази нейна част попада в тревно съобщество без дървета (в имот с НТП „Пасище”), поради което също не следва да се взема предвид. Канава PR_KTTR033 също попада изцяло в тревно съобщество.
- 7 сондажни площадки (KTDP006, KTDP008, KTDP009, ZDDP027, CHEDP009, PR_KTDDH029 и PR_KTDDH028) попадат в обхвата на полигони с подходящи/оптимални условия – две от площадките само частично (ZDDP027 и KTDP008). Общата площ възлиза на 864 м² (0,9 дка) без да се отчита, че през част от площадките (ZDDP027 и CHEDP009) преминават сравнително широки горски пътища без растителност.
- 1 канава (KTTR_003) в съвсем къс участък попадат частично в обхвата на картираните подходящи/оптимални местообитания на вида като цялата изработка се разполага по трасето на nereкултивирана стара бразда от предишни проучвания.

Предвид горните данни очакваните въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на площи от картираните моделни местообитания на вида, както следва:

- ✓ 0,00016% от потенциалните местообитания на вида, временното усвояване на които не може да повлияе дори осезаемо ресурсите необходими за поддържане установената численост на популацията в зоната и другите ѝ характеристики.
- ✓ 0,00036% от оптималните местообитания на вида, временното усвояване на които не може да повлияе дори осезаемо ресурсите необходими за поддържане установената численост на популацията в зоната и другите ѝ характеристики;

Предвид, че част от проектните изработки попадат в картирани подходящи/оптимални местообитания на вида в 33, очакваната степен на въздействие върху отделните му компоненти е представена в следващата таблица:

Таблица № 5.34

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Osmoderma eremita</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции</i>	<i>Численост на поп.</i>	<i>Б.перспективи</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

Малката площ на отделните площадки, разстоянията между тях и екологията на вида предопределят липсата на вероятност за фрагментация на местообитанията му в 33. Природозащитното му състояние няма да бъде повлияно допълнително в негативен аспект– очакваната цялостна степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 12) **4032. *Dioszeghyana schmidtii*.** Сравнително дребна и трудна за разпознаване от не специалисти нощна пеперудка. У нас популацията в Източните Родопи принадлежи към подвида *D. schmidtii pinkeri* Hreblay & Varga, 1993. В България *D. schmidtii* се среща в ниските и топли части на страната до към 600 м.н.в. Обитава покрайнините на просветни дъбови гори с мекиш (*Acer tataricum*). У нас е известна от малко находища, разпръснати из страната – Източните Родопи на изток от язовир Студен Кладенец (няколко находища от Хасково до с. Меден Бук Ивайловградско), Сакар, Кричим, “Петеловото” над с. Попинци Панагюрско, Кула и околностите и Видинско (няколко находища), Поломието и при устието на р. Ропотамо. Ларвите се срещат от началото на април до края на май. Какавидират в почвата без пашкул. Зимуват какавидите. В района на предвидените изработки за търсене и проучване на полезни изкопаеми в площ „Чиирите” не са установени подходящи биотопи за развитие на този вид - като цяло в района на изработките надморската височина варира средно между 550-700 м н.в., като повечето се разполагат над 600 м.н.в. (в подножието на възвишението Каратепе, 775,2 м), т.е. над горната граница на разпространение на вида. При теренното проучване от видовете от р. *Acer* на различни места предимно поединично са установени клен (*Acer campestre*), маклен (*Acer monspessulanum*) и хиркански явор (*Acer hircanum*), но не и мекиш. Такъв отсъства и в таксационните характеристики на подотделите от горския фонд, в който се разполагат изработки (вж. справката дадена в Приложение 3.1). В стандартния формуляр на защитената

зона видът е отбелязан като типичен (кат. С) като популацията му в нея обхваща между 139300 и 204282 индивиди. Съгласно данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) общата площ на потенциалните местообитания на вида в зоната възлиза на 46416.18 ха (464 162 дка), а на тези с оптимални условия за вида на 9951.35 ха (99 513 дка). Има данни за установени общо 13 геореферирани находища, които са отдалечени от площ „Чиирите” – най-близкото е на повече от 4 км северно от външния му контур. Състоянието на вида е определено като неблагоприятно-незадоволително, заради критерия „бъдещи перспективи”, който също е в неблагоприятно-незадоволително състояние заради липса на достатъчно опазване на горите откъм екотона на вида и някои други фактори. По всички останали критерии състоянието е благоприятно. Съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС слоеве картираните местообитания на вида са съсредоточени най-вече в по-периферната част на защитената зона, докато в нейната централна част разпокъсано се разполагат предимно малки площи (в т.ч. и в района на площ „Чиирите”) вероятно получени при ГИС моделирането в зависимост от надморската височина и други критерии взети предвид при изготвянето на картата на разпространение на вида на национално ниво (съгласно доклада за *D. schmidtii* за разглежданата зона публикуван в Информационната система за Натура 2000 „крайната карта на разпространението на вида за 33 BG0001032 е изготвена чрез извличане на информацията от картата на разпространение на вида на национално ниво, без въвеждане на определени специфики за зоната). В такива картирани разпокъсани малки площи само с потенциални местообитания на вида попада изцяло само една сондажна площадка (KTDP006), а две изработки (1/2 от сонд. площадка PR_KTDDH024 и 20 м от канава PR_CHETR016) ги застъпват частично. Предвид това могат да се очакват незначителни потенциални негативни въздействия само в обхвата на посочените изработки върху пренебрежимо малък процент само по отношение на потенциалните местообитания на вида (извън оптимално пригодните), поради което практически видът в 33 и неговото ПС няма да бъдат повлияни – очакваната цялостна степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 13) **1074. Торбогнездница (*Eriogaster catax*).** Сравнително едра и лесна за разпознаване с масивно мъхесто тяло нощна пеперуда. Видът обитава храсталаци и покрайнини на гори с участие на трънка (*Prunus spinosa*) и глог (*Crataegus spp.*), с чиито листа се хранят ларвите (гъсениците). По-рядко ларвите са наблюдавани върху р.*Pyrus*, р.*Betula*, р.*Populus*, р.*Quercus* и р.*Ulmus*. Възрастните живеят в кратък период през есента (основно през октомври). Женските снасят яйца на групички, покрити с косми от мъхестата топка от края на корема им, по клоните на трънка и глог (основно), като яйцата се излюпват през следващата пролет, обикновено през април при средни температури 6-9°C (de Juana, Aedo 2021). Установено е предпочитание към групи от храсти, както и храсти с височина 30-180 cm (Sitar et al. 2019). След излюпването ларвите формират пашкули, в които живеят групово до 2-ра или 3-та възраст, след което напускат гнездото и живеят поединично. Какавидират през юли. Поради фрагментираното разпространение, малката численост и краткият летеж на пеперудата, отчитането и мониторингът на вида се фокусират върху гнездата с ларви (напр. Sitar et al. 2019), поради което най-подходящият период за регистрация е през месец април, преди ларвите да са напуснали гнездото. В България е рядък и малочислен, известен от малко находища, разпръснати из цялата страна до около

1000 м н.в. Видът е със силно фрагментирано разпространение в страната и лети в кратък период през есента (основно през октомври), поради което находищата му са твърде малобройни. Видът е свързан с местообитания в процес на сукцесия, основно традиционно (екстензивно) стопанисвани пасища и сенокосни ливади, мозаично редуващи се с храсталаци и гори, в каквито при теренните проучвания беше установено, че се разполагат и някои от проектните изработки, но видът не е установен. Докато на няколко места са установени храсталаци с участие на трънка (*Prunus spinosa*), то глог (*Crataegus spp.*) въобще не е установен. В стандартния формуляр на защитената зона видът е отбелязан като много рядък (кат. V) като популацията му в нея обхваща между 85 и 865 индивиди. Съгласно данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) общата площ на потенциалните местообитания на вида в зоната възлиза на 39 256,59 ха (392 566 дка), а на тези с ефективно заети местообитания едва на 401.87 ха (4019 дка). Има данни за установени две находища в зоната и още едно по предварителни данни, попадащо незначително извън зоната, като и трите са на значителни разстояния от площ „Чиирите” – най-близкото е в зоната на около 25 км югозападно от външния контур на площта. Състоянието на вида е определено като неблагоприятно-незадоволително, заради критерия „бъдещи перспективи”, който също е в неблагоприятно-незадоволително състояние заради липса на достатъчно опазване на горите откъм екотона на вида и някои други фактори. По всички останали критерии състоянието е благоприятно. Част от изработките попадат само в картирани потенциални местообитания на вида, както следва:

- 5 сондажни площадки (KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005 и KTDP005) с обща площ от 1769 м² (1,8 дка) попадат изцяло в обхвата на картирани потенциални местообитания на вида. Следва да се вземе под внимание, че през средните части на KTDP017 и KTDP005 минават черни пътища, а KTDP004 се разполага в плътно обрастване от орлова папрат, т.е. няма условия за развитие на вида;
- 2 канали (PR_KTTR033 и PR_KTTR034) попадат изцяло в обхвата на картираните потенциални местообитания на вида и 1 частично – 100 м (300 м²) от PR_CHETR016. Въпреки, че като цяло се намират по трасетата на nereкултивирани бразди от стари изработки в резултат на минали геоложки проучвания (основната част от канава PR_KTTR033 е и в плътно обрастване от орлова папрат) в тях на места има навлязла вторично храстова растителност, поради което за целите на настоящата разработка е взета предвид цялата им площ попадаща в картираните потенциални местообитания – общо 1320 м² (1,3 дка).

Горните площи (общо 3,1 дка) представляват изключително малък процент от общата площ само на потенциалното местообитание на вида в зоната (0,0008%), временното усвояване на който не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие в този тип хабитат. Всички изработки са извън картирани ефективно заети местообитания на вида. Предвид това практически видът в 33 не се очаква да бъде повлиян в т.ч. по отношение на допълнително влошаване на неговото природозащитно състояние – очакваната цялостна степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 14) **1065. Еуфидриас (*Euphydryas aurinia*).** Средно-голяма (35-46 mm с разперени крила) дневна пеперуда. Обитава тревисти ливади и поляни в гори и покрайнините

им. Има едно поколение от април до юли според надморската височина. В България видът е разпространен от 0 до 2100 м н.м. Ларвите зимуват на групи в паяжинно гнездо. Появяват се отново през март-април. Какавидират през април-май, имагинират април-юни в зависимост от надморската височина. Хранят се със *Succisa pratensis* (ливадна синьоглавка, обикновено синьоглавче), самогриска (*Scabiosa*), жълта тинтява (*Gentiana lutea*) и орлови нокти (*Lonicera periclymenum*). От така изброените видове в пасището в района на канава PR_KTTR034 нарядко е установена само сребриста самогриска (*Scabiosa argentea*). Предвид периода на извършване на теренното проучване (средата на септември и началото на октомври) видът не е установен. В стандартния формуляр на защитената зона видът е отбелязан като типичен за зоната (кат. С) като популацията му в нея обхваща между 26551 и 52864 индивиди. Тези данни са изцяло моделни, тъй като в 33 няма установени съврсенни находища на вида - при теренното проучване по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове, фаза I” (2012) въобще не са отчетни екземпляри. Съгласно данните от посочения проект общата площ на потенциалните местообитания на вида в зоната възлиза на 30 229,24 ха (302 292 дка), а на тези с оптимални условия едва на 154,35 ха (1 543 дка). Както беше споменато по проекта не са установени находища – извън него има стари данни само за едно такова източно от яз. Ивайловград в района на границата с Гърция на повече от 10 км от контура на площ „Чиирите (MG11: х. Арда, Хасковско (Abadjiev, 1995: 78, Pl. IV, Pl. XXX, 114, 127, 149). Състоянието на вида е определено като „благоприятно” по всички критерии, съответно и цялостната му оценка е благоприятна. Част от изработките попадат само в картирани потенциални местообитания на вида, както следва:

- 5 сондажни площадки (KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005 и PR KTDDH021) попадат изцяло в обхвата на картирани потенциални местообитания на вида и 2 частично (PR_KTDDH025 и KTDP006) – общо на площ от 1496 м² (1,5 дка). Следва да се вземе също под внимание, че през средните части на KTDP017 и KTDP005 минават черни пътища, а KTDP004 се разполага в плътно обрастване от орлова папрат, т.е. няма условия за развитие на вида;
- 3 канали (PR_KTTR033, PR_KTTR034 и PR_KTTR027) с обща площ от 1124 м² (1,1 дка) попадат изцяло в обхвата на картираните потенциални местообитания на вида. Въпреки, че като цяло проектните канали се намират по трасетата на нерекултивирани бразди от стари изработки и една част са оголени, една част попадат в плътно обрастване от орлова папрат и една част в гъсто дървесно-храстово съобщество, т.е. в тези участъци липсват условия за развитие на вида, за целите на настоящата разработка е взета предвид цялата посочена площ.

Горните площи (общо 2,6 дка) представляват изключително малък процент от общата площ само на потенциалното местообитание на вида в зоната (0,00086%), временното усвояване на който не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие в този тип хабитат. Всички изработки са извън картирани оптимални местообитания на вида. Предвид това практически видът в 33 не се очаква да бъде повлиян в т.ч. по отношение на влошаване на неговото природозащитно състояние – очакваната цялостна степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 15) **4022. Набръчкан пробатикус (*Probatiscus subrugosus*).** Вид бръмбар с дължина на тялото от 7 до 14 см известен от 10-ина находки в страната, половината от които са

от Горнотракийската низина, а останалите от югозападна България и черноморското крайбрежие. Като цяло, това е все още слабо познат вид у нас. Причините за малкото данни се дължат на слабо позната биология на вида, скрития начин на живот, както и на липсата на интерес от страна на специалистите. Ларвите се развиват една година в почвата, където се хранят с корени на растения. Какавидирането е през лятото. Презимува имагото. Възрастните излизат на повърхността на почвата през април. Там те се хранят интензивно с останки от растения. Активни са привечер и през нощта. През деня се крият под камъни и в изоставени дупки на гризачи. Възрастните се срещат от края на май до началото на юни. Набръчканият пробатикус е привързан към оголени варовити терени с ливадна растителност. Рядко се среща по сухи склонове обрасли със степна растителност. Индикатор за запазени степно-лъсови съобщества (степно-лъсов реликт). Такива подходящи местообитания в района на предвидените изработки не са установени при теренното проучване. В съответствие с горните данни в стандартния формуляр на защитената зона видът е отбелязан като много рядък (кат. V) като липсват данни за численост на популацията в зоната (DD). По проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) в зоната са моделирани единствено потенциални местообитания възлизащи 7325,66 ха. Заради липсата на регистрации на вида в зоната (респ. на находища) и подходящи данни за моделиране на численост на популацията не са определени и оптимални местообитания. Основно поради тези причини и цялостната оценка на състоянието му в 33 е „неблагоприятна-незадоволителна”. Най-близкото регистрирано находище съгласно наличните актуални данни (Bekchiev et al. 2018) отстои на около 35 км по права въздушна линия северно от контура на площ „Чиирите” при гр. Харманли в 33 BG0001034 „Остър Камък”. От всички моделираните потенциални местообитания на вида в 33 „Родопи-Източни” само два полигона попадат в обхвата на контура на площ „Чиирите” като всички предвидени изработки остават извън тях. Най-близката площадка (KTDP009) се разполага на малко над 50 м от единия полигон, който няма да бъде засегнат, тъй като потенциалните негативни въздействия свързани с отстраняване на растителна покривка и почвени материали ще са концентрирани само в обхвата на съответните изработки и в непосредствено съседство с тях. Предвид горните обстоятелства известните параметри на вида в 33 не се очаква да бъдат повлияни в т.ч. по отношение на допълнително влошаване на неговото природозащитно състояние – очакваната цялостна степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

5.1.3 Очаквани влияния и степен на въздействие върху ихтиофауната предмет на опазване в 33 „Родопи - Източни”.

За защитена зона BG 0001032 „Родопи-Източни” са вписани 5 вида риби включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение II на Директива 92/43. Това са:

- 1) **1130. Распер (*Aspius aspius*).** През последните 15 години е намиран освен в басейна на р. Дунав, също и в Егейския водосборен басейн. Възрастните обитават долните течения на реките и устията. Те предпочитат да стоят близо до подпори на мостове, в близост до притоци, под бързеи, в части от реката с дълбоки течения и в тихи заливи на речните завой.

- 2) **5088. Маришка мряна (*Barbus cyclolepis*).** Обитава средните течения на постоянни реки с пясъчно и чакълесто дъно, рядко обитава и естуарни води.
- 3) **1149. Обикновен щипок (*Cobitis taenia*).** Широко разпространен вид в по-голямата част от страната. Обитава, както стоящи, така и течащи води. Среца се в средните и долни течения на дунавските притоци, в самата река Дунав и в повечето от реките, вливащи се в Черно море, както и в Егейския водосборен басейн.
- 4) **5339. Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*).** Най-многочислен е в спокойни или бавно течащи води с гъста водна растителност и дъно със субстрат от пясък и тиня. Наличието на сладководни миди е от жизнено важно значение за размножаването на вида
- 5) **1146. Балкански щипок (*Sabanejewia aurata*).** Бентосен, реофилен вид. Обитава средните и горни течения на постоянни реки с пясъчно-чакълесто дъно и сравнително бързо течение.

В обхвата на площ „Чиирите” и в непосредствена близост отсъстват речни течения с наличие на постоянен целогодишен воден обем – представени са предимно сухи дерета, в които по-съществен отток с временен характер се формира основно в резултат на обилни валежи и топене на снеговете. Районът се намира във водосборния басейн на р. Арда (код на водното тяло BG3AR100R006), която протича на 3,7 северно по права въздушна линия от северния контур на площта. Другата най-близка Кулиджийска река с код BG3AR100R007 протича на 4 км западно по права въздушна линия от западната граница на контура и съгласно ПУРБ на БД “Източнобеломорски район” е от типа на пресъхващите реки. След нея е р. Марешница с код BG3AR100R005 отстояща на над 6,5 км източно по права въздушна линия, също от типа на пресъхващите реки. Съответно горните видове не са представени в района на проучвателната площ в резултат на липса на пригодни местообитания, поради което няма да бъдат повлияни от дейностите по търсене и проучване и степента на въздействие върху тях, е както следва:

Таблица № 5.35

РИБИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС					
Вид			Оценка за степента на въздействие		
1130	Распер (<i>Aspius aspius</i>)		0	Дейността не оказва въздействие.	
5088	Маришка мряна (<i>Barbus cyclolepis</i>)		0	Дейността не оказва въздействие.	
1149	Обикновен щипок (<i>Cobitis taenia</i>)		0	Дейността не оказва въздействие.	
5339	Европейска горчивка (<i>Rhodeus amarus</i>)		0	Дейността не оказва въздействие.	
1146	Балкански щипок (<i>Sabanejewia aurata</i>)		0	Дейността не оказва въздействие.	

5.1.4 Очаквани влияния и степен на въздействие върху херпетофауната предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни”.

Клас Земноводни (Amphibia):

За защитена зона BG 0001032 „Родопи-Източни” са вписани 2 вида земноводни включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение II на Директива 92/43. Това са:

1) **1193. Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*).** Видът е широко разпространен в предпланинските и планинските райони на България (до около 1500 м н.в., а на места и по-високо) с изключение на Странджа и най-източните части на Стара планина. Не се среща в равнинните части на страната. *Bombina variegata* е активна от март до октомври. Обитава различни типове водоеми: планински потоци, блата, езера, разливи на реки, временни локви, наводнени канавки и коловози, корита на чешми и др. (Бешков и Нанев 2002; Stojanov et al. 2011). Такива в района на отделните изработки предвидени в площ „Чиирите” не са представени – при теренните посещения не са установени никъде, съответно и вида не е регистриран. Тук са застъпени основно дъбово-габъррови гори, на места са представени също дървесно-храстови и тревни съобщества в сухи местности, в които като цяло отсъстват условия за по-продължително задържане на водни количества в характерни за вида теренни форми. В стандартния формуляр на защитената зона видът е отбелязан като типичен (кат. С) със 129 находища. Единственото по-близко известно находище установено при извършване на мониторинг на земноводни и влечуги към НСМСБР е при чешма в центъра с. Черничино, т.е. в населено място. Съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС слоеве най-близките находища на вида установени по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) отстоят на над 1,3 км източно и северно от контура на площта и са още по-отдалчени от изработките. Най-близкото находище съгласно наличните по-съвременни данни (SmartBirds, август 2019) е още по-отдалчено – на повече от 2,5 км северно от контура. Като цяло изработките попадат в моделни местообитания с ниска значимост в съответствие с картирането по посочения преди това проект. Предвид тези обстоятелства, параметрите на вида в 33 не се очаква да бъдат повлияни от дейностите по търсене и проучване като очакваната цялостна степен на въздействие върху него съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

2) **1171. Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*).** Големия (южен) гребенест тритон се среща в почти цялата страна, като планините се среща спорадично. Не е намиран в северозападните части на страната, крайните североизточни части, прилежащите на р. Дунав части, обширни райони в Западните Родопи и други планински вериги. Обитава блата, езера, микроязовири, крайречни водоеми, канали, оризища, корита на чешми, локви, бавно течащи участъци на реки и др. Такива в района на отделните изработки предвидени в площ „Чиирите” не са представени – при теренните посещения не са установени никъде. Среща се от морското равнище до около 1700 м надм. в. (на Витоша). Видът е активен от март–април до октомври–ноември. Размножителният период започва веднага след зимния сън и продължава около месец, след което повечето индивиди напускат водата, но някои остават значително по-дълго време, дори целогодишно. Метаморфозата обикновено завършва през втората половина на лятото или в началото на есента, след което младите напускат водата и следващите 1–2 години живеят на сушата в близост до съответните водни площи, каквито в района на отделните изработки липсват. В района с изработките са застъпени основно дъбово-габъррови гори, на места са представени също дървесно-храстови и тревни съобщества в сухи местности, в които като цяло отсъстват условия за по-продължително задържане на водни количества в характерни за вида теренни форми. В стандартния формуляр на защитената зона видът е отбелязан като типичен (кат. С) с 24 находища. Съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС слоеве най-близкото находище на вида установено

по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) отстои на над 1,1 км северно от контура на площта и е още по-отдалечено от отделните изработки. Към момента не са налични други по-съвременни данни (в т.ч. в SmartBirds) за ново установени находища в района (квадрата UTM 10x10 с площта). Предвидените изработки в ЦРП са извън моделните местообитания с висока значимост за вида в съответствие с картирането по посочения преди това проект. Предвид тези обстоятелства, параметрите на вида в ЗЗ не се очаква да бъдат повлияни от дейностите по търсене и проучване като очакваната цялостна степен на въздействие върху него съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

Клас Влечуги (Reptilia):

1) **1220. Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*).** У нас се среща в цялата страна като обитава сладководни или слабо солени водоеми с бавно течаща или застояла вода и богата водна растителност - блата, язовири, рибарници, канали, езера, разливи, малки реки и устия (Stojanov et al. 2011; Tzankov et al. 2015). Среща се и в бракични водоеми по морското крайбрежие. Горната граница на разпространение е 1100 м н.в. В обхвата на площ „Чиирите” и в непосредствена близост отсъстват бавно течащи реки и стоящи водоеми от така изброените – представени са предимно сухи дерета, в които по-съществен отток с временен характер се формира основно в резултат валежи и топене на снеговете, най-вече през пролетта и есента. Отсъстват условия за наличие на вида, както в контура на площта за търсене и проучване, така и в района на съответните предвидени изработки. При тях са застъпени основно дъбово-габъррови гори, на места са представени също дървесно-храстови и тревни съобщества в сухи местности, в които като цяло отсъстват условия за продължително задържане на водни количества в характерни понижения на терена. В стандартния формуляр на защитената зона видът е отбелязан като типичен (кат. С) с 22 находища. Съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС слоеве най-близкото находище на вида установено по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) отстои на 3,8 км северно от контура на площта по течението на р. Арда при Маджарово. Предвидените изработки в ЦРП са извън моделните пригодни местообитания на вида в съответствие с картирането по посочения проект. Предвид тези обстоятелства, параметрите на вида в ЗЗ не се очаква да бъдат повлияни от дейностите по търсене и проучване като очакваната цялостна степен на въздействие върху него съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

2) **1222. Южна блатна костенурка (*Mauremys caspica*).** Среща се само в някои райони на Южна България, главно в граничните с Гърция и Турция райони по поречията на реките Струма, Марица, Арда и Тунджа. Среща се и в най-южния участък на българското Черноморие. Обитава различни сладководни басейни, като локви, канали, блата, реки, язовири, разливи и др. (Beshkov and Naney 2002; Biserkov et al. 2008). Не се отдалечава от водоемите, които обитава и не предприема миграции. Съгласно ЧК на Р. България (Том 2, София, 2011) всички находища у нас са под 200 м н. в. В обхвата на площ „Чиирите” и в непосредствена близост отсъстват водоеми от изброените, като средната надморска височина в обхвата на площта

варира в различните части средно в диапазона от 450 до 700 м н.в., поради което принципно видът тук отсъства. Това се потвърждава и от предоставените от МОСВ/ИАОС слоеве с отразени находища на вида съгласно картирането от 2012 г. Предвид тези обстоятелства, параметрите на вида в 33 не се очаква да бъдат повлияни от дейностите по търсене и проучване като очакваната цялостна степен на въздействие върху него съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 3) **5194. Пъстър смок (*Elaphe sauromates*).** Достига 175 см обща дължина, с диаметър на тялото до 5 см. Видът обитава равнините и по-ниските части на планините в югоизточната част на страната, източните части на Предбалкана, Черноморието, Добруджа и Дунавската равнина. В тези райони е широко разпространен в гори и ливади, храсталаци, области със степна растителност, като предпочита котловини, дерета и др. Понякога се среща в редки гори, скалисти склонове и по бреговете на различни водоеми. Навлиза и в краищата на блатата, докато търси гнезда на птици (Stojanov et al. 2011; Telenchev et al. 2017). Видът обитава и урбанизирани райони в Югоизточна България (Naumov and Natchev 2016). Вертикалната граница на разпространение е до 400 м н.в. (ЧК на Р. България, Том 2, София, 2011), поради което е малко вероятно да обитава района на площ „Чиирите”, която е над горната му граница на разпространение - средната н.в. в обхвата на площта варира в различните части средно в диапазона от 450 до 700 м н.в., а в района на самите изработки варира средно между 550-700 м н.в., като повечето се разполагат над 600 м.н.в. (видно от котите в Таблица 1.1). В стандартния формуляр на защитената зона видът е отбелязан като много рядък (кат. V) само с едно находище, което съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС слоеве е на значително разстояние от контура на площта (над 25 км в най-югоизточната част на зоната). Няма яснота на какво основание при последното докладване по чл.17 от Дир.92/43/ЕИО видът е включен в UTM квадрата 10x10 км, в който попада и площта. Предвидените изработки в ЦРП като цяло са извън моделните пригодни и оптимални местообитания на вида (попадат в непригодни и слабо пригодни) в съответствие със споменатите преди това слоеве (съгласно картирането от 2012). Единствено три сондажни площадки (PR_KTDDH021, PR_KTDDH029 и PR_KTDDH028) се разполагат в неголеми площи на пригодни местообитания с разпокъсано/фрагментирано разположение и отдалечени спрямо основните полигони в 33 на този тип местообитания. В приложения картен материал е представено местоположението на изработките спрямо оптималните местообитания на пъстрия смок в района. При теренното проучване същия не е установен. Предвид тези обстоятелства, параметрите на вида в 33 не се очаква да бъдат повлияни от дейностите по търсене и проучване като очакваната цялостна степен на въздействие върху него съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 4) **1217. Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*).** Шипоопашатата сухоземна костенурка предпочита нископланински и хълмисти райони, обрасли с храстова и тревиста растителност. Видът е пряко свързан и с разредени дъбови гори. Среща се в цялата страна от морското равнище до около 1400-1450 м надм. в. (в Малешевска планина и Огражден), с изключение на високите затворени полета в Западна България (Stojanov et al. 2011). Среща се и в иглолистни гори при наличие на тревиста растителност. Видът живее и в близост до населени места, градини и лозя. Популацията в Южна България е с най-голяма плътност (Beshkov and Nanev, 2002; Biserkov et al. 2007; Stojanov et al. 2011). При теренното проучване беше установено,

че в част от района с предвидените изработки са налични местообитания с подходящи условия за вида (т.н. „пригодни местообитания”) – предимно по-откритите пространства заети с дървесно-храстова и храстова растителност, както и участъците от горите в съседство с тях. В стандартния формуляр на защитената зона видът е отбелязан като типичен (кат. С) със 162 находища. Съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС слоеве най-близкото установено находище на вида се намира в непосредствена близост до източния контур на площта извън нея. Най-близките по-значими изработки (сонд.площадки PR_KTDDH026 и PR_KTDDH023) отстоят на малко повече от 1,1 км от находището. Разполагат се в сравнително по-гъсти горски площи с доста рядка тревна растителност и отсъствие на по-открити и припечени места, каквито има в района с регистрацията. Поради липсата на оптимални условия (в т.ч. достатъчно хранителна база) е малко вероятно видът да пребивава постоянно в горскостопанския подотдел, в който се разполагат и двете площадки – индивиди могат да попаднат тук най-вече при миграции, търсене на места за създаване на гнезда при размножаване и др. Като цяло при теренното проучване видът също не е регистриран. Предвидените изработки в ЦРП са изцяло извън моделните оптимални местообитания на вида в съответствие с картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) – една част попадат в пригодни местообитания (134164.32 ха или 1 341 643 дка), а друга в слабо пригодни, както следва:

- 13 сондажни площадки (PR_ZDDH032, PR_ZDDH031, PR_KTDDH026, PR_KTDDH028, PR_KTDDH023, PR_KTDDH022, KTDP011, KTDP008, KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP010 и KTDP006) попадат изцяло и 2 частично (CHEDP009 и ZDDP027) в пригодни местообитания на вида. Общата заета площ от площадките в този тип местообитания възлиза на 3060 м² (3 дка);
- 10 канави (PR_KTTR020_1, PR_KTTR023, PR_KTTR020_2, PR_KTTR021, KTTR007, PR_KTTR037, PR_KTTR034, PR_KTTR033, KTTR_002 и PR_ZDTR022) попадат изцяло и 1 частично (1/2 от PR_CHETR016) в пригодни местообитания на вида. От тях само 1/2 от PR_KTTR034 (270 м² или 0,3 дка) не се разполага по трасетата на нерекултивирани бразди и нарушения от стари изработки в резултат на минали геоложки проучвания.
- Всички останали изработки (сондажни площадки и канави) се намират в слабо пригодни местообитания с малка стойност за вида, поради което усвояването на незначителни площи от тях практически е без абсолютно никакво значение.

Горните площи (общо 3,3 дка) представляват изключително малък процент от общата площ на пригодните местообитание на шипоопашатата костенурка в зоната (0,00025%), временното усвояване на който не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие в този тип хабитат. Освен това всички изработки са извън картирани оптимални местообитания на вида. Като цяло находищата му са с най-висока концентрация в най-източната, югоизточната и южната част на 33, докато в централната, където попада и разглежданата площ са слабо застъпени (съгласно картирането, 2012). Това е предпоставка и за нисък риск от фрагментация на оптималните местообитания на вида, предвид също че дейностите по търсене и проучване не са свързани с изграждане на прегради. Въпреки че видът не е установен, при миграции в района има вероятност да попаднат отделни индивиди, за които предвид бавната им подвижност има риск от смъртност в резултат на прегазване при оформянето на отделните площадки и осъществяване на съпътстващи транспортни дейности в етапа на експлоатация.

Този риск по отношение на популацията на вида може да се оцени като краткотраен и незначителен предвид малкото време необходимо за оформяне на площадките (по 1 ден за всяка) и ниската интензивност на необходимите обслужващи транспортни дейности – предимно свързани с превоз на обслужващия персонал няколко пъти в денонощието с високо проходимо МПС. Риска е изцяло предотвратим при повишено внимание за наличие на индивиди в района на съответната площадка и използваните пътища и своевременното им отстраняване и преместване на безопасно разстояние в подходящи условия при установяването им. Принципно видът е слабо чувствителен към безпокойство и прогонване. В тази връзка очакваната степен на въздействие върху отделните компоненти на шипоопашатата костенурка в 33 „Родопи-Източни” съгласно матрицата за оценка на степента на въздействие е представена в следващата таблица:

Таблица № 5.36

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Testudo hermanni</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции</i>	<i>Численост на поп.</i>	<i>Б.перспективи</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП без прилагане на смекчаващи мерки	0	0	1	0
ЦРП с прилагане на смекчаващи мерки	0	0	0	0

Не се очаква допълнително влошаване на ПС на вида в зоната, което към момента в нея е „неблагоприятно-незадоволително” заради неблагоприятна оценка по критерий „Структура и функции” свързана с фрагментация от първокласни и второкласни асфалтови пътища (подобни линейни инфраструктурни обекти няма да се изграждат за целите на търсенето и проучването). Тук е необходимо да се отбележи, че с изготвения проект за рекултивация към ЦРП се предвижда възстановяване на съществуващите nereкултивирани и нарушени терени от минали геоложки проучвания, в които се разполагат основната част от предвидените канали, до степен максимално близка до първоначалното състояние, обкръжаващата среда и ландшафт. От една страна остатъците от тези стари изработки имат известен фрагментиращ ефект по отношение оптималните местообитания на вида в района, а от друга създават и риск за смъртност на индивиди попаднали в тях, тъй като някои имат стръмни откоси, които ограничават придвижването на индивидите само по дъното в техния обхват. В този аспект при рекултивацията би могло да се очаква дори известен положителен ефект.

Предвид обстоятелствата изложени по-горе, и че видът не е отчетен в района, очакваната цялостна степен на въздействие върху шипоопашатата костенурка съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 5) **1219. Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*).** Видът се среща в цялата страна до около 1300 м надморска височина, с изключение на високите планини в Западна България. Почти не се среща в Тракийската низина и липсва или е много рядко в Северозападна България (Stojanov et al. 2011). Обитава предимно нископланински и хълмисти райони, обрасли с храсти и нискостъблени гори, открити тревни пространства (Bonin et al., 2006). Видът предпочита открити площи с висока гъстота на тревата, редки храсти и нискостъблени гори. Най-висока е гъстотата на

популацията в покрайнините на широколистните гори, в редките дъбови гори и в полустепите с рядка храстова растителност. Среща се и в крайбрежните пясъчни дюни в близост до широколистни гори (Beshkov and Nanev, 2002; Biserkov et al. 2007; Stojanov et al. 2011). При теренното проучване беше установено, че в част от района с предвидените изработки са налични местообитания с подходящи условия за вида – предимно откритите пространства заети с тревна и разрежена дървесно-храстова растителност, както и покрайнините на горите в съседство с тях. Възрастен екземпляр шипобедрена костенурка (придвижващ се) беше установен при теренното проучване в близост до мястото предвидено за площадка PR_KTDDH025 (до западната ѝ граница) в рамките на територия с рядка дъбова и храстова растителност, сред която преобладават открити пространства с тревни площи. В стандартния формуляр на защитената зона видът е отбелязан като типичен (кат. С) със 136 находища. Съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС слоеве най-близкото установено находище на вида (извън регистрацията при проучването) се намира недалече от източния контур на площта извън нея – отстои на 200 м по права въздушна линия. Най-близките по-значими изработки (сонд.площадки PR_KTDDH022 и PR_KTDDH023) отстоят на около 1,4 км от находището, а площадка PR_KTDDH025 на 2,6 км по права въздушна линия, поради което регистрацията до нея следва да се приеме за отделна находка (извън обхвата на 136-те находища във формуляра). Въпреки наличието на подходящи условия в територията с регистрирания екземпляр, предвидените изработки в ЦРП са изцяло извън моделните оптимални местообитания на вида в съответствие с картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012) като в пригодни местообитания попадат само три площадки (PR_KTDDH026, PR_KTDDH028 и PR_KTDDH029) и частично две канави (PR_KTTR020_1 и PR_KTTR023). Проучванията на място показват, че в действителност подходящи условия има само в района на площадка PR_KTDDH026 (открита тревна площ в съчетание с редки храсти и рядка дървесна растителност в съседство), докато при другите две и канавите отсъстват подходящи условия, тъй като се разполагат в сравнително по-гъсти горски площи с доста рядка тревна растителност. Съгласно картирането останалите площадки и канави попадат в непригодни-с отсъствие на вида (14 площадки и 11 канави) и слабо пригодни местообитания с малка стойност за вида, поради което усвояването на незначителни площи от тях практически е без абсолютно никакво значение за него. Следва да се посочи, че площадката и прилежащата ѝ канава, в близост до които е регистриран екземпляра, попадат изцяло в картирани непригодни моделни местообитания, докато територията по-скоро следва да се отнесе към категорията на пригодните, но тъй като не е включена в нея при картирането не следва да се отчита при изчисляване на усвоените площи от този тип местообитания заемащи общо 109357,78 ха (1 093 358 дка). Общата площ на трите площадки попадащи в тях възлиза на 426 м²(0,5 дка), докато канавите са на мястото на бразди от стари изработки от минали геоложки проучвания. При това посочената площ представлява пренебрежим процент от общата площ на пригодните местообитания на шипобедрената костенурка в зоната (0,000046%), временното усвояване на който не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие в този тип хабитат. Освен това всички изработки са извън картирани оптимални местообитания на вида. Като цяло находищата му са с най-висока концентрация в източната и южната част на 33, докато в централната, където попада и разглежданата площ са доста слабо застъпени (съгласно картирането, 2012) – две

в района на с. Малко Попово източно и северно от контура (в т.ч. разгледаното горе) и две в района на Маджарово. Това е предпоставка и за нисък риск от фрагментация на оптималните местообитания на вида, предвид също че дейностите по търсене и проучване не са свързани с изграждане на прегради. Предвид че видът е установен в района, за отдели индивиди предвид бавната им подвижност съществува риск от смъртност в резултат на прегазване при оформянето на отделните площадки и осъществяване на съпътстващи транспортни дейности в етапа на експлоатация. Този риск по отношение на популацията на вида може да се оцени като краткотраен и незначителен предвид малкото време необходимо за оформяне на площадките (по 1 ден за всяка) и ниската интензивност на необходимите обслужващи транспортни дейности – предимно свързани с превоз на обслужващия персонал няколко пъти в денонощието с високо проходимо МПС. Риска е изцяло предотвратим при повишено внимание за наличие на индивиди от вида в района на съответната площадка и използваните пътища и своевременното им отстраняване и преместване на безопасно разстояние в подходящи условия при установяването им. В тази връзка очакваната степен на въздействие върху отделните компоненти на шипобедрената костенурка в 33 „Родопи-Източни” съгласно матрицата за оценка на степента на въздействие е представена в следващата таблица:

Таблица № 5.37

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Testudo graeca</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции</i>	<i>Численост на поп.</i>	<i>Б.перспективи</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП без прилагане на смекчаващи мерки	0	0	1	0
ЦРП с прилагане на смекчаващи мерки	0	0	0	0

Не се очаква допълнително влошаване на ПС на вида в зоната, което към момента в нея е „неблагоприятно-незадоволително” заради неблагоприятна оценка по критерий „Структура и функции” свързана с фрагментация от линейни съоръжения (линейни инфраструктурни обекти няма да се изграждат за целите на търсенето и проучването). Тук е необходимо да се отбележи, че с изготвения проект за рекултивация към ЦРП се предвижда възстановяване на съществуващите нерекултивирани и нарушени терени от минали геоложки проучвания, в които се разполагат основната част от предвидените канали, до степен максимално близка до първоначалното състояние, обкръжаващата среда и ландшафт. От една страна остатъците от тези стари изработки имат известен фрагментиращ ефект по отношение оптималните местообитания на вида в района, а от друга създават и риск за смъртност на индивиди попаднали в тях, тъй като някои имат стръмни откоси, които ограничават придвижването на индивидите само по дъното в техния обхват. В този аспект при рекултивацията би могло да се очаква дори известен положителен ефект.

Предвид обстоятелствата изложени по-горе, и най-вече че видът е отчетен в района, очакваната цялостна степен на въздействие върху шипобедрената костенурка съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (1) – „дейността има незначително до много слабо отрицателно въздействие” без прилагане на превантивни/смекчаващи

ДОСВ на изменен ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите”, област Хасково върху 33 „Родопи-Източни” и 33 „Мост Арда”

мерки. При прилагането на съответните мерки, въздействието ще се сведе до степен (0) – „дейността на оказва въздействие”.

5.1.5 Очаквани влияния и степен на въздействие върху бозайниците предмет на опазване в 33 „Родопи - Източни”.

Предмет на опазване съгласно заповедта за обявяване на 33 BG0001032 „Родопи Източни” са 18 вида бозайници включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение II на Директива 92/43, от които 12 вида прилепи: При дейностите по търсене и проучване в площ „Чиирите” върху тях и местообитанията им се очакват следните въздействия:

Бозайници без прилепи:

1) **1354. *Кафява мечка (*Ursus arctos*).** В България кафявата мечка обитава равнинните и планински гори (в Европа до 4000 m надморска височина) в Рила, Пирин, Западни - Родопи, Средна Стара планина, Витоша, Плана, Верила и Котленска планина като по данни на ловната таксация популацията и у нас наброява около 900 индивида, докато съгласно последните актуални данни получени при направените изчисления към 2021 г. в рамките на НСМСБР оценката възлиза на 353 индивида, 347 индивида за Алпийския биогеографски регион и 6 индивида за Континенталния биогеографски регион. В СФД на 33 видът е представен с численост от 1-2 индивида, вероятно на базата на данни за краткотрайни появи на единични животни, с редки изключения, извън зоната и в близост със зона „Родопи–Средни”.

В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (2012) видът не е установен в защитената зона, като в изготвения доклад по проекта е посочено, че в нея няма размножаваща се мечка популация. Съгласно актуалните данни на ИАОС-НСМСБР при преброяването на вида през есента на 2021 г. видът не е посочен в Източни Родопи (посочен е само в горе изброените планини). Мечката обитава места разположени далече от човешко присъствие. У нас основните предпочитани местообитания днес са старите, предимно планински гори в средните и високите горски пояси (над 600-1000 m). В по-ниските части (Централен Балкан, Южен Пирин), предпочитани местообитанията са буково-габъррови и дъбови гори, предимно по стръмни и скалисти ждрела. Наличието на скали, сипеи и открити пространства влияе благоприятно на мечото присъствие. Най-важен фактор е наличието на жълъди от бук или дъб, както и тревната растителност и сезонното зреене на храстите от шипка, бяз, дрян, малина, къпина, глог и леска. Друго местообитание са добре оформени групи от иглолистна растителност, с много добре развит подлес, треви и наличие на много горски плодове. Често това са смесени гори и с присъствие на широколистни видове, като бреза, върба, калина и явор. Временни, сезонни местообитания може да бъдат високопланинските открити терени около или над горната граница на гората. Там мечките, привлечени от пашата на добитък или от зреенето на боровинките през лятото и есента, могат да използват за временни убежища храстови формации (хвойна и клек) и обрасли, скалисти долове, а това са и места за направа на бърлога. (Гънчев 2003; Спасов 2007; Спиридонов, Спасов 2015). Съгласно данните в доклада за вида от проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (2012) в зоната потенциалните местообитания за мечки се намират на ограничена площ в два планински района, достъпни за скитащи животни по българо-гръцкия биокоридор в

района на връх Ветрен в нископланинския рид Мъгленик. Общата площ на местообитанията е под 2700 ха. Горите от 1 и 2 бонитет покриват 25000 ха разпръснати в просторната зона. По-значително присъствие имат в района затворен между българо-гръцката граница и р. Бяла. Това са гори от мизийски бук, горун, космат и виргилиев дъб. Голяма част от тях са от издънков произход. В зоната преобладават горите от 3-ти бонитет и селскостопанските местообитания. Подходящи местообитания за мечи убежища, евентуално за родилни бърлоги, покриват едва 1,2 % от площта на зоната. По-голямата част от тях са концентрирани в ЗМ „Вейката“. Съгласно посочения горе доклад (3.3.2) в зоната няма подходящи места за убежища и бърлоги. Изключение прави ЗМ „Вейката“, в която има укрития. Няма също подходящи за вида компактни горски местообитания над 10000 ха. Свързаността на местообитанията е слаба, което заедно с тяхното ниско качество обуславя и ограниченията за формиране на размножителна популация на вида. Съгласно доклада за вида, тенденция сочеща реколонизиране на Източни Родопи след най-малко 150 години отсъствие на вида в този район няма, което към момента се потвърждава и от данните от мониторинга на ИАОС-НСМСБР. В зоната няма и местообитания, които да привлекат мечки от стабилните размножителни популации в зоните „Родопи-Западни“ и „Родопи-Средни“. В обхвата на площ „Чиирите” са картирани неголеми по площ и разпокъсани потенциални местообитания на вида, които предвид представената преди това информация и най-вече поради отдалечеността им от съсредоточените местообитания по българо-гръцкия биокоридор, на практика са без значение за него. При това предвидените сондажни площадки и канали остават извън тях. Недалече е и с.Черничино, докато както беше споменато мечката предпочита територии разположени далече от човешко присъствие. Зоната е важна най-вече за опазването на мощния биокоридор за обмен на индивиди, който се простира в граничния район от двете страни на границата между България и Гърция, която отстои на 22 км източно и 27 км южно от контура на площ „Чиирите“. Предвид тези обстоятелства, параметрите на вида в 33 не се очаква да бъдат повлияни от дейностите по търсене и проучване като очакваната цялостна степен на въздействие върху него съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 2) **1352. *Европейски вълк (*Canis lupus*).** Вълкът е моногамен и двойката се запазва до смъртта на един от партньорите. Размножителния период е през февруари - март. Малките се раждат най-общо от края на април до средата на май. Живеят на семейни групи. По нашите ширини семейната група в есенно-зимния период се състои от 2 до 10 вълка, но най-често от 4 - 6 индивида (Jedrzejewski et al. 2004, 2007). Съставена е от двамата родители, малките от същата година и млади вълци от предишни кучила на двойката. Нетериториалните вълци не се размножават (дори и половозрели). Те са предимно млади животни и тяхната численост е в пряка зависимост от големината на незаетите от вълчите семейства територии. Те скитат на големи разстояния, тъй като заеманите от тях територии са с бедна хранителна база. Тези животни са резервът на размножаващата се вълча популация, но те са по-уязвими от семейните вълци, тъй като са принудени да се хранят предимно с по-лесно достъпна храна (домашни животни и др.), понякога в близост до населени места. Съставляват 20 - 30 % от общата вълча популация. Нетериториалните вълци в Европа мигрират обикновено до 70 - 150 км преди да намерят партньор и да установят своя територия. В СФД на 33 видът е представен с численост от 25-30 индивида, като оценката на популацията на вида в зоната е (В), т.е. в нея е представена между 2 и 15% от

националната популация на вида. Местообитанията му са пряко свързани с неговата трофична база и места за размножаване и отглеждане на малките.

Трофичната база на вълка се е припокривала с тази на човека от дълбока древност. Независимо, че хранителното разнообразие на вълците е голямо, дивите и домашните копитни съставляват около 80% от неговата храна. Възрастният вълк се нуждае от 1,5 - 2 кг. месо дневно, а годишната консумация се оценява на 500 - 800 кг на животно (Gazzola et al. 2007, Mech&Boitani 2003). В този смисъл съществува връзка между наличието на необходимата за вълка храна и големината на ловната му територия. Плътност от порядък 1 вълк на $\sim 50 \text{ km}^2$ е оптимална за нашите географски ширини от ареала на вида, но това е при условия, в които и копитните също имат оптимална плътност. В такива условия ловните територии на семейната глутница е нормално да имат площ 100-300 km^2 . Повечето изследвания на териториите на глутниците показват припокриване до някаква степен. Имайки предвид това припокриване, Mech (1977b) предполага, че тези райони са един вид буферни зони между глутниците, като счита, че са с ширина от 2 до 6 км (Peters and Mech 1975b; Mech 1994a). В България семейните глутници обитават основно планински и полупланински територии. Предпочитани са широколистни и иглолистни гори, храсталаци, планински ливади, скални масиви и ждрела. Подобни местообитания предоставят възможност за просторни ловни територии, спокойни места за родилни бърлоги и сравнително добра хранителна база. Обикновено устройват леговището си в труднодостъпни горски местообитания с гъста растителност, каквато не е отчетена при посетените места. Районът, в който се отглеждат малките до 5-6 месечна възраст, се нарича сърцевинна зона и включва най-пригодните местообитания за вида в територията на семейната група. За придвижванията си използват и открити пространства, но предимно по високи, билни пътеки и горски пътища. Част от тези природни екосистеми се използват за екстензивно планинско животновъдство, което е предпоставка за конфликт с местното население. Съгласно данните в доклада за вида от проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (2012) оптималните местообитания на вида покриват 1217,90 km^2 (1 217 900 дка), което е 56 % от площта на зоната. На база на регистрациите на вида на терен са определени и ефективно заетите местообитания, които възлизат на 1188,52 km^2 (1 188 520 дка) или 97,6 % от оптималните, пригодни местообитания в зоната. Практически видът използва почти всички пригодни за него местообитания и може да се приеме, че техните площи съвпадат. Общата площ на местообитанията, подходящи за сърцевинни зони, е 146,8 km^2 или 12 % от общата площ на оптималните за вида местообитания в зоната. Специфичното тук е, че почти всички местообитания, пригодни за сърцевинни зони по модел, са разположени по границата на зоната или в близост до границите ѝ предимно в нейната най-северна и най-южна част. Това е благоприятно по отношение на площ „Чиирите”, тъй като последната се разполага в периферията на централната част на 33 като е значително отдалечена от тези територии – най-близката се намира на повече от 11 км изток-североизточно от контура на площта, т.е. не може да има каквито и да било влияния от дейностите по търсене и проучване върху картираните сърцевинни зони. Поради непосредствената близост на с. Черничино, западната част на площта с общо 17 изработки (9 сонд.площадки и 8 канави) не попада и в обхвата на картирани пригодни местообитания на вида. В такива оптимални/ефективно заети попадат обаче останалите изработки - 19 сондажни площадки (общо 3,4 дка) и 13 канави (общо 6,4 дка). Съгласно данните в доклада от картирането хранителния потенциал

за вълка в 33 „Родопи - Източни“ е добър, т.е. налична е естествена плячка. Дейностите по търсене и проучване не са свързани с въздействия свързани с промяна на биомасата на трофичната база на вида поради смъртност и др. - както по отношение основния хранителен потенциал за вида (копитните), така и върху допълнителния (дивия заек). Временното разполагане и експлоатация на сондажно оборудване в незначителни площи от оптимални/ефективни местообитания е свързано само с безпокойство и отбягване на съответните места, в които се работи, както от вълка, така и от дивата му плячка. В по-откритите части на района се наблюдава характерната за Източни Родопи безстопанствена паша на местни породи копитни, които не се влияят от този фактор, т.е. по отношение на хранителния потенциал ще се запази достатъчно запас от хранителна база. Съгласно предоставените слоеве от МОСВ/ИАОС, както и предвид други източници (SmartBirds), най-близките регистрации на вида са на около 1,4 км по права въздушна линия от източния контур на площта и на около 2,5 км от най-близката сондажна площадка (PR_KTDDH026), където принципно има по-подходящи рядко посещавани местообитания, предвид близостта на с. Черничино от запад. Селото е донякъде ограничаващ фактор за посещаването на района от вълка, тъй като принципно най-голямо значение за избора му на местообитания има отдалечеността от населените места - места с ниска достъпност от страна на човека. Предвид това за популацията на европейския вълк в зоната въздействието от безпокойство ще е много слабо, тъй като той се характеризира с изключителна висока мобилност и свободно ще може да обитава ефективните си местообитания, които ще останат в достатъчно наличност. Съгласно доклада от картирането минималния праг за благоприятно състояние (БПС) на тези местообитания възлиза на 70 % от площта на потенциалните пригодни нефрагментирани местообитания на вида в 33, като този процент в доклада е определен на 97,6 %, т.е. състоянието по този показател е близо до 100% и съответно е определено на благоприятно. Ако се приеме, че ефекта на безпокойство се разпростира в радиус максимум от 400 м от съответната площадка на която се работи (съгласно подточка 1.4.8.5), предвид че при търсенето и проучването се предвижда едновременно работата на до три площадки, то позначимото звуково натоварване, което е и основна причина за безпокойството, ще е съсредоточено на максимална площ от около 1500 дка (150 ха). Тази площ представлява кръгло 0,13% от ефективните местообитания на вида в зоната и ще доведе до временното им свеждане за максимум 2 г. от 97,6% на 97,47% от потенциалните пригодни нефрагментирани местообитания, т.е. промяната ще е несъществена, като практически не може да доведе до влошаване на БПС по разглеждания параметър, още по-малко до промяна на състоянието на параметъра от благоприятно в неблагоприятно състояние. В същото време източно от най-крайната източна сондажна площадка PR_KTDDH026 ще останат достатъчно свободни биокоридори за придвижване на вида на север и юг – зоната с регистрации остава незасегната тъй като е на 2.5 км, а въздействието от безпокойство на до 0.4 км, като между площадката и периферията на с. Малко Попово разстоянието е 2.7 км. Овен това въздействието ще е краткотрайно – на площадката ще се работи общо 10 календарни дни, в т.ч. по подготовка и рекултивация. В близост до проучвателната площ не са известни други ППП/ИП, с които потенциалния ефект на безпокойство от настоящото търсене и проучване може да се кумулира (в т.ч. и в резултат на застъпване по време на реализация). Дейността не може да доведат до смъртност на индивиди. Предвид посочените обстоятелства очакваната степен на въздействие

върху отделните компоненти на европейския вълк в ЗЗ „Родопи-Източни” съгласно матрицата за оценка на степента на въздействие е представена в следващата таблица:

Таблица № 5.38

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Canis lupus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции</i>	<i>Численост на поп.</i>	<i>Б.перспективи</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

След приключване на дейностите по търсене и проучване и рекултивацията на изработките потенциалните въздействия от безпокойство в обхвата на ефективните местообитания на вълка са изцяло обратими. Очакваната цялостна степен на въздействие съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 3) **1355. Видра (*Lutra lutra*).** Начина на живот на този бозайник е изключително свързан с наличието на водни обекти. Обитава естествени речни течения и затворени водоеми с дължина поне 15-20 км, със старици и изобилна крайбрежна растителност – лонгози, елшаки и тръстики (ниски брегове), разнообразна и обилна рибна фауна (минимум 40 кг/ха), изобилие от раци, жаби, гръбначни, мекотели. Участъкът на мъжкия може да припокрива този на 1 или повече женски. Бърлогите са в корените на крайбрежни дървета. Местообитания с наличие на необходимите условия и ресурси не са представени както в обхвата на площ „Чиирите”, така и в близост – тук са застъпени предимно сухи дерета, в които по-съществен отток с временен характер се формира основно в периоди с по-обилни валежи и при топене на снеговете. Картираните по проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (2012) в северната част на площ „Чиирите” потенциални местообитания на вида (при това без да са свързани със значими водни обекти, т.е. без биокоридорни ф-ии) са именно в такива дерета, като вероятно почиват изцяло на моделни данни, които не са съобразени с екологичните изисквания на видрата – липса на хранителен потенциал, обща дължина само 4,5 км (много под минимума от 15 км) и др. Това се потвърждава и от липсата на регистрации в тях съгласно предоставените от МОСВ/ИАОС слоеве. Така или иначе са също отдалечени от отделните изработки. Най-близкото значимо повърхностно водно тяло за вида в района е р.Арда (BG3AR100R006), която протича на 3,7 северно по права въздушна линия от северния контур на площта, като тук е и най-близката регистрация на вида по посочения проект, в т.ч. и съгласно други източници (SmartBirds). Още по-отдалечените основни поречия на р. Кулиджийска река (BG3AR100R007) и р. Марешница (BG3AR100R005) западно и източно от контура съгласно ПУРБ на БД “Източнобеломорски район” са от типа на пресъхващите, поради което са по-малко подходящи. Съгласно предоставените слоеве от ИАОС в района на площ „Чиирите” и като цяло в близост няма полигони, пунктове и маршрути за мониторинг на вида към НСМСБР. Предвид посочените обстоятелства, параметрите на вида в ЗЗ няма да бъдат повлияни от дейностите по търсене и проучване като очакваната цялостна степен на въздействие върху него съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 4) **1335. Европейски лалугер (*Spermophilus citellus*).** Гризач от семейство катерицови, който е свързан с открити необработваеми места, покрити с ниска тревна растителност (ливади, пасища, сухи степи, покрайнините на обработваемите полета, покрай пътища и др). Живее на колонии под земята, като прави много резервни входи. Местообитанията му лесно се определят по множеството дупки. Най-общо включват открити тревисти и неразоравани терени, вкл. неразоравани ивици край пътища, в селскостопански площи и малки оврази. Предпочита ниска растителност, макар че съществуват колонии и в ливади с висока трева, пасища с рядко разхвърляни храсти (вкл. хвойна) и дървета. Наблюдавани са като изключение случаи на обитавани от лалугери овощни градини, обраствания с боровинки и терен обрасъл с високостеблена хвойна, но в тези случаи винаги има в съседство терен с тревиста растителност (Стефанов 2006). Също така се наблюдават заселвания на изоставени в течение на няколко години орни площи и люцернови ниви (т.е. посеви с многогодишни култури). В равнинната част на страната, лалугерът се среща преимуществено по селските мери, като съседството на човека не му оказва негативно влияние. Не са редки наблюденията на колонии лалугери около населените места, непосредствено до крайните къщи на селата, овчарници и краварници. В планинските райони където се осъществява пасищно скотовъдство лалугери дори влизат във временните складови постройки на човека за хранене от складиран фураж. (Стефанов 2006). Голяма лалугерова колония е регистрирана до информационния център на ЗМ „Побитите камъни“ независимо от наличието на посетители. Съгласно списъка с класове Корине Ландкавър използван за целите на Натура 2000 местообитанията на лалугера се покриват от класове № 231 (пасища), № 243 (селскостопански площи със значително участие на естествена растителност), № 321 (естествени ливади), № 333 (площи с разпръсната растителност) и № 322 (ниски храсталаци). Такива са представени и в района на някои от изработките (сонд. площадки PR_KTDDH025, KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005, PR_KTDDH021, PR_KTDDH029 и канали PR_KTTR027, PR_KTTR033, PR_KTTR034, PR_KTTR024), но при теренното проучване видът не е отчетен, в т.ч. по отношение на характерни дупки. Освен поради обработката на земите, напуска местообитанията си и поради прекратяването на изпасването на пасищата и промяната на вида и състоянието на тревната покривка, като такива процеси се наблюдават и при посочените изработки. Разселващата способност на вида практически не е изследвана, но съществуват данни, съгласно, които лалугерите имат слаба разселителна способност (Стефанов 2006). Разселване на лалугери и/или връзка между отдалечени колонии може да се осъществява чрез придвижване на животните по ивици неразорана земя покрай пътищата или по крайречни пасища и ливади, включително и такива, които периодично се заливат, но на които в засушливи години временно могат да се заселват лалугери. В СФД на 33 BG0001032 „Родопи Източни” лалугерът е включен като рядък (R) с численост 11 колонии. При проучванията по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) са картирани 48 потенциални местообитания. В 8 от тях са установени находища (лалугерови колонии). Установени са 11 бивши находища. Общата площ на регистрираните находища на европейския лалугер в оптимални местообитания е 2438,5 ха (т.е. оптимално ефективно заети местообитания) и в субоптимални местообитания е 19031,9 ха (т.е. субоптимално ефективно заети местообитания). При теренното проучване за целите на настоящата разработка в района на обходените места съвпадащи с предвидените изработки не са установени нито настоящи, нито дупки

от бивши находища на лалугерови колонии. По горния проект в района на проучвателната площ не са картирани оптимални и субоптимални ефективно заети местообитания на вида – най-близките съгласно предоставените слоеве от МОСВ са разположени в близост до Маджарово на около 2.9 км по права въздушна линия северно от контура на площта. Най-близката регистрация по предоставените от МОСВ/ИАОС данни и съгласно други източници (SmartBirds) е на 6,5 км северно от контура. Посочените по-горе изработки единствено заемат несъществен процент от картираните субоптимално потенциални местообитания на вида (0,00057%), които не се обитават от него. Както беше споменато по-горе лалугерите имат слаба разселителна способност, т.е. не съществува риск преждевременно вида да се засели в тях. Най-близкия полигон за мониторинг към НСМСБР е на около 9 км западно по права въздушна линия от контура на проучвателната площ. Предвид тези обстоятелства, параметрите на вида в 33 няма да бъдат повлияни от дейностите по търсене и проучване като очакваната цялостна степен на въздействие върху него съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 5) 2635. Пъстрия пор (*Vormela peregusna*). Хищник с относително дребни размери, който лесно се отличава от другите видове порове. Козината му е светложълтеникавокафява с тъмни петна, с тъмна препаска през очите. В България, както и в останалите части на европейския си ареал е рядък и има мозаично разпространение из цялата страна без високите планини и големите горски масиви. Най-често срещан е в Дунавската равнина (най-вече източната ѝ част), Горнотракийската низина (особено в района на р. Тунджа), централната част на западните покрайнини на страната (Пернишка област и района на Драгоман), района на Източните Родопи, Дервентски възвишения и Сакар. Биологичните особености на пъстрия пор не са добре проучени. Видът е специализиран в лов на мишевидни и едри колониални гризачи, но се храни също така с птици, яйца, влечуги, земноводни, понякога насекоми и растителна храна. У нас пъстрият пор се среща основно в открити местообитания (степи, пасища, пустеещи земи, каменисти райони, лозя, градини), но е регистриран и в гори. Местообитанията му често съвпадат с тези на лалугера и хомяците, които представляват оптимална плячка за вида. Счита се, че предпочита сухи местообитания, но се среща и в по-влажни такива. По принцип избягва високите части на планините и големите горски масиви, каквито са застъпени основно в обхвата на площ „Чиирите”. Видът обикновено не копае собствени, а разширява подземни леговища на по-едроразмерни гризачи. В стандартния формуляр на 33 BG0001032 „Родопи-Източни” пъстрия пор (*Vormela peregusna*) е включен като рядък (R), установен в 2 находища. При картирането по проект „Картиране и определяне природозащитното състояние на бозайници, без прилепи, обособена позиция 4“, видът не е регистриран с преки методи по време на теренната работа в защитената зона. Посредством анкетен метод и публикуван снимков материал са регистрирани две находища, в сечище край с. Жълти Чал и в района на с. Бориславци, и двете отдалечени от района с площ „Чиирите”. Към момента не са достъпни налични данни за други регистрации. Пъстрия пор е рядък вид със скрит начин на живот, поради което регистрирането на присъствието му е трудно. Това е една от основните причини видът да е слабо проучен у нас. Общата площ на подходящите за пъстрия пор местообитания в зона BG0001032 изчислена по горния проект възлиза на 19730.8 ха. Подходящите местообитания представляват приблизително 9 % от общата площ на зоната и отделните ядра са относително равномерно разпръснати по територията и. Приблизителната численост на пъстрия

пор на територията на зона BG0001032, изчислена на базата на предполагаема плътност в пригодните местообитания 1 индивид./10 км², е 19,7 индивида. Съгласно цитирания по-горе проект в района на проучвателната площ няма картирани потенциални (подходящи) местообитания на вида, както и негови биокоридори. Най-близкия подходящ полигон се намира на 3,3 км по права въздушна линия от външния контур на площта и включва голяма част от урбанизираната територия на гр. Маджарово. Предвид данните за разгледания преди това вид, тук липсва и оптимална трофична база за пълноценен пор. Поради тези обстоятелства параметрите на вида в 33 не се очаква да бъдат повлияни от дейностите по търсене и проучване и цялостната степен на въздействие върху него съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 6) **2617. Мишевиден сънливец (*Myomimus roachi*).** Вид гризач, който от обикновения сънливец се отличава по слабо окосмената си опашка и по-малките си размери. У нас е разпространен в югоизточната част на страната (Пешев и др. 2004; Попов 2007). Местообитания на мишевидния сънливец са сухи пасища и храсталаци с разпръснати или на групи храсти и дървета, запустели земеделски земи, покрайнини на ниви, овощни и зеленчукови градини. У нас е улавян по открити места: необработваеми площи или окрайнини на овесени, пшенични и царевични ниви, бадемкови градини, запустели лозя. В подобни местообитания е установяван и в Турска Тракия (където видът е по-често срещан и по-добре изучен), но също и сред острови от горска и храстова растителност с участие на плодни дървета, разположени сред обработваеми площи, засети със зърнени и маслодайни култури. В района на площ „Чиирите” при съответните изработки липсват местообитания с такъв характер, тъй като основната част от проектните площадки и канали се разполагат в издънкови дъбово-габорови гори. Само някои са в открити територии, които са разгледани при лалугера. Мишевидния сънливец се храни главно с семена, плодове и вегетативни части на растения, които се намират на малко разстояние (до няколко десетки метра) от неговите убежища. На практика хранителния потенциал за вида зависи от растителната покривка и съвпада с потенциалното местообитание на вида. Копае дупки на дълбочина около 10–20 см. Ходовете имат няколко изхода. В дъното се намира гнездова камера с гнездо, изградено от сухи треви. Активността му е наземна, но подобно на много други гризачи се катери добре – в Турска Тракия повечето от индивидите са уловени на дървета. Активен е предимно през нощта. Зимата прекарва в сън, в дупки под земята, от втората половина на ноември до първата половина на април. Има по едно поколение на година. В стандартния формуляр на 33 BG0001032 „Родопи-Източни” *Myomimus roachi* е включен като много рядък (V), установен в до 2 находища. При картирането по проект „Картиране и определяне природозащитното състояние на бозайници, без прилепи, обособена позиция 4“, видът не е регистриран с преки методи по време на теренната работа, но има литературни данни за негово намиране в Източни Родопи. Съобщаван е за района на гр. Ивайловград (Пешев, Ангелова, 1966/67) и установен по погадки на забулена сова от с. Малки Воден. Съгласно предоставените слоеве от ИАОС регистрация има и северно от с. Габерово (между селото и яз. Ивайловград), която е и най-близката до проучвателната площ – отстои на 4,6 км североизточно по права въздушна линия от нейния контур. Общата площ на всички потенциални за мишевидния сънливец местообитания в зона BG0001032 възлиза на 14289,29 ха или 6,57 % от площта на зоната. Съгласно цитирания по-горе проект в района на предвидените изработки няма картирани потенциални местообитания на вида, както

и негови биокоридори. Най-близкия потенциален полигон със средна пригодност и незначителна площ (1,7 ха) се намира на 1,3 км северно по права въздушна линия от външния контур на „Чиирите” и е още по-отдалечен от отделните изработки. Поради тези обстоятелства параметрите на вида в ЗЗ не се очаква да бъдат повлияни от дейностите по търсене и проучване и цялостната степен на въздействие върху него съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0);

Пещеролюбиви прилепи:

Предмет на опазване съгласно заповедта за обявяване на ЗЗ BG0001032 „Родопи Източни” са 12 вида прилепи включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение II на Директива 92/43, от които 10 вида са пещеролюбиви – техните убежища включват най-често естествени пещери, минни галерии и по-рядко човешки постройки. Те използват тези убежища през всички етапи на своя годишен жизнен цикъл, като образуват многобройни колонии (летни размножителни и зимни). Такива са видовете *Rhinolophus mehelyi*, *Rhinolophus hipposideros*, *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus euryale*, *Rhinolophus blasii*, *Myotis myotis*, *Myotis blythii*, *Myotis emarginatus*, *Myotis capaccinii* и *Miniopterus schreibersii*.

Край гр. Маджарово са разположени входи, отвори и шахти към изоставени подземни галерии от добив на оловно-цинкова руда, за които има редица данни, че се ползват като убежища от пещерна прилепна фауна. Видовете, които са установени в такива според различни източници са: подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), пещерен дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*) по публикувани данни и средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*) по непубликувани (спелеоложки посещения). Това е и най-близкия значим район за прилепната фауна спрямо проучвателната площ, като най-близки са галериите на бившия рудник „Капитан Петко войвода”, отстоящ на около 3 км (отстоянието с повечето регистрации) от северния контур на площта и на около 4 км от най-близката проектна изработка (с.площадка PR_ZDDH032). Именно с цел опазване на включения в ЧК на България трицветен нощник (*Myotis emarginatus*) при рудника и в близост до с. Габерово със Заповед № 649 от 23.11.2000 г. (бр. 100/2000 на ДВ) е обявената ЗМ „Гюргена”. Предвидените изработки в обхвата на площ „Чиирите” не засягат стари подземни минни изработки и са достатъчно отдалечени от известните в района. В това отношение площта предлага най-вече повече или по-малко подходящи ловни местообитания за част от пещеролюбивите прилепи, като очакваните въздействия от дейностите по търсене и проучване върху съответния вид, са както следва:

- 1) **1302. Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi* Matschie, 1901).** В България е относително рядък, известен от около 30-тина находища. Някои пещери в Северозападна България очертават част от известната до момента северна граница на ареала на вида на Балканите. В България формира смесени размножителни колонии с южния и средиземноморския подковонос с численост от няколко стотин до няколко хиляди индивида, с непостоянна и променяща се численост, винаги в естествени пещери, каквито в района на проучвателната площ не са известни. Майчините колонии се състоят от 20 - 200 индивида, като рядко могат да достигнат 500. Хранителната биология на вида е слабо проучена. У нас по непубликувани

данни (Иванова, 2003) районите за хранене попадат в екотони като разредени гори, ливади, пасища, обработваеми земи, редки нискоствъблени гори. Някои от предвидените изработки са в подобни местообитания. Подковоноса на Мехели се храни главно с дребни нощни пеперуди. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като рядък вид (R) с численост на популацията му 250-500 индивида. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013), в зоната не са установени зимуващи индивиди, а в 1 лятно находище са установени 4 индивида. Площта на потенциалните ловни местообитания на вида в зоната е оценена на 39742 ха (18,3 % от площта на зоната). Площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 6150.7 ха (2.8 % от площта на зоната). В района на площ „Чиирите” съгласно наличните данни (в т.ч. ИАОС, SmartBirds, проучване 2021-2022 по плана за действие и др.) няма установени находища. Най-близко по картирането (2012) е на 3,2 км северно от външния контур на площта (в района на бившия р-к „Капитан Петко войвода”). В обхвата на площта, предимно в някои от деретата на някои места са картирани съвсем малки моделни площи със средно пригодни потенциални местообитания на вида, като всички предвидени изработки остават изцяло извън тях. Само някои от предвидените изработки попадат в картирани потенциални ловни местообитания на вида. Такива, с едно допълнение в резултат на теренното проучване, са с.площадки PR_KTDDH027, KTDP010, KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005, PR_KTDDH028, PR_KTDDH029 и канали PR_KTTR033, PR_KTTR034 на обща площ от 3215 м² (3,2 дка). Предвид това очакваните въздействия върху вида ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожен и несъществен процент (0.0008%) от тези местообитания, което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики. Дейностите не засягат пещери, изоставени минни галерии, подземни кухни и др. подобни подходящи за убежища. Не са свързани с изграждане и на вертикална инфраструктура, която може да окаже бариерен ефект при прелитане в района на изработките и да доведе до фрагментация на местообитания и биокоридори. Очакваната степен на въздействие върху отделните параметри съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.39

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Rhinolophus mehelyi</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	Обща площ на местооб.	Структура и функции	Численост на поп.	Б.перспект иви
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

- 2) **1303. Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros* Bechstein, 1800).** У нас е обикновен вид в цялата страна, известен от над 300 находища. Характерен обитател на карстовите райони с богата растителност. Макар и рядко се среща до надморска височина от 1500 м (в района над Рилския манастир, Западна Стара планина, Централен Балкан и Родопите). Среща се и в населени места. Размножаването у нас е слабо проучено. Използва едни и същи убежища в продължение на много години, като в тях рядко се установяват други видове прилепи. Формира размножителни групи най-често от 5-30 възрастни женски през май-юни, най-често в постройки,

малки пещери, по-рядко в скални цепки. Струпват се в по-плътни групи при ниски температури и при крайните етапи на бременността. В Югоизточна Европа използва места с висока тревна растителност и горски територии за набавяне на храна. Горите са ключови местообитания за храненето. Такива има и в района на площ „Чиирите”. Ловува в зоните на короната на широколистните дървета. Храни се с основно с нощни, бавно и ниско летящи насекоми. Храненето на малкия подковонос е неселективно (Пешев и др. 2004). Хранителните територии имат площ между 12 и 53 ха и са в близост до дневното убежище, в радиус до 5-10 км. Най-често ловуват в непосредствена близост до убежищата - до около 600 м. Там, където горите покриват големи площи, малкият подковонос изобщо избягва откритите пространства (McAney & Fairley 1989, Biedermann, 1997). Ловува в широколистни и смесени гори, храсталаци, крайнини на гори, край обрасли с растителност реки (Racey, 1998), около скали в карстовите райони, близо до убежищата (McAney & Fairley 1989). В стандартния формуляр на защитената зона е включен като типичен (С) постоянно обитаващ я вид с численост на популацията му в защитената зона 250 - 500 индивида. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2012) в известните находища за зимуване в зоната са установени общо 27 индивида. В известните летни находища в зоната са установени общо 115 индивида. Установени са общо 15 находища. Площта на потенциалните ловни местообитания е оценена на 46062,0 ха (21,2% от площта на защитената зона). Съгласно изготвения модел площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 2013.2 ха (0.9% от площта на защитената зона). В района на площ „Чиирите” съгласно наличните данни (в т.ч. ИАОС, SmartBirds, проучване 2021-2022 по плана за действие и др.) няма установени находища и регистрации. Най-близката по плана за действие 2019-2028 е на 3,2 км северно от външния контур (в изоставени сгради в гр.Маджарово), следвано от регистрирано на 4,3 също северно при картирането (тавана на ПЗЦИР край р. Арда), също изоставена минна галерия на 5,4 км. В обхвата на площта са картирани разпокъсани моделни площи със средно пригодни потенциални местообитания на вида, като в такива попадат 7 от предвидените изработки (с. площадки ZDDP027, PR_KTDDH028, PR_KTDDH029, KTDP017, KTDP016, KTDP004 и канава PR_KTTR033) заемащи общо 1717 м² (1,7 дка) или едва 0,0004% от всички картирани крайни потенциални местообитания. По част от деретата навлизат също потенциални ловни местообитания на вида, като в такива попадат само две с.площадки (PR_KTDDH022 и PR_KTDDH028) и една частично (KTDP011) заемащи общо 0,33 дка или 0,00007% от тези местообитания. Предвид това очакваните въздействия върху вида ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожни и несъществени проценти от картирани два типа местообитания, което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики. Дейностите не засягат пещери, изоставени минни галерии, подземни кухни и др. подобни подходящи за убежища. Не са свързани с изграждане и на вертикална инфраструктура, която може да окаже бариерен ефект при прелитане в района на изработките и да доведе до фрагментация на местообитания и биокоридори. Очакваната степен на въздействие върху отделните параметри съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.40

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Rhinolophus hipposideros</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	Обща площ на местооб.	Структура и функции	Численост на поп.	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

- 3) **1304. Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum* Schreber, 1774).** У нас се среща в цялата страна, предимно в карстови райони с речни долини, като това е един от най- често срещаните пещеролюбиви видове прилепи. Предпочита убежища между 100 и 500 м н.в. Около 90% от убежищата му са пещери и минни галери, а обитаването на човешки постройки (около 4 % от убежищата) определя и неговата синантропност. По време на копулацията женски индивиди от различни колонии в радиус от 60 км посещават територията на един мъжки. Както при повечето прилепи, срещащи се в Европа, оплождането става едва през пролетта. Женските се събират в размножителни колонии през месеците април - май с численост до 200 екземпляра (рядко до 600), които се състоят основно от полово зрели бременни. Отглеждането на малките става в плитки пещери, скални струпвания, под покриви, в запустели изкуствени галерии, където температурата е по-висока (Schober & Grimmberger, 1997). Малките се научават да летят след 35 - 40 дни и до началото на септември се разселват. Размножителните колонии се разпадат в края на август - началото на септември. В хранителния спектър преобладават едри твърдокрили и пеперуди, в по-малка степен - ципокрили и двукрили, които улавят в полет. Полетът е бавен, ниско над земята или близо до растителността и до земната повърхност, но може и да е на височина 4 - 6 м (Schober and Grimmberger, 1997). Ловува край скални венци, над храсталаци и над водни площи. Ловните територии на вида обикновено се намират до 4 км от размножителните убежища (Bontadinaa, 2002). В България това разстояние може да достигне до 10 км, като могат да бъдат посетени до 8 различни ловни полета за една нощ. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като типичен постоянно обитаващ я вид (С) с численост на популацията му в 33 2000-3000 индивида. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (2012), в зимни находища в зоната са установени 161 зимуващи индивиди, а в летни находища са установени 2481 индивида. Установени са общо 35 находища. Площта на подходящите ловни местообитания е оценена на 40156 ха (18,5% от площта на 33). Съгласно изготвения модел площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 5123.5 ха (2.4% от площта на защитената зона). В обхвата на площ „Чириите” съгласно наличните данни (в т.ч. SmartBirds, проучване 2021-2022 по плана за действие и др.) и в съседство няма установени находища. Най-близките по слоевете на ИАОС, картирането (2012) и плана за действие 2019-2028 са на 3,2 км северно от външния контур на площта (изоставени сгради в Маджарово и в района на изоставени водни резервоари на бившия р-к „Капитан Петко войвода”), също изоставена минна галерия на 5,4 км. В обхвата на площта са картирани, както разпокъсани, така и навлизащи откъм северната част по-компактни средно пригодни потенциални местообитания на вида, като в такива попадат 8 от предвидените изработки (с. площадки PR_KTDDH028, PR_KTDDH029, KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005 и канали PR_KTTR033, PR_KTTR033) заемащи общо 2510 м² (2,5 дка) или едва 0,0003% от всички

картирани крайни потенциални местообитания. По част от деретата навлизат също потенциални ловни местообитания на вида, като в такива напълно попада само една с.площадка (PR_KTDDH022) и една частично (KTDP011) заемащи общо 0,2 дка или 0,00005% от тези местообитания. Предвид това очакваните въздействия върху вида ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожни и несъществени проценти от картирани два типа местообитания, което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики. Дейностите не засягат пещери, изоставени минни галерии, подземни кухни и др. подобни подходящи за убежища. Не са свързани с изграждане и на вертикална инфраструктура, която може да окаже бариерен ефект при прелитане в района на изработките и да доведе до фрагментация на местообитания и биокоридори. Очакваната степен на въздействие върху отделните параметри съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.41

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Rhinolophus ferrumequinum</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	Обща площ на местооб.	Структура и функции	Численост на поп.	Б.перспект иви
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

- 4) **1305. Южен подковонос (*Rhinolophus euryale* Blasius, 1853).** У нас се среща почти в цялата страна в над 100 находища, като убежищата му в Северна България са по-многобройни. В България са наблюдавани копулиращи индивиди в Еменската пещера през април и края на септември. Липсват подробни данни за размножаването. Формира размножителни колонии след средата на май. У нас са регистрирани размножителни колонии обикновено с численост от няколко десетки до около 2000 индивида. В Пролазката пещера в Северна България е регистрирана и рекордно голяма размножителна колония на вида, наброяваща около 20 000 екземпляра. Често съжителства с други пещерни видове прилепи. Дистанцията между зимните и летните убежища е около 50 км, като в България разстоянието може да е над 60 км. Разстоянието между ловните територии и убежищата е различно в ареала на вида. В България може да достигне 24 км. Хранителната биология е слабо проучена. Има данни, че молците съставляват около 90% от храната им, а останалите 10 - 15% се състоят от златоочици, хлебарки и други двукрили. Хранителното местообитание на вида се състои основно от открити местообитания (ливади, пасища или храсталаци), пресечени с гори (издънкови или по-зрели), създаващи хетерогенен пейзаж. В тези местообитания изобилието на плячката е по-голямо. Обемът на плячката се увеличава и от наличието на водни обекти в близост до убежищата. Ловни територии на вида обикновено са до 5 км от размножителните убежища, като отделни прилепи всяка нощ използват едни и същи хранителни територии. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като много рядък вид (V) с численост на зимуващите от 101 до 250 индивида и размножаващите се в летни убежища от 500 до 1000 индивида. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (2012) в защитената зона са установени 190 зимуващи индивида и 721 в летни находища. Установени са общо 6

находища. Площта на потенциалните ловни местообитания е 35099 ха (16,1% от площта на защитената зона). Площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 1825.2 ха (0.8% от площта на защитената зона). В обхвата на площ „Чиирите”, както и в съседство с нея, съгласно наличните данни (в т.ч. ИАОС, SmartBirds, проучване 2021-2022 по плана за действие и др.) няма установени находища – най-близко по картирането (2012) е на 3,2 км северно от външния контур на площта (в района на изоставените водни резервоари на бившия р-к „Капитан Петко войвода”). В обхвата на площта, предимно в някои от деретата на някои места са картирани мозаично малки моделни площи със средно пригодни потенциални местообитания на вида (само в най-северозападния край навлизат части от по-компактни), като всички предвидени изработки остават изцяло извън тях. По част от деретата навлизат също потенциални ловни местообитания на вида, като в такива напълно попада само една с.площадка (PR_KTDDH022) и една с около 20% (KTDP011) заемащи общо 0,2 дка или 0,00006% от тези местообитания. Предвид това очакваните въздействия върху вида ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожен и несъществен процент от тази категория местообитания, което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики. Дейностите не засягат пещери, изоставени минни галерии, подземни кухни и др. подобни подходящи за убежища. Не са свързани с изграждане и на вертикална инфраструктура, която може да окаже бариерен ефект при прелитане в района на изработките и да доведе до фрагментация на местообитания и биокоридори. Очакваната степен на въздействие върху отделните параметри съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.42

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Rhinolophus euryale</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	Обща площ на местооб.	Структура и функции	Численост на поп.	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

5) **1306. Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii* Peters, 1866).** В България е известен от около 60 находища. Разпространението му е свързано с топлите южни части на страната, където той е обикновен, за разлика от Северна България. Западната и Централната част на Предбалкана, както и линията Велико Търново - Котел - Приморско, очертава северната граница на ареала на вида на Балканите. Размножителната биология на вида в България е недостатъчно проучена. Данни за Източни Родопи предоставят Иванова (2003) и Ivanova & Goergieva (2004), според които променливата численост на размножителните колонии се дължи на използването на алтернативни убежища в съседни територии. Подковоносът на Блази образува както единични чисти колонии, така и смесени клъстери с южен подковонос, подковонос на Мехели, голям и малък подковонос, пещерен дългокрил и дългопръст нощник. Хранителната биология на вида у нас не е проучена. Хранителният му спектър се състои от дребни нощни пеперуди. Ловува в храсталаци, нискорастящ габър и дъбови гори. Ловува само в полет, обикаляйки около храсти и живи плетове. Те са систематични ловци. Полетът им е гъвкав, могат да хванат плячка близо до растителността или да я вземат директно от земята. В

СФД на защитената зона е включен като рядък вид (R) с численост на зимуващите от 1000 до 1500 индивида и размножаващите се в летни убежища от 800 до 1200 индивида. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) в защитената зона са установени 1200 зимуващи индивида и 850 в летни находища. Установени са общо 9 находища. Площта на потенциалните ловни местообитания е 128421 ха (59,1% от площта на защитената зона). Площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 6019.3 ха (2.8% от площта на защитената зона). В района на площ „Чиирите” съгласно наличните данни (в т.ч. ИАОС, SmartBirds, проучване 2021-2022 по плана за действие и др.) няма установени находища. Най-близко по картирането (2012) е на повече от 10 км западно от външния контур на площта. В нейния обхват, предимно в някои от деретата на някои места са картирани съвсем малки моделни площи със средно пригодни потенциални местообитания на вида, като всички предвидени изработки остават изцяло извън тях. Повечето от предвидените изработки обаче попадат в картирани потенциални ловни местообитания на вида. Такива са 18 с.площадки (CHEDP009, CHEDP012, KTDP006, KTDP009, KTDP010, KTDP011, ZDDP027, ZDDP028, PR_CHEDDH015, PR_KTDDH020, PR_KTDDH022, PR_KTDDH023, PR_KTDDH025, PR_KTDDH026, PR_KTDDH027, PR_KTDDH029, PR_ZDDH031, PR_ZDDH032) и 17 канали (с изключение само на KTTR_006, PR_KTTR034, PR_KTTR035, PR_KTTR033) на обща площ от 9249 м² (9,25 дка), без да се отчита, че почти всички предвидени канали са по трасетата на стари nereкултивирани изработки. Предвид това очакваните въздействия върху вида ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожен и несъществен процент (0.0007%) от тези местообитания, което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики. Дейностите не засягат пещери, изоставени минни галерии, подземни кухни и др. подобни подходящи за убежища. Не са свързани с изграждане и на вертикална инфраструктура, която може да окаже бариерен ефект при прелитане в района на изработките и да доведе до фрагментация на местообитания и биокоридори. Очакваната степен на въздействие върху отделните параметри съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.43

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Rhinolophus blasii</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	Обща площ на местооб.	Структура и функции	Численост на поп.	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

- 6) **1324. Голям нощник (*Myotis myotis* Borkhausen, 1797).** У нас е обикновен и често срещан вид, известен от над 200 находища, като повечето са между 100 и 800 м, но има и изключения (пещерите Иванова вода и Балабанова дупка и др.), типичен обитател на карстови райони, съжителстващ с остроухия нощник. Размножителните колонии са големи, с численост от няколкостотин до около 7000 индивида, често смесени с други пещерни видове. Женските показват изключително висока филопатрия, като над 90% се връщат и се размножават в убежището, в което са се

родили. През лятото мъжките живеят предимно поединично, а женските формират колонии, където раждат и отглеждат малките. Размножителните колонии се намират в малки, сухи и проветриви пещери или в привходни части на по-големи пещери, често смесени с други пещерни видове прилепи. Числеността на колонии може да достигне до няколко хиляди женски. Като цяло, морфологичният спектър на жертвите не е много разнообразен — състои се от насекоми, по-големи от 5 мм, с предпочитаната дължина на тялото между 12 и 35 мм. Лови жертвите си в полет или ги събира от различни повърхности — най-често от земята (Arlettaz, 1993, 1966). Според Siemers и др. (2011) при изследвания проведени в България става ясно, че *M. myotis* се храни както с хищни членестоноги (Coleoptera) (50%), така и с тревопасни. Предпочита местообитания с открит достъп до земна повърхност (стари гори без подлес, гола земя, прясно окосени ливади и др.), каквито местообитания са с ограничено разпространение в района на проучвателната площ, в която са застъпени издънкови гори с различно участие на подлес. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като типичен вид (С) с численост на зимуващите от 51 до 100 индивида и размножаващите се в летни убежища от 3500 до 5000 индивида. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) в защитената зона са установени 68 зимуващи индивида и 4000 в летни находища. Установени са общо 10 находища. Площта на потенциалните ловни местообитания е 181362 ха (83,4% от площта на защитената зона). Площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 911.9 ха (0.4% от площта на защитената зона). В района на площ „Чиирите” съгласно наличните данни (в т.ч. ИАОС, SmartBirds, проучване 2021-2022 по плана за действие и др.) няма установени находища. Най-близко по картирането (2012) е на около 10 км западно от външния контур на площта (пещерите „Каранги” и „Гоук ин” при с. Орешари). В нейния обхват, предимно по някои от деретата на места са картирани разпокъсани площи със средно пригодни потенциални местообитания на вида, като с изключение на част от с.площадка PR_KTDDH028 всички останали предвидени изработки остават изцяло извън тях. Почти всички от предвидените изработки обаче попадат в картирани потенциални ловни местообитания на вида. Такива са 24 с.площадки (с изключение на KTDP015, KTDP007, KTDP008 и PR_KTDDH024) и 19 канави (с изключение само на KTTR_006 и PR_KTTR035) на обща площ от 11759 м² (11,76 дка), без да се отчита, че почти всички предвидени канави са по трасетата на стари нерекултивирани изработки. Предвид това очакваните въздействия върху вида ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожен и несъществен процент (0.00065%) от тези местообитания, което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики. Дейностите не засягат пещери, изоставени минни галерии, подземни кухни и др. подобни подходящи за убежища. Не са свързани с изграждане и на вертикална инфраструктура, която може да окаже бариерен ефект при прелитане в района на изработките и да доведе до фрагментация на местообитания и биокоридори. Очакваната степен на въздействие върху отделните параметри съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.44

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Myotis myotis</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	Обща площ на местооб.	Структура и функции	Численост на поп.	Б.перспекти ви
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

- 7) **1307. Остроух нощник (*Myotis blythii* Tomes, 1857).** У нас обикновен и често срещан вид, известен от над 120 находища. Разпространен е по цялата територия на страната без високите планински области. Повечето находища са между 100 и 800 м н. в. Типичен е за карстовите райони. Често обитава заедно с вида-двойник *Myotis myotis*. В убежищата за размножаване присъства в смесени клъстери от различни видове прилепи. В България е известна колония от 8 000 индивида. Според Siemers и др. (2011) при изследвания проведени в България в състава на храната на *M. blythii* влизат основно представители на семейство Tettigoniidae (Orthoptera) - (от 61 до 98%), бръмбари от род Melolontha, обитатели на открити тревни пространства (около 14%), гъсеници на различни видове пеперуди (около 10%) (Arlettaz, 1996). Хранителните местообитания на вида са открити местообитания като ливади и пасища с висока трева, каквито има застъпени при някои от предвидените изработки. Лови жертвите си във въздуха, 1 - 2 м над земята, но често ги събира и от земята или от треви. По данни от Централна Европа, остроухите нощници ловуват най-често в радиус 4 - 6 км от убежището. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като разпространен в зоната типичен вид (С) с численост 3000-4500 индивида. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013), в известните находища за зимуване в зоната са установени общо 64 зимуващи индивида, а в известните летни находища в зоната са установени общо 4000 индивида. Установени са общо 11 находища. Площта на потенциалните подходящи ловни местообитания е 181362 ха (83,4% от площта на защитената зона). Съгласно изготвения модел площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 1201.5 ха (0.6% от площта на защитената зона). В района на площ „Чириите” съгласно наличните данни (в т.ч. ИАОС, SmartBirds, проучване 2021-2022 по плана за действие и др.) няма установени находища. Най-близко по картирането (2012) е на около 10 км западно от външния контур на площта (пещерите „Карангин” и „Гоук ин” при с. Орешари). В обхвата на площта, предимно в някои от деретата на някои места разпокъсано са картирани малки площи със средно пригодни потенциални местообитания на вида, като всички предвидени изработки остават изцяло извън тях. Почти всички от предвидените изработки обаче попадат в картирани потенциални ловни местообитания на вида. Такива са 24 с.площадки (с изключение на KTDP015, KTDP007, KTDP008 и PR_KTDDH024) и 19 канави (с изключение само на KTTR_006 и PR_KTTR035) на обща площ от 11759 м² (11,76 дка), без да се отчита, че почти всички предвидени канави са по трасетата на стари nereкултивирани изработки. Предвид това очакваните въздействия върху вида ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожен и несъществен процент (0.00065%) от тези местообитания, което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики. Дейностите не засягат пещери, изоставени минни галерии, подземни кухни и др. подобни

подходящи за убежища. Не са свързани с изграждане и на вертикална инфраструктура, която може да окаже бариерен ефект при прелитане в района на изработките и да доведе до фрагментация на местообитания и биокоридори. Очакваната степен на въздействие върху отделните параметри съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.45

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Myotis blythii</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	Обща площ на местооб.	Структура и функции	Численост на поп.	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

- 8) **1321. Трицветен ношник (*Myotis emarginatus* Geoffroy, 1806).** У нас е известен от около 80 находища из цялата страна, като най-голямата им концентрация е в ниските части до 400 - 500 м н. в., най-вече в карстови райони. Отделни индивиди са установени до около 1500 м н. в. в Западна Стара планина, до 1600 м н. в. - в Централна Стара планина и Рила, 1540 м в Западните Родопи. Размножителната биология на вида в южните части на ареала е слабо изучена. Летните колонии са компактни и плътни. Често обитава летните убежища заедно както с видове от род *Rhinolophus*, така и с *Miniopterus schreibersii* и *Myotis capaccinii*. Тъй като видът е термофилен, предпочита по-топли убежища. Температурата в размножителните убежища може да стигне до 35°C. В известните у нас около 30 размножителни колонии броят на индивидите наброява средно от 300 до 1000. Отглеждането на малките става в пещери, под покриви, в запустели сгради, изкуствени галерии. Храни се като „събира“ жертвите от листната повърхност на дървета и храсти. Ловната му активност може да е привързана и към водни площи, но предпочита короните на дърветата, където намира основната си плячка. 46,9% от ловните територии са разположени в гори, 24,5% в обори, 18,4% в крайречни гори покрай потоци и 10,2% в ниви, села, овощни градини, живи плетове. Лети малко над или сред редки корони на дървета. Има сравнително висока летателна активност и може да ловува повече от 2 часа без кацане. 90% от ловните местообитания на вида са разположени в зона от 6 км около размножителните им убежища (Krahl et al., 1991; Beck, 1995; Norberg & Rayner, 1987). Според Zahn et al. (2010), за да достигнат до зоните за хранене прилепите обикновено използват крайречни гори, живи плетове и дървета като ландшафтни ориентири. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като рядък вид (R) с численост 6000-10000 индивида. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (2012), в зоната е установен 1 зимуващ индивид, а в летни находища са установени 6746 индивида. Общият брой установени находища е 3. Площта на потенциалните подходящи ловни местообитания е оценена на 122389 ха (56,3% от площта на защитената зона). Съгласно изготвения модел площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 2400.8 ха (1.1 % от площта на защитената зона). В обхвата на площ „Чириите”, както и в съседство с нея, съгласно наличните данни (в т.ч. ИАОС, SmartBirds, проучване 2021-2022 по плана за действие и др.) няма установени находища – най-близко по картирането (2012) е на 3,2 км северно от външния контур на площта (в района на изоставените водни резервоари на бившия р-к „Капитан Петко войвода”), също изоставена минна галерия на 5,4 км. По част от

деретата, най-вече откъм северния контур, навлизат средно пригодни потенциални местообитания на вида, като в такива попада само една с.площадка (PR_KTDDH028) на 0,15 дка или 0,00007% от тези местообитания. Повечето от предвидените изработки обаче попадат в картирани потенциални ловни местообитания на вида. Такива са 17 с.площадки (CHEDP009, CHEDP012, KTDP006, KTDP009, KTDP011, ZDDP027, ZDDP028, PR_CHEDDH015, PR_KTDDH020, PR_KTDDH022, PR_KTDDH023, PR_KTDDH025, PR_KTDDH026, PR_KTDDH027, PR_KTDDH029, PR_ZDDH031, PR_ZDDH032) и 17 канали (с изключение на KTTR_006, PR_KTTR034, PR_KTTR035, PR_KTTR033) на обща площ от 8688 м² (8,7 дка) или 0,0007% от общата площ на ловните местообитания, без да се отчита, че почти всички предвидени канали са по трасетата на стари nereкултивирани изработки. Предвид това очакваните въздействия върху вида ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожни и несъществени проценти от картирани два типа местообитания, което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики. Дейностите не засягат пещери, изоставени минни галерии, подземни кухни и др. подобни подходящи за убежища. Не са свързани с изграждане и на вертикална инфраструктура, която може да окаже бариерен ефект при прелитане в района на изработките и да доведе до фрагментация на местообитания и биокоридори. Очакваната степен на въздействие върху отделните параметри съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.46

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Myotis emarginatus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	Обща площ на местооб.	Структура и функции	Численост на поп.	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

9) **1316. Дългопръст ношник (*Myotis capaccinii* Bonaparte, 1837).** У нас е разпространен по цялата територия, като са известни над 80 находища, разположени между 100 и 600 м н. в. Съществуващите данни не позволяват да се очертаят настъпили промени в разпространението на вида на територията на България в миналото и днес. Видът формира целогодишни колонии най-често с численост от 30 до 500 екземпляра. В България и Албания се формират големи майчини колонии с повече от 1000 индивида. В България колониите на дългопръстият ношник са смесени с тези на пещерния дългокрил. У нас размножаването е слабо проучено. Подробна информация за хранителната биология на вида липсва. Известно е само, че ловува нощем край реки, каквито през проучвателната площ и в съседство с нея не протичат. Предполага се, че се храни главно с водни насекоми, уловени над водната повърхност (Jones & Rayner, 1988), но в състава на храната влизат и някои твърдокрили мрежокрили мухи (Neuroptera), ручейници (Trichoptera), молци (Heterocera) и ципокрили (Hymenoptera). Храни се и като събира жертвите си от повърхността на листа и треви. Лети, правейки големи кръгове над водата, на височина 10 - 25 см. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като размножаващ се и зимуващ вид в категория мн. рядък (V) с численост на зимуващите от 11 до 50 индивида и размножаващите се в летни убежища от 2000 до 3500 индивида. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и

определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (2012) в защитената зона са установени 10 зимуващи индивида и 3000 в летни находища. Установени са общо 7 находища. Площта на потенциалните ловни местообитания е 65606 ха (30,2% от площта на защитената зона). Площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 2325.8 ха (1.1% от площта на защитената зона). В обхвата на площ „Чиирите”, както и в съседство с нея, съгласно наличните данни (в т.ч. ИАОС, SmartBirds, проучване 2021-2022 по плана за действие и др.) няма установени находища – най-близко по картирането (2012) е на 3,2 км северно от външния контур на площта (в района на бившия р-к „Капитан Петко войвода”). В северната част на площта по част от деретата са картирани разпокъсани площи с потенциални местообитания на вида, които се покриват и от картирани потенциални ловни територии, като всички предвидени изработки остават изцяло извън тях. Освен това, предвид екологията на вида, последния с малка вероятност ловува в тези територии, тъй като представляват дерета, а не реки, в които по-съществен отток с временен характер се формира основно в периоди с по-обилни валежи и при топене на снеговете. В района на площта като цяло отсъстват значими водни течения и „стоящи” водни площи с постоянен воден обем, над и край каквито вида ловува. Най-близкото значимо повърхностно водно тяло за вида в района е р.Арда (BG3AR100R006), която протича на 3,7 км северно по права въздушна линия от северния контур на площта, която е и недалече и от разгледаното горе находище. Предвид посочените обстоятелства, параметрите на дългопръстия ношник в 33 няма да бъдат повлияни от дейностите по търсене и проучване като очакваната цялостна степен на въздействие върху него съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 10) **1310. Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii* Kuhl, 1817).** У нас са известни около 200 находища. Повечето от тях са между 100 и 600 м н. в., но са известни и такива над 1000 м. Формира размножителни колонии през май обикновено с численост от 500 до 10 000 екземпляра, често смесени с *Myotis saraccinii*. Женските са привързани към местата, където са се родили. В страната са известни около 20 размножителни колонии. Поради многобройните колонии, които формират, прилепите трябва да изминават големи разстояния, за да намират храна. Ловните територии са на разстояние до 40 км или средно 15 - 20 км от убежището. Ловът е маневрен и се извършва под короната на дърветата, над потоци и други водни басейни, близо до растителност и около улични лампи. *M. schreibersii* има широк хранителен спектър и не е пряко зависим от конкретен вид горска или друг тип растителност. Като цяло основната част от храната е т.н. „въздушен планктон“, състоящ се главно от нощни пеперуди и молци (80%) (Lepidoptera), който се запазва за целия активен период годината. В стандартния формуляр на защитената зона е включен в категория рядък (R) като размножаващ се и зимуващ в защитената зона вид с численост на зимуващите от 250 до 500 индивида и размножаващите се в летни убежища от 2000 до 3500 индивида. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) в защитената зона са установени 380 зимуващи индивида и 2907 в летни находища. Установени са общо 10 находища. Площта на потенциалните ловни местообитания е 65831 ха (30,3% от площта на защитената зона). Площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 965.9 ха (0.4% от площта на защитената зона). В обхвата на площ „Чиирите”, както и в съседство с нея, съгласно наличните данни (в т.ч. ИАОС,

SmartBirds, проучване 2021-2022 по плана за действие и др.) няма установени находища – най-близко по картирането (2012) е на 3,2 км северно от външния контур на площта (в района на изоставените водни резервоари на бившия р-к „Капитан Петко войвода”), също изоставена минна галерия на 5,4 км. В нейния обхват, на места са картирани разпокъсани неголеми площи (по-компактни по някои от деретата в северната част) със средно пригодни потенциални местообитания на вида, като с изключение на част от с.площадка ZDDP027 всички останали предвидени изработки остават изцяло извън тях. По деретата навлизат също потенциални ловни местообитания на вида, като в такива попадат само две с.площадки (PR_KTDDH022 и PR_KTDDH028) и една частично (KTDP011) заемащи общо 0,33 дка или 0,00005% от тези местообитания. Предвид това очакваните въздействия върху вида ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожни и несъществени проценти от тези местообитания, което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики. Дейностите не засягат пещери, изоставени минни галерии, подземни кухни и др. подобни подходящи за убежища. Не са свързани с изграждане и на вертикална инфраструктура, която може да окаже бариерен ефект при прелитане в района на изработките и да доведе до фрагментация на местообитания и биокоридори. Очакваната степен на въздействие върху отделните параметри съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.47

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>Miniopterus schreibersii</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	Обща площ на местооб.	Структура и функции	Численост на поп.	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

Прилепи на горите:

Това са видове, които са тясно свързани с горите като място за живеене и хранене. Прилепите в горите се размножават основно в хралупи, цепнатини и под кората на дърветата. Срещат се в гори, които предлагат достатъчно укрития и хранителна база. В 33 „Родопи-Източни” предмет на опазване са два вида „горски прилепи”:

- 11) **1308. Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*).** Най-често е установяван в Централна и Западна Стара планина и в Западните Родопи. Най-много убежища са установени над 500 м н.в. В по-ниските части са регистрирани единични индивиди (Кресненски пролом; с. Жернов, Плевенско; Черноморец, Бургаско). Най-предпочитани са влажните горски местообитания в среднопланинския пояс (700 - 1400 м н.в.), докато в района с изработките са застъпени ксеротермни дъбово-габрови гори на долната граница на разпространение. През зимата е намиран поединично или на групи до 30 индивида в най-студените, привходни части на пещерите при температури около 0 - 2 °С. През летните месеци живее почти само в хралупи на дървета и по-рядко в други убежища (например цепнатини в скали). Единственото сигурно сведение за размножаване у нас е в лонгоза на р. Камчия. Извършва локални миграции, които рядко надвишават 50 км. Липсват данни за хранителния спектър в България. В Централна Европа се храни с дребни нощни

пеперуди и мухи (Големански 2011). В стандартния формуляр на защитената зона е включен като много рядък вид (V) вид с численост на популацията му 725 - 1146 индивида. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (2012) видът не е установен. Съществуват литературни данни за 1 находище, мост на р. Юруклерска близо до с. Горни Юруци. Чрез моделиране посредством софтуера MaxEnt са определени числеността и площта на потенциалните местообитания в зоната. Съгласно доклада по проекта от картирането площта на потенциалните местообитания по индуктивен модел (площи с пригодност над 3.0) е оценена на 36270 ха (16.68% от площта на защитената зона). Площта на местообитания с високо качество по индуктивен модел е оценена на 5761.4 ха (2.6% от площта на защитената зона). Площта на потенциалните ловни местообитания съгласно предоставените слоеве от МОСВ възлиза на 27761.7 ха. В района на площ „Чиирите”, съгласно наличните данни (в т.ч. ИАОС, SmartBirds, проучване 2021-2022 по плана за действие и др.) няма установени находища – единственото известно е споменатото преди това, което е на значително разстояние недалече от границата с Гърция. По част от деретата, най-вече откъм северния контур, навлизат средно пригодни (3) потенциални местообитания на вида картирани по индуктивния модел, като в такива попада само една с.площадка (PR_KTDDH028) на 0,15 дка или 0,00004% от тези местообитания. В техния обхват са моделирани и мозаично разпръснати незначителни полигони на потенциални местообитания с високо качество (6), като такива не граничат с предвидените изработки. Най-значимите площи с висококачествени потенциални местообитания са сравнително отдалечени от площта – по поречието на р. Арда (3,2 км от северния контур) и в ЗМ „Гюргена” (малко под 2 км от северния контур). При теренното проучване в района на изработките попадащи в горски съобщества не са установени дървета с хралупи и други подходящи убежища. За това допринася и техния издънков произход, поради което са предвидени за превръщане в семенни (съгласно ЛП на ДГС-Ивайловград). Част от проектните изработки попадат и в потенциални ловни местообитания на вида. Такива са общо 12 с.площадки (CHEDP009, CHEDP012, KTDP009, KTDP011, ZDDP027, ZDDP028, PR_CHEDDH015, PR_KTDDH020, PR_KTDDH025, PR_KTDDH027, PR_ZDDH031, PR_ZDDH032) и 11 канали (KTTR_003, KTTR_002, KTTR_007, PR_CHETR016, PR_ZDTR022, PR_KTTR030, PR_KTTR031, PR_KTTR032, PR_KTTR028, PR_KTTR027, PR_KTTR037) с обща площ 4729 м² (4,7 дка) или 0,0017% от общата площ на ловните местообитания, без да се отчита, че почти всички предвидени канали са по трасетата на стари nereкултивирани изработки. Предвид това очакваните въздействия върху вида ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожни и несъществени проценти от картирани два типа местообитания. Това не може да повлияе осезаемо ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики. Дейностите не са свързани с изграждане на вертикална инфраструктура, която може да окаже бариерен ефект при прелитане в района на изработките и да доведе до фрагментация на местообитания и биокоридори. Очакваната степен на въздействие върху отделните параметри съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>B. barbastellus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	Обща площ на местооб.	Структура и функции	Численост на поп.	Б.перспективи
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	1	0	0	0

12) **1323. Дългоух ношник (*Myotis bechsteinii*)**. Отделни индивиди се срещат почти из цялата страна. Видът е установен за пръв път в България при устието на р. Камчия. До 1985 г. са известни седем находища, а до края на 2006 г. – 34 находища. Най-висока е плътността на територии с надморска височина между 1000 м и 1400 м (средно 8,2 индивиди от 12 находища), в райони с обширни и компактни горски масиви (Централен Балкан, Родопи, Странджа), докато надморска височина в обхвата на площта варира в различните части средно в диапазона от 450 до 700 м н.в. Рядък е в Дунавската равнина, липсва в откритите части на Тракия. Видът е типичен обитател на старите широколистни гори. Най-висока е числеността му в мезофилни горски масиви с постоянен водоем, в низините с преобладаване на различни видове дъб и полски ясен, а в планините – на бук, докато в района с изработките са застъпени ксеротермни дъбово-габрови гори на средна възраст. Единични индивиди живеят в хралупи на дървета с диаметър на стъблото 13–20 см на 0,7–5 м височина от земята. Колонии са установявани само в по-стари дървета с диаметър 40–55 м на височина 5–12 м. Храни се летежки на малка височина в покрайнини на гори, просеки и групи дървета, облитайки отделните дървета и храсти като често събира храна от различни субстрати. В храната преобладават нелетящи наземни или живеещи по листата на дърветата безгръбначни животни и по-малко дневно летящи насекоми, които прекарват нощта, кацнали по листата на храсти или дървета. Като летни убежища ползва почти само хралупи на дървета и рядко жилищни постройки и пещери. При теренното проучване в района на изработките попадащи в горски съобщества не са установени хралупести дървета. Зимните убежища са пещери и галерии с висока влажност и температура между 4 и 11 градуса, по рядко при пониска от 1 до 7 градуса. Виси поединично или на малки групи (3-5 индивиди). По-рядко се зазира в цепнатини. При изработките отсъстват и такива места. Мъжките живеят най-често поединично, а женските – на малки групи (5–10 индивиди) или колонии (10-30 индивиди). Женските са изключително привързани към района на хралупата където са родени. Индивидуалният ловен участък е малък – 0,6–1 ха, често припокриващ се между индивидите от една колония. Видът е стационарен, като рядко извършва по-големи миграции (максимално до 60 км) (Kerth, Petit, 2005). В България е установена вертикална миграция от 770 м между убежището до мястото на хващането. От края на август до края на септември бехщайновите ношници (около 90% мъжки индивиди, 10% женски индивиди) се струпват по входовете на пещери или изоставени минни галерии с цел намиране на партньори. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като рядък вид (R), с численост в защитената зона 973 – 1947 индивиди. При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I- Обособена позиция 5” в зоната са установени 4 находища в югоизточната ѝ част. Площта на потенциалните местообитания по индуктивен модел (площи с пригодност над 3.0) е оценена на 45586 ха (21,0 % от площта на защитената зона). Площта на местообитания с високо качество (6) по

индуктивен модел е оценена на 6153.9 ха (2.8% от площта на защитената зона). В района на площ „Чиирите”, съгласно наличните данни (в т.ч. ИАОС, SmartBirds, проучване 2021-2022 по плана за действие и др.) няма установени находища. По част от деретата, най-вече откъм северния контур, навлизат средно пригодни (3) потенциални местообитания на вида картирани по индуктивния модел, които включват и разпръснати полигони в площта, като в такива попада изцяло само една с.площадка (PR_KTDDH029) и две частично (PR_KTDDH029, ZDDP028), общо на 0,3 дка или на 0,00006% от тези местообитания. В техния обхват са моделирани и мозаично разпределени незначителни полигони на потенциални местообитания с високо качество, като такива не граничат с предвидените изработки (най-близкия е на 250 м от с.пл. PR_KTDDH026). Най-значимите площи с висококачествени потенциални местообитания (6) са сравнително отдалечени от площта – в ЗМ „Гюргена” (малко под 2 км от северния контур). При теренното проучване в района на изработките попадащи в горски съобщества не са установени дървета с хралупи и други подходящи убежища. За това допринася и техния издънков произход, поради което са предвидени за превръщане в семенни (съгласно ЛП на ДГС-Ивайловград). Съвсем малка част от една сонд. площадка (около 10% от KTDPO11) застъпва и потенциални ловни местообитания на вида. Предвид това очакваните въздействия върху вида ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожен и несъществен процент от картирани по индуктивния метод потенциални местообитания със средна пригодност. Това не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики. Дейностите не са свързани с изграждане на вертикална инфраструктура, която може да окаже бариерен ефект при прелитане в района на изработките и да доведе до фрагментация на местообитания и биокоридори. Като цяло природните дадености в района на площта не съответстват на оптималните екологични изисквания на вида (надм. височина, наличие на мезофилни горски площи с постоянни водоеми, наличие на гори във фаза на старост с хралупести дървета и др.). Предвид горните обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху отделните параметри съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.49

Оценка на степента на въздействие на ЦРП върху <i>M. bechsteinii</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	Обща площ на местооб.	Структура и функции	Численост на поп.	Б.перспект иви
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ЦРП	0	0	0	0

5.1.6 Очаквани влияния и степен на въздействие върху растенията предмет на опазване в 33 „Родопи - Източни”.

В защитена зона BG 0001032 „Родопи-Източни” е вписан 1 растителен вид включен в Приложение 2 на ЗБР и Приложение II на Директива 92/43:

- 1) **2327. Обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*).** В последно време видът се разглежда и като *H. jankae* (Somlyay, Kreutz & Óvári). Многогодишна тревиста орхидея с 2 яйцевидни грудки. Насекомоопрашващо се растение. Среца се ограничено в цялата страна до 1100 м н. в. Сравнително по-често в карстовите

райони на Предбалкана, Стара планина, Знеполски район, Родопи (Изт.). От растителните видове предмет на опазване в Натура 2000 в страната с най-голям брой популации в мрежата е пърчовката (*H. caprinum*), която е най-широко разпространена. Среща се по открити, слънчеви места, по-често на варовити каменисти почви, по слабо използвани пасища, сред храсталаци и на горски поляни в светли широколистни гори. Популациите обикновено заемат неголеми площи (до 0,01–1 ха) и са с неголяма численост (до 50–100 растения). Рядко са наблюдавани находища с по-големи площи (до 5 ха), но с ниска плътност на популациите. Цъфти юни, плодоноси юли. При направения полеви оглед в района не са установени индивиди или останки от такива, но са отчетени подходящи местообитания в района на някои от изработките, които обаче остават изцяло извън обхвата на картираните потенциални местообитания на вида по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I“ (2012) Най-близкия картиран моделен полигон представляващ потенциално местообитание с площ от 0,36 ха се разполага в обхвата на площ „Чиирите“ на около 260 м северозападно по права линия от площадка PR_CHEDDH015 и на около 200 м западно от канава PR_CHETR016, като остава изцяло извън възможните преки и непреки отрицателни въздействия от дейностите по търсене и проучване представени в Таблица 3.1 от доклада (предвид също, че между изработките и полигона отчасти се разполага горска площ). Като цяло в района няма данни за установени находища на вида – най-близкото съгласно предоставените слоеве от МОСВ/ИАОС (в т.ч. по-актуални освен в посочения проект) се разполага на над 7,5 км източно по права линия от контура на площта. Няма картирани и моделни оптимални местообитания за вида, които съгласно доклада по горния проект общо в зоната възлизат на 2,68 ха. Предвид тези обстоятелства, и че видът не е отчетен в района при теренното проучване, очакваната цялостна степен на въздействие върху обикновената пърчовка в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

5.1.7 Очаквани влияния и степен на въздействие върху птиците предмет на опазване в 33 „Мост Арда“.

Най-западните части от площ „Чиирите“, в която ще се извършват геоложки проучвания, попадат в периферията на BG0002071 „Мост Арда“, но в тях дейности по търсене и проучване не се предвиждат. Най-близко се разполагат началото на канава PR_CHETR016 (малко над 0,5 км от най-близката точка от източната граница на зоната) и площадка ZDDP027 на 0,64 км, следвани от канава KTTR_002 – 0,74 км и площадка CHEDP009 – 0,76 км). Съответно при останалите изработки разстоянията се увеличават като най-отдалечена е площадка PR_KTDDH024 – малко над 2 км. При това разположение на площадките (в които ще се извършват основните геологопроучвателни дейности) спрямо границите на защитената зона, същата остава извън обхвата на възможните преки въздействия, като геоложко кариране, разчистване на растителност, където се налага за да се осигури безпрепятствено придвижване на сондажната машина, подравняване с булдозер, ръчно изкопаване на канали и засипването им при рекултивирането. Потенциалните въздействия (в т.ч. непреки) ще бъдат „недоловими“ на разстояния по-големи от 0,5 км, особено в силно пресечени местности и обрасли с дървесна растителност терени, в които се отчита особено висок коефициент на затихване и разпространение на звука. Проучвателната площ изцяло попада в UTM 10x10 км квадрат MG00 от Атласа на гнездящите птици в България (Янков, 2007) за написването на който са правени проучвания на птиците в

продължение на 50 години, а за електронния вариант актуализациите са от периода 2013-2020 г. с посочени бройки на всеки един вид и установени координати на гнездящата двойка.

В заповедта за обявяване на 33 BG0002071 „Мост Арда“ са включени 55 целеви вида птици, от които видовете малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), голяма бяла чапла (*Egretta alba*), малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), сива чапла (*Ardea cinerea*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), ням лебед (*Cygnus olor*), зеленоножка (*Gallinula chloropus*), воден дърдавец (*Rallus aquaticus*) и речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*) са водолюбиви, които се срещат в разливите на р. Арда (и прилежащата им обрасла с водолюбива растителност брегова ивица). Реката с код на водното тяло BG3AR100R006 протича на 3,7 северно по права въздушна линия от северния контур на площ „Чиирите“ (при гр. Маджарово) и остава извън обхвата на възможните въздействия от търсене и проучване в площта. Още по-отдалечени са предвидените изработки в нейния обхват, като най-близките (сонд. площадка PR_ZDDH032 и канава PR_ZDTR022) са на около 4,5 км от водното тяло. Отрицателни въздействия от върху тези видове определено няма да бъдат предизвикани. За някои от останалите 44 вида е възможно прелитане над проучвателната площ и хранене в нря на отделни гнездящи в защитената зона птици, като по-долу в анализа са посочени очакваните въздействия:

- 1) **A085. Голям ястреб (*Accipiter gentilis*)**. Гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ за България вид. В последните години бележи нарастване на числеността на популацията си в България. Гнезди предимно в гористи планински и полупланински райони, а през последните години и в градски паркове и лесопаркове. По-разпространен е в Южна България, Стара планина и Предбалкана. Предпочита гористи местности с обширни поляни между тях. Ловува летейки ниско в покрайнините на гората или от засада. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездещ вид с численост 4 гнездещи двойки и 2 неразмножаващи се срещащи се в постгенздовия период индивиди. Видът е установен като гнездещ в UTM квадрат MG00 в който попада проучвателната площ „Чиирите“. По време на наблюденията не бяха установени стари гнезда в обхвата на и в съседство със сондажни площадки KTDP006, KTDP007, KTDP008, KTDP015, PR_KTDDH025, PR_KTDDH027, CHEDP012, ZDDP027, PR_KTDDH024 и проучвателни канали PR_KTTR030, PR_KTTR028 и PR_KTTR029, които са в горски площи, като по наша преценка е възможно прелитане на отделни долетели от защитената зона птици над цялата проучвателна площ. Видът не проявява висока чувствителност по отношение на човешко присъствие. Местните птици ловуват в покрайнините на гората, но прелетните и зимуващите могат да бъдат наблюдавани в различни местообитания, също и в населени места. В населените места улавя пилета, домашни гълъби, врабчета и други гнездещи на територията им диви птици. Отрицателни въздействия от геологопроучвателните дейности, изразяващи се в спад на числеността му в защитената зона не се очакват (*степен на въздействие върху популацията 0*). В обхвата на възможните въздействия от геологопроучвателните дейности в сондажни площадки KTDP006, KTDP007, KTDP008, KTDP015, PR_KTDDH025, PR_KTDDH027, CHEDP012, ZDDP027, PR_KTDDH024 и проучвателни канали PR_KTTR030, PR_KTTR028 и PR_KTTR029 големият не бе установен като гнездещ. Ловува в покрайнините на горите, открити площи и на територията на населени места. Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания на вида,

които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия не се очакват (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

2) **А 402. Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*).** Рядък за България вид с численост на гнездящата популация 200-340 двойки (Янков). Включен е в Червения списък на световно застрашените видове (IUCN Red List) като незастрашен (Least Concern LC). В България е защитен вид (Приложение 2 и 3 на ЗБР). Предпочита по-влажни терени и обикновено местообитанията му не съвпадат с тези на другите два вида ястреби. Обитава гористи местности в околностите на езера и реки, в предпланините и основно в равнините. Гнезди в разредени широколистни гори, залесени речни долини, групи дървета сред открити пространства в равнини и предпланини до около 700 m н.в. Гнездото е разположено на дървета, близо до ствола на височина 6-12 m. На територията на страната не са регистрирани места за нощуване на мигриращите птици, но вероятно мигриращите нощуват в Румъния или североизточна България (Матеева, Янков, 20013). Ловува и в открити пространства и селскостопански площи (Големански 2011, Симеонов и кол. 1990, Jonsson 2006). Храни се най-често с мишевидни гризачи, пойни птици, гущери, скакалци. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездящ вид с численост 1-2 гнездящи двойки и 9 неразмножаващи се срещащи се в постгнездовия период индивида. Видът е установен като гнездящ в UTM квадрат MG00 в който попада проучвателната площ „Чиирите“, като подходящите за него гнездови местообитания са в северната част на квадрата в крайречни гори покрай р. Арда, а в попадащия в източната част на защитената зона UTM квадрат LG90 са наблюдавани само отделни индивиди в постгнездовия период. По време на наблюденията не бяха установени гнезда в обхвата на и в съседство със сондажни площадки KTDP006, KTDP007, KTDP008, KTDP015, PR_KTDDH025, PR_KTDDH027, CHEDP012, ZDDP027, PR_KTDDH024 и проучвателни канали PR_KTTR030, PR_KTTR028 и PR_KTTR029, тъй като същите не съвпадат с подходящите за вида гнездови местообитания. По наша преценка само по време на миграция прелита над проучвателната площ без да се задържа в нея. Отрицателни въздействия от геологопроучвателните дейности, изразяващи се в спад на числеността му в защитената зона не се очакват (*степен на въздействие върху популацията 0*). Сондажните площадки KTDP006, KTDP007, KTDP008, KTDP015, PR_KTDDH025, PR_KTDDH027, CHEDP012, ZDDP027, PR_KTDDH024 и проучвателни канали PR_KTTR030, PR_KTTR028 и PR_KTTR029 са разположени извън подходящите за него гнездови местообитания, а подходящите ловни територии са по-близо разположените до гнездилищата открити площи покрай р. Арда. Отрицателни въздействия не се очакват (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

3) **А030. Черен щъркел (*Ciconia nigra*).** Гнездящо прелетен вид с численост на популацията му в България 300- 550 двойки (Янков 2007). Гнезди в скалисти места край речни долини, гори и скални стени. Ловните територии се простират на разстояние 5-10 км от гнездото. Храни се с риба, малки гръбначни и безгръбначни обитаващи реките и заливните площи. В местата в които зимува улавя дребни гризачи, насекомоядни, едри насекоми и по-рядко змии и гущери. Според стандартния формуляр на 33 BG0002071 „Мост Арда“ в зоната гнездят 12 двойки и в нея се концентрират до 51 неразмножаващи се индивида. Потенциалните гнездови

местообитания на вида в защитената зона са широколистните гори и скалите в защитената зона (клас земно покритие N16) с площ 8262.350 ха. Основните трофични местообитания са в течението на р. Арда, тревистите места и обработваеми площи. В UTM 10x10 км квадрат MG00 в който падат най източните части на защитената зона гнездат 2 двойки. Същите гнездат в ниши и скални корнизи в северната част на квадрата и ловуват в р. Арда а трудно достъпни места отдалечени на разстояние от 3 до 4 км от най северната сондажна площадка ZDDP027. Проучвателната площ е разположена извън потенциални местообитания на вида. Протичащият покрай северната граница на UTM квадрат MG00 и на 3,7 км от проучваната площ участък от р. Арда, който е част от потенциалните ловни местообитания на вида са разположени извън обхвата на възможните въздействия. Поради разположението на проучвателната площ „Чиирите“ извън границите на потенциални местообитания на вида отрицателни въздействия изразяващи се в унищожаване, увреждане и фрагментация на местообитания, безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди не се очакват. Съответно и очакваната цялостната степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 4) **A031. Бял щъркел (*Ciconia ciconia*).** Гнездещо прелетен и преминаващ за България вид. По време на миграции образува различни по големина ята, които нощуват в обработваеми площи, люцерни, ливади, пасища, мери и др. подобни в ниските части на страната. По-редки са случаите на нощуване върху покриви на сгради в села, гробища и дървета. синантропен вид – гнезди в населени места (без централните части на по-големите градове) върху електрически стълбове, комини, камбанарии на църкви, по-големи дървета. По време на размножаване и миграция се храни по влажни зони от естествен и изкуствен произход, ливади, мочурища, блата, обработваеми площи (люцернови ниви, оризища, разорани места), покрай канали. Храни се с жаби и техните ларви, гущери, змии, риби, водни насекоми, скакалци, личинки, червеи, гризачи, млади птици. Размножаването е от началото на април до края на юли – началото на август. Прелета е от началото на март докъм средата на април и от началото на август до края на септември (Jonsson 2006, Симеонов и кол. 1990, Симеонов и Мичев 1991). Според стандартния формуляр на 33 BG0002071 „Мост Арда“ в зоната гнездат 4-5 двойки, а по време на миграция над нея прелитат 4099 индивида. Тревистите места и обработваеми площи (класове земно покритие N09 и N12), с обща площ 3755.6136 ха са част от потенциалните му трофични местообитания, както и разливите и замочурените места покрай р. Арда. В UTM квадрат MG00 гнезди 1 двойка. Видът гнезди на стълб в с. Черничино. Видът не гнезди и не ползва при търсене на храна територии в близост до предвидените изработки в проучвателната площ. Проучвателната площ е разположена извън потенциални местообитания на вида. Тъй като видът е синантропен, броят на заетите гнезда в населените места е относително стабилен, а числеността на популацията му в защитената зона зависи главно от смъртността и гнездовия успех. Поради разположението на проучвателната площ „Чиирите“ извън границите на потенциални местообитания на вида отрицателни въздействия изразяващи се в унищожаване, увреждане и фрагментация на местообитания, безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди не се очакват. Съответно и очакваната цялостната степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 5) **A094. Орел рибар (*Pandion haliaetus*).** Гнездящо-прелетен и преминаващ за България вид. В миналото е бил чест вид в поречието на р. Дунав, но сега размерът на

гнездящата популация в България се оценява на 3-6 двойки (Янков 2007). Орелът рибар е вторият най-широко разпространен в света вид от грабливите птици, след сокола скитник. Той е космополитен вид и се среща в умерените и тропически региони на всички континенти с изключение на Антарктида (Poole 1994). Гнезди винаги близо до водоеми в които има достатъчно риба с която се храни. Гнездата са отдалечени на разстояние 3-5 км от водни басейни, но има случаи, когато гнезди и на дървета сред блата и езера. Ловува във водоемите край които гнезди. Храни се предимно с риба, която заема 99% от храната му, която се допълва от дребни бозайници, патици, жаби, водни змии, костенурки, ракообразни и охлюви. Обикновено ползва няколко години подред едно и също гнездо което ремонтира. Според стандартния формуляр на ЗЗ BG0002071 „Мост Арда“ видът не гнезди в защитената зона, а само в нея епизодично долитат неразмножаващи се птици с численост 1-5 индивида. Потенциалните трофични местообитания са реки и стоящи водоеми, тревисти места и обработваеми площи (класове земно покритие N06, N09 и N12), с обща площ 4056.0626 ха. Видът не гнезди в защитената зона а потенциалните му ловни местообитания в защитената зона са разположени на 4 км от най-северната сондажна площадка ZDDP027 и извън обхвата на възможните въздействия. Тъй като видът не гнезди в защитената зона безпокойство на гнездящи птици, прогонване на индивиди от местообитанията им, нисък гнездови успех и смъртност сред новоизлюпените и възрастни индивиди от геоложкото проучване не се очаква. Числеността на прелитащите и задържащите се в защитената зона не зависи от дейностите в проучвателната площ. Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0). Поради разположението на всички проучвателни канали, сондажни площадки и подходи до тях и извън границите на защитената зона промени в площта на потенциалните ловни местообитания на вида в нея от геологопроучвателните дейности няма да бъдат предизвикани. Отрицателни въздействия от загуба на местообитания не се очакват (степен 0). Отрицателни въздействия от геоложкото проучване не се очакват - очакваната цялостната степен на въздействие върху параметрите на вида в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 6) **A072. Осояд (*Pernis apivorus*).** Прелетно гнездещ за България вид приоритетен за опазване и застрашен от изчезване (Приложения 2 и 3 от ЗБР). Числеността на популацията му в България е 450 – 550 двойки. Гнезди в обширни гори, предимно букови, изпъстрени с поляни или в близост до ливади и пасища, в равнини и планини до около 1600 - 1700 m н.в. Гнезди на дървета с височина 10- 22m (Домусчиев, 2011), разполагайки гнездото на 4 - 25 m височина. Снася през май. Мътенето продължава 28 - 37 дни. Малките напускат гнездото на 40 - 45 дневна възраст, но стават самостоятелни на 75 - 100 дневна възраст. Осоядът е високо специализирана насекомоядна птица. В местата в които се размножава се храни предимно с ларвите на оси, но в състава на храната му влизат и с други насекоми, скакалци и гъсеници. Често търси храна по земята. В години на недостиг на оси се храни и с жаби, змии, млади птици и мишки. За 70% от птиците териториите за хранене са в границите на 3 км от гнездото, а останалите се отдалечават до 5км. (Irons, 1980). Счита се за доста толерантен към човека вид (Roberts et al., 1999). Пролетната миграция е от средата на март до края на април, а есенната – от началото на август до края на октомври. Числеността на вида в ЗЗ BG0002071 „Мост Арда“ според стандартния ѝ формуляр е 4 гнездящи двойки и 234 прелитащи над нея индивида. Обитава по ниските части, предимно в пояса на широколистните гори, но по изключение се среща и в иглолистни гори (класове земно покритие N16 и N19). Подходящите за гнездене

местообитания са разположени в по-високите, обрасли с гори части на защитената зона. Откритите сухи тревни съобщества и храсталаци са подходящо трофично местообитание за вида по време на миграция (класове земно покритие N08, N09 и N12). Открити площи, в които е възможно долитане от зоната на отделни индивиди, където попадат сондажни групи KTDP010, PR_KTDDH012 са разположени на около 1,3 км от границите на защитената зона. Най-близките сондажни площадки са разположени на повече от 0,5 км от границите на защитената зона и на повече от 8 км на изток от най-близко установената гнездяща в UTM LG90 квадрат двойка. Безпокойство на гнездящи птици не се очаква. Видът не е в списъка на ловните обекти и загиване на отделни птици е възможно само в случай на браконьерство. Отрицателни въздействия геологопроучвателните дейности, изразяващи се в спад на числеността на вида поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди не се очакват (степен 0). Поради разположението на всички проучвателни канали, сондажни площадки и подходи до тях и извън границите на 33, промени в площта на потенциалните ловни и гнездови местообитания на вида в нея от геологопроучвателните дейности няма да бъдат предизвикани. Отрицателни въздействия от загуба на местообитания не се очакват (степен 0). Отрицателни въздействия от геоложкото проучване не се очакват - очакваната цялостната степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

7) A073. Черна каня (*Milvus migrans*). Гнездещо-прелетен, преминаващ и отчасти зимуващ за България вид, включен в Приложения 2 и 3 на ЗБР. В миналото е бил сравнително често срещан около реките Дунав, Марица и др., както и по Черноморието, но през последните години числеността на популацията ѝ у нас наброява 130-170 двойки (Нанкинов et al, 2004). Животът ѝ по принцип е свързан с водата и тя рядко се отдалечава много от водните басейни, като основният гнездови район е между Източните Родопи и Странджа, в поречието на р. Тунджа. През размножителния сезон е най-често по р. Дунав и притоците му, поречието на реките Марица, Тунджа и техните притоци, Сакар, Дервентски възвишения. По време на скитания и миграции е навсякъде из страната, но по-значима е миграцията по Черноморското крайбрежие. Най-често се регистрират единични птици, но често се наблюдават групи от по 5-7 мигранта заедно. (Матеева, Янков 2013). Има предпочитание към места в близост до влажни зони, дори при засилен антропогенен натиск (Stamp et al., 1983). Гнезди на дървета, по рядко на скали. Отрицателно действащите фактори водещи до намаляване на числеността ѝ са: Интензивното земеделие, както и сблъсъкът с електропроводи, дейности непосредствено около гнездото, отравянето, браконьерският отстрел, индустриалното и битовото замърсяване на почвите и водите. Според стандартния формуляр на 33 BG0002071 „Мост Арда“ в зоната гнездят 2 двойки и същата се посещава от до 18 неразмножаващи се индивиди. Подходящите за гнездене гори са разположени покрай р. Арда. Обикновено ловува покрай местата в които гнезди но търсещи храна птици се наблюдават и непосредствено до населени места и сметища където нерегламентирано се изхвърлят умрели животни. Потенциалните ѝ гнездови местообитания са широколистни гори в равнините, в близост до открити пространства – тревисти и храсталачни места, обработваеми полета и влажни зони. Потенциалните трофични местообитания са тревистите и храсталачни места и обработваеми площи (класове земно покритие N08, N09 и N12). Видът не гнезди в проучвателната площ. Най-близките до границите на защитената зона открити

площи, в които е възможно долитане от нея на отделни индивиди, където попадат сондажни групи KTDP010, PR_KTDDH012 са разположени на около 1,3 км от зоната. Присъствието на вида би било временно и вероятността за прелитането му над откритите площи в проучвателната площ през постгнездовия период по време на сондажните дейности е незначителна. Най-близките открити площи, които е възможно да бъдат ползвани за търсене на храна от отделни индивиди са разположени на около 1,3 км от границите на защитената зона. Безпокойство на гнездящи птици не се очаква. Видът не е в списъка на ловните обекти и загиване на отделни птици е възможно само в случай на браконьерство. Отрицателни въздействия геологопроучвателните дейности, изразяващи се в спад на числеността на вида поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди не се очакват (степен 0). Поради разположението на всички проучвателни канали, сондажни площадки и подходи до тях и извън границите на защитената зона, промени в площта на потенциалните ловни и гнездови местообитания на вида в нея от геологопроучвателните дейности няма да бъдат предизвикани. Отрицателни въздействия от загуба на местообитания не се очакват (степен 0). Отрицателни въздействия от геоложкото проучване не се очакват - очакваната цялостната степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 8) A077. Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*).** Приоритетен за опазване и застрашен от изчезване вид (Приложение 2 на ЗБР). Размерът на популацията му в България е 70-79 дв. Гнезди изключително в скални райони. Типично за него е, че една двойка създава няколко гнезда, които сменя периодично през годините. Разстоянието между тях е 4-5 км. Видът обичайно лети на дълги разстояния в търсене на храна. Поради влизане в сила на закона за ветеринарно медицинското дело и задължителното изгаряне на трупове на животни хранителната база на лешоядите е силно намалена, а числеността им е незначителна спрямо общата площ на България. Двойките използват до 4-5 различни гнезда. Разстоянието между тях е 3 - 4 км. Снася в края на април – началото на май. Малките напускат гнездото в края на август и началото на септември. Видът е мършояден, но при липса на подходяща храна се храни с костенурки, други влечуги, дребни бозайници и пр. Храната си търси в разнообразни, предимно открити местообитания (Големански 2011, Симеонов и кол. 1990). Числеността му в 33 BG0002071 „Мост Арда“ съгласно стандартния ѝ формуляр е 3 - 4 гнездящи двойки и 1 преминаващ над зоната индивид. Гнездовите местообитания са по-високите и недостъпни скали в зоната (клас земно покритие N22). Видът използва разнообразни хранителни ресурси, и в този смисъл не зависи от определен тип трофични местообитания, особено в условията на съществуващо изкуствено подхранване. В трофичните му местообитания попадат сметищата и пътищата където намира загинали от сблъсък с МПС животни. Видът не е регистриран като гнездещ след 2015 г, в УТМ км квадрат MG00 в който попада проучвателната площ и същата не е част от подлежащите на опазване в защитената зона трофични местообитания на египетския лешояд. Поради отдалечеността на местата в които е регистриран като гнездещ в защитената зона на разстояние по-голямо от обхвата на възможните от геологопроучвателните дейности, въздействия промяна на установената в зоната численост поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди няма да бъде предизвикана. Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0). Поради разположението на всички проучвателни канали, сондажни площадки и подходи до тях и извън границите на

защитената зона промени в площта на потенциалните ловни и гнездови местообитания на вида в нея от геологопроучвателните дейности няма да бъдат предизвикани. Отрицателни въздействия от загуба на местообитания не се очакват (степен 0). Отрицателни въздействия от геоложкото проучване не се очакват - очакваната цялостната степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

9) Черен лешояд (*Aegypius monachus*). Видът е включен в категорията „изчезнал“ в Червената книга на България. Последният опит за гнездене в страната е регистриран през 1993 г. в Източни Родопи. Единствената колония на вида на Балканите, наброяваща около 30 двойки в момента, се намира в гръцката част на Източни Родопи – Национален парк „Дадя“. В българската част на планината черният лешояд търси храна и пребивава по време на скитания, почивка и нощуване. Със западането на планинското пасищно животновъдство и влизане в сила на Закона за ветеринарно-медицинската дейност, и изгарянето в екарисажи на животинските трупове от фермите, хранителната му база у нас драстично намаля, което доведе до изчезването му. Силно негативно въздействия свързано с намаляването на популацията му оказва поставянето на отрова в трупове на мъртви животни с цел ограничаване числеността на хищниците. Независимо от названието му цветът на оперението му не е черно, сивокафяво. В търсене на храна е в състояние да прелети разстояния от 300-400 км, използвайки въздушните течения. Числеността му в 33 BG0002071 „Мост Арда“ съгласно стандартния ѝ формуляр е 12-15 неразмножаващи се индивида. Предимно това са долитащи от съседните защитени зони птици. Видът използва разнообразни хранителни ресурси, и в този смисъл не зависи от определен тип трофични местообитания, особено в условията на съществуващо изкуствено подхранване, което се извършва у нас. Видът не е установен като гнездещ в защитената зона, а проучвателната площ не е част от трофичните му местообитания, тъй като на предвидените за извършване на геологопроучвателни дейности площадки не се изхвърлят трупове на мъртви животни, а вероятността за намиране на загинали от естествена смърт в дните в които ще се извършва проучването е нищожна. Обезпокояване- не се очаква. Видът се наблюдава само като прелитащ над проучвателната площ. Промените в числеността на прелитащите в различните години над защитената зона птици определено не зависят от предвидените геологопроучвателни дейности. Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0). Видът не гнезди в проучвателната площ и защитената зона. Използва разнообразни хранителни ресурси, и не зависи от определен тип трофични местообитания, особено в условията на съществуващо изкуствено подхранване. Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0). Отрицателни въздействия от геоложкото проучване не се очакват - очакваната цялостната степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

10) А080. Орел змияр (*Circaetus gallicus*). Гнездещо-прелетнен, преминаващ, а в миналото широко разпространен и често гнездещ в равнини и планини вид (Jordans, 1940), включен в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Числеността на популацията му у нас е нарастваща и наброява 270–320 двойки (Янков, 2007). Гнезди в широколистни, иглолистни и влажни алувиални гори, храсталаци с дървета (Янков 2007), но се придържа към откритите пространства, богати на влечуги. Размножава се на територията на цялата страна от май до август. Храни се с влечуги, земноводни, гризачи и насекоми. Змиите заемат 84,3% от храната му, следвани от гризачи 5.6%,

гушери 4.2%, костенурки 3.8% и други (Bakaloudis, Vlachos 2011). Стенофагията е основния фактор за разпространението му. Числеността му в 33 BG0002071 „Мост Арда“ съгласно стандартния ѝ формуляр е 1-2 гнездящи двойки и 51 прелитаци над зоната индивида. Гнезди в по ниските части на зоната, предимно в пояса на широколистните гори, а ловува в откритите сухи и скалисти места в които числеността на влечугите е по-висока. Най-посещавани са полуинтензивните обработваеми земи, откритите ливади и редките храсталаци, а площите с дървесна растителност се избягват. Потенциалните гнездови местообитания на вида в зоната са горите (класове земно покритие N16 и N19). Потенциалните трофични местообитания са тревистите и храсталачни места и обработваеми площи (класове земно покритие N08, N09 и N12). Видът е установен като гнездещ извън границите на защитената зона в южната част на UTM квадрат MG00 южно от проучвателната площ. Възможно е облитане от отделни индивиди в района на сондажни площадки: KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005 и канава PR_KTTR033, които са в открити площи, в каквито открива плячката си. Видът гнезди в южната част на UTM квадрат MG00 на разстояние по-голямо от обхвата на възможните от геологопроучвателните дейности въздействия. При ловуване лети на голяма височина (500м), поради което безпокойство, прогонване на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението поради свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват. Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания, които се опазват в защитената зона. До израстването на малкото двойката улавя 240-270 змии (Боев, 1987), за което облита обширни площи. Района с посочените по-горе изработки заема незначителна по размер площ спрямо площта която облита 1 двойка от долитането ѝ през пролетта докато малкото напусне гнездото. В посетените открити терени преобладаващи са площите с тревна растителност и орлова папрат с височина над 0,4 м (необработваеми), сред която влечугите са трудно забележими. При изследванията в Република Гърция е установено, че от орела рибар са предпочитани интензивно обработваеми площи и неинтензивно обработваемите площи и пасища, в които се срещат много жълтоухи водни змии (*Natrix natrix*) – които са им основна плячка а (Bakaloudis et al., 1998). В тази част на Родопите останалите видове са с много малка плътност на популациите (0,003 индивида 1000 м за пъстрия смок), поради което откритите терени сред които попадат сондажни площадки: KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005 и канава PR_KTTR033 не са от значение за благоприятния статус на вида, а разположените в защитената зона гнездови и трофични местообитания ще останат незасегнати. Отрицателни въздействия от геоложкото проучване не се очакват – очакваната цялостната степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 11) **A081.Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*)**. Прелетено гнездещ за България вид с численост на гнездовата му популация 220-240 гнездещи двойки (Янков, 2007). Приоритетен за опазване и застрашен от изчезване вид (Приложение 2 и 3 на ЗБР). По време на миграции и зимуване обитава различни естествени и изкуствени влажни зони в ниските части на страната. Гнезди в обрасли с папур и тръстика места покрай водоемите. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като преминаващ с численост 1 индивид. Подходящи за тръстиковия блатар местообитания са налични в замочурените места покрай р. Арда. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като преминаващ с численост 20-251 индивида. Видът не гнезди в

защитената зона, а подходящите в които е възможно задържане на отделни скитащи индивиди местообитания са заблатените, обрасли с тръстика и папур мочурливи места. Видът не е установен да гнезди на в защитената зона и проучвателната площ. Същата не е част от ловните му местообитания. Проучвателната площ е разположена извън потенциални местообитания на вида. Същите са разположени извън обхвата на възможните въздействия. Поради разположението на проучвателната площ „Чиирите“ извън границите на потенциални местообитания на вида отрицателни въздействия изразяващи се в унищожаване, увреждане и фрагментация на местообитания, безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди не се очакват. Очакваната цялостна степен на въздействия върху параметрите на вида в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

12) A082. Полски блатар (*Circus cyaneus*). Прелетен и зимуващ в България вид. Наблюдаван е през размножителния период в Горнотракийската низина, Дунавската равнина и Добруджа, но без доказателства за гнездене. Гнездовите му територии са на север от р. Дунав, като гнездящите на север птици зимуват на територията на България. Приоритетен за опазване и застрашен от изчезване вид (Приложение 2 и 3 на ЗБР), със статус по IUCN – незастрашен (LC). Обитава тревни съобщества, обработваеми земи, влажни зони и стоящи сладководни водоеми с постоянен или сезонен характер в Европа, Азия и Северна Америка. Храни се предимно с мишевидни гризачи, полевки, мишки, хомяци, които могат да заемат 95% от храната му (Dechant et al, 1998), но улавя и птици, влечуги и земноводни в зависимост от обилието на храната в района в който ловува. У нас зимуващи птици най-често се наблюдават в открити площи, покрайнини на лозя, овощни градини, понякога съвсем близо до населени места тъй като птиците ловуват летейки съвсем ниско над земята, като често наблюдават ловния си район от коловете на крайните редове на лозята, огради и ниски овощни дървета. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като срещащ се в зоната вид с численост 7-10 индивида. Гнездовия ареал на вида обхваща страните на север от Република България и на територията на страната се среща само като зимуващ вид. Проучвателната площ не е част от ловните му местообитания. Проучвателната площ е разположена извън потенциални местообитания на вида. Същите са разположени извън обхвата на възможните въздействия, а по време на сондажните дейности, които ще се извършат в рамките на предвидените 241 дни видът ще е напуснал страната. Поради разположението на проучвателната площ „Чиирите“ извън границите на потенциални местообитания на вида отрицателни въздействия изразяващи се в унищожаване, увреждане и фрагментация на местообитания, безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди не се очакват. Очакваната цялостна степен на въздействия върху параметрите на вида в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

13) A083. Степен блатар (*Circus macrourus*). Приоритетен за опазване и застрашен от изчезване вид (Приложение 2 и 3 на ЗБР). В България видът е изчезнал като гнездящ и среща се рядко, главно по време на миграция, най-вече по Черноморското крайбрежие където обикновено са наблюдавани единични индивиди. Мигрира на относително широк фронт. По време на пролетната миграция 2012 г. над страната са установени да прелитат общо 25 индивида, от които 12 са наблюдавани в Южна България и 13 – в Добруджа (Матеева, Янков 2013). Обитава открити местности, степи, полски райони, ливади, речни долини, блата, езера, напоследък е установен в житни култури. Храни се главно с дребни гризачи (мишки и полевки), допълнителен

дъл заемат гущери и дребни видове птици (предимно наземно гнездящи видове от разред Passeriformes. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като преминаващ над зоната вид с численост 1 – 4 индивида. Видът не е установен да гнезди на в защитената зона и проучвателната площ. Същата не е част от ловните му местообитания. Проучвателната площ е разположена извън потенциални местообитания на вида. Същите са разположени извън обхвата на възможните въздействия. Поради разположението на проучвателната площ „Чиирите“ извън границите на потенциални местообитания на вида отрицателни въздействия изразяващи се в унищожаване, увреждане и фрагментация на местообитания, безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди не се очакват. Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 14) A089. Малък креслив орел (*Aquila pomarina*).** Малкият креслив орел един от най-многочислените видове които прелитат над територията на България по време на миграция. Числеността на гнездящата популация в България е 350- 400 двойки (Янков 2007). Обитава запазени горски масиви от бук, дъб или смесени насаждения, стари ползащитни пояси и други горски площи, в близост до просторни тревни съобщества и край селскостопански земи, които птиците използват за ловуване. Гнезди основно на широколистни дървета, на височина 6–25 м, по често в покрайнината на гората (Профиров 2011). Хранителният му спектър включва дребни бозайници до големината на заек, птици, влечуги, земноводни, насекоми, а в Африка са наблюдавани и случаи на ограбване на яйцата от гнездата на гнездящите там птици. При миграции прелитат разстояния от порядъка на 9 350 км по права линия (Meyburg, B.-U. & C. Meyburg (2009): Голяма част от тях загиват в районите на зимуване (Африка) и Близкия изток в които не подлежат на опазване според местното законодателство (Mendelssohn and Paz, 1977; Meyburg et al., 2004). Женската снася 1-3 яйца, но само в годините с изобилие от храна израства повече от един млад. Обикновено първото излюпило се пиле изяжда останалите, така че една двойка отглежда успешно едно малко. Полово зрели стават на 3 години. Максималната продължителност на живота е 26 години, но по-голямата част от птиците доживяват до 19 години. Отрицателно действащите фактори водещи до намаляване на числеността му са: Разработването на буковите и смесените гори до 1000 m н. в. за дърводобив, инфраструктурно развитие за туризъм и отдих. Конкуренцията с царския орел по отношение на храната. (Профиров, Стойчев 2012). В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездящ в зоната вид с численост 2 гнездящи двойки и 55 концентриращи се в нея индивида. Среща се предимно в постгнездовия период преди есенната миграция, като зоната се облита предимно от ювенилни неразмножаващи се индивиди, преди отлитането им на юг. Потенциалните му трофични местообитания са тревистите и храсталачни места и обработваеми площи. Видът е наблюдаван в гнездовия период извън границите на защитената зона в южната част на UTM квадрат MG00 южно от проучвателната площ, но гнезденето не е потвърдено. Възможно е облитане от отделни индивиди на сондажни площадки: KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005 и канава PR_KTTR033, които са в открити площи, в каквито ловува. Най-близките гнездящи в защитената зона двойки гнездят на разстояние значително по-голямо от обхвата на възможните въздействия от геологопроучвателните дейности в най-близко разположената до защитената зона сондажна площадка, а скитащите се в постгнездовия период неразмножаващи се индивиди не проявяват висока

чувствителност към човешкото присъствие докато облитат откритите площи на височина 300-500 м, а за ношуване избират трудно достъпни места, в които с чувстват незастрашени на разстояние по-голямо от обхвата на възможните от геологопроучвателните дейности въздействия. При ловуване лети на голяма височина поради което безпокойство, прогонване на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколенията от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват (*степен 0*). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания които се опазват в защитената зона. Района с по-горе посочените 4 сондажни площадки заема незначителна по размер площ спрямо площта която облитат скитащите се и неразмножаващите се индивиди. Поради незначителната си по размер площ откритите терени сред които попадат сондажни площадки: KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005 и канава PR_KTTR033 не са от значение за благоприятния статус на вида, а разположените в защитената зона гнездови и трофични местообитания ще останат незасегнати (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 15) A091. Скален орел (*Aquila chrysaetos*).** Приоритетен за опазване и застрашен от изчезване вид (Приложение 2 на ЗБР). Числеността на популацията му в България е 150-170 двойки (Янков 2007). Скалният орел води оседнал начин на живот. Само птиците обитаващи най-северните части на Европа мигрират на юг, като не се отдалечават на големи разстояния от гнездовите си местообитания. Най-често мигрират младите, като възрастните по-рядко напускат териториите си. Гнезди по скали и скални стени и по-рядко по високи дървета. Почти всички находища са в долини или скални комплекси близо до открити склонове в които птиците ловуват. Картирани са 70 сигурни и 54 твърде вероятни гнездови находища в цялата страна (Петров et al 2012). Предпочитана храна са сухоземните костенурки. В гнездата са намирани остатъци и от лалугери, лисици, зайци, птици, змии и гущери (Петров et al 2012). В стандартния формуляр на защитената зона е включен като размножаващ се в зоната вид с численост 1 гнездеща двойка. Подходящите места за гнездене са в труднодостъпни скалисти места, каквито при изработките не са представени. Видът не е регистриран като гнездещ в UTM квадрат MG00, в който попада проучвателната площ и същата е разположена на разстояние по-голямо от това на което се отдалечава двойката от гнездото. Видът гнезди в защитената зона на разстояние по-голямо от обхвата на възможните от геологопроучвателните дейности въздействия, а скитащите се в постгнездовия период неразмножаващи се индивиди не проявяват висока чувствителност към наличието на човешко присъствие. Безпокойство, прогонване на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколенията от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват (*степен 0*). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания, които се опазват в защитената зона. Откритите пространства в обхвата на проучвателната площ заемат незначителни по размер територии спрямо площта която облитат скитащите се и неразмножаващите се индивиди. Поради незначителната си по размер площ, открития терен, сред който попадат сондажни площадки: KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005 и канава PR_KTTR033 не е от съществено значение за благоприятния статус на вида, а разположените в защитената зона гнездови и трофични местообитания ще останат

незасегнати (степен 0). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

16) A404. Царски орел (*Aquila heliaca*). Гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ в България вид. Предполагаемият размер на популацията му у нас е 25-30 дв. В страната са установени 17 гнезда, като 14 са между реките Тунджа, Марица и Западна Странджа. От 17-те известни в България гнезда 13 са на тополи. Обитава високостеблени, разредени широколистни и смесени гори. Гнезди в покрайнините на горите, обикновено в съседство с горски пасища и поляни. Често гнездата са на единични дървета край реки, сред ниви, ливади или пасища. Предпочитаното дърво за гнездене е тополата, но гнезда са установени и върху дъб, бор, бук, бряст, акация, върба, а в миналото - и върху слива и кайсия. Често двойката има няколко гнезда, от които едното използва по няколко години. В стандартния формуляр на защитената зона видът е включен като гнездещ с численост 1-2 гнездящи двойки. Гнезди в пояса на широколистните гори, а ловува в откритите места ливади, пасища и покрайнини на населени места. Потенциалните трофични местообитания на вида в зоната са по-обширните тревисти места (клас земно покритие N09). Видът е наблюдаван в южната част на UTM квадрат MG00 южно от проучвателната площ, извън границите на защитената зона. Вероятно отделни индивиди прелитат над цялата проучвателна площ на височина 300-500 м без да се задържат в нея. Видът гнезди в защитената зона на разстояние по-голямо от обхвата на възможните от геологопроучвателните дейности въздействия, а скитащите се в постгнездовия период неразмножаващи се индивиди не проявяват висока чувствителност към безпокойство. Безпокойство, прогонване на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват (степен 0). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания, които се опазват в защитената зона. Над проучвателната площ прелита без да се задържа като разположените в защитената зона гнездови и трофични местообитания ще останат незасегнати (степен 0). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

17) A092. Малък орел (*Hieraetus pennatus*). Гнездещо прелетен за България вид, приоритетен за опазване и застрашен от изчезване (Приложение 2 и 3 на ЗБР). Включен в червения списък на световно застрашените видове (IUCN Red List) в категория – Незастрашен (Least Concern LC). Числеността на популацията му в България се оценява на 140-200 двойки (Янков 2007). Гнезди в алувиални или стари гори с изобилие от стари дървета. Двойката винаги има няколко гнезда, като всяка година ремонтира и използва някои от тях. Гнездата са на скален корниз или в короната на някое подходящо дърво. По време на миграция се среща и в открити пространства с единични и групи от дървета, крайречни гори. Храни се с дребни и средно големи птици и дребни бозайници, които лови както в горите, така и в открити места (Симеонов и кол. 1990, Янков 2007). В стандартния формуляр на защитената зона е включен като размножаващ се в зоната вид с численост 1-2 гнездящи двойки и 5-18 неразмножаващи се индивида. Потенциалните гнездови местообитания на вида в зоната са горите (класове земно покритие N16 и N19). Потенциалните трофични местообитания са тревистите и храсталачни места, обработваеми площи и горите (класове земно покритие N08, N09, N12, N16 и N19). Видът е наблюдаван в южната част на UTM квадрат MG00 южно от проучвателната

площ, извън границите на защитената зона. Възможно е прелитане на отделни индивиди над цялата проучвателна площ на височина 300-500 м без да се задържа в нея. Видът гнезди в защитената зона на разстояние по-голямо от обхвата на възможните от геологопроучвателните дейности въздействия, а скитащите се в постгнездовия период неразмножаващи се индивиди не проявяват висока чувствителност към безпокойство. Безпокойство, прогонване на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколенията от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват (*степен 0*). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания които се опазват в защитената зона. Над проучвателната площ прелита без да се задържа като разположените в защитената зона гнездови и трофични местообитания ще останат незасегнати (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 18) А403. Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*).** Прелетногнездещ вид с численост на националната популация 650-750 двойки (Янков). До първата половина на 20 век се считал за прелетно скитащ вид за България, като след това започва да разширява гнездовите си местообитания включително и сред суходолията на Добруджа. Гнезди на скали, на дървета и по стълбовете на електропреносната мрежа в гнезда на свраки или прави собствени. У нас гнезди основно на скални корнизи, често в кариери, в това число и действащи (Milchev, 2009) и много рядко на скали. Ловува изчаквайки скрит на някое по-високо място (електропреносната мрежа е предпочитано място) или оглеждайки от голяма височина с планиращ полет. Храни се предимно с дребни бозайници (много от белоопашатите мишелови предпочитат лова на мишки, полевки и друга подобна по размери плячка, което се дължи на сравнително късите му и слаби пръсти на краката. В стандартния формуляр на защитената зона е включен с численост 2-4 гнездящи двойки и 2-18 неразмножаващи се индивида. Гнездовите му местообитания са по-високите и недостъпни скали в защитената зона. Потенциалните трофични местообитания са тревисти места и храсталаци (класове земно покритие N08 и N09). Видът е наблюдаван в южната част на UTM квадрат MG00 южно от проучвателната площ, извън границите на защитената зона. Възможно е прелитане на отделни индивиди над цялата проучвателна площ на височина 300-500 м без да се задържа в нея. Видът гнезди в защитената зона на разстояние по-голямо от обхвата на възможните от геологопроучвателните дейности въздействия, а скитащите се в постгнездовия период неразмножаващи се индивиди не проявяват висока чувствителност към безпокойство. Безпокойство, прогонване на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколенията от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват (*степен 0*). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания които се опазват в защитената зона. Откритата площ с размер 23.8 ха, в която попадат сондажни площадки KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005 и канава PR_KTTR033 заема незначителна по размер територия спрямо площта, която облитат скитащите се и неразмножаващите се индивиди. Поради това не е от значение за благоприятния статус на вида, а разположените в защитената зона гнездови и трофични местообитания ще останат незасегнати (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

19) A095. Белошипна ветрушка (*Falco naumani*). Приоритетен за опазване и застрашен от изчезване вид включен в Приложение 2 и 3 от ЗБР. Числеността на популацията му в България е 5-10 гнездещи двойки (Янков 2007). Като гнездещ вид след 2000г е установен само в източните Родопи, Ломовите и района на Мелник (Янков, 2007), а след 2005г няма известни гнезда. В миналото е гнездяла и в населени места. По време на миграции лети на малки ята, предимно по Черноморското крайбрежие. В стандартния формуляр на защитената зона е включена като гнездещ в зоната вид, с численост 1 гнездяща двойка. Потенциалните гнездови местообитания на вида в зоната са горите (класове земно покритие N16 и N19). Прелитащите индивиди се задържат предимно в открити площи с единични дървета и храсти. Потенциални ловни територии са тревистите и храсталачни места и обработваеми площи (класове земно покритие N08, N09 и N12). Видът не е установен като гнездещ в UTM квадрат MG00 в който попада проучвателната площ и същата е разположена на разстояние по-голямо от това, на което се отдалечава двойката от гнездото. Вероятно над проучвателната площ прелитат епизодично само по време на миграция отделни индивиди. Видът гнезди в защитената зона на разстояние по-голямо от обхвата на възможните от геологопроучвателните дейности въздействия, а скитащите се в постгнездовия период неразмножаващи се индивиди не проявяват висока чувствителност към безпокойство. Безпокойство, прогонване на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколенията от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват (*степен 0*). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания, които се опазват в защитената зона. Откритата площ с размер 23,8 ха в която попадат сондажни площадки KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005 и канава PR_KTTR033 заема незначителна по размер площ спрямо площта която облитат скитащите се и неразмножаващите се индивиди. Поради незначителната си по размер площ, открития терен сред който попадат горните изработки не е от съществено значение за благоприятния статус на вида, а разположените в защитената зона гнездови и трофични местообитания ще останат незасегнати (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

20) A097. Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*). Приоритетен за опазване и застрашен от изчезване вид (Приложение 2 и 3 на ЗБР). За България е рядък вид. Гнездовата ѝ популация наброява 26 гнездещи двойки (Тодоров 2006г). Колониално гнездещ прелетен вид. Често гнезди в изоставени гнезда от посевна врана. Често са налични колонии в изкуствено създадени горски площи от акация, топола и гледичия. Над България прелита през април и май, а максимума на есенния и прелет е през август. По време на прелет част от птиците се задържат и ловуват, като може да бъде видяна почиваща на електропроводи, край пътища и жп линии. Храни се предимно с насекоми, като едри скакалци, водни кончета, които често улавят и в полет с нокти. При липса на достатъчно насекоми улавят и гущери, мишки и крастави жаби, на които сваля кожата преди да бъдат изядени, за да се премахнат отровните жлези и секрет в кожата им. Понякога кацат на земята и там търсят плячката си. Обикновено оглеждат територията си кацнали на някое високо дърво, телеграфен стълб или далекопровод. Ловуват следобед до спускането на пълен мрак, откъдето идва и името им. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездещ вид с численост 3 гнездящи двойки и 65 концентриращи се в зоната неразмножаващи се индивида. Потенциалните гнездови местообитания са редките широколистни гори, а

потенциалните трофични местообитания тревисти места и храсталаци (класове земно покритие N08 и N09). Видът не е установен като гнездещ в проучвателната площ, а в UTM квадрат MG00, в който попада, е наблюдавана в постгнездовия период. Вероятно над проучвателната площ прелитат епизодично само по време на миграция отделни индивиди. Видът гнезди в защитената зона на разстояние по-голямо от обхвата на възможните от геологопроучвателните дейности въздействия, а скитащите се в постгнездовия период неразмножаващи се индивиди не проявяват висока чувствителност към безпокойство. Безпокойство, прогонване на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколенията от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват (*степен 0*). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания които се опазват в защитената зона. Откритата площ с размер 23,8 ха в която попадат сондажни площадки KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005 и канава PR_KTTR033 заема незначителна по размер площ спрямо площта която облитат скитащите се и неразмножаващите се индивиди. Поради незначителната си по размер площ, открития терен сред който попадат горните изработки не е от съществено значение за благоприятния статус на вида, а разположените в защитената зона гнездови и трофични местообитания ще останат незасегнати (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 21) A103. Сокол скитник (*Falco peregrinus*).** Гнездящо прелетен за България вид, приоритетен за опазване и застрашен от изчезване (Приложение 2 на ЗБР). Числеността на популацията му в България се оценява на 120-180 двойки (Янков). Местата в които гнезди са разположени на скални венци, проломи и плата с голяма денивелация и разположени в съседство с открити терени, понякога и по високи сгради в населени места. През последните години е съобщавано гнездене в северен Рейн- Вестфалиа, където 80% от гнездата са съобщавани за градска среда (Kramer). Съобщенията за гнездещи и наблюдавани по време на размножителния период двойки са за Парк хотел Санкт Петербург в Пловдив, Парк- хотел, Москва в София и хотел България в Бургас. Ловува като следи жертвата си от голяма височина понякога километър. През есента и зимата по-често навлиза в селища при ловуване. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като размножаващ се в зоната вид с численост 1 гнездяща двойка и 6 неразмножаващи се индивида. Подходящите за гнездене местообитания в зоната са трудно достъпните скалисти места. Потенциалните ловни местообитания са най-вече тревните местообитания, храсталаците, обработваемите площи, горите и населените места (класове земно покритие N08, N09, N12, N15, N16, N19, N21 и N23). Видът не е регистриран като гнездещ в UTM квадрат MG00 в който попада проучвателната площ и същата е разположена на разстояние по-голямо от това на което се отдалечава двойката от гнездото. Видът гнезди в защитената зона на разстояние по-голямо от обхвата на възможните от геологопроучвателните дейности въздействия, а скитащите се в постгнездовия период неразмножаващи се индивиди не проявяват висока чувствителност към безпокойство. Безпокойство, прогонване на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколенията от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват (*степен 0*). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания които се опазват в защитената зона. Над проучвателната площ прелита без да се задържа като разположените в защитената зона гнездови и

трофични местообитания ще останат незасегнати (степен 0). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

22) A104. Лещарка (*Bonasa bonasia*), син. *Tetrastes bonasia*. В България лещарката се среща рядко в Рила, Пирин, Родопите и Стара планина в по-високите планински местообитания. Често се заселва във влажни и усойни местности, близо до реки и дерета. Тя е вид с много специфични изисквания за местообитание, а такива подходящи има сравнително малко в Родопите, на около и над 1000 м н. в. Възможно е в отделни ограничени райони видът да гнезди и под тази височинна граница, но това ще бъдат изолирани случаи (Стоянов). Много е потайна и за да се види трябва да се спазва изключителна тишина. Числеността и се установява през пролетта, когато мъжките токуват. Храни се с реси на брези и елша, пъпки и плодове на различни дървета и храсти. Гнездото на лещарката е малка ямичка, изровена под някой храст, дърво, в мъх или в гнила дървесина и е постлано с треви. Видът е включен като опазващ се в защитената зона съгласно заповедта за обявяването ѝ, но не е включена в стандартния ѝ формуляр и няма данни за числеността ѝ. Най-източното известно находище в Родопите е в района на гр. Ардино извън границите на защитената зона. Видът не е установен като гнездец в защитената зона и проучвателната площ. Същата не е част от ловните му местообитания. Не е включен и в СФД на 33 (фигурира само в заповедта). Могат да се наблюдават епизодично само отделни прелитащи по време на миграция индивиди. Проучвателната площ „Чиирите“ е разположена извън потенциални местообитания на вида. Същите са разположени извън обхвата на възможните въздействия. Поради разположението на проучвателната площ „Чиирите“ извън границите на потенциални местообитания на вида отрицателни въздействия изразяващи се в унищожаване, увреждане и фрагментация на местообитания, безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди не се очакват (степен 0). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

23) A133. Турилик (*Burhinus oedicnemus*). Рядък за България вид с численост на гнездещата популация 160 -360 двойки. Гнезди в открити степни и каменисти и равнинни райони в близост до водоеми: каменисти, песъчливи и глинести биотопи, запустели поля, дюни, островчета в речни корита и устия, ниски планински склонове с редки храсталаци. Гнездото си прави на земята в леко утъпкана трапчинка в която снася 2-3 яйца с големина колкото кокоше яйце. Храни се с едри насекоми, охлюви, гущери и дребни гризачи. Активен предимно нощем (Сассато et al. 2011, Големански 2011, Нанкинов и кол. 1997). По данни от стандартния формуляр на защитената зона числеността му в зоната е 3- 9 гнездящи двойки. Потенциалните местообитания на вида в зоната по време на гнездене са тревистите местообитания (клас земно покритие N09), като предпочитани са сухите и каменисти места. Видът не е регистриран като гнездец в UTM квадрат MG00 в който попада проучвателната площ и същата е разположена на разстояние по-голямо от това, на което се отдалечават от гнездото най-близките гнездещи в защитената зона двойки. Видът гнезди в защитената зона на разстояние по-голямо от обхвата на възможните от геологопроучвателните дейности въздействия, а скитащите се в постгнездовия период неразмножаващи се индивиди не проявяват висока чувствителност към безпокойство. Безпокойство, прогонване на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколенията от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват (степен

0).Свързаните с геоложкото прочуване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания които се опазват в защитената зона. Над проучвателната площ прелита без да се задържа като разположените в защитената зона гнездови и трофични местообитания ще останат незасегнати (степен 0). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

24) A215. Бухал (*Bubo bubo*). Гнезди в скални пукнатини и надвеси на земята и рядко в хралупи на дървета в речни долини, скалисти места, близо до пасища, водоеми и населени места. Много от гнездата му са на места създадени от човешката дейност-изоставени кариери, поради което в такива райони се наблюдава увеличение на популацията му. Храни се с бозайници, птици, жаби и безгръбначни. Ловния район е с радиус 1-2 km от гнездото (Penteriani et al. 2005, Симеонов и кол. 1990). Отрицателно действащите фактори водещи до намаляване на числеността му са: Браконьерски отстрел, унищожаване и промяна на местообитанията, безпокойство, отравяне с жертви (мишевидни гризачи), третирани с родентициди. (Боев 2012). В стандартният формуляр на защитената зона е включен като гнездец вид с численост 5 гнездящи двойки. В защитената зона гнездовите местообитания на бухала са в скалистите места на север и юг от р. Арда. Потенциалните трофични местообитания са най-вече тревистите и храсталачни места и обработваеми площи, и горите (клас земно покритие N08, N09, N12, N15, N16, N19 и N21). Видът не е регистриран като гнездец в UTM квадрат MG00 в който попада проучвателната площ и същата е разположена на разстояние по-голямо от това, на което се отдалечават от гнездото най-близките гнездещи в защитената зона двойки. Видът гнезди в защитената зона на разстояние по-голямо от обхвата на възможните от геологопроучвателните дейности въздействия. Безпокойство, прогонване на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколенията от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват (степен 0). Свързаните с геоложкото прочуване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания които се опазват в защитената зона (степен 0). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

25) A224. Козодой (*Caprimulgus europaeus*). Прелетно гнездец за страната вид. Приоритетен за опазване и застрашен от изчезване (Приложение 3 на ЗБР). Числеността на националната гнездеща популация е 7000-10000 двойки (Янков). Видът е прелетен като в България се среща от април до октомври. Обитава разредени гори с просеки, поляни, сечища, но се среща и в открити местности с храстова растителност. Ловува през нощта, като летейки с отворена уста лови попадналите в обсега му насекоми. През деня се укрива в труднодостъпни места, храсталаци и гъсти треви. Гнезди на земята на припечни места, с тревна настилка или опадала шума, с добър обзор и положение позволяващо бързо излитане при опасност – просеки, покрай гората и каменисти места с храсти. Горскостопанската дейност, сечите и направата на просеки и горски пътища се отразява благоприятно на козодоя. За разлика от повечето птици не каца напречно на клоните, а се маскира кацайки по дължината на клона. В търсене на храна се отдалечава на значителни разстояния на места с изобилие от насекоми, торища, обори, ферми и блата. Ловува в разнообразни хабитати, вкл. населени места около улични лампи (Нанкинов и кол. 1997, Jonsson 2006). Регистрира се обикновено нощем тъй като издаваните от него звуци са много

характерни и трудно може да бъде объркан с друга нощна птица. В стандартният формуляр на защитената зона е включен като гнездящ вид с численост 30-90 гнездящи двойки. Потенциалните гнездови местообитания на вида в зоната са храстовите съобщества и широколистните гори (класове земно покритие N08 и N16). Потенциалните трофични местообитания са във всички части от територията ѝ, включително и населените места. Видът гнезди в широколистните гори в защитената зона, включително и в UTM 10x10 км квадрат MG00 в който попада проучвателна площ „Чиирите“ и ловува на цялата територия попадаща в границите му. Дървесната растителност в обхвата и в съседство с предвидените проучвателни канали и сондажни площадки попадащи в горски площи е с издънков произход, като по ЛУП на ДГС Ивайловград е заложено превръщане на насажденията в семенни (вж. бележката под таблицата в Приложение 3.1). В някои от участъците в настоящия момент се извеждат възобновителни сечи, като при нашето посещение в участъците с изработки KTDP011, KTTR007 и PR_KTDDH028 извеждането на възобновителни сечи беше вече започнало. В този аспект, възможните въздействия върху вида от безпокойство при гнездене и други от търсенето и проучването се вписват във въздействията от мероприятията по ЛУП, предвид също че след прикълчване на търсенето и проучването, в съответната засегната площ ще се проведе биологична рекултивация съгласувано с ИАГ и респ. с предвижданата в ЛУП. ГСП и ЛУП на ТП ДГС Ивайловград (2013-2023) по отношение на съвместимостта му с целите и предмета на защитените зони, които обхваща (в т.ч. 33 BG00001032 с проучвателната площ) е съгласуван с Решение № 08-ОС/2014 г. и Решение № 23-ОС/2019 г. на МОСВ. Отделно видът не проявява висока чувствителност към човешко присъствие, като е съобщаван да ловува и около осветителни тела и контейнери за смет в населените места, порадо което значителни последици от прогонване вследствие извършването на геологопроучвателните дейности не се очакват. Нисък гнездови успех и загиване на поколението от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват (степен 0). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания които се опазват в защитената зона. Проучвателните дейности не водят до увреждане на гнездовите и трофичните му местообитания в зоната (степен 0). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 26) **A231. Синявица (*Coracias garrulus*).** В Световния червен списък от 2016 г. е включена в подкатегория „Незаstraшен” (LC). В страната се среща през гнездовия сезон и по време на миграция. Гнездовата ѝ популация в Европа е оценена на 53000-110000 двойки, като за България е 2500-5500 двойки. Гнезди в дупки по дърветата, речни брегове, стръмни скалисти склонове и хралупи на дървета (орехи и върби). Обитава покрайнините на сухи гористи райони или открити местности с групички дървета, като често каца по електропроводите от където наблюдава периметъра в който си намира храна. Отрицателно действащите фактори, водещи до намаляване на числеността ѝ са: Унищожаване и деградация на местообитанията ѝ, използване на химични препарати в селското стопанство за борба срещу вредители и пряко унищожаване (Мичев 2012). В стандартния формуляр на защитената зона е включена като гнездящ вид с численост 16-18 гнездящи двойки. Гнездовищата се изолирани едно от друго. Гнездовите ѝ местообитания са в старите широколистни гори с достатъчно дебели и хралупи в тях стволове и почти отвесните брегове на язовира. Потенциалните ѝ ловни и местообитания са тревни местообитания и обработваеми

площи (класове земно покритие N09 и N12). Видът не гнезди в проучвателната площ „Чиирите“ и същата е разположена на разстояние по-голямо, от това на което се отдалечават от гнездото най-близките гнездещи в защитената зона двойки. Няма потвърдени данни за установено гнездене на синявица в UTM квадрат MG00 в периода след 2015 г. до сега. Видът гнезди в защитената зона на разстояние по-голямо от обхвата на възможните от геологопроучвателните дейности въздействия. Безпокойство, прогонване на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват (степен 0). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания, които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия върху такива не се очакват (степен 0). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

27) A234. Сив кълвач (*Picus canus*). Постоянен за страната, приоритетен за опазване и застрашен от изчезване вид. Числеността на популацията му в България е 1500 – 2800 двойки. Обитава масивни широколистни и смесени гори, големи паркове, градини, гробища и индустриални зони в населените места, включително и гр. София (Янков 1984). Предпочита букови гори с много изсъхнала дървесина и прогнили клонове, както и гори с преобладаващо участие на дървета с по-мека дървесина, елша, бреза, трепетлика и ясен, с изгнили дънери, но се среща и в иглолистни гори. Води оседнал начин на живот, през зимата прелита и на по-дълги разстояния, но обикновено в границите на местообитанието си. Тъй като е по-рядък вид, често мъжките се местят от едно местообитание в друго, ако на пеенето им не се обади женска. С образуването на двойката започват да водят оседнал начин на живот. Хранят се на земята, където търсят мравки и други насекоми, но през зимата са по-чести по дърветата, по които дълбаят дупки в които гнездат. През зимата се наблюдават и около комини в селата където търсят привлечени от топлината насекоми. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездещ вид с численост 1-5 гнездящи двойки. Потенциалните местообитания на вида в зоната са широколистните гори, (клас земно покритие N16), но младите и издънкови не са подходящи за гнездене. Видът не е регистриран като гнездещ в UTM квадрат MG00 в който попада проучвателната площ и същата е разположена на разстояние по-голямо от това, на което се отдалечават от гнездото най-близките гнездещи в защитената зона двойки. Видът гнезди в защитената зона на разстояние по-голямо от обхвата на възможните от геологопроучвателните дейности въздействия. Безпокойство, прогонване на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват (степен 0). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия върху такива не се очакват (степен 0). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

28) A236. Черен кълвач (*Dryocopus martius*). Постоянен за България вид, приоритетен за опазване и застрашен от изчезване (Приложение 2 на ЗБР). Числеността на гнездещата популация в България е 90 000-150 000 двойки. Обитава предимно стари широколистни гори, градски паркове и градини, лесопаркове и влажни алувиални гори. По-чест е в планинските райони в които има компактни горски площи. Черният

кълвач, както и повечето от кълвачите не избягват съжителството с човека и може да бъде видян в градските паркове. Води оседнал начин на живот, като само през зимата напуска местообитанията си. През зимата се среща в равнинни гори и обширни паркове. Храни се с яйца, ларви и възрастни короеди, ликоеди, хоботници, сечковци, листояди, мравки и др., по-рядко семена на различни широколистни и иглолистни дървета (Нанкинов и кол. 1997). Негативни въздействия за вида са унищожаване на местообитанията му поради сечи в горите, отстраняване на старите мъртви дървета и горски пожари. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездещ вид с численост 1 -2 гнездящи двойки. Потенциалните местообитания на вида в зоната са широколистните гори, вкл. крайречните такива (клас земно покритие N16). Видът не е регистриран като гнездещ в UTM квадрат MG00, в който попада проучвателната площ, но същата се посещава от вида в постгнездовия период, когато предприема скитания. Дървесната растителност в обхвата и в съседство с предвидените проучвателни канали и сондажни площадки е здрава с издънков произход и неподходяща за издълбаване на хралупи, в които да устройи гнездото си. Същите са предвидени по ЛУП на ДГС Ивайловград за подмяна на насажденията със семенни (вж. бележката под таблицата в *Приложение 3.1*) и в някои от участъците в настоящия момент се извеждат възобновителни сечи, като при нашето посещение при местата за изработки KTDP011, KTTR007 и PR_KTDDH028 извеждането на възобновителни сечи беше вече започнало. ГСП и ЛУП на ТП ДГС Ивайловград (2013-2023) по отношение на съместимостта му с целите и предмета на защитените зони, които обхваща (в т.ч. 33 BG00001032 с проучвателната площ) е съгласуван с Решение № 08-ОС/2014 г. и Решение № 23-ОС/2019 г. на МОСВ. Видът не е с висок праг на чувствителност към човешко присъствие, като през през последните години се установява и в населени места и прогонване вследствие извършването на геологопроучвателните дейности не се очаква. В София е забелязан на територията на Борисовата градина, Южния и Западния парк и ниските части на Витоша. Регистрирана е поне една размножителна двойка в Борисовата градина. Въздействията върху вида ще се определят основно от дейностите в горското стопанство, с които геоложкото проучване няма пряка връзка. Отрицателни въздействия от проучването не се очакват (*степен 0*). Свързаните с геоложкото прочуване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия върху такива не се очакват (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (*Таблица 5.1*) е (0).

29)A238. Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*). Постоянен за България, приоритетен за опазване вид (Приложение 2 на ЗБР). Числеността на гнездещата популация в България е 90000 - 150000 двойки. Обитава предимно стари широколистни гори, градски паркове и градини, лесопаркове и влажни алувиални гори, но също може да бъде видян и по дърветата на улиците в населени места и индустриални зони. В сравнение с другите кълвачи клонът на средния пъстър кълвач е по-малко приспособен за дълбаене, поради което условие за обитаването му в района е наличието на стари мъртви дървета с полуразлагаща се дървесина в която да може да издълбае дупка за гнездене. Дърветата в младите гори- до 60 г. са с потвърда дървесина и по тези причини се избягват. Гнезди близо до края на гората, която през зимата напуска. През зимата се среща в равнинни гори и паркове в населени места. Храни се с насекоми – бръмбари, мравки и пр. и ларвите им, както и

други членестоноги, които търси предимно под кората на стари и или загиващи дървета. През зимата семената и другата растителна храна е по-честа (Нанкинов и кол. 1997, BirdLife International 2016b, Jonsson 2006) Негативни въздействия върху вида са сечите в горите, при които се отстраняват старите мъртви дървета и горски пожари. Разчистването на част от дървесната растителност в обхвата на някои от сондажните площадки, там където е необходимо, не е свързано с отстраняване на стари и мъртви дървета, а на здрави с издънков произход. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнезещ вид с численост 52-118 гнездящи двойки. Потенциалните местообитания на вида в зоната са широколистните гори, като младите издънкови гори не са подходящи за гнездене. Подходящи гнездови местообитания са налични на по-високите места на север и на юг от р. Арда. Видът не е регистриран като гнезещ в UTM 10x10 km квадрат MG00 в който попада проучвателната площ, но същата се посещава от вида в постгнездовия период, когато предприема скитания и в която беше установен от нас аудиовизуално. Дървесната растителност в обхвата на предвидените проучвателни канали и сондажни площадки е млада с издънков произход и неподходяща за изкопаване на хралупи в които да устрои гнездото си. Същите са предвидени по ЛУП на ДГС Крумовград за подмяна на насажденията със семенни и в някои от участъците в настоящия момент се извеждат възобновителни сечи, като при нашето посещение при местата за изработки KTDP011, KTTR007 и PR_KTDDH028 извеждането на възобновителни сечи беше започнало. ГСП и ЛУП на ТП ДГС Ивайловград (2013-2023) по отношение на съвместимостта му с целите и предмета на защитените зони, които обхваща (в т.ч. 33 BG00001032 с проучвателната площ) е съгласуван с Решение № 08-ОС/2014 г. и Решение № 23-ОС/2019 г. на МОСВ. Видът не е чувствителен към, човешко присъствие, среща се и в населени места и прогонване вследствие, извършването на геологопроучвателните дейности не се очаква. Въздействията върху вида ще се определят основно от дейностите в горското стопанство с които геоложкото проучване няма пряка връзка. Отрицателни въздействия от проучването не се очакват (степен 0). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 30) A429. Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*).** Обитава предимно селищата, градините, парковете и зелени площи в индустриалните зони. Среща се и в овощни градини, открити райони с единични и групи дървета. Предпочита ивици дървета, храсти и мозайки от тях като не е задължително те да бъдат в близост до населени места. Уязвим е към унищожаване на подходящи местообитания и ползването на инсектициди. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнезещ вид с численост 50-53 гнездящи двойки. Потенциалните местообитания на вида в защитената зона са широколистните гори, иглолистните култури, групи и ивици дървета, лозя и овощни градини, обработваеми земи с дървета, паркове и градини в населените места (класове земно покритие N16, N21 и N23 - Други земи включително градове, села, пътища, места за отпадъци, мини, индустриални обекти). Видът гнезди в населените места в UTM квадрат MG00, в който попада проучвателната площ и е наблюдаван от нас в близост с нея в постгнездовия период. Вероятно прелита високо над нея, когато предприема скитания. Сирийският пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*) е синантропен вид и гнезди и в населените места на

защитената зона. По тези причини прогонване на индивиди и спад в числеността му не се очакват. Отрицателни въздействия от геоложкото проучване, изразяващи се в спад на числеността му не се очакват (*степен 0*). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания, които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия не се очакват (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

31) A246. Горска чучулига (*Lullula arborea*). Широко разпространен за страната вид. Обитава смесени, широколистни заклевели горички, храсталаци и изкуствени борови насаждения, алпийски и субалпийски тревни съобщества и храсталаци, като гнезди на земята сред горски полянки. Гнездото е добре маскирано сред тревата, а малките след 14-я ден го напускат. Дава две, а по някога и три поколения. След приключване на гнездовия период птиците се събират на ята и слизат на по-ниски места в равнините. Видът е уязвим към унищожаване и деградация на местообитанията му, както и унищожаване на хранителната база поради пожари и употреба на инсектициди. По данни от стандартния ѝ формуляр горската чучулига е с численост в защитената зона 100 - 120 гнездящи двойки. Потенциалните местообитания на вида в зоната са храстовите съобщества и горските поляни в широколистните гори (класове земно покритие N08 и N16). Видът е широко разпространен в широколистните гори и необработваемите земеделски земи с храсталаци в UTM квадрат MG00, в който попада проучвателната площ „Чиирите“. Конкретно на територията в обхвата на 4-те сондажни площадки (KTDP017, KTDP016, KTDP004 и KTDP005) и 2-те канали (PR_KTTR033 и PR_KTTR034) с обща площ 2,2 дка има условия за гнездене на 1 двойка, но на трудно забележими от хора, домашни и диви животни места. Територията е изцяло разположена извън границите на защитената зона и въпреки, че е с характеристиките на подходящо за горската чучулига гнездово местообитание, наличието през гнездовия сезон на гнездеща двойка горски чучулиги е малко вероятно, поради установеното от нас пашуване на говеда в тази част на проучвателната площ, която попада в район с традиционно развито говедовъдство. На доста места в района земята е изровена и в резултат от търсене на храна от диви прасета. Горската чучулига е с кратък жизнен цикъл (продължителност на живота 4-6 години), големи възпроизводствени възможности (снася 3-6 яйца и често с две люпила годишно). Числеността ѝ на дадена територия зависи основно от числеността на хищниците, за които тя е храна. Безпокойство, прогонване на гнездещи птици, нисък гнездов успех и загиване на поколенията от свързани с геоложкото проучване не се очаква. Отрицателни въздействия изразяващи се в спад на числеността на горската чучулига в защитената зона поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди не се очакват (*степен 0*). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия не се очакват (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

32) A255. Полска бърбрия (*Anthus campestris*). Гнездещо-прелетен и преминаващ за България вид. Обитава разнообразни открити места и ниви. Гнезди по сухи открити, припечни места, ниви, угари, пустеещи зами, поляни, пасища, каменисти и пясъчливи терени, голи хълмисти ридове, стари сечища и пожарища, а отделни

двойки проникват в покрайнините на селища (Нанкинов, 2012) и сметища. Среща се в сухи, горещи, открити терени и пасища с рядка тревиста растителност и често песъчлива почва, неголеми екстензивно използвани ниви или пустеещи земи. Понякога и в големи, интензивно използвани земеделски площи с окопни култури. Избягва стръмни, силно каменисти или обрасли с храсти терени. Обитава предимно равнините, от морското равнище до около 500 м н.в., по-рядко в планините до около 1300 м н.в. Гнездото се разполага в ямка на земята и е добре прикрито отгоре от тревна растителност. Има 1-2 люпила годишно. Снасянето на яйцата от първото люпило у нас започва през втората половина на май и началото на юни. Снасят 3-6 яйца. Малките напускат гнездото на около 14 дни, а на възраст около 30 дни са напълно самостоятелни. По време на миграции не образува големи струпвания. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като размножаващ се вид с численост 1-11 гнездящи двойки. Потенциалните местообитания на вида в зоната са тревисти места и обработваеми площи (класове земно покритие N09 и N12). Видът не е регистриран като гнездещ в UTM квадрат MG00 в който попада проучвателната площ „Чиирите“. Най-близките регистрации на вида в защитената зона са през зимата в землището на с. Орешари на повече от 8 км на запад от проучвателната площ. По наша преценка в района на сондажна площадка PR_KTDDH021 и канава PR_KTTR024 е възможно временно пребиваване в постгнездовия период на отделни долетели от защитената зона птици. Поради отдалечеността на потенциалните места за гнездене от проучвателната площ „Чиирите“, безпокойство, прогонване на гнездящи птици, нисък гнездови успех и загиване на поколението от геологопроучвателните дейности не се очакват. В това отношение определящи ще бъдат въздействията от горското и селското стопанство в местообитанията ѝ. Отрицателни въздействия, изразяващи се в спад на числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди не се очакват (степен 0). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания на вида, които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 33) A338. Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*).** Прелетно гнездещ за България вид. В България е често разпространена с численост на популацията ѝ 300 000 – 700 000 двойки (Янков 2007). Обитава предимно открити, обрасли с храсти местности и покрайнини на гори, до горната граница на гората, сечища, градски паркове градини и индустриални зони (Янков 2007). Гнезди ниско по храстите и дърветата. Негативни въздействия за вида са горските пожари и употребата на инсектициди. По данни от стандартния формуляр видът е с численост в защитената зона 320-640 гнездящи двойки. Потенциалните местообитания на вида в зоната са храстовите съобщества и редките широколистните гори и населените места (класове земно покритие N08, N16 и N23). Видът не гнезди в проучвателната площ „Чиирите“, а в UTM квадрат MG00 е наблюдавана в постгнездовия период. Най-близките регистрации на вида са в района на с. Орешари, Община Крумовград, на повече от 8 км на запад от проучвателната площ. По наша преценка в района на сондажна площадка PR_KTDDH029 е възможно прелитане през зимата на отделни долетели от защитената зона птици. Видът не е чувствителен към антропогенно натоварване, гнезди в населените места и индустриалните зони. Определящи ще бъдат въздействията от дейностите в горското стопанство, които се предвиждат по ЛУП на ДГС Ивайловград (съгласуван с

Решение № 08-ОС/2014 г. и Решение № 23-ОС/2019 г. на МОСВ) и селскостопанските практики, с които геоложкото проучване няма връзка. Отрицателни въздействия от гелогипроучвателните дейности, изразяващи се в спад на числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди няма да бъдат предизвикани (*степен 0*). Освен в широколистните гори и необработваеми земеделски земи с храсталаци червеногърбата сврачка (*Lanius collurio*) гнезди в градски паркове градини и индустриални зони, като ловува и в дворовете на сградите. Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания на вида, които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия не се очакват (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействия върху параметрите на вида в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

34) А339. Черночела сврачка (*Lanius minor*). Гнездещо прелетен за България вид с численост на популацията 5000-15000 двойки. Гнезди в открити терени и пасбища, сухи тревни съобщества в скалисти терени, а също така и в лозя паркове, овощни градини, крайпътни и крайречни насаждения, градове села и индустриални зони. Храни се с насекоми, които дебне от стълбове, храсти, клони на дървета и др. Намаляването на числеността ѝ в Западна Европа се дължи предимно на употребата на растителнозащитни препарати в селскостопанските земи. По данни от стандартния формуляр видът е с численост в защитената зона 14-37 гнездящи двойки. Потенциалните местообитания на вида в зоната са храстовите съобщества и редките широколистните гори и населените места (класове земно покритие N08, N16 и N23). Видът не е регистриран като гнездещ в UTM квадрат MG00, в който попада проучвателната площ „Чиирите“. Най-близките регистрации на вида в защитената зона е в землището на с. Орешари на повече от 8 км на запад от проучвателната площ, като след 2007 г. в тази част на защитената зона няма данни за регистрирани наблюдения на гнездящи птици. По наша преценка в откритите части от проучвателната площ е възможно временно пребиваване на отделни долетели от защитената зона птици. Видът не е чувствителен към антропогенно натоварване, гнезди в населените места и индустриалните зони. Определящи ще бъдат въздействията от дейностите в горското стопанство, които се предвиждат по ЛУП на ДГС Ивайловград (съгласуван с Решение № 08-ОС/2014 г. и Решение № 23-ОС/2019 г. на МОСВ) и селскостопанските практики, с които геологипроучвателните дейности нямат връзка. Отрицателни въздействия, изразяващи се в спад на числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди не се очакват (*степен 0*). Освен в открити терени, пасбища и необработваеми земеделски земи с храсталаци черночелата сврачка (*Lanius minor*) гнезди в градски паркове градини и индустриални зони като ловува и в дворовете на сградите. Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания на вида, които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия не се очакват (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействия върху параметрите на вида в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

35) А433. Белочела сврачка (*Lanius nubicus*). Гнездещ и прелетен за България вид, включен в Червената книга, категория VU (уязвим). Обитава равнинни и слабо хълмисти райони с разреден храсталак и ниски дървета, псевдомаквиси, разредени стари дъбови гори с поляни редки гори с храсти и отделни високи дървета, стари

овощни градини, псевдомаквиси, разредени ксеротермни дъбови гори от субсредиземноморски тип, крайречни култури от хибридна топола, по-рядко обраствания от върба, ясен и акация в равнинни и хълмисти места. Разполага гнездото в бодливи храсти, в основното разклонение на по-тънки дървета или по хоризонталните клони на по-големите. Храни се предимно с едри насекоми, но лови и дребни гущери и птици. По данни от стандартния формуляр видът гнезди в защитената зона с численост 2 гнездящи двойки. Потенциалните местообитания на вида в зоната са храстовите съобщества и редките широколистните гори (класове земно покритие N08 и N16). Видът не е установен като гнездещ в UTM квадрат MG00, в който попада проучвателната площ „Чиирите“. Най-близките наблюдения на вида в защитената зона са в землището на с. Орешари на повече от 8 км на запад от проучвателната площ. По наша преценка в откритите части от проучвателната площ е възможно временно пребиваване на отделни долетели от защитената зона скитащи в постгнездовия период и миграции птици. В постгнездовия период видът не проявява висока чувствителност към безпокойство. Определящи ще бъдат въздействията от дейностите в горското стопанство, които се предвиждат по ЛУП на ДГС Ивайловград Ивайловград (съгласуван с Решение № 08-ОС/2014 г. и Решение № 23-ОС/2019 г. на МОСВ) и селскостопанските практики, с които геологопроучвателните дейности нямат връзка. Отрицателни въздействия, изразяващи се в спад на числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди не се очакват (степен 0). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания на вида, които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 36) A307. Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*).** Обитава храсталаци и открити сухи места с храсти от драка, шипка, паркове и градини в населени места и индустриални зони. Числеността на популацията му в България е 4000 – 10000 двойки. Потенциални местообитания за вида са налични в храсталаците в горските площи, покрайнините на широколистните и смесените гори с обилен подлес, храсталаци, живи плетове, овощни градини в равнини и покрай речни брегове и необработваемите земи в защитената зона. Ястребогушото коприварче е насекомояден вид. Търси насекоми по земята и сред храстите, в дворове и градини, поради което урбанизацията със създаването на нови зелени площи не води до намаляване на местообитанията му. Най-значимо от негативните въздействия е употребата на растителнозащитни препарати в селскостопанските земи. По данни от стандартния формуляр видът е с численост в защитената зона 37 – 163 гнездящи двойки. Видът не гнезди в проучвателната площ „Чиирите“, а в UTM квадрат MG00, в която попада е наблюдаван в постгнездовия период. По време на наблюденията не бяха установени стари гнезда в близките до сонд. площадки KTDP017, KTDP016, KTDP004 и KTDP005 проучвателни канали PR_KTTR033 и PR_KTTR034 храсталаци, които са с характеристиките на подходящо за гнездене местообитание, но по наша преценка е по-вероятно ползването им за укриване от отделни долетели от защитената зона птици. Видът е толерантен към човешко присъствие, гнезди също и в населени места, поради което безпокойство, прогонване на гнездящите двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколенията от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват. Търси насекоми по земята и сред храстите, също в дворове и градини. Премахване на ивиците от дървета и храсти в равнините са основните

заплахи за вида. Дейностите по търсене и проучване не са свързани с премахване на такива. Отрицателни въздействия от геоложкото проучване, изразяващи се в спад на числеността на ястребогушото коприварче в защитената зона не се очакват. Подходящите за гнездене местообитания в защитената зона са храсталаци и открити сухи места с храсти от драка, шипка и други, каквито в района има в достатъчна наличност. Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания на вида, които се опазват в защитената зона. Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

37) А439. Голям маслинов присмехулник (*Hipolias olivetorum*). Гнездящ и мигриращ за България средиземноморски вид. Намиран е в овощни градини, паркове, гори от дъб, бряст, клен и храсталаци от глог и габър. Гнездото най-често се прави в драка, също на кучуч и дървовидна хвойна, или в разклоненията на ниски дървета. През размножителния период търси храна предимно в короните на дърветата (Големански 2011, Мичев и кол 2012, Kennerley and Pearson 2010, Pearson and Lack 1992). По време на теренните проучвания видът не е наблюдаван. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездящ вид с численост от 23 - 25 гнездящи двойки. Потенциалните местообитания на вида в зоната са храсталаци (клас земно покритие N09). Видът е установен като гнездящ в UTM квадрат MG00, в който попада проучвателната площ „Чиирите“ (Янков, 2007), но след това гнезденето не е потвърдено. По време на наблюденията не бяха установени стари гнезда в близките до сондажни площадки и проучвателни канали KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005, PR_KTTR033 и PR_KTTR034 храсталаци, които са с характеристиките на подходящо за гнездене местообитание, но по наша преценка е по-вероятно ползването им за укриване от отделни долетели от защитената зона птици. Големият маслинов присмехулник (*Hipolias olivetorum*), подобно на градинския присмехулник (*Hipolias icterina*) се числи към толерантните към човека видове птици. В Турция и Гърция предпочита маслинови и бадемови насаждения, където показва толерантност към работещите в тях селскостопански работници. Подобно на другите присмехулници, се среща в зелените площи в населени места и в индустриални зони. Отрицателни въздействия от геоложкото проучване, изразяващи се в спад на числеността му в защитената зона не се очакват, т.е. по отношение установените популационни характеристики в 33 *очакваната степен на въздействие е 0*. Подходящите за гнездене местообитания в защитената зона са храсталаци и открити сухи места с храсти от драка, шипка, паркове и градини в населени места. Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания на вида, които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия не се очакват (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

38) А379. Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*). В България видът е прелетно гнездящ, като мигрира до местата в които зимува. Приоритетен за опазване вид. Общата численост на гнездящата популация в България е между 25000 и 75000 двойки (Янков). Обитава храсталаци и тревни съобщества в разредени гори или фрагментирани със синури и храсти земеделски земи, открити тревни пространства с храсти и силно разредени групи дървета, крайнини на гори, обработваеми земи със синори и храсти между тях, открити, често каменисти хълмове с храсти,

полезащитни пояси и ивици от дървета покрай пътища. Във Франция е характерна и за местообитания, които са нехарактерни за другаде - често се среща в лозя. Гнезди на земята, в основата на храсти и дървета. Видът е заплашен от изчезване поради това, е считан за ценен деликатес в западна Европа, главно Франция и Италия. В миналото е бил улавяна с мрежи, уговявана в клетки и изпичана след удавяне в бренди. До обявяването ѝ за защитен вид до 50000 птици са били улавяни годишно - колкото е референтната за България популация. В някои заведения се предлага като деликатес на много висока цена. В страните от Европейския съюз е защитен вид, но в някои райони на Франция (Аквитания) са регистрирани нарушения, въпреки високите глоби 15000 евро и конфискация на уредите и автомобила, ако такъв е бил използван, тъй като е ценена като блюдо за аристократи и личности с високо финансово състояние. При нормални условия видът е с ниска демографска уязвимост. Снася 4–6 яйца, които мъти 11-12 дни. Дава до две поколения годишно. Малките след 10-15 дни напускат гнездото. Половозрели са след 1 година. Видът е със средна продължителност на живота 5,8 години (Moller 2006) при 60% естествена годишна смъртност на едногодишните. По данни от стандартния формуляр видът е с численост в защитената зона 200-224 гнездящи двойки. Потенциалните местообитания на вида в зоната са тревистите и храстовите места, обработваемите площи и населените места (класове земно покритие N08, N09, N12, N15, N21 и N23 други земи включително градове, села, пътища, места за отпадъци, мини, индустриални обекти). Част от тези местообитания съдържат висок дял непригодни площи (клас земно покритие N23, към който се причисляват и съществуващите пътища), но за сметка на това други местообитания, като крайнините на широколистните гори, също се използват от нея. Видът е установен в постгнездовия период в УТМ квадрат MG00, в който попада проучвателната площ „Чиирите“ (Янков, 2007) и вероятно гнезди в храсталаците в южната му част. По време на наблюденията не бяха установени стари гнезда в близките до сондажни площадки и проучвателни канали KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005, PR_KTTR033 и PR_KTTR034 храсталаци, които са с характеристиките на подходящо за гнездене местообитание, но по наша преценка е по-вероятно ползването им за укриване от отделни долетели от защитената зона птици. Прогонване на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколенията поради свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват. Видът е толерантен към човешко присъствие и е наблюдаван от автора на тази част на доклада в урбанизирани територии (местността Мапи в землището на гр. Созопол, двора на хотел близо до гр. Китен и др.). Определящи ще бъдат въздействията от горското и селското стопанство. Отрицателни въздействия от геологопроучвателните дейности, изразяващи се в спад на числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди не се очакват (*степен на въздействие върху популацията 0*). Подходящите за гнездене местообитания в защитената зона са храсталаци и открити сухи места с храсти от драка, шипка, паркове и градини в населени места. Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания на вида, които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия не се очакват (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 39) **A086. Малък ястреб (*Accipiter nisus*)**. Резидентен и гнездещ за България вид, като обитаващите северните части на континента мигрират и зимуват на юг. Зимувачи птици могат да бъдат наблюдавани в населените места, включително и големи

градове. Видът е с численост на националната популация 1500- 2000 гнездещи двойки (Янков 2007) и е защитен на територията на цялата страна (Приложение 2 и 3 на ЗБР). Гнезди в широколистни гори, но също така и в населени места паркове, градини и индустриални зони. Гнезди по дърветата, като предпочита изоставени гнезда на вранови птици. Разполага гнездото на дърво на височина 4 – 22м. Местните птици ловуват в покрайнините на гората, но прелетните и зимуващите могат да бъдат наблюдавани в различни местообитания, също и населени места. По време на миграции лети поединично или на малки ята. Храни се основно с птици, по-малко с бозайници, като ловува практически навсякъде (Jonsson 2006, Marquiss & Newton 1982, Wyllie 1985, Симеонов и кол. 1990). В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездещ вид с численост 5-7 гнездящи двойки и 154 прелитащи по време на миграция и извън гнездовия период неразмножаващи се индивиди. Потенциалните гнездови местообитания на вида в зоната са горите (класове земно покритие N16 и N19). Потенциалните ловни местообитания са най-вече тревните местообитания, храсталациите, обработваемите площи, горите и населените места (класове земно покритие N08, N09, N12, N15, N16, N19, N21 и N23). Видът е наблюдаван в постгнездовия период в UTM квадрат MG00 в който попада проучвателната площ „Чиирите“ (SmartBirds) и вероятно гнезди в него. По време на наблюденията не бяха установени стари гнезда в обхвата на и в съседство със сондажни площадки KTDP006, KTDP007, KTDP008, KTDP015, PR_KTDDH025, PR_KTDDH027, CHEDP012, ZDDP027, PR_KTDDH024 и проучвателни канали PR_KTTR030, PR_KTTR028 и PR_KTTR029, които са в горски площи, като по наша преценка е възможно прелитане на отделни долетели от защитената зона птици над цялата проучвателна площ. Видът не проявява висока чувствителност по отношение на човешко присъствие. Местните птици ловуват в покрайнините на гората, но прелетните и зимуващите могат да бъдат наблюдавани в различни местообитания, също и в населени места. В населените места улавя пилета, домашни гълъби, врабчета и други гнездещи на територията им диви птици. Отрицателни въздействия от геологопроучвателните дейности, изразяващи се в спад на числеността му в защитената зона не се очакват (*степен на въздействие върху популацията 0*). В обхвата на възможните въздействия от геологопроучвателните дейности в сондажни площадки KTDP006, KTDP007, KTDP008, KTDP015, PR_KTDDH025, PR_KTDDH027, CHEDP012, ZDDP027, PR_KTDDH024 и проучвателни канали PR_KTTR030, PR_KTTR028 и PR_KTTR029 малкият ястреб не бе установен като гнездещ. Ловува в открити площи и на територията на населени места. Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания на вида, които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия не се очакват (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 40) A087. Обикновен мишелов (*Buteo buteo*).** Гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ за България вид. Числеността на популацията му в България е 2500 – 4000 двойки. Гнезди на дървета, като размерите на гнездото могат да достигнат до 1 м в диаметър и 0,8 м височина, така, че при наличие на гнездо в района то лесно може да бъде открито. Обикновено дебне жертвите си от клони, стълбове на електропреносната мрежа, колове на огради или реейки се във въздуха. В хранителния му спектър влизат 257 животински вида 37% дребни бозайници, основно полевки (*Microtus arvalis*), 59% птици, 1% влечуги и земноводни и 2% риба

(Hastädt, V. & Sömmer, P). През зимата е чест край пътищата, където се струпват дребни пойни птици, като в състава на храната му са и загинали от автомобилите животни. Зимуващи птици, често могат да бъдат видяни по огради в крайните дворове на населени места, стълбове и дървета в покрайнини на големи градове. Заплахи за вида, които водят до намаляване на числеността му са: Използването на отрови срещу гризачи и други химикали в селското стопанство, унищожаване на гнездата при горскостопански дейности, безпокойство през размножителния период, браконьерски отстрел, смъртност от токови удари при кацане върху необезопасени стълбове от електроразпределителната мрежа. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнезdech и зимуващ вид с численост 15-20 гнездящи двойки и 100-820 зимуващи индивида. Потенциалните му гнездови местообитания в зоната са на практика всяка обрасла с дървесна растителност територия, тъй като гнезденето му е микрохабитатно обусловено и е достатъчно да има едно достатъчно високо и разклонено дърво, за да може видът да гнезди. Потенциалните ловни местообитания са тревните местообитания, храсталациите, обработваеми площи, включително лозя и овощни градини (класове земно покритие N08, N09, N12, N15 и N21). Видът е наблюдаван в постгнездовия период в UTM квадрат MG00 в който попада проучвателната площ „Чиирите“ (SmartBirds) и вероятно гнезди в него. По време на наблюденията не бяха установени стари гнезда в обхвата на и в съседство със сондажни площадки KTDP006, KTDP007, KTDP008, KTDP015, PR_KTDDH025, PR_KTDDH027, CHEDP012, ZDDP027, PR_KTDDH024 и проучвателни канали PR_KTTR030, PR_KTTR028 и PR_KTTR029, които са в горски площи, но по наша преценка е възможно прелитане на отделни долетели от защитената зона птици над цялата проучвателна площ. Безпокойство, прогонване на гнезdech двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколенията от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват. Наблюдава се на стълбове и колове на огради в покрайнините на малки населени места и покрай пътищата, без да проявява реакции на безпокойство от преминаващите хора и автомобили. Не се очакват отрицателни въздействия, изразяващи се в спад на числеността му (*степен 0*). В обхвата на възможните въздействия от геологопроучвателните дейности в сондажни площадки KTDP006, KTDP007, KTDP008, KTDP015, PR_KTDDH025, PR_KTDDH027, CHEDP012, ZDDP027 и PR_KTDDH024 и проучвателни канали PR_KTTR030, PR_KTTR028, PR_KTTR029 малкият ястреб не бе установен като гнезdech. Ловува в открити площи и на територията на населени места. Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания на вида, които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия не се очакват (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 41) **A096. Черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*).** Широко разпространен в България вид. Само в най-северните райони на Европа е прелетен, а в останалите части може да бъде видян целогодишно. Гнезди най-често в изоставени гнезда на врани свраки или други сравнително едри птици, понякога в градовете гнезди по високи сгради, като избира обикновено някой отвор в стена защитен от вятъра включително и в индустриални зони. Предпочита открити местности и избягва гъсти и затворени гори. Често може да се види да лети над поляни, ниви и ливади. През последните години се наблюдава гнездене и на покривите на сгради в бившите селскостопански дворове и електрически стълбове. В хранителния ѝ спектър влизат дребни пойни, гризачи и насекоми, които летят на малка височина или улавя на

земята. В стандартния формуляр на защитената зона е включена като размножаващ се в зоната вид с численост 7 - 26 гнездящи двойки и 187 прелитащи по време на миграция и извън гнездовия период неразмножаващи се индивиди. Потенциалните гнездови местообитания за вида в зоната са обрасли с дървесна растителност територии, ниши и покриви на сгради в населените места, а в гр. София е регистрирано гнездене в кухнята на осветително тяло на паркинг пред голям супермаркет. Потенциалните ловни местообитания са тревните местообитания, храсталаците, обработваеми площи, вкл. лозя и овощни градини, а също така дворове, паркове и градини в населените места (класове земно покритие N08, N09, N12, N15, и N21 N23). Видът е регистриран като гнездец в югозападната част на UTM квадрат MG00, в който попада проучвателната площ „Чиирите“. По време на наблюденията не бяха установени стари гнезда в обхвата на и в съседство със сондажни площадки KTDP006, KTDP007, KTDP008, KTDP015, PR_KTDDH025, PR_KTDDH027, CHEDP012, ZDDP027, PR_KTDDH024 и проучвателни канали PR_KTTR030, PR_KTTR028, PR_KTTR029, които са в горски площи, но по наша преценка е възможно прелитане на отделни долетели от защитената зона птици над цялата проучвателна площ. Видът не проявява висока чувствителност към човешко присъствие. Местните птици ловуват в покрайнините на гората, но прелетните и зимуващите могат да бъдат наблюдавани в различни местообитания, също и в населени места. В населените места улавя пилета, домашни гълъби, врабчета и други гнездящи на територията им диви птици. Отрицателни въздействия от геологопроучвателните дейности, изразяващи се в спад на числеността му в защитената зона не се очакват (степен 0). В обхвата на възможните въздействия от геологопроучвателните дейности в сондажни площадки KTDP006, KTDP007, KTDP008, KTDP015, PR_KTDDH025, PR_KTDDH027, CHEDP012, ZDDP027, PR_KTDDH024 и проучвателни канали PR_KTTR030, PR_KTTR028, PR_KTTR029 малкият ястреб не бе установен като гнездец. Ловува в открити площи и на територията на населени места. Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания на вида, които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0). Отрицателни въздействия от геоложкото проучване не се очакват (степен 0). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

42) A099. Сокол орко (*Falco subbuteo*). Прелетногнездец за България вид с численост на националната популация 600-1200 двойки, при малка плътност, максимум 2 двойки в квадрат (100 кв км). Предпочита степи и други подходящи открити местности покрити нарядко с дървета. Гнезди в широколистни, иглолистни и влажни алувиални гори. Гнезди в изоставени гнезда от вранови птици най-често на чавки. Не се среща в градски или заселени от човек зони. Храни се предимно с насекоми и дребни птици, които улавя по време на полет. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездец вид с численост 1-2 гнездящи двойки и 33 прелитащи по време на миграция и извън гнездовия период неразмножаващи се индивиди. Гнездовите му местообитания попадат в клас земно покритие смесени гори и широколистни листопадни гори, обработваеми необработваеми земи с дървета в тях. Потенциалните ловни местообитания са тревните местообитания, храсталаците, обработваеми площи, вкл. лозя и овощни градини (класове земно покритие N08, N09, N12, N15 и N21). Подходящите гнездови местообитания са в заетите от гори части от защитената зона, на север и юг и от р. Арда. Видът е

наблюдаван в постгнездовия период извън границите на защитената зона в UTM квадрат MG00 в който попада проучвателната площ „Чиирите“ и вероятно гнезда в него. По време на наблюденията не бяха установени стари гнезда в обхвата на сондажни площадки KTDP006, KTDP007, KTDP008, KTDP015, PR_KTDDH025, PR_KTDDH027, CHEDP012, ZDDP027 и PR_KTDDH024 и проучвателни канали PR_KTTR030, PR_KTTR028 и PR_KTTR029, които са в горски площи, но по наша преценка е възможно облитане при търсене на храна на откритите терени сред които попадат сондажни площадки: KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005 и канали PR_KTTR033, PR_KTTR034. Видът не гнезда в проучвателната площ „Чиирите“, а скитащите се и ловуващите в постгнездовия период неразмножаващи се индивиди не проявяват висока чувствителност към човешкото присъствие докато облитат откритите площи на височина 300-500 м, а за ношуване избират трудно достъпни места в които с чувстват незастрашени на разстояние по-голямо от обхвата на възможните от геологопроучвателните дейности въздействия. Улавя дребни птици и насекоми високо над земната повърхност поради което безпокойство, прогонване на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколенията от свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват. Отрицателни въздействия в това отношение не се очакват (*степен 0*). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и с териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания които се опазват в защитената зона. Откритата площ с размер 23,8 ха в която попадат по-горе посочените 4 сондажни площадки и 2 канали заема незначителна по размер площ спрямо площта която облитат скитащите се и неразмножаващите се индивиди. Поради незначителната си по размер площ откритите терени сред които попадат сондажни площадки: KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005 и канали PR_KTTR033, PR_KTTR034 не са от значение за благоприятния статус на вида, а разположените в защитената зона гнездови и трофични местообитания, които се опазват съгласно заповедта за обявяването ѝ ще останат незасегнати. Отрицателни въздействия не се очакват (*степен 0*). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

43) A230. Обикновен пчелояд (*Merops apiaster*). В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездец в зоната вид с численост 92 гнездящи двойки. По-голям брой птици прелитат над защитената зона по време на пролетната и есенната миграция, които почиват на електропроводи, включително и в населените места (лични наблюдения). Потенциални гнездови местообитания са всички отвесни стени с глинеста или песъчлива почва и мека скала в които може да изкопае дупка, а трофични всички територии, които се облитат от пчелите, включително и населените места. В радиус от 2 км от проучвателната площ „Чиирите“ няма терени с отвесни стени, кариери и диги, подходящи за изкопаване на дупки и гнездене на пчелояда. По време на посещенията ни беше установен само по време на есенната му миграция като високо прелиташ над проучвателната площ вид, без да се установява задържането му в нея. Видът не гнезди проучвателната площ „Чиирите“ и се наблюдава високо над нея само по време на миграции. Пчелоядът е толерантен към човешко присъствие и при подходящи условия за копаене на дупки гнезди съвсем близо до сгради, като най-голямата регистрираната в България колония е в гр. Тутракан. Не се очаква отрицателно въздействие от геологопроучвателните дейности, изразяващо се в безпокойство, загиване на поколенията по време на гнездене и спад в числеността на вида (*степен 0*). Свързаните с геоложкото

проучване дейности са с временен характер и териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания на вида, които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

44) Брегова лястовица (*Riparia riparia*). Гнездещ и мигриращ за България вид. Среща се навсякъде покрай реки и блата където има високи брегове. Предпочита лъсови и пясъчливи брегове, в които копае дупки за гнездене. Често се заселва на нови местообитания след антропогенна намеса -кариери, диги, пътища, брегоукрепващи каменни стени, изградени от каменни блокове мостове, между бетонни панели, с които са укрепени отвесни стени, открити рудници, кариери и др. (Heneberg, 2007). Лястовиците може да се хранят в околните ниви и полета в близост до пътя. Популацията ѝ в страната е оценена на 60000-80000 двойки (Нанкинов, 2009). В стандартния формуляр на защитената зона е включена като гнездещ в зоната вид с численост 3 двойки. Подходящите местообитания са отвесните стени на кариери в които над скалата е останал дебел земен слой. В радиус от 2 км от проучвателната площ „Чиирите“ няма терени с отвесни стени, кариери и диги, подходящи за изкопаване на дупки и гнездене на бреговата лястовица (*Riparia riparia*). По време на посещенията ни беше установена в проучвателната площ „Чиирите“. Прогонване на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколенията поради свързани с геоложкото проучване дейности не се очакват. Бреговата лястовица е толерантен вид. Често гнезди в действащи кариери (Девня), а в лъсови стени край гр. Русе колонии са регистрирани на 3-4 метра от жилищни сгради. Отрицателни въздействията от свързани с геоложкото проучване дейности, изразяващи се в спад на числеността ѝ не се очакват (степен 0). Свързаните с геоложкото проучване дейности са с временен характер и териториален обхват извън гнездови и трофични местообитания на вида, които се опазват в защитената зона. Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0). Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

5.2 Описание и анализ на въздействието на ЦРП върху целостта на защитените зони с оглед на тяхната структура, функции и природозащитни цели (загуба на местообитания, фрагментация, обезпокояване на видове, нарушаване на видовия състав, химически, хидроложки и геоложки промени и др.), както по време на реализацията, така и при експлоатацията на инвестиционното предложение.

5.2.1. Преки въздействия.

5.2.1.1 Унищожаване (загуба) на местообитания.

При реализация на ЦРП за „Търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите”, община Ивайловград и община Маджарово, област Хасково” ще бъдат засегнати пряко площи попадащи само в обхвата на ЗЗ BG0001032 „Родопи-Източни”, докато територията, както и класовете земно покритие в ЗЗ BG0002071 „Мост Арда” остават изцяло извън обхвата на възможни преки въздействия, тъй като всички предвидени изработки са сравнително отдалечени от тази защитена зона - най-

близко до нея се разполагат началото на канава PR_CHETR016 (малко над 0,5 км от най-близката точка от източната граница на зоната) и площадка ZDDP027 на 0,64 км, следвани от канава KTTR_002 – 0,74 км и площадка CHEDP009 – 0,76 км). По отношение на местообитанията на целевите видове птици предмет на опазване в ЗЗ BG0002071, съгласно разпоредбите на чл. 4 от Директива 2009/147/ЕО, „Държавите-членки класифицират като специални защитени зони именно най-подходящите по брой и площ територии за опазването на тези видове”. Следователно най-подходящите местообитания и територии (за размножаване, хранене и др.) за птиците в тази част на Източни Родопи, в която попада и площ „Чиирите”, са включени в мрежата Натура 2000. Предвид отстоянията и очаквания обхват на потенциалните въздействия от търсенето и проучването, в рамките на сондажните площадки и в съседство с тях (максимум в радиус до 300-400 м от шум, респ. безпокойство – вж. подточка 1.4.8.5), дейностите не могат да доведат до влошаване на качеството на територии в този район на планината, които по презумпция са най-подходящи (т.е. оптимални) за птиците предмет на опазване в близко разположените защитени зони по Директивата за птиците. Съгласно направения анализ в подточка 5.1.7 разположените в ЗЗ „Мост Арда” гнездови и трофични местообитания на всички видове птици ще останат незасегнати – степен на въздействие 0.

Съгласно баланса на необходимите площи представен в т.3, при реализацията на дейностите по търсене и проучване се очаква да бъдат временно усвоени за максимален период от 2 години кръгло до 7 дка от териториалния обхват само на ЗЗ BG0001032 „Родопи-Източни”, необходими за обособяване на сондажни площадки и допълнителни площи за изцяло нови канавни изработки. Тази стойност представлява несъществения 0,00032% от общата площ на защитената зона, което е многократно под 1%, който за целите на настоящата оценка може да се приеме като праг, над който могат да се очакват значителни въздействия върху целостта на защитената зона, несъвместими с нейния предмет и цели на опазване. Предвид нищожния процент, в рамките на който ще бъдат съсредоточени преките въздействия върху зоната, може да се твърди, че очакваното въздействие върху нейната цялост ще бъде незначително и без ефект по отношение на общата функционална роля на зоната за свързаността на мрежата Натура 2000 в географски аспект. Допълнително смекчаващо обстоятелство е, че усвояването няма да стане наведнъж, а разсъсредоточено и поэтапно във времето по площадки (средно 144 м² всяка) и други изработки на различни места, в част от които след приключване на проучвателните дейности могат да се осъществят предвидените рекултивационни мероприятия, докато се преминава към работа в други. Така реално усвоената площ по време на работния процес намалява значително, както и пряко засягания процент от зоната.

В рамките на посочени процент от териториалния обхват на зоната също се очакват незначителни въздействия по отношение на природни местообитания и местообитания на видове предмет на опазване, както следва:

i. Местообитание 9170 – „Дъбово-габърови гори от типа *Galio Carpinetum*”.

Съгласно информацията в стандартния Натура 2000 формуляр, площта на местообитанието в защитената зона възлиза на 4166 ха или 41 166 дка. Възприето е, че за изработки в обхвата на картираните полигони на местообитанието ще са необходими максимално до 2,0 дка. При това положение тези въздействия ще са съсредоточени кръгло върху незначителните 0,005% от площта на местообитанието в зоната, което е пренебрежимо малък процент (многократно под 1%), временната загуба на който не може да окаже каквото и да било влияние

върху настоящата структура и функции на хабитата в зоната, още по-малко да представлява заплаха за промяна на степента му на съхранение и др. От този процент не са изключени терените в площадките, през които преминават съществуващи горски пътища (без дървесна покривка в обхвата), както и някои площадки с лошо състояние на хабитата в техния обхват (текущи горскостопански дейности, само храстова растителност и др.), т.е. не са взети предвид смекчаващите обстоятелства по отношение потенциалните преки въздействия. При предвидената биологична рекултивация (задължително подлежаща на съгласуване с ИАГ) въздействията са изцяло обратими и дори донякъде с положителен принос в дългосрочен план, предвид че там където се налага отстраняване на дървета, впоследствие ще бъдат подменени издънкови с такива със семенен произход. Тук е необходимо да се посочи също, че всички горскостопански подотдели, в които са предвидени изработки, съгласно ЛУП на ДГС Ивайловград са предвидени за превръщане от издънкови в семенни насаждения. В някои от участъците в настоящия момент се извеждат възобновителни сечи, като при нашето посещение в участъците с изработки KTDP011, KTTR007 и PR_KTDDH028 извеждането на възобновителни сечи беше вече започнало. В този аспект, необходимостта от отстраняване на отделни издънкови дървета в обхвата на някои от площадките не противоречи на предвижданията на ЛУП, който е съгласуван с Решение № 08-ОС/2014 г. и Решение № 23-ОС/2019 г. на МОСВ по отношение на съвместимостта му с Натура 2000. Впоследствие в съответната засегната площ ще се проведе биологична рекултивация съгласувано с ИАГ и по презумция с предвижданията в ЛУП.

- ii. **4053. Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*).** Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на изключително (пренебрежимо) малък процент от общата площ на картираните (моделни) потенциални местообитания на вида в зоната (0,00004%), което не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие. Всички изработки са извън картирани оптимални и ефективно заети местообитания на вида.
- iii. **6199*.Четириточкова меча пеперуда (*Euplagia quadripunctaria*).** Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на несъществени проценти от общата площ на картираните (моделни) потенциални (0,0002%) и оптимални (0,0003%) местообитания на вида в зоната, което не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие.
- iv. **1088. Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*).** Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на несъществени проценти от общата площ на картираните (моделни) потенциални (0,00015%) и оптимални (0,00018%) местообитания на вида в зоната, което не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие.
- v. **1083. Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*).** Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на несъществени проценти от общата площ на картираните (моделни) потенциални (0,0002%) и оптимални (0,0001%) местообитания на вида в зоната, което не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие.
- vi. **1089. Голям буков сечко (*Morimus asper funereus*).** Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на несъществен процент от общата площ на картираните (моделни) оптимални местообитания на

вида в зоната (0,0004%), което не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие.

- vii. **1087*. Алпийска розалия (*Rosalia alpina*).** Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на несъществени проценти от общата площ на картираните (моделни) потенциални (0,00046%) и оптимални (0,00077%) местообитания на вида в зоната, което не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие.
- viii. **1084. Осмодерма (*Osmoderma eremita*).** Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на несъществени проценти от общата площ на картираните (моделни) потенциални (0,00016%) и оптимални (0,00036%) местообитания на вида в зоната, което не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие.
- ix. **4032. *Dioszeghyana schmidtii*.** Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на изключително (пренебрежимо) малък процент от общата площ на картираните (моделни) потенциални местообитания на вида в зоната, което не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие.
- x. **1074. Горбогнездница (*Eriogaster catax*).** Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на несъществен процент от общата площ на картираните (моделни) потенциални местообитания на вида в зоната (0,0008%), което не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие.
- xi. **1065. Еуфидриас (*Euphydryas aurinia*).** Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на несъществен процент от общата площ на картираните (моделни) потенциални местообитания на вида в зоната (0,00086%), което не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие.
- xii. **1217. Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*).** Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на несъществен процент от общата площ на картираните (моделни) пригодни местообитания на вида в зоната (0,00025%), което не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие. Всички изработки са извън картирани оптимални местообитания на вида.
- xiii. **1219. Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*).** Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на изключително (пренебрежимо) малък процент от общата площ на картираните (моделни) пригодни местообитания на вида в зоната (0,000046%), което не може да повлияе хранителната база и други ресурси необходими за неговото развитие. Всички изработки са извън картирани оптимални местообитания на вида.
- xiv. **1352. *Европейски вълк (*Canis lupus*).** Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожен и несъществен процент (0,00008%) от картираните оптимални/ефективно заети местообитания на вида. Това не може да доведе до промяна на биомасата на трофичната му база (копитните и дивия заек) в 33.
- xv. **1302. Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*).** Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожен и несъществен процент (0,0008%) от картираните ловни местообитания на вида, което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за

поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики.

xvi. 1303. Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*). Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожни и несъществени проценти от картираните крайни потенциални (0,0004%) и ловни местообитания на вида (0,00007%), което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики.

xvii. 1304. Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*). Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожни и несъществени проценти от картираните крайни потенциални (0,0003%) и ловни местообитания на вида (0,00005%), което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики.

xviii. 1305. Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*). Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожен и несъществен процент (0,0006%) от картираните ловни местообитания на вида, което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики.

xix. 1306. Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*). Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожен и несъществен процент (0,0007%) от картираните ловни местообитания на вида, което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики.

xx. 1324. Голям нощник (*Myotis myotis*). Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожен и несъществен процент (0,00065%) от картираните ловни местообитания на вида, което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики.

xxi. 1307. Остроух нощник (*Myotis blythii* Tomes, 1857). Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожен и несъществен процент (0,00065%) от картираните ловни местообитания на вида, което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики.

xxii. 1321. Трицветен нощник (*Myotis emarginatus* Geoffroy, 1806). Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожни и несъществени проценти от картираните потенциални (0,00007%) и ловни местообитания на вида (0,0007%), което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики.

xxiii. 1310. Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*). Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожен и несъществен процент (0,00005%) от картираните ловни местообитания на вида, което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики.

xxiv. 1308. Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*). Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожни и несъществени проценти от картираните потенциални (0,00004%) и ловни местообитания на вида (0,0017%), което не може да повлияе осезаемо ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики.

xxv. 1323. Дългоух ношник (*Myotis bechsteinii*). Преките въздействия ще се ограничат до временно усвояване за максимален период от 2 г. на нищожен и несъществен процент от картираните потенциални местообитания на вида (0,00006%), което не може да повлияе количествено ресурсите (хр.база и др.) необходими за поддържане на установената численост на популацията в зоната и другите нейни характеристики.

5.2.1.2 Фрагментация на местообитания.

Както беше посочено в предходната точка предвидените с ЦРП изработки са изцяло извън 33 BG0002071 „Мост Арда”, поради което в тази зона не може да се очаква каквато и да била фрагментация по отношение на нейната цялост и местообитания на целевите птици в обхвата ѝ, поради очакваната липса както на преки, така и на косвени въздействия в границите на зоната (най-близката изработка е малко над 0,5 км от нейната външна граница).

Площ „Чириите” с предвидените в нея изработки като цяло се разполага в основната част на 33 BG0001032 „Родопи-Източни”, но нищожния процент необходим за изработките предполага и незначителен ефект на фрагментация по отношение целостта на зоната. Това се отнася и за представените местообитания в обхвата на този процент, от които също се засягат несъществени проценти. Очаквания ефект на фрагментация по отношение на популациите на видовете, в чиито местообитания попадат изработки е разгледан и при оценката на степента на въздействие върху съответния вид по-горе (подточка 5.1). Като цяло малката площ на отделните площадки, разстоянията между тях и екологията на съответните видове предопределят липсата на вероятност за значима фрагментация на местообитания при почти всички в 33, като при прилепите и птиците използващи изцяло въздушното пространство за придвижване, въобще не може да се очаква.

Известно внимание следва да се обърне само на двата вида сухоземни костенурки, които са бавно подвижни и тремави, поради което част от съществуващите към момента в района нерекултивирани канали от стари проучвателни дейности (преди и много преди 2005 г.) могат да се разглеждат като повече или по-малко трудно преодолими препятствия по отношение свободното им придвижване в тази част на зоната. Почти всички предвидени канали необходими за настоящото намерение за търсене и проучване се разполагат по трасетата на стари бразди от такива изработки. С изготвения проект за рекултивация към ЦРП се предвижда тяхното възстановяване до степен максимално близка до първоначалното състояние, обкръжаващата среда и ландшафт. В този аспект при рекултивацията би могло да се очаква дори известен положителен ефект по отношение съществуващите предпоставки за фрагментация на местообитанията и популациите при тези два вида.

Допълнително обстоятелство смекчаващо преките въздействия и възможната фрагментация е, че общата необходима площ няма да се усвои еднократно наведнъж, а разсъсредоточено и поетапно във времето по площадки (средно 144 м² всяка) и други изработки на различни места, в част от които след приключване на проучвателните

дейности могат да се осъществят предвидените рекултивационни мероприятия, докато се работи в други. Това е предпоставка и за минимизиране на потенциалния ефект на фрагментация от дейността до почти пълно отсъствие.

5.2.1.3 Смъртност на индивиди (унищожаване на видове).

Предвид малкия мащаб, ограничения по място и време характер на предвидените дейности (в обхвата на незначителна площ в периметъра на съответната изработка), ниската интензивност на съпътстващите транспортни дейности, останалите характеристики на намерението представени в т.1.5 от доклада и анализа в т.5.1 може да се направи заключението, че съществува нисък риск от смъртност само по отношение на отделни преминаващи (в т.ч. при миграции) индивиди на някои бавно подвижни видове в резултат на попадането им в обхвата на работни площи, в т.ч. на пътя на транспортни средства. Към момента такива са двата вида сухоземни костенурки, предвид че възрастен екземпляр шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*) е установен в близост до една от проектните сондажни площадки (PR_KTDDH025). Другия вид, въпреки че не е отчетен и съгласно наличните справочни данни в района с изработките липсват находища, както и картирани оптимални местообитания, също има вероятност да се срещне (в т.ч. при миграции), предвид че в зоната е представен с доста повече регистрации и по-голяма площ на ефективно заетите местообитания (съгласно доклада от картирането, 2012). Този риск по отношение на двата вида може да се оцени като краткотраен и незначителен предвид малкото време необходимо за оформяне на площадките (по 1 ден за всяка) и ниската интензивност на необходимите обслужващи транспортни дейности (предимно свързани с превоз на работния персонал няколко пъти в денонощието с високо проходимо МПС) като при възникване не се очаква да се отрази осезаемо върху числеността на популациите в зоната, които в тази част на страната са едни от най-многочислените и стабилни. Предвид лесната забележимост и идентификация на костенурките, риска е изцяло предотвратим при повишено внимание за наличие на индивиди в района на съответната площадка и използваните пътища и своевременното им отстраняване и преместване на безопасно разстояние в подходящи условия при установяването им. Отчетен е в т.6 с предписаните смекчаващи мерки.

Геологопроучвателните дейности в площ „Чиирите“ ще бъдат за всяка една от предвидените сондажни площадки и проучвателни канали с ограничен времеви обхват, като само за някои от тях периода на дейностите ще съвпадне с периода на гнездене на някои видовете птици. В това отношение в т.6 са предписани съответните превантивни и смекчаващи мерки свързани с предотвратяване на риска от смъртност на люпила и малки в етапа на подготовка.

При обособяването и работата в обхвата на съответните сондажни площадки и канали няма да бъдат засегнати и унищожени находища на растителни видове включени в Приложение № 2 ЗБР.

При отговорно отношение от възложителя и спазване на предписаните смекчаващи мерки от работния персонал не се очаква смъртност на индивиди от животински видове (вкл. техни малки) попадащи в Прил. II на Дир. 92/43/ЕИО за хабитатите, както и на птици (вкл. техни люпила) от Прил. I на Дир. 79/409/ЕИО за птиците.

5.2.1.4 Безпокойство на животински видове - прогонване на индивиди от ЗЗ.

Очаква се повишаване на фактора безпокойство за някои видове, които има потенциална вероятност да се срещат в близост до сондажните площадки (в чийто обхват се работи) най-вече при преминаване, и които са по-чувствителни към подобен тип влияния (някои птици и бозайници). Този риск е свързан най-вече с временното засилване на антропогенния натиск (повишаване на човешкото присъствие) в района на изработките, в които се работи активно и най-вече с повишаване нивата на шум от работата със сондажната апаратура (24 часа в денонощието, 7 дни в седмицата). Необходимите обслужващи транспортни дейности ще са с ниска интензивност – предимно свързани с превоз на обслужващия персонал няколко пъти в денонощието с високо проходимо МПС. Само в определени случаи (т.е. мн. рядко) ще се ползва ръчен моторен бензинов диск за взимане на проби в канавите. Работата с багер по обособяването на сондажните площадки и тяхната рекултивация впоследствие ще е краткотрайно, в рамките на по един ден за всяка, поради което това въздействие ще е краткотрайно. При дейностите по търсене и проучване няма да се ползват взривни работи. При това положение по отношение на по-чувствителната фауна в прилежащите територии в съответствие с данните в т.1.4.8.5 се очаква звуковия комфорт да бъде нарушен по-значително на разстояние от 300 до 400 метра от съответната площадка, на която се сондира (ще се работи едновременно на до три сондажни площадки).

Предвид посочените отстояния за очакваните по-значителни въздействия от шума и разстоянието на ЗЗ BG0002071 „Мост Арда” от най-близката сондажна площадка (ZDDP027 на 640 м от външната граница на зоната) и от най-близката канава (PR_CHETR016 малко над 500 м), не се очаква влошаване на звуковия комфорт и въздействия в резултат на безпокойство по отношение местообитанията на целевите видове в самата зона. Такива въздействия могат да се очакват само по отношение на някои целеви видове привързани най-вече към горски местообитания, но изцяло извън зоната, като в съседните територии на площадките има достатъчно обширни горски територии и други подходящи местообитания с необходимите ресурси за хранене и размножаване (в т.ч. гнездене) на тези видове, които евентуално бъдат прогонени от района в резултат на безпокойство. Тези ресурси в самата зона остават извън възможните влияния от дейностите. Предвид това не се очакват и каквито и да било въздействия върху параметрите вписани в стандартния формуляр на зоната за съответните видове – дейностите не могат да доведат до промяна на численостите на популациите и на техните оценки. Допълнителното прилагане на някои от смекчаващите мерки в т.6 ще неутрализира почти изцяло възможния негативен ефект в резултат на безпокойство при птиците.

Дейностите по търсене и проучване може да допринесат до известно намаляване с временен характер на биокоридорните функции на тази част от ЗЗ „Родопи-Източни” поради отблягане на района с площадките, в които се работи, най-вече от европейския вълк (*Canis lupus*), за който има данни за регистрации на около 1,4 км от източния контур на площта (съгласно предоставените слоеве от МОСВ/ИАОС) и на около 2,5 км от най-близката сондажна площадка. За популацията на европейския вълк в зоната въздействието ще е много слабо, тъй като видът се характеризира с изключителна висока мобилност използващ големи разстояния в търсене на храна, като съседните свободни територии в северна, източна и южна посока от района на конкретните изработки предоставят достатъчно и по-подходящи условия в това отношение. На запад в близост до контура на площ „Чиирите” (на около 400 м от площадка CHEDP009) се разполага с Черничино, което и сега донякъде е ограничаващ фактор за посещаването

на района от вълка, тъй като принципно най-голямо значение за избор на местообитание от вида имат отдалечеността от населените места - места с ниска достъпност от страна на човека. В същото време местообитанията подходящи за сърцевинни зони са достатъчно отдалечени – съсредоточени са в южната част покрай границата с Гърция и в най-северната част на 33. Потенциалния ефект от фактор безпокойство е анализиран по-подробно в частта за вида в т.5.1.5.

По отношение на мечката зоната е важна за опазването на мощния биокоридор за обмен на индивиди, който се простира в граничния район от двете страни на границата между България и Гърция, която отстои на 22 км източно и 27 км южно от контура на площта, поради което намаляване на биокоридорните функции в резултат на безпокойство за този вид не може да има. В зоната няма постоянна мечта популация - известни са краткотрайни появи на единични животни, които са включени в стандартния формуляр.

По отношение на пъстрия пор (*Vormela peregusna*) и лалугера (*Spermophilus citellus*) в района с площта и в близост отсъстват регистрации и картирани местообитания, към каквито видовете се придържат. При теренните проучвания също не са установени убежища и признаци за присъствието им (предвид и че лалугера е основен хранителен компонент на пъстрия пор).

При прилепите в района на предвидените изработки отсъстват условия за струпване на колонии (за размножаване, зимуване и др.), за които безпокойството е най-голяма заплаха – в това отношение в близост не е установено наличието на хралупести дървета и други подходящи укрития за масово събиране на индивиди. Установени са само подходящи ловни местообитания, които в района са обширни и предоставят достатъчно ресурси за съответните видове, като не се очаква временно прогонването на индивиди от такива на повече от 300-400 м от площадките, на които се работи. Това не може да доведе до промяна в числеността на популациите в зоната, до останалите им параметри в нея и настоящото им природозащитно състояние. Прилагането на някои от смекчаващите мерки в т.6 ще минимизира допълнително възможния негативен ефект в резултат на безпокойство. Също така част от индивидите вероятно ще да се адаптират към повишените нива на шум на площадките.

5.2.1.5 Промяна на видовия състав.

Известен риск за промяна на видовия състав в района съществува по отношение на коренната растителност само при необмислено извършена биологична рекултивация, което може да създаде опасност терените подложени на такава да не възстановят предишните си екологични характеристики и върху тях да се формират други типове хабитати с нетипични за района видове, които да се разпространят и в съседство.

Основната част от проектните площадки и канали се разполагат в издънкови дъбово-габорови гори от горския фонд, който тук е в обхвата на ЛУП на ДГС-Ивайловград. В него е предвидено превръщане на издънковите гори с такива със семенен характер. Предвид че биологична рекултивация съгласно нормативните изисквания в страната задължително подлежи на съгласуване с ИАГ и съобразяване с предвижданията на лесоустройствения проект в района, риска е сведен до минимум. На практика почти не съществува, тъй като съгласно чл.2, ал.4 на Наредба № 2/2013 г. за условията и реда за залесяване на горски територии и земеделски земи „изкуственото възобновяване на съществуващи горски култури в защитени зони по Натура 2000 може да се извършва със същите дървесни видове и култивари, с които са създадени”.

По отношение на площадките и канавите попадащи в земеделски земи с пасищен характер, обособяването на около половината изработки в тях е свързано с отстраняване на орлова папрат, която на много места образува плътни обраствания. Видът е с инвазивен аспект, и ако не се вземат навременни мерки за ограничаването и премахването му има голяма риск да измести в обозримо бъдеще и разпространените в съседство тревни съобщества. При правилно съобразени рекултивационни мероприятия в проекта за техническа и биологична рекултивация към ЦРП може да се допринесе за „борбата” с него в района.

5.2.2. Непреки въздействия.

5.2.2.1 Въздействие върху качеството на местообитания в ЗЗ вследствие химически промени.

Дейностите по търсене и проучване на метални полезни изкопаеми не са свързани с химически производства, химическа обработка на взетите проби на място и съхраняване на химични вещества и добавки на сондажните площадки. Всички допълнителни лабораторни и аналитични изследвания на взетите проби ще се извършват в лицензирани лаборатории в обхвата на урбанизирани територии – на SGS Chelorech и SGS Bor (Сърбия).

В много редки и специфични случаи, при които се налага предотвратяване на обрушванията по ствола на сондажа или загуба на промивна течност, ще се използва препаратът EZ-MUD®, който представлява течна полимерна емулсия, съдържаща частично хидролизиран полиакриламид и полиакрилат (РНРА) кополимер и се използва главно като стабилизатор на сондаж за предотвратяване на набъбването на реактивни шисти и глини. Емулсията се разрежда с вода, но не се разтваря в нея. При необходимост препаратът ще се доставя на място в съответствие с нуждите.

Предвид горните обстоятелства замърсяване с химически вещества и влошаване на качеството на местообитания в резултат на подобни въздействия в района на проучвателната площ не се очаква.

5.2.2.2 Въздействие върху качеството на местообитания в ЗЗ вследствие на хидроложки и хидрогеоложки промени и нарушаване на водния баланс в района.

В хидроложки план промени не се очакват, тъй като в района на площта отсъства изразен постоянен повърхностен отток (реки, потоци и други), стоящи повърхностни води (езера, блата и други), както и влажни зони, чието количествено състояние може да бъде влошено. Най-близкото значимо повърхностно водно тяло е р. Арда (BG3AR100R006), която протича на 3,7 северно по права въздушна линия от северния контур на площта и е достатъчно отдалечена от нея. От реката чрез мобилен резервоар или цистерна ще се набавя необходимата технологична вода (за промивна течност), като средното необходимо количество за един сондаж е 150 куб. м или кръгло 4700 куб. м за всички 31 сондажа. Водовземането ще е периодично в рамките на 2 г., поради което не е в състояние да окаже осезаемо въздействие върху количествените показатели на оттока в реката в тази нейна част („Река Арда от вливането на река Крумовица до яз. Ивайловград“). За целта дружеството притежава разрешително за водовземане от повърхностен воден обект р. Арда, № 31190064 от 29.04.2020 г., издадено от директора на БДИР. Вода за питейни нужди на работещите със сондажната техника ще се доставя бутилирана минерална вода в различни разфасовки в зависимост от нуждите.

Проучвателната площ попада в подземно водно тяло „Пукнатинни води – Източно Родопски комплекс“ с код BG3G000PtPg049, като от него няма да има водовземане (както беше посочено по-горе водата за технологични нужди ще са набавя от р.Арда). Предвид дълбочините на сондажите, това тяло би могло да се засегне, единствено от чисто физичното пресичане на условни водоносни хоризонти. От проучвателните дейности, не би могло да се стигне до водозагуба, тъй като не би могло да се получи обилен водоизлив, който да застраши количествено подземното водно тяло. Съответно в това отношение не може да се очаква засягане на подземните води, т.е. проучвателната дейност не може да доведе до влошаване или промяна на количественото състояния на засегнатото подземно водно тяло.

5.2.2.3 Въздействие върху качеството на местообитания в ЗЗ вследствие замърсяване на водите.

Както беше посочено и по-горе в района на площта отсъстват повърхностни водни тела, които би могло да бъдат замърсени в следствие реализацията на дейностите по търсене и проучване. Последните не са свързани със заустване на отпадъчни води в повърхностни водни тела. Шламът, който ще се образува в резултат от сондирането, не е замърсен с опасни вещества, а съдържа същите минерали, които са представени в скалите на сондажния разрез. Шламът ще се съхранява в утаечни ями, предварително покрити с полиетилен, разположени на сондажните площадки. След приключване на работата на сондажа, шламът ще се извозва до интегрираното съоръжение за минни отпадъци, с оператор „ДПМ Крумовград“ ЕАД. От сондажните площадки и канавите няма нито пряко, нито може да се очаква косвено засягане на повърхностни водни тела, съответно не могат да се очакват въздействия върху повърхностните води от проучвателните работи.

Дейностите по търсене и проучване не са свързани и със заустване на отпадъчни води в подземни водни тела. Използваната промивна течност за сондажите е смес от вода и бентонитова глина, като възможните механични примеси са със състав, еднакъв с този на земните недра, в които протичат водите. В процеса на сондиране няма да се използват химични вещества или смеси, съответно не са налични специфичните замърсители в подземните води, определени в Приложение № 31 „Показатели за мониторинг на химичното състояние на подземните води“ към Раздел 4 „Мониторинг и оценка на състоянието на повърхностните води, подземните води и зоните за защита на водите“ на ПУРБ 2016-2021 г. в БД ИБР за управление на водите.

Предвид гореизложеното, не може да се очаква качествено засягане на подземните води, т.е. проучвателната дейност не може да доведе до влошаване на химичното и екологичното състояния на засегнатото подземно водно тяло.

Във връзка с чл. 12, ал. 5 и ал. 6 от Наредбата за ОС, както и представено становище за допустимост от директора на БД ИБР с изх. № ПУ-02-22(6)/11.05.2023 г. и писмо изх. № НСЗП- 672/19.05.2023 г. на дирекция УВ в МОСВ, дейностите, заложи в работния проект за 2023 г. са допустими спрямо режимите в ПУРБ на ИБР, ПУРН на ИБР и ЗВ, при спазване на условията и мерките, посочени в горесцитираното становище и писмо.

5.2.2.4 Въздействие върху качеството на местообитания в ЗЗ вследствие на геоложки промени.

По отношение на геоложката основа и земните недра геолого-проучвателните дейности не са свързани със значими въздействия нито във връзка със стабилитета, нито във връзка с добив и изземване на подземни природни богатства. Технологията предвижда да се ползва диамантово ядково сондиране (DD) с основни диаметри на използваните диамантови корони на ядката: Q - 85,0 мм; PQ-3 - 83,1 мм; HQ - 63,5 мм; HQ-3 - 61,3 мм; NQ - 47,6 мм; NQ-3-45,1 мм. Това е свързано с извличане на нищожни по обем проби от подземните скални и литоложки разновидности в района. Съответно, реализацията на ЦРП не може да предизвика каквито и да било геоложки промени, а ще спомогне за придобиването на данни за наличните природни ресурси и запаси от метал-съдържащи руди и обогатяването на Националния геофонд.

5.2.2.5 Въздействие върху качеството на местообитания в ЗЗ вследствие на депониране на откривка и риск от изхвърляне на битови отпадъци.

Обособяването на отделните сондажни площадки е свързано с отстраняване на почвения слой и откривката от изветрели скали (почвените материали) с багер и тяхното селективно (разделно) депониране в съседство със съответната площадка. Необходимите допълнителни площи за това ще са минимални, предвид незначителната площ на отделните площадки (средно по 144 м²), и че в много от местата покривните материали са представени с тънък слой (особено в по-откритите площи), което е свързано и с малкия депониран обем. Общата площ необходима за дейностите по търсене и проучване няма да се усвои еднократно наведнъж, а разсъсредоточено по площадки и изработки на различни места, в част от които след приключване на проучвателните дейности могат да се осъществят предвидените рекултивационни мероприятия с отнетите преди това почвени материали.

Почти всички канавни изработки, се разполагат по трасетата на стари бразди от канави, които са били оформени при предишни геологопроучвателните работи и впоследствие не са били рекултивирани, т.е. в случая при тези изработки няма необходимост от допълнително депониране на откривка. Необходимата дължина за разработване на новите или дооформяне на старите канави е около 500 л.м., като разкриването им (там където се налага) ще е ръчно, което не е свързано и с депониране за продължително време на значителни по обем почвени материали – ще се насипват встрани непосредствено по дължината на съответната изработка, като веднага след приключване на опробването ще се връщат обратно.

Като цяло въздействието ще е минимално и практически е в обхвата на предвидената за усвояване максимална площ от 7 дка. Предвид незначителната площ необходима за изработките и малките обеми на почвените материали подлежащи на отстраняване дейността не е свързана с риск от създаване на нерегламентирани сметища за инертни материали.

В принципните процедури за управление на Дружеството в различните му бази е забранено всякакъв вид на нерегламентирано изхвърляне, изгаряне, разпиляване на отпадъци или тяхното смесване по вид. Смесени битови отпадъци ще се генерират от персонала обслужващ механизацията на отделните площадки в минимални количества. Предвидено е да се събират разделно в полиетиленови торби на място и след края на всяка смяна ще се изхвърлят в предназначените контейнери в най-близкото населено място. Ежедневното почистване на района от случайно разпилени битови отпадъци

(предвидено в смекчаващите мерки) ще предотврати риска от замърсяване с такива изцяло.

5.2.2.6 Повишена опасност от пожари.

При дейностите по търсене и проучване няма да се извършват взривни работи, респективно в района няма да се използват взривни вещества. Сондирането е свързано с използване на вода за промиване, което също значително свежда риска за възникване на пожари от дейността. Такъв може да възникне най-вече през сухите и топли периоди на годината в резултат на искри в случаите на прибягване до използване на моторен бензинов диск за опробване в канавите, извършване на някои ремонтни работи на място, небрежност от страна на работния персонал при употреба на тютюневи изделия и някои други, които са стандартни за такъв род дейности. В тези случаи рискът е най-голям по отношение на природно местообитание с код 9170 предмет на опазване в обхвата на „Родопи-Източни”, както и за някои от целевите видове в зоната, чиято биология не позволява да напуснат района на пожара своевременно - някои безгръбначни в различни стадии на развитие и бавно подвижни гръбначни (двата вида сухоземни костенурки), също при наличие на гнезда с поколение на целеви видове опазвани в ЗЗ „Мост Арда”.

Рискът за възникване на пожари по горните причини е от факторите подлежащи на управление и е изцяло предотвратим чрез прилагане на стандартните изисквания за противопожарна безопасност свързани с работата на подобен род обекти, а в конкретния случай и със спазване на съответните условия разписани в Наредба № 8 от 11 май 2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари. В това отношение работните площадки и места следва да са постоянно осигурени с противопожарното оборудване необходимо за своевременно реагиране при възпламенявания (пожарогасители, кофпомпи, кирки, лопати, брадви, съдове с вода и др.), като това бъде съпроводено с периодични инструктажи и обучения на работния персонал от ръководството. В случая предимство е, че на площадките ще се ползва технологична вода за промиване при сондажния процес, която може да се ползва и за противопожарн цели.

5.2.2.7 Въздействие върху качеството на местообитания в ЗЗ вследствие нахлуване на чужди видове при рекултивация.

Рискът за проява на такъв тип въздействие е свързан с необмислено извършена биологична рекултивация и е аналогичен на разгледания вече в подточка 5.2.1.5. Почти отсъства, тъй като биологичната рекултивация на основната част от площадките подлежи на съгласуване с ИАГ и следва да се съобрази с предвижданията на лесоустройствения проект за горския фонд в района.

5.2.2.8 Въздействие върху качеството на местообитания в ЗЗ вследствие на извънредни ситуации и аварии.

Характерът на дейностите по търсене и проучване и мащабите на необходимите изработки за това са такива, че отсъстват предпоставки за възникване на извънредни ситуации свързани със залпово изпускане на значителни количества замърсители, проява и развитие на свлачищни процеси, слягания, хидрогеоложки промени, сеизмични въздействия и други с подобен характер.

За съответните сондажни площадки и непосредствено прилежащия терен около тях съществува известен риск от замърсяване на почвените материали с гориво-смазочни материали при аварии и ремонти на сондажна техника извън регламентираните за това места. Рискът от настъпване на такива аварии е със спорадичен, инцидентен и локален характер и може да се предотврати или отстрани, преди да доведе до влошаване на качеството на разположените в съседство местообитания. При прилагане на задължителните нормативни изисквания и мерки за здравословни и безопасни условия на труд на обектите и на планираните от дружеството в ЦРП мероприятия за отстраняване на последствията от такива инциденти, въздействия върху качествените характеристики на териториите в съседство не се очаква.

5.3 Обобщение на очакваните неблагоприятни въздействия върху 33 „Родопи - Източни” и 33 „Мост Арда” от Европейската екологична мрежа Natura 2000, с оглед предмета и целите на опазване върху тях.

5.3.1 Обобщение на възможните неблагоприятни въздействия върху 33 BG0001032 „Родопи - Източни”.

При реализацията на геологопроучвателните дейности в площ „Чиирите“, общ. Ивайловград и общ. Маджарово, област Хасково, основните въздействия по отношение на предмета и целите на опазване в 33 BG0001032 „Родопи Източни” ще са свързани с временно усвояване за максимален период от 2 г. на проценти, които са пренебрежимо малки и несъществени за общата заемана площ, структурата, функциите и бъдещите перспективи на природно местообитание с код 9170 и местообитанията на видовете с кодове 4053, 6199*, 1088, 1083, 1089, 1087*, 1084, 4032, 1074, 1065, 1217, 1219, 1352*, 1302, 1303, 1304, 1305, 1306, 1324, 1307, 1321, 1310, 1308, и 1323. От направения по-горе анализ е видно, че липсват обстоятелства, които могат да причинят влошаване на природозащитното състояние на ниво зона по някой от параметрите на целевите обекти съгласно докладите изготвени по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (2012), съответно и на общите оценки на ПС. Повечето от изработките (с изключение на 7 от сондажните площадки и 2 от канавите) са разполагат в територии с горскостопански характер, поради което и основната част от засяганите местообитания са от такова естество. Подотделите, в които попадат са заети от издънкови дъбово-габъррови гори, които съгласно приетия ЛУП на ДГС Ивайловград са предвидени за превръщане в семенни. В тази връзка в някои от участъците текат възобновителни сечи, в т.ч. и при някои от изработките. Една част от останалите изработки, които попадат в открити територии, са с НТП „Нива” и не са включени в актуалния слой ПЗП на МЗХГ.

5.3.2 Обобщение на възможните неблагоприятни въздействия върху 33 BG0002071 „Мост Арда”.

Територията, както и класовете земно покритие в 33 BG0002071 „Мост Арда” остават изцяло извън обхвата на възможните преки и косвени въздействия от геологопроучвателните дейности в площ „Чиирите“, тъй като всички предвидени изработки са сравнително отдалечени от тази защитена зона. Потенциалните въздействия (в т.ч. непреки) ще бъдат „недоловими” на разстояния по-големи от 0,5 км, особено в силно пресечени местности и обрасли с дървесна растителност терени, в

които се отчита особено висок коефициент на затихване и разпространение на звука. Дейностите не са в състояние да доведат до влошаване на качеството, фрагментация и др. на територии в този район на планината, които по презумпция са най-подходящи (т.е. оптимални) за птиците предмет на опазване в близко разположените защитени зони по Директивата за птиците. Прогонване на птици от характерните за тях местообитания в границите на ЗЗ BG0002071 и смъртност на индивиди от видовете, които се опазват в нея, в резултат на което числеността на популациите им в защитената зона да намалее или да се променят оценките на зоната, няма да бъде причинена. Числеността им в защитената зона ще се запази в границите на естествената динамика при липсата на други странични фактори на въздействие (извън свързаните с геоложкото проучване). Видовият състав на обитаващите зоната птици ще остане непроменен.

6. Предложения за смекчаващи мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на ЦРП върху защитената зона и определяне на степента им на въздействие върху предмета на опазване на защитените зони в резултат на прилагането на предложените смекчаващи мерки.

7.1. Оценка на възможните мерки и дейности за предотвратяване, смекчаване и възможно възстановяване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на инвестиционното предложение върху консервационно значимите групи организми и местообитания, предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни” и ЗЗ „Мост Арда”.

Възможните мерки и дейности за предотвратяване, смекчаване и възможно възстановяване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на търсенето и проучването на метални полезни изкопаеми в площ „Чириите” предложение върху консервационно значимите групи организми и местообитания, предмет на опазване в ЗЗ „Родопи - Източни” и ЗЗ „Мост Арда” са представени по -долу в Таблица № 6.1.

Таблица № 6.1

№	Мярка за предотвратяване, смекчаване или възможно възстановяване на негативното въздействие	Пр. местообитание/ вид, за който се отнася мярката	За смекчаване на кое негативно въздействие се отнася мярката и/или ефект от прилагането и.	Пространствено местоположение, където мярката да се прилага
1.	При необходимост отстраняването на дървесна растителност да се извърши след съгласуване с ДГС-Ивайловград и маркиране на предвидените за отстраняване дървета.	9170, клас на земно покритие N16- „Широколистни листопадни гори” и N19 – „Смесени гори” в 33 BG0001032 „Родопи-Източни” и всички видове предмет на опазване в 33 привързани по един или друг начин към горските местообитания.	Максимално ограничаване на преките въздействия върху местообитание 9170 в 33 BG0001032 и върху клас на земно покритие N16- „Широколистни листопадни гори” в зоната, местообитание на редица животински видове, които са привързани по един или друг начин към горите.	Всички сондажни площадки, които се разполагат в горскостопански подотдели по ГСП на ДГС Ивайловград - CHEDP012, CHEDP009, PR_KTDDH027, KTDP011, ZDDP028, ZDDP027, PR_CHEDDH015, KTDP009, PR_KTDDH020, PR_KTDDH024, KTDP008, KTDP007, KTDP006, KTDP015, PR_KTDDH022, PR_KTDDH023, PR_KTDDH026, PR_KTDDH028, PR_ZDDH031, PR_ZDDH032*.

*В сив цвят са маркирани площадките, през които преминават горски пътища или в района се извеждат възобновителни сечи, поради което отстраняването на едроразмерна дървесна растителност е малко вероятно.

2.	Дейностите по разкриване и пробонабиране в канавите да се извършват изцяло на ръка без използването на взривни работи и самоходна механизация.	9170, клас на земно покритие N16- „Широколистни листопадни гори”, N19 – „Смесени гори” и откритите тревни площи в 33 BG0001032 „Родопи-Източни”, съответно и всички видове предмет на опазване в 33 привързани по един или друг начин към тези местообитания.	Максимално ограничаване на преките въздействия върху местообитание 9170 в 33 BG0001032 и върху класовете земно покритие N16- „Широколистни листопадни гори” и N19 – „Смесени гори”, също откритите тревни площи в зоната, респективно и животински видове, които са привързани по един или друг начин към тези местообитания.	Всички предвидени канави
3.	Достъпа на обслужващите транспортни средства (в т.ч. тежка самоходна механизация) до предвидените сондажни площадки да става само по обособени в района полски и горскостопански черни пътища. Да не се допуска движение на тежка техника извън тях.	9170, клас на земно покритие N16- „Широколистни листопадни гори”, N19 – „Смесени гори” и откритите тревни площи в 33 BG0001032 „Родопи-Източни”, съответно и всички видове предмет на опазване в 33 привързани по един или друг начин към тези местообитания.	Максимално ограничаване на преките въздействия върху местообитание 9170 в 33 BG0001032 и върху класовете земно покритие N16- „Широколистни листопадни гори” и N19 – „Смесени гори”, също откритите тревни площи в зоната, респективно и животински видове, които са привързани по един или друг начин към тези местообитания.	Всички сондажни площадки с изкл. на KTDP004, KTDP010 и KTDP016, до които са предвидени допълнителни пътни подходи включени към техните площи в Таблица 1.1 в доклада (и трите са извън обхвата на гори).
4.	Отстранените земни материали при	9170, клас на земно	Максимално ограничаване	Всички сондажни

	разчистването на терена за сондажните площадки, където е възможно, да се съхраняват отделно (хумус от стерил) на определени места в границите на предвидените площи с цел извършване на правилна биологична рекултивация впоследствие.	покрите N16- „Широколистни листопадни гори”, N19 – „Смесени гори” и откритите тревни площи в 33 BG0001032 „Родопи-Източни”, местообитания на някои от целевите безгръбначни видове.	влошаването на качеството в резултат на преки въздействия върху посочените преди това местообитания.	площадки.
5.	По време на ГПД да не бъдат нарушавани (в т.ч. в резултат на депа и др.) части от терените, оставащи извън определените за дейностите площи и ползваните пътни подходи.	9170, клас на земно покрите N16- „Широколистни листопадни гори”, N19 – „Смесени гори” и откритите тревни площи в 33 BG0001032 „Родопи-Източни”, местообитания на някои от целевите безгръбначни видове.	Максимално ограничаване влошаването на качеството в резултат на преки въздействия върху посочените преди това местообитания.	Всички изработки (сондажни площадки и канали).
6.	Ако геологопроучвателните дейности започнат по време на гнездовия период и периода на мътене на птиците (01.04.-15.007), преди започване на работата да бъде извършен оглед в радиус от 300 м около съответната площадката (канава) и в случай на установяване на гнездящи или мътещи птици да се премине към	Птиците в района, както и някои от целевите видове в 33 BG0002071 „Мост Арда“, за които в района на изработките са налице подходящи	Предотвратяване на отрицателни въздействия по време на размножителния период върху вече настанили се и започнали да гнездят индивиди и двойки птици в района на площ „Чиирите”.	За цялата проучвателна площ и всички изработки предвидени да се реализират в границите на площта.

	следващата поред изработка. При установяване на гнездене в посочения периметър на част от изработките, работата по тях да се започне едва след приключване на периода на отглеждане на малките.	условия за гнездене – groska чучулига, градинска овесарка, полска бърбрица, сирийски пъстър кълвач, среден пъстър кълвач, черен кълвач, обикновен козодой и ястребогушо коприварче.		
7.	Проучванията да се проведат във възможно най-кратки срокове, като за целта в ЦРП се разработи график.	Някои целеви видове, които са почувствителни към безпокойство от повишаване на нивата на звуковия дискомфорт – европейски вълк, прилепна фауна.	Минимизиране на шумовото натоварване в района чрез <i>разсредоточаване</i> и предотвратяване кумулирането (наслагването) на генерираните звуковите въздействия от близко разположени източници.	Всички сондажни площадки
8.	При едновременно сондиране на няколко сондажни площадки (предвижда се ползване от една до три сондажни апаратури) да се предвиди конфигурация на разположение, при което не се работи в близко разположени съседни площадки отстоящи под 300 м една от друга.			
9.	Организиране на предварително обучение на работния персонал зает с ГПД даващо информация за целите и предмета на опазване на ЗЗ BG0001032 „Родопи-Източни” и за действията, които трябва да се предприемат при установяване на индивиди от целеви видове в обхвата на възможни въздействия, които ги застрашават.	Предимно по- бавно подвижните видове предмет на опазване в ЗЗ BG0001032 „Родопи-Източни” – целевите видове бърмбари и двата вида сухоземни костенурки.	Предотвратяване и смекчаване на възможни преки и косвени въздействия (в т.ч. риск от смъртност) върху индивиди на целеви видове в резултат на повишеното човешко присъствие и ползваните транспортни средства.	Всички изработки (сондажни площадки и канали) и ползваните пътища.

10	При идентификация от страна на работния персонал на сухоземни костенурки в района на експлоатираните сондажни площадки и използваните пътища следва да се предприемат действия за своевременното им отстраняване и преместване на безопасно разстояние в територии с подобни природни характеристики. Целесъобразно е за това да се ангажира експерт от отдела за опазване на околната среда на дружеството или най-малкото да се извършат предварителни консултации с такъв.	Двата вида сухоземни костенурки предмет на опазване в 33 BG0001032 „Родопи-Източни”.	Предотвратяване и смекчаване на преки и косвени въздействия (в т.ч. риск от смъртност) върху индивиди на целеви видове в резултат на повишеното човешко присъствие и използваните транспортни средства.	Всички изработки (сондажни площадки и канали) и използваните пътища.
11	При идентификация от страна на работния персонал на имаго на целеви безгръбначни в района на експлоатираните сондажни площадки и използваните пътища следва да се предприемат действия за своевременното им отстраняване и преместване на безопасно разстояние в територии с наличие на стари хралупести или отмиращи дървета. Целесъобразно е за това да се ангажира експерт от отдела за опазване на околната среда на дружеството или най-малкото да се извършат предварителни консултации с такъв.	Целевите видове бръмбари предмет на опазване в 33 BG0001032 „Родопи-Източни” - имагото на обикновения сечко, бръмбара рогач, големия буков сечко, алпийската розалия и осмодермата.	Предотвратяване и смекчаване на преки и косвени въздействия (в т.ч. риск от смъртност) върху индивиди на целеви видове в резултат на повишеното човешко присъствие и използваните транспортни средства.	Всички изработки (сондажни площадки и канали) и използваните пътища.
12	Работа само с изправно и съвременно сондажно оборудване преминало през техническа профилактика преди започване на геологопроучвателните дейности.	9170, клас на земно покритие N16- „Широколистни листопадни гори”,	Предотвратяване на риска от аварии и инциденти, които биха могли да доведат до разливи на масла, опасност от пожари и др. свързани с допълнително	Всички сондажни площадки и използваната механизация
13	Да не се допускат разливи на горива и смазочни масла от транспортни средства и	N19 – „Смесени гори” и откритите		

	друго оборудване. При аварийни течове да се извършва незабавна дезактивация на замърсените участъци. За целта на площадките в процес на експлоатация да се съхраняват аварийни комплекти с абсорбенти.	тревни площи в 33 BG0001032 „Родопи-Източни”, съответно и всички видове предмет на опазване в 33 привързани по един или друг начин към тези местообитания.	ненужно влошаване качеството на местообитания в 33 BG0001032 „Родопи-Източни”.	
14.	Да не се позволява разхвърлянето на битови отпадъци около проектните изработки. За целта към съответната сондажна група да се осигури преносим съд за отпадъци, който да бъде периодично изпразван съгласно утвърдената схема за управление на отпадъците на дружеството.	Местообитанията на част от видовете предмет на опазване в 33 BG0001032 „Родопи-Източни”	Предотвратяване на влошаване качеството на местообитания в прилежащите терени на работните площи в резултат на замърсяване с различни видове отпадъци.	Всички изработки (сондажни площадки и канали).
15.	Допълнително към ЦРП да бъде разработена част за противопожарна безопасност с план включващ конкретни мерки за недопускане на горски пожари.	9170, клас на земно покритие N16- „Широколистни листопадни гори”, N19 – „Смесени гори” и откритите тревни площи в 33 BG0001032 „Родопи-Източни”, съответно и всички видове предмет на опазване в 33 привързани по един или друг начин към тези местообитания,	Предотвратяване и снижаване на риска от възникване на пожари и свързаните с тях преки (загуба на местообитания) и други косвени и вторични въздействия върху предмета и целите на опазване в защитените зони.	Съответните сонд. площадки, които са в процес на експлоатация.

		също местообитанията на гнездящи птици в източната периферия на ЗЗ BG0001032 „Мост Арда”.		
16.	След приключване на геоложките проучвания да се извършат заложените дейности за техническа и ботанична рекултивация в изготвения „Цялостен проект за рекултивация на засегнатите земи” (2023), неразделна част от цялостния работен проект. В проекта допълнително да се заложи при биологичната рекултивация да се ползват само местни растителни видове характерни за растителните съобщества, в които се разполагат съответните изработки. За тези в горски площи основния дървесен вид следва да е зимен дъб. При тревните видове в откритите площи със статут на пасища и ниви следва да се имат предвид някои от доминиращите житни описани при съответната изработка.	9170 и тревните местообитания със статут на „Пасища”	Възстановяване начина на трайно ползване на засегнатите терени, както и първоначалните характеристики на засегнатите площи, респективно местообитания.	Всички изработки (сондажни площадки и канали).
17.	Рекултивацията по възможност да бъде изпълнена поетапно – последователно след приключването на сондажните дейности в съответните площадки и пробонабирането в съответната канава (може и по групи), а не като цялостно еднократно мероприятие	9170 и тревните местообитания със статут на „Пасища”	Намаляване цялостната процентната загуба на площ от съответния хабитат при напредване на геологопроучвателните дейности във времето, чрез	За нарушените терени, които вече не са необходими за нуждите на проучването и има възможност да се рекултивират.

ДОСВ на изменен ЦРП за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите”, област Хасково върху ЗЗ „Родопи-Източни” и ЗЗ „Мост Арда”

	<p>след изпълнението на заложената програма в ЦРП.</p>		<p>извършване на последваща рекултивация в отработените площи, което ще създаде възможност за пребиваване на биологични видове (в т.ч. трофична база за цели) във вече рекултивирани площи.</p>	
--	---	--	---	--

7.2 Предложени компенсиращи мерки по чл. 34 на ЗБР.

По отношение на местообитанията и видовете предмет на опазване в 33 BG 0001032 „Родопи - Източни” и 33 BG 0002071 „Мост Арда”, при изпълнение на заложените в предната точка смекчаващи мерки, компенсиращи такива не се налагат.

7 Разглеждане на алтернативни решения и оценка на тяхното въздействие върху защитената зона, включително нулева алтернатива.

7.1 Алтернативи по местоположение на площта за търсене и проучване.

„Дънди Прешъс Металс Крумовград” ЕАД („ДПМК“ ЕАД) е титуляр на разрешение № 367/08.01.2014 за търсене и проучване и договор за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите“, подписан на 03.10.2016 г. и влязъл в сила на 01.11.2016 г. Първоначално заявената площ обхваща 11.0 кв.км от територията на общини Маджарово и Ивайловград, обл. Хасково като нейните граници в разрешението и договора са определени с координати на 4 гранични точки съгласно **Фиг. 1.1** (в началото на доклада). Договора влиза в сила от 01.11.2016 г., датата на която МОСВ е издало писмо, с което е уведомило ДПМК, че не е необходимо провеждане на процедура по реда на Глава втора от Наредбата за ОС за представения ЦРП за дейностите в площ „Чиирите”. В последствие договорът е удължаван още няколко пъти заради забавянния по изпълнението на предвидените дейности в него поради голямата продължителност на някои от процедурите и по други причини, като междувременно контура на площта се редуцира също. С допълнително споразумение № 3 към договора за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в обхвата на площ „Чиирите” площта се свежда до 9.8 кв. км и се маркира с координатите на 8 гранични точки дадени на **Фиг. 1.3** (в началото на доклада). Това е и последната актуална площ, в обхвата на която се разполагат проектите сондажни площадки предвидени с последното допълнение на ЦРП. Тази площ е и най-благоприятна по отношение на цялостния обхват, тъй като територията от 1,2 км², която отпада спрямо първоначалната, попада изцяло в 33 BG 0002071 „Мост Арда”. По този начин от проучвателната площ в тази зона остават само периферни участъци, което е и най-благоприятната ситуация спрямо предходните по отношение периметъра на контура, в случай че възникне необходимост от промяна на конфигурацията на местата за проучване в него. Най-благоприятна е и по отношение на BG 0001032 33 „Родопи-Източни”, в която остава най-малката площ спрямо предходните.

7.2 Алтернативи по местоположение на предвижданите площадки в предвидената площ за търсене и проучване.

7.2.1 Предлагамо местоположение от Възложителя.

Предлагането местоположение на предвидените сондажни и канали е представено в Приложение 2.2 към доклада, както и на Фиг.1.8 и Фиг.1.9. Конфигурацията на площадките се основава на предварителни анализи и проучвания, както на базата на данни от предходни геологопроучвателни работи и сондажни дейности извършени в

различни периоди от миналото (първите датират още от 1927 г., а последните от 2022 г.), така и на базата на предварително повърхностно скално-късово опробване по търсещи маршрути в централната част на площта в обхвата на рудопроявление „Кара тепе“ и участък „Златен дол“. До голяма степен е съобразена също и с теренните условия в района и достъпността чрез мрежа от съществуващи черни и горски пътища. В тази връзка са определени и най-подходящите места за извършване на проучвания за установяване на издържани златосъдържащите минерализации с цел рентабилен добив на злато. Предвид това като цяло други алтернативи по отношение на предложената конфигурация към момента почти не са разглеждани.

Единствената такава е по отношение на сондажна площадка PR_KTDDH021 във връзка с информацията в писмо с Изх.№ НСЗП -672/05.06.2023 г. на МОСВ, че площадката попада в обхвата на природно местообитание с код 6220*- „Псевдостеппи с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea*”, което съгласно Приложение 1 на ЗБР и респ. Прил.І на Дир.92/43/ЕИО е приоритетно за опазване. По тази причина за нуждите на настоящата оценка, в случай на потвърждаване на местообитанието при теренните проучвания на място, Възложителя е предложил алтернативно местоположение на площадката, извън картирания полигон с местообитанието в близост до него. Алтернативната площадка попада на около 60 м северозападно от основната в горско съобщество на зимен дъб (*Quercus petraea* agg.) и келяв габър (*Carpinus orientalis*), което е идентифицирано като природно местообитание с код 9170. До нея има съществуващ стар горски път покрит с подрас от видове характерни за горската растителност в района. Повече данни за видовия състав в района на алтернативата са посочени в справката представена в Приложение 3.1. Ориентировъчно положение на база свалените географски координати в центъра и спрямо основната площадка върху сателитно изображение на G.Earth от 10/2018 е представено на долната фигура.

Алтернативно местоположение на сонд. площадка PR_KTDDH021 **Фиг.7.1**

7.2.2 Предлагана алтернатива от колектива от експерти изготвил ОС.

По отношение на предлаганото алтернативно местоположение на сонд. площадка PR_KTDDH021, предвид че при първоначално предложената не е идентифицирано категорично наличието на приоритетното природно местообитание с код 6220*, а алтернативната площадка се разполага в друг тип природно местообитание предмет на опазване в ЗЗ „Родопи-Източни”, което е идентифицирано категорично, най-удачно би било алтернативата да не се прилага и да се запази настоящата конфигурация. Повече данни за видовия състав на растителността в района на двете площадки са изнесени в справката дадена на Приложение 3.1, както и в подточки 4.3.1 и 5.1. При това е отчетено също, че полигона картиран като местообитание 6220* (по проекта от 2012) попада в ПИ с НТП „Нива”, който не е включен в актуалния слой ПЗП на МЗХГ (одобрен със Заповед № 09-220/01.03.2023) и фигурира изцяло в слоя на МЗХГ с площите допустими за подпомагане (одобрен със Заповед № РД 09-94/31.01.2023). От историческия преглед на сателитните снимки в G.Earth е видно, че към 3/2010 г. в имота личат бразди от ползването му като обработваема площ, т.е. като нива.

По отношение на местоположението на останалите сондажни площадки следва да се посочи, че в участъците, в които са проектирани, няма прокарвани стари сондажи и не е ясна морфологията на структурата на геоложката среда. Поради тази причина и основно заради необходимостта от продължителни разрешителни процедури за ползване на горски и земеделски земи са проектирани по-голям брой сондажни площадки. В тази връзка прокарването на сондажи на всички проектни площадки ще зависи от получените първоначални положителни резултати, като впоследствие някои може да отпаднат. Към момента предвид очакваните въздействия върху предмета на опазване на двете защитени зони от предлаганата пълна конфигурация включваща 28 сондажни площадки с общо 31 сондажа в тях, няма основание за даване на предложения за отпадане на такива или промяна на местоположения.

По отношение на проектните канали, тъй като почти всички се разполагат по трасетата на nereкултивирани стари изработки или нарушените терени от такива, няма основание за разглеждане на алтернативи по местоположение или даване на предложения за отпадане на такива.

7.3 Алтернативи по избор на технология за търсене и проучване.

Не са разглеждани и няма необходимост от разглеждане на други технологични решения по отношение предлаганите методи за търсене и проучване.

Технологията за изработка на сондажите предвижда прилагане на диамантово ядково сондиране (DD), което за този тип проучвания няма алтернативи, освен по отношение разновидностите на ползваното оборудване. В своите проучвателни програми ДПМК използва услугите на сондажна фирма „ГЕОПС Болкан Дрилинг Сървисис” ЕООД, която на този етап е добре оборудвана със съвременна апаратура и има натрупан голям опит в проучвателното сондиране.

Пробонабирането в канавите ще е изцяло ръчно - с помощта на кирка и геоложки чук, което е и най-щадящо по отношение на околната среда. Само в определени случаи ще се прибегва до моторен бензинов диск за рязане на скала. За дейностите по разкриване, там където са необходими, няма да се използва тежка механизация и взривни работи.

Повече данни за предвидените методи за търсене и проучване по отношение на съответните изработки са представени в т.1.5.5.

7.4 Нулева алтернатива.

Съгласно т.8, параграф 3 на допълнителните разпоредби на Наредбата за ОС, „нулева алтернатива” е описание на настоящото състояние и последиците от него, в случай че планове, програмите, проектите или инвестиционните предложения, които се предлагат, не бъдат осъществени.

Описание на настоящото състояние по отношение предмета и целите на двете защитени зони е представено в т.4, както и в т.5 при характеристиката на очакваните въздействия върху съответните природни местообитания и видове. Прилагането на „нулевата алтернатива, т.е. неосъществяването на намерението за търсене и проучване в площ „Чиирите” не е в състояние да предизвика каквото и да било неблагоприятно въздействие върху компонентите на околната среда в защитени зони ЗЗ BG 0001032 „Родопи - Източни” и ЗЗ BG 0002071 „Мост Арда”, извън съществуващите от други фактори към момента. Тя е изцяло съвместима с целите и предмета на опазване на двете защитени зони. Може да бъде изпълнена от гледна точка на целите на опазване на защитените зони и прилагане на действащите Закон за биологичното разнообразие, Директива 92/43/ЕИО и Директива 2009/147/ЕО.

Към момента може да се направи заключението, че предвид очакваните незначителни въздействия върху целите и предмета на опазване на двете защитени зони, които не могат да доведат до промяна в техните параметри вписани в СФД, както и до влошаване на установеното ПС на природните местообитания и видове, отсъстват основания за даване на предложение за прилагане на нулевата алтернатива. Заложените смекчаващи мерки допълнително изключват необходимостта от прилагането на тази алтернатива.

8 Картен материал с местоположението на всички елементи на ЦРП спрямо защитените зони и техните елементи.

9 Заключение за вида и степента на отрицателно въздействие съобразно критериите по чл. 22.

Предвид нищожността на процентите (многократно под 1%), които се засягат пряко от подлежащите на временно усвояване площи необходими за съответните изработки, както по отношение на целостта на зоната, така и по отношение на част от природните местообитания и местообитанията на видовете предмет на опазване в нея, като се вземат под внимание и останалите преки и непреки въздействия разгледани в подточки 5.2.1 и 5.2.2, както и възможните кумулативни въздействия на базата на анализа в т.2, във всички случаи може да се очаква:

i. По отношение на засяганото природно местообитание с код 9170, както в зоната, така и на биогеографско и национално ниво:

- естественят ареал и районите, които покрива този ареал ще останат стабилни на сегашното си ниво;
- специфичната структура и функции, които са необходими за дългосрочното му поддържане няма да бъдат увредени в съществена степен, ще се запазят и

се очаква да съществуват в близко бъдеще на сегашното си ниво, предвид и значителната площ, която покрива хабитата, спрямо подлежащата на усвояване;

- състоянието на запазеност на характерните видове ще остане на сегашното ниво, предвид значителната площ, на която е разположен разглеждания хабитат спрямо подлежащите на усвояване площи;
- местообитанието ще запази настоящия си природозащитен статут (т.е. последния няма да се влоши в резултат на реализацията на разглеждания ЦРП);

ii. По отношение на животинските видове, предмет на опазване, както в зоната, така и на биогеографско и национално ниво:

- Популациите на съответните целеви видове ще се задържат в дългосрочен план като жизнеспособни елементи в своите природни хабитати на сегашното си ниво;
- Естественят ареал на видовете ще се запази на настоящото ниво и няма да намалее в степен, която да окаже съществено влияние върху структурата и функциите на техните популации;
- Ще продължи да съществува достатъчно голяма площ на засегнатите местообитания (практически почти без промяна) за поддържането на популациите на целевите видове привързани към тях в дългосрочен план;
- Видовете ще запазят настоящи си природозащитен статут (т.е. последния няма да се влоши в резултат на реализацията на разглеждания ЦРП);

За геологопроучвателните дейности няма нужда от застрояване, като след тяхното приключване всички сондажни площадки ще бъдат освободени от съоръжения и подложени на техническа и биологична рекултивация, при което засегнатите проценти от местообитанията на съответните видове ще възвърнат функционалната си роля в екосистемно отношение.

Предвид горните констатации, може да се направи заключението, че дейностите предвидени в ЦРП за „Търсене и проучване на метални полезни изкопаеми в площ „Чиирите”, община Ивайловград и община Маджарово, област Хасково” не противоречат на постановките залегнали в член 2 и член 3 на Дир.92/43/ЕИО и при прилагане на предложените смекчаващи мерки е изцяло съвместимо с предмета и целите на опазване в ЗЗ BG0001032 „Родопи-Източни” и ЗЗ BG0002071 „Мост Арда”.

10 Наличие на обстоятелства по чл. 33 ЗБР, включително доказателства за това и предложение за конкретни компенсиращи мерки по чл. 34 ЗБР - когато заключението по т. 9 е, че предметът на опазване на съответната защитена зона ще бъде значително увреден от реализирането на плана, програмата и проекта или от реализирането и експлоатацията на инвестиционното предложение, и че не е налице друго алтернативно решение.

Предвид направеното по-горе заключение в т.9, не е необходимо да се разглеждат изключения по чл. 33 (1) от Закона за биологичното разнообразие и да се предприемат компенсиращи мерки по чл. 34 от същия закон.

11 Информация за използваните методи на изследване, включително времетраене и период на полеви проучвания, методи за прогноза и оценка на въздействието, източници на информация, трудности при събиране на необходимата информация.

При изработване на оценката са използвани стандартни методи на полеви изследвания, прилагани за определяне на видовия състав при висшите растения и гръбначните животни. Извършени са обходни теренни проучвания върху фито- и зооценозите в района в периода м. септември – м. октомври, 2023 г.

Направените анализи и изводи са в съответствие с изискванията на директивите на Европейския съюз, хармонизираното българско природозащитно законодателство и на относимите международни конвенции, по които Р. България е страна. Използвана е богатата литература, Уеб страници и публикации от НПО, като източници на информация за региона и защитените зони, списък на които прилагаме към разработката. Не са срещани трудности при набиране на необходимата информация.

7.1 Използвани нормативни актове, литература и източници на информация.

- i. Закон за биологичното разнообразие (Обн. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г., посл. изм. изм. и доп. ДВ. бр.88 от 20 Октомври 2023 г.);
- ii. Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Обн. ДВ. бр.73 от 11 Септември 2007 г., посл. изм. ДВ. бр.106 от 15 Декември 2021 г.);
- iii. Директива на Съвета 92/43/ЕИО от 21.05.1992 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.
- iv. Директива на Съвета 79/409/ЕИО от 02.04.1979 за опазване на дивите птици;
- v. Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30.11.2009 относно опазването на дивите птици;

- vi. Закон за горите (Обн. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011 г., посл. и доп. ДВ. бр.11 от 2 Февруари 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.67 от 4 Август 2023 г.);
- vii. Наредба № 8 за сечите в горите (Обн. ДВ. бр.64 от 19 Август 2011 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.91 от 31 Октомври 2023 г.);
- viii. Наредба № 2/2013 г. за условията и реда за залесяване на горски територии и земеделски земи използвани за създаване на специални, защитни и стопански гори и на гори в защитени територии, инвентаризация на създадените култури, тяхното отчитане и регистриране (Обн. ДВ, бр.16 от 19.02.2013 г.);
- ix. Наредба № 6/2006 за показателите на шум в околната среда (Обн. ДВ. бр.58/2006 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.24 от 25 Март 2022 г.).
- x. ПУРБ и ПУРН на БД “Източнобеломорски район” (2016-2021 г.);
- xi. Заповед № РД-267/31.03.2021 г. за обявяване на 33 BG0001032 „Родопи- Източни”;
- xii. Заповед № РД-784/29.10.2008 г. за обявяване на 33 BG0002071 „Мост Арда”;
- xiii. Натура 2000 стандартен формуляр на 33 BG0001032 „Родопи- Източни”, 11/2021;
- xiv. Натура 2000 стандартен формуляр на 33 BG0002071 „Мост Арда”, 07/2015;
- xv. Досие на 33 BG0001032 „Родопи-Източни” (в т.ч. доклади за местообитания, видове, ГИС слоеве) достъпно в уебсайта на Информационната система за защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000;
- xvi. Досие на 33 BG0002071 „Мост Арда” (в т.ч. доклади за местообитания, видове, ГИС слоеве) достъпно в уебсайта на Информационната система за защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000;
- xvii. Предоставени на възложителя от МОСВ и ИАОС пространствени данни (.shp формат) за разпространените природни местообитания и видове в района на 33 BG0001032 „Родопи- Източни” и 33 BG0002071 „Мост Арда”, в т.ч. от картиране през 2012 г. и други литературни източници, от докладването по чл.17 по Дир.92/43/ЕИО през 2019 г., от мониторинг в рамките на НСМСБР и от проекти;
- xviii. География на България, 2002, Географски институт при БАН;
- xix. Слой „Постоянно затревени площи” на МЗХГ (одобрен със Заповед № 09-220/01.03.2023) и слой „Площи допустими за подпомагане” на МЗХГ (Заповед № РД 09-94//31.01.2023) достъпни на интернет адрес: <https://www.mzh.government.bg/bg/politiki-i-programi/programi-za-finansirane/direktni-plashaniya/identifikaciya-na-zemedelski-parceli/>;
- xx. Лесоустройствен проект на ДГС Ивайловград (.ZEM формат) за периода 2013-2023 г. достъпен на интернет адрес: <http://www.procurement.iag.bg:8080/cgi-bin/lup.cgi>;
- xxi. Регистър на разрешенията за търсене и проучване на подземните богатства достъпен на интернет адрес: <https://me.government.bg/themes/registar-na-razresheniya-za-tarsene-i-prouchvane-613-1612.html>.
- xxii. Обща биогеография. Университетско издателство „Св. Климент Охридски” 1994 г.;
- xxiii. Бондев, И., 1991. Растителността на България. Карта в М 1:600000 с обяснителен текст. Университетско издателство “Климент Охридски”. София, 183 с.;
- xxiv. Апостолова, И., Славова, Л., 1997. Конспект на растителните съобщества в България. София, БАН. 340 с.;
- xxv. Асьов, Б., А. Петрова, Д. Димитров, Р. Василев, 2006. Конспект на висшата флора на България. Българска фондация Биоразнообразие, София;
- xxvi. Любенова М., 2004. Фитоекология. Академично издателство “Марин Дринов”, София, 574 с.;

- xxvii. Filipova E. & A. Asenov 2016. Review on *Quercus dalechampii* Ten. and *Quercus petraea* (Mattuschka) Liebl. in the vegetation of Bulgaria.- Ann. Univ. Sof. 100 (2). ISSN 0204-9910 (Print), ISSN 2367-9190 (Online), Early view, Online since 31 March 2016;
- xxviii. Пешев, Ц., Д. Нанкинов, Д. Пешев, 2003. Гръбначните животни в България. „Булвест”, София.
- xxix. Пешев и др., 1964. „Учебна практика по зоология на гръбначните животни”, ДИ „Наука и изкуство”, София.
- xxx. Бешков, В., К. Нанев, 2002. Земноводни и влечуги в България. „Пенсофт”. София, 120 с.
- xxxi. Бисерков, В. (Ред.). 2007. Определител на земноводните и влечугите в България. София, Зелени Балкани: 196 с.
- xxxii. Ботев, Н., 1981. Ловно стопанство, Земиздат, София.
- xxxiii. Иванова, Т., 2005. Концепция за опазване на прилепна фауна и местообитания в България в рамките на Натура 2000. Национален природонаучен музей – БАН.
- xxxiv. План за действие за европейския вълк (*Canis lupus lupus* L.) в България за периода 2022 – 2031, София, 2022 г.;
- xxxv. Проект на план за действие за опазване популациите на пещеролюбивите прилепи в България (*Rhinolophus mehelyi*, *Rhinolophus hipposideros*, *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus euryale*, *Rhinolophus blasii*, *Myotis myotis*, *Myotis blythii*, *Myotis emarginatus*, *Myotis capaccinii* и *Miniopterus schreibersii*) за периода 2023-2032, София, 2023 г.;
- xxxvi. План за действие за опазване на европейския лалугер (*Spermophilus citellus*) в България за периода 2018-2027 г., София, 2018 г.;
- xxxvii. План за действие за опазване на видовете сухоземни костенурки – шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni* Gmelin, 1789) и шипобедрена костенурка (*Testudo graeca* Linnaeus, 1758) в България за периода 2022-2031 г., София, 2022 г.
- xxxviii. План за действие за опазване на тигровата пеперуда (*Euplagia quadripunctaria*) в България за периода 2022-2031 г. МОСВ, София, 2022 г.;
- xxxix. Актуализиран национален план за действие за вида кафява мечка (*Ursus arctos* Linnaeus, 1758) за периода 2022 – 2032, МОСВ, София, 2022 г.
- xl. План за действие за опазване на европейския вълк (*Canis lupus lupus* L.) в България за периода 2022-2031 г. МОСВ, София, 2022 г.
- xli. Концепция за опазването на местообитанията на лалугера (*Spermophilus citellus*) в рамките на Натура 2000, февруари 2006 г., София;
- xlii. Червена книга на Република България. Електронно издание. Том 1 - Растения и гъби. Том 2 - Животни. Том 3 - Природни местообитания. Съвместно издание на БАН и МОСВ.
- xliii. Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България от 2023 г., раздел Биологично разнообразие и Национална екологична мрежа;
- xliv. Костадинова, И., М. Граматиков (отг. ред.). Орнитологично важни места в България и Натура 2000. БДЗП, 11, София, 639 с. (на бълг. и англ. език);
- xlv. Атлас на гнездящите птици в България. БДЗП, 2007.
- xlvi. Атлас на птиците в България. Уеб базирана версия с данните от атласа на гнездящите птици (Янков, 2007) и по-нови данни, събрани в SmartBirds от 2016 г. насам достъпна на адрес: <https://atlas.bspb.org/>;
- xlvii. Кючуков Д. Сирийският пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus* (Ehrenberg)) в големите градски паркове на София. Юбилеен сборник 75 г. лесотехн. образование в България, ЛТУ, София, 2000 в, 139 – 148;

- xlvi. Кючуков Д. Средният пъстър кълвач (*Dendrocopos medius* (L.)) в големите градски паркове на София. Юбилеен сборник 75 г. лесотехн. образование в България, ЛТУ, София, 2000 а, 149 – 155;
- xlvi. Кючуков Д. Сивият кълвач (*Picus canus* Gmelin) в големите градски паркове на София. “Сборник Трета Балканска научна конференция”, София, 2-6 октомври 2001, 486 – 492;
- i. Янков П. Видов състав на кълвачите в населените места на България. “Природа”, (НРБ), 1986, 35, No 5, 65 – 67;
- ii. Основни райони за пеперуди в България ([http:// www.lepidopterology.com/butterfly_areas_bg/index_bg.php](http://www.lepidopterology.com/butterfly_areas_bg/index_bg.php)).
- iii. Екологична оценка на ОУП Ивайловград, юни, 2017.
- iiii. ДОСВ на ЦРП за проучване на подземни богатства – скалнооблицовъчни материали в площ „Биковото”, с. Брусино, с. Планинец и с. Сборино, общ. Ивайловград, обл. Хасково;
- liv. ДОСВ на ЦРП за търсене и проучване на подземни богатства – метални полезни изкопаеми в площ „Крумовица”, общ. Крумовград, обл. Кърджали;
- lv. ДОСВ на ЦРП за проучване на подземни богатства – скалнооблицовъчни материали в площ „Табакова чешма”, с. Железино, общ. Ивайловград, обл. Хасково;
- lvi. ДОСВ на ЦРП за провеждане на геолого проучвателни работи с цел проучване на скалнооблицовъчни материали (гнайси) в площ „Караагач”, разположена в землището на с. Покрован, общ. Ивайловград, обл. Хасково;

7.2 Използвани методики, ръководства и методи на изследване.

- i Интерпретационен наръчник за хабитатите в Европейския съюз, 1999. Издание на Сдружение „Зелени Балкани”;
- ii Кавръкова, В., Димова, Д., Димитров, М., Цонев, Р., Белев, Т., Раковска, К., /ред./ 2005. Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България. Първо издание, 129 с. София, Световен фонд за дивата природа, Дунавско – Карпатска програма и федерация „Зелени Балкани”;
- iii Кавръкова, В., Димова, Д., Димитров, М., Цонев, Р., Белев, Т., Раковска, К. /ред./ 2009. Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България. Второ, преработено и допълнено издание, 131 с. София, Световен фонд за дивата природа, Дунавско – Карпатска програма и федерация „Зелени Балкани”;
- iv NOTICES FROM EUROPEAN UNION INSTITUTIONS, BODIES, OFFICES AND AGENCIES. Managing Natura 2000 Sites. The provisions of Article 6 of the “Habitats” Directive 92/43/EEC. EUROPEAN COMMISSION (2019/C 33/01).
- v Известие на Комисията. Оценка на планове и проекти във връзка със защитени зони по „Натура 2000“ – методическо ръководство на ЕК за прилагане на член 6, параграфи 3 и 4 от Директива 92/43/ЕИО за местообитанията, Брюксел, 2021/C 437/01. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=OJ%3AC%3A2021%3A437%3AFULL>);
- vi Оценка на планове и проекти значително засягащи Натура 2000 места. Методическо ръководство по разпоредбите на чл.6 (3) и (4) на Директивата за местообитанията 92/43/ЕИО, Ноември 2001.
- vii Guidance document on Article 6(4) of the “Habitats” Directive 92/43/EEC. Clarification of the concepts of: alternative solutions, imperative reasons of overriding public interest, compensatory measures, overall coherence, opinion of the commission, January, 2007.

- viii Guidance on the management of forests in Natura 2000 - Natura 2000 and forests (Part I-II), Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2015;
- ix Guidance on the maintenance of landscape connectivity features of major importance for wild flora and fauna. Guidance on the implementation of Article 3 of the Birds Directive (79/409/EEC) and Article 10 of the Habitats Directive (92/43/EEC), August, 2007;
- x Зингстра, Х., Ковачев, А., Китнаес, К., Цонев, Р., Димова, Д., Цветков, П. (ред.) 2009. Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за типове природни местообитания и видове по НАТУРА 2000 в България. Изд. Българска фондация Биоразнообразие. София;
- xi Петров Б. 2008. Прилепите – методика за изготвяне на оценка за въздействие върху околната среда и оценка за съвместимост. Наръчник за възложители и експерти в областта на околната среда. Национален природонаучен музей – БАН, 88 с.;
- xii Концепция за разработване на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за зони от екологичната мрежа „Натура 2000“, МОСВ, 2021 г.;
- xiii Други достъпни на страницата на МОСВ, Раздел Природа, Законодателство, Ръководства и препоръки: <https://www.moew.government.bg/bg/priroda/zakonodatelstvo/rukovodstva-i-preporuki/>;
- xiv Собствени теренни наблюдения и проучвания в обхвата на площ „Чиирите” - в района на местата потенциално засегнати от реализацията на дейностите за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми (м. септември - м. октомври 2023 г.):
- площни, вкл. преброяване на индивиди и окомерна оценка;
  - маршрутни, вкл. наблюдение на индивиди и окомерна оценка;
  - стационарни, вкл. с преброяване на индивиди и окомерна оценка;
- xv Набирането на данни по отношение на тревните съобщества и местообитания в района на потенциално засегнатите места в площ „Чиирите” е извършено първо чрез предварителни проучвания по литературни данни съгласно предходната подточка (в т.ч. картирането на Натура 2000 от 2012) и впоследствие чрез преки наблюдения на място и окомерна оценка с последващо нанасяне на данни в предварително подготвени работни карти с отчитане на покритието в % по скалата на Браун-Бланке;
- xvi Набирането на данни по отношение на дървесните съобщества и местообитания в района на потенциално засегнатите места в площ „Чиирите” е извършено чрез преки наблюдения на място, окомерна оценка и сравнение с данните в таксационните характеристики на подотделите от лесоустройствения проект на ДГС- Ивайловград (.ZEM формат) за периода 2013-2023 г.;
- xvii Използвани са и данни от преки наблюдения върху разпространението и миграцията на животните и птиците в Източни Родопи извън нуждите на настоящата разработка;

12 Документи по чл. 9, ал. 2 и 3.

Документи по чл.9, ал.2 и ал.3 от Наредбата за ОС са приложени накрая съгласно дадения опис на приложенията в следващата точка.

13 ПРИЛОЖЕНИЯ.

В следващата таблица е представен опис на приложенията по реда, в който са дадени след това.

Таблица № 13.1

Опис на приложенията		
№	Наименование	Бр. стр.
1.1	Писмо с Изх. № НСЗП-672/7.08.2023 и Решение №19-ОС/2023 г. на МОСВ	7
1.2	Разрешение № 367/08.01.2014 за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми	1
1.3	Писмо на МЕ № Е-26-Д-240 от 21.10.2020 г.	2
1.4	Решение № 02-ОС/2021 от 12.01.2021 г. на МОСВ	10
1.5	Писмо с изх. № НСЗП-672/05.06.2023 г. на МОСВ	6
1.6	Решение №7/11.10.2013 г. на РИОСВ-Смолян за предоставяне на обществена информация	4
1.7.1	Списък на решенията по ОС/ОВОС/ЕО с процедираните ИП/ППП в обхвата на ЗЗ BG00001032, включващ данни за местоположението, площта и статуса на съответната процедура.	29
1.7.2	Списък с разрешенията за търсене и/или проучване на подземни богатства, попадащи (изцяло или частично) в границите на ЗЗ BG00001032	4
1.7.3	Списък с процедираните към момента цялостни работни проекти за проучване на подземни богатства в границите на защитена зона BG00001032	11
1.7.4	Списък с процедираните към момента цялостни работни проекти за проучване на подземни богатства в границите на защитена зона BG00002071	2
1.8	Решение № 41-ОС/2012 на МОСВ за съгласуване на ЦРП за търсене и проучване на за проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали в площ „Караагач”	3
2.1	Топографска карта на проучвателна площ „Чиирите” с местата на проектните сондажи и канали	1
2.2	Геоложка карта на проучвателна площ „Чиирите” с местата на проектните сондажи и канали	1
2.3	Местоположение на площ „Чиирите” с местата на проектните сондажи и канали спрямо териториалния обхват на ЗЗ BG00002071	1
2.4	Местоположение на площ „Чиирите” с местата на проектните сондажи и канали спрямо териториалния обхват на ЗЗ BG00001032	1
2.5	Местоположение на сондажните площадки върху сателитно изображение от G.Earth	1
2.6	Местоположение на най-дългите канали в площ „Чиирите” върху сателитно изображение от G.Earth	1
3.1	Справка за регистрираните растителни съобщества в обхвата на предвидените изработки в площ „Чиирите” в резултат на теренното проучване, в т.ч. данни за поземлените имоти (ПИ), в които попадат и таксационни данни на засяганите подотдели от горския фонд	36

3.2	Скици с основни данни за поземлените имоти и горскостопанските подотдели, в които попадат предвидените сондажни площадки и канали	112
4.1	Картен материал с разположението на картираните горски и тревни типове природни местообитания в района на площ „Чиирите” съгласно предоставените слоеве от МОСВ/ИАОС, включително на местоположението им спрямо актуалните слоеве ПЗП и ПДП на МЗХГ	4
4.2.1	Картен материал съгласно предоставените слоеве от МОСВ/ИАОС с разположението на картирани местообитания на целеви безгръбначни, за които района на площ „Чиирите” предоставя оптимални или най-малкото потенциални условия по моделни данни	11
4.2.2	Картен материал съгласно предоставените слоеве от МОСВ/ИАОС с разположението на картирани местообитания на целеви влечуги, за които района на площ „Чиирите” предоставя оптимални или най-малкото пригодни условия по моделни данни	3
4.2.3	Картен материал съгласно предоставените слоеве от МОСВ/ИАОС с разположението на картирани местообитания на целеви бозайници (без прилепи) в района на площ „Чиирите”	3
4.2.4	Картен материал съгласно предоставените слоеве от МОСВ/ИАОС с разположението на картирани потенциални пригодни и потенциални ловни местообитания на целевите прилепи в района на площ „Чиирите”	13
5.1	Снимков материал от района на сондажни площадки ZDDP028, ZDDP027, PR_CHEDDH015, CHEDP012, CHEDP009, PR_KTDDH027, PR_KTDDH025, KTDP009 и някои от прилежащите им канали	4
5.2	Снимков материал от района на сондажни площадки KTDP010, KTDP017, KTDP016, KTDP004, KTDP005, PR_KTDDH021 и някои от близко разположените до тях канали	6
5.3	Снимков материал от района на сондажни площадки KTDP011, PR_KTDDH022, PR_KTDDH023, PR_KTDDH026 и някои от прилежащите им канали	2
5.4	Снимков материал от района на сондажни площадки PR_KTDDH024, KTDP008, KTDP007, KTDP006 и KTDP015	2
5.5	Снимков материал от района на сондажни площадки PR_ZDDH031, PR_ZDDH032 и канава PR_ZDTR022	2
6.1	Документи по чл. 9, ал. 2 и 3 от Наредбата за ОС за експерта по опазване на природните местообитания от Приложение № 1 и на животинските видове от Приложение № 2 на ЗБР – Михаил Антонов Михайлов	36
6.2	Документите по чл. 9, ал. 2 и 3 от Наредбата за ОС за експерта по опазване на природните местообитания от Приложение № 1 и опазване на животински видове от Приложение №2 на ЗБР и техните местообитания – Веселин Митрев Вълчанов	15
6.3	Документите по чл. 9, ал. 2 и 3 от Наредбата за ОС за Ели Любенова Подгорска	8